

Sammanträde för Kommunstyrelsen

Tid torsdagen den 2 maj 2024 kl. 08:30

Plats Kommunhuset – Nossan

Öppet sammanträde! Allmänheten är välkommen att delta på mötet.

Mats Palm S

Ordförande

Utses på sammanträdet

Förslag på justerare

Fam Sundquist

Sekreterare

	Tid	Ärende	Diarienummer
1.	08.30	Sammanträdet öppnande Föredragande Ordförande	
2.		Upprop	
3.		Val av justerare och tid för justering	
4.		Godkännande/förändring av dagordningen	
5.	08.35	Statusinformation gällande planering och genomförande av Herrljunga festivalen 2024 Föredragande Projektledare	KS-2023-00370
6.	08.50	Förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsanalys 2025-2027 för kommunstyrelsen Föredragande Controller	KS-2024-00031
7.	09.00	Kommunstyrelsens investeringsäskanden 2025-2027 Föredragande Controller	KS-2024-00030
8.	09.10	Planeringsstrategi Herrljunga kommun Föredragande Samhällsplanerare	KS-2024-00020

	Tid	Ärende	Diarienummer
9.	09.30	Delrapport från projektet En kommun fri från våld Föredragande Projektledare	KS-2023-00061
10.	09.50	Uppföljning av lokalt folkhälsoarbete och budget 2023 Föredragande Folkhälsostrateg	KS-2024-00134
		PAUS	
11.	10.10	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning- räddningstjänsten Föredragande Ordförande	KS-2024-00161
12.	10.15	Samverkansavtal för e-arkiv i Sjuhärad Föredragande Utredningssekreterare	KS-2024-00125
13.	10.25	Revidering av ekonomistyrningsprinciper Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00169
14.	10.30	Tolkförmedling Väst Årsredovisning 2023 Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00164
15.	10.35	Årsredovisning och revisionsberättelse 2023 för Boråsregionen - Sjuhärads kommunalförbund Föredragande Ekonomichef	KS-2024-00165
16.	10.40	Svar på motion om seniorkort för kostnadsfria resor med kollektivtrafik för kommunens pensionärer Föredragande Ordförande	KS-2023-00254
17.	10.45	Reglemente för kommunalt vägbidrag Föredragande Ordförande	KS-2024-00145
18.	10.50	Tillståndsansökan från Herrljunga Industrifastigheter att uppföra en tillbyggnad åt Herrljunga Terrazzo AB Föredragande Ordförande	KS-2024-00178
19.	10.55	Tillståndsansökan från Herrljunga Industrifastigheter att uppföra en lagerbyggnad åt Herrljunga Elektriska AB Föredragande Ordförande	KS-2024-00179
20.	11.00	Motion om att avsätta medel i kommunens investeringsbudget för allvädersbanor på Skoghälla Föredragande Ordförande	KS-2024-00135
21.	11.05	Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2024 Föredragande Ordförande	KS-2024-00189
22.	11.10	Redovisning av ej färdigberedda motioner 2024 Föredragande Ordförande	KS-2024-00188

	Tid	Ärende	Diarienummer
23.	11.15	Anmälda ärenden 2024-05-02 Föredragande Ordförande	7864
24.	11.20	Anmälda delegationsbeslut 2024-05-02 Föredragande Ordförande	7863

Förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsanalys 2025-2027 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förvaltningens förslag på äskanden till budget 2025–2027 utifrån förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsanalys.

Sammanfattning av ärendet

Utifrån förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsanalys har förvaltningen tagit fram äskanden om utökad ram avseende 2025–2027.

Äskanden för budgetåret 2025 uppgår till totalt 4960 tkr. I Kommunstyrelsens äskande ryms både befintliga kostnader som tex fritidsbanken och tjänsten som verksamhetschef för kultur och fritid. Äskanden för en ambitionshöjande nivå finns också och består bland annat av digitalisering, och en oberoende analys av räddningstjänsten.

Några förslag på effektiviseringar finns inte i dagsläget men förhoppningen är att genom en oberoende analys av räddningstjänsten både nå en bra kvalitet och en ekonomi i balans.

Bakgrund

I budgetprocessen ska nämnderna ta beslut om vilka äskanden om utökad budgetram det finns behov av de kommande tre åren. Äskanden om ökade driftkostnader som avser investeringar hanteras i investeringsäskandet. Förvaltningen har tagit fram förslag som redovisas i denna tjänsteskrivelse. Efter Kommunstyrelsens beslut skickas ärendet vidare till ekonomiavdelningen för sammanställning i den fortsatta budgetprocessen och budgetberedning.

Konsekvenser

De tillskott som önskas är både befintliga kostnader som finns idag beroende på politiska beslut, ökade kostnader samt ambitionshöjande önskemål för en bättre verksamhet och möjlighet till framtida utveckling.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsbevakning för kommunstyrelsen

Förändrade förutsättningar, demografi och omvärldsanalys

Kommunstyrelsen

Underlag till budget och verksamhetsplan 2025-2027

Anvisning

Under rubrikerna noteras de förändringar som jämfört med 2024 års planerade verksamheter förväntas ske under åren 2025–2027. Detta kan handla om förändringar till följd av beslut, rekommendationer eller egna ambitioner. Det kan också handla om att en verksamhet förväntas minska eller upphöra. Volymförändringar (elevantal) inom Bildningsnämnden och volymförändringar inom Äldreomsorgen fångas upp i resursfördelningsmodellen. Driftökningar pga investeringar fångas upp i investeringsäskandet.

Belopp: Ett driftsäskande som läggs in år 1 och där behovet kvarstår, behöver inte läggas in år 2 och 3 då ramen för föregående år följer med.

Driftsäskanden som är tillfälliga tex för ett år, ska motsvarande belopp läggas som minuspost året därpå.

Syftet med denna sammanställning är att ge våra politiker ett bra underlag inför deras arbete med budgeten.

Driftäskanden ska beslutas av nämnd senast mars 2024.

Sammanställning driftäskanden

Enhet	Enhet/behov (tkr)	2025	2026	2027	Prio
KL	Förstudien Införande av ett Kvalitets- och Ledningssystem	200	-200		Ambitionshöjande
KL	utvecklingsmedel kommunövergripande digitaliseringsåtgärder under åren 2025-2027	2000		-1000	Ambitionshöjande
KS	Seniorkort Västtrafik 75+ (Finns i kommunbidragsmallen under permanenta ramförändringar då beslut är taget 2022-08-22, §110)	200			From budget 2024 finns 100 tkr i ram avseende åldersintervallet 70-75. Äskandet avser medel som tidigare finansierats via utvecklingsmedel avseende åldersgrupp 75+
KL	Verksamhetsmedel	200			Kommundirektör

					Saknar verksamhetsmedel
SoB	Informationssäkerhetssamordnare	400			Utökning av tjänst.
AoK	Införande och drift av e-arkiv	200	150		Politiskt beslut att införa e-arkiv
KOF	Satsning Kultur/Fritid verksamhetschef	950			Chefstjänst KOF
KOF	Fritidsbanken	450			Befintlig kostnad idag. Ej med i ram from 2025
KOF	KOF -nämnd arvoden mm	200			Förslag från politiken att inrätta KFN
Räddn tj	Oberoende analys av räddningstjänsten	160	-160		Ambitionshöjande
TOTALT		4960	-210	-1000	

Anvisning effektiviseringsförslag

De ekonomiska förutsättningarna har försämrats och samtliga förvaltningar behöver fundera och komma med förslag på åtgärder/effektiviseringar för att minska den totala kostnaden för dagens verksamhet. Det gäller både på kort och lång sikt.

I dokumentet skriver varje enhet in vad man kan göra, kort beskrivning av hur man räknat samt en mindre konsekvensbeskrivning om förslaget genomförs.

Belopp: Bedömd ekonomisk effekt av förslaget

Syftet med denna sammanställning är att ge våra politiker ett bra underlag inför deras arbete med budget 2024 samt åtgärder för budget i balans 2024.

Förslagen ska beslutas av nämnd senast mars 2024

Sammanställning Effektiviseringsförslag

Förslag (tkr)	2025	2026	2027
Summa Effektiviseringsförslag	0	0	0

Presentation av driftäskanden

Enhet: Kommunledning

Behov: Ambitionshöjande

Kvalitets och ledningssystem	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	200	-200	

Orsak till behovet:

Utöver att vi idag har lagkrav både i Skollagen och socialtjänstlagen som säger att varje huvudman ska bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete, inom dessa områden, har hela organisationen alltid ett behov av att arbeta med systematiskt förbättringsarbete. Detta i syfte att utveckla våra verksamheters förmåga att erbjuda och leverera god kvalitet till de vi är till för. Att ha ett ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att verksamheten skapar strukturer för ledning och styrning och bedriver ett kontinuerligt förbättringsarbete av dessa strukturer. Ledningssystemet gör det möjligt för ledningen att styra verksamheten så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt. Ledningssystemet möjliggör ordning och reda i organisationen.

Organisationen saknar ett system för att planera, följa upp och utveckla vårt förbättringsarbete kontinuerligt. Därtill saknar organisationen ett ledningssystem som underlättar för planering och uppföljning av de mål som kommunfullmäktige och nämnderna antagit.

Hur finansieras behovet?

Idag saknas medel. Ett tilläggsanslag år 2025 om 200 tkr till att genomföra en förstudie som ger oss en bild och underlag till beslut grundat på möjligheterna och nyttan med att projektet, implementering av en kvalitet – och ledningssystem genomförs, är önskvärt.

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Organisationen är i behov av ett system som underlättar ett systematiskt kvalitetsarbete. Att göra en förstudie om nuläge, behov och kommande kostnader är klokt och skapar gynnsammare förutsättningar för fortsatt arbete.

Enhet: Kommunledning

Behov: Ambitionshöjande

Utvecklingsmedel digitalisering	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	2000		-1000

Orsak till behovet:

Behoven av välfärd ökar och för att kunna möta dessa behov behöver vi nyttja digitaliseringens möjligheter. För organisationen finns det stora möjligheter att utveckla arbetssätt med hjälp av digitalisering. Att följa med i denna utveckling ställer nya eller förändrade krav på alla verksamheter.

Att investera i **verksamhetsutveckling med hjälp av digitalisering** är en strategisk åtgärd som kan ge flera fördelar och positiva effekter för Herrljunga kommun och våra verksamheter.

Genom att digitalisera processer och rutiner kan arbetsflöden automatiseras, vilket minskar manuellt arbete och ökar effektiviteten. Detta frigör tid och resurser som kan användas för andra uppgifter. Digitala lösningar gör det möjligt att nå information och tjänster när som helst och var som helst. Detta gynnar både Herrljunga kommuns invånare, företagare, besökare och våra medarbetare.

Om Herrljunga kommun ska vara konkurrenskraftiga måste vi vara med och utveckla våra processer och erbjuda digitala tjänster. Digitalisering är en förutsättning för att vara konkurrenskraftig i dagens snabbrörliga samhälle.

Genom att minska pappersanvändning och optimera resursutnyttjande kan digitalisering bidra till en mer hållbar verksamhet.

Digitalisering är en investering som leder till ökad effektivitet, bättre kvalitet, ökad tillgänglighet och konkurrenskraft, samt positiva miljöeffekter. Digitalisering är en nödvändighet för att möta framtidens utmaningar och möjligheter och inte minst, att vara en attraktiv arbetsgivare med digitala lösningar.

För att få i gång digitaliseringsarbetet i alla våra verksamheter behöver vi göra en ordentlig gemensam satsning. Vi behöver satsa på projektledning, förändringsledning, kompetenshöjning, informationssäkerhet, utveckling av e-tjänster mm.

Hur finansieras behovet?

Idag saknas medel. Ett Ramtillskott om sammanlagt 5 mkr de tre kommande åren är därav önskvärt.

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Riskerna är stora att vi inte klarar av att möta framtidens utmaningar där behovet av välfärd ökar. Digitalisering är en nödvändighet för att möta framtidens utmaningar, förbättra kvaliteten och effektiviteten i våra tjänster samt öka vår konkurrenskraft. Om Herrljunga kommun vill framstå som en attraktiv plats att leva, bo och verka i måste vi bygga på vårt varumärke, fortsätta satsa på utveckling och visa på att vi är en kommun som satsar nu, imorgon och i framtiden.

Enhet: Kommunledning**Behov: Befintlig kostnad**

Seniorkort Västtrafik	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	200		

Orsak till behovet:

Herrljunga kommun har i budget 2024 valt att göra en satsning på våra äldre medborgare genom att sänka åldern för resor med Västtrafik seniorkort från 75+ till att gälla från 70+. Förändringen föranledde också ett ramtillskott på 100 tkr, vilket finns upptagna i kommunledningens budget. Dessa medel avser endast kostnaden för den förändring och mellanskillnad som beräknas uppstå då man sänkte åldern. Tidigare kostnader har finansierats via KS utvecklingsmedel.

Hur finansieras behovet?

Medel tillskjuts idag från Kommunstyrelsens utvecklingsmedel avseende de kostnader som beräknas på tidigare åldersspann. Önskvärt vore att få ett ramtillskott till samma anslag som finns under kommunledning.

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Det uppstår ett underskott hos kommunledning då det endast finns budget för den prognostiserade mellanskillnaden. Och alternativt att Budgetmedel som är tänkta för kommunens utvecklingsinsatser urholkas och används till löpande verksamhet.

Enhet: Kommunledning

Behov: Ambitionshöjande

Verksamhetsmedel	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	200		

Orsak till behovet:

Anslag som finns hos kommundirektören är till stora delar budgeterade till medlemsavgifter, försäkringsavgifter, gemensamma lokalkostnader, system mm. Det saknas idag verksamhetsmedel för att möjliggöra specifika kommungemensamma satsningar/projekt, genomföra utbildningsinsatser eller till personalfrämjande åtgärder.

Hur finansieras behovet?

Idag saknas medel

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Kommundirektören saknar idag handlingsutrymme att genomföra kommunövergripande satsningar kan försvåra och förhindra nödvändigt utvecklingsarbete.

Enhet: Säkerhet och beredskap

Behov: Befintlig kostnad

Informationssäkerhetssamordnare	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	400		

Orsak till behovet:

Ansvaret för informationssäkerhetsarbetet har till och med 2023 legat under kansliet där två nämndsamordnare har varit informationssäkerhetsansvarig respektive GDPR-ansvarig, som en tillika-uppgift på vardera 20%. Efter personalneddragningar på kansliet finns det dock inte

tidsutrymme för arbetet längre och kansliet har inte heller haft någon ramutökning för uppdraget.

Eftersom kraven på informationssäkerheten ökar i och med samhällsutvecklingen samt en ökad hotbild och nya direktiv (tex. Nis-2 direktivet), behöver arbetet prioriteras, systematiseras och utökas till ett halvtidsuppdrag som innehas av en person med adekvat utbildning.

Halvtidsuppdraget kommer ingå i en ny tjänst som informations- och säkerhetssamordnare där resterande tid av heltidstjänsten kommer innebära arbete inom samma område som Säkerhetschefen i dag innehar, denna del finansieras genom riktade statsbidrag.

Hur finansieras behovet?

Utökad ram.

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

- Större risk att gällande lagar, föreskrifter och direktiv inte efterlevs. Vilket innebär ökad risk för stora vitesbelopp.
- Större risk att känslig information inte skyddas från obehöriga, otillåtet förändras eller av misstag raderas.
- Fler IT- och informationsincidenter på grund av handhavande fel.

Enhet: Administration och kommunikation

Behov: Befintlig kostnad

Införande och drift av E-arkiv	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	200	150	

Införande och drift av E-arkiv

Införandet av E-arkiv pågår än så länge i projektform och ska tas i drift i januari 2026. Kvarvarande kostnad för införandet uppgår till 200 tkr. E-arkivets årskostnad för drift och förvaltning kommer uppgå till 350 tkr, varför ytterligare medel om 150 behövs i ram from 2026.

Orsak till behovet:

Kommunstyrelsen beslutade i februari 2022 att Herrljunga kommun ska ingå i ett projekt tillsammans med Sjuhäradskommuner och Boråsregionen. Projektets mål är att upphandla och implementera ett gemensamt e-arkivsystem. Det är ett treårigt projekt som sträcker sig under perioden augusti 2022 till december 2025.

Att införa ett e-arkiv är en nödvändighet för kommunen utifrån flera olika perspektiv, inte minst gällande rättssäkerhet, tillgänglighet och effektivisering av manuella processer. Efter genomfört projekt kan beställarna förvänta sig att följande nyttor nås i verksamheterna:

- Tillgängligheten blir bättre för allmänheten och kommunanställda kan söka och hitta arkiverad information digitalt
- Kommunerna minskar behov av fysiska arkiv och information kan hanteras i en rättssäker, digital livscykel
- Kommunerna får kontroll över arkiveringsprocessen där rätt information arkiveras på ett strukturerat sätt enligt gällande lagstiftning

Möjligheterna för Herrljunga kommun att upphandla, implementera och drifta ett e-arkivsystem i egen regi är minimala och kan inte göras med befintliga personella resurser på enheten. Draghjälpen av övriga deltagare i detta projekt är nödvändigt för att vår kommun ska kunna digitalisera arkivet och uppfylla framtida lagkrav på arkiv. Med andra ord, kommunens deltagande i detta projekt är nödvändigt.

Kostnaden för projektet består både av investeringar och driftkostnader. I projektet har även ärendesystemet Ciceron ingått, vilket nu är på plats. Investeringsbudgeten under införandeperioden är på 600 tkr vilken beräknas överskridas med 115 tkr.

Driftbudgeten är också på 600 tkr men dessa medel beräknas inte räcka till kvarvarande kostnad för införandet av E-arkivet år 2025, därmed äskas 200 tkr för att kunna färdigställa projektet.

From januari 2026 kommer e-arkivet finnas på plats och kommunen ska då medfinansiera drift och förvaltning av systemet, tillsammans med alla deltagande kommuner och Boråsregionen. I drift och förvaltning ingår support och underhållskostnad för systemet samt en gemensam e-arkivarie.

Kostnaden uppgår till 350 tkr per år vilket äskas i utökad ram.

Hur finansieras behovet?

Utökat Kommunbidrag

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Underskott i befintlig ram.

Enhet: Kultur o Fritid

Behov: Befintlig kostnad

Verksamhetschef Kultur och fritid	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	950		

Orsak till behovet:

KOF har under 2024 en tillfällig ram på 950 tkr för att bekosta tjänsten som verksamhetsansvarig inom Kultur och fritid. Om organisationen ska vara utformad som idag åren framöver behöver ramen förlängs eller bli permanent.

Hur finansieras behovet?

Utökad kommunbidrag

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Omorganisation krävs samt genomförande av besparingskrav.

Enhet: Kultur o Fritid

Behov: Befintlig kostnad

Fortsatt finansiering av Fritidsbanken	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	450		

Orsak till behovet:

Fritidsbanken (Idrottsbibliotek) har en tillfällig ram på 367 tkr år 2024. Äskar ram för att kunna fortsätta verksamheten. Den tillfälliga ramen på 367 tkr var en grov uppskattning av vad verksamheten kan tänkas kosta att bedriva. För att bedriva fritidsbanken enligt avtal bedömer KOF att ramen behöver utökas till 450 tkr.

Hur finansieras beloppet:

Utökad ram tillfällig eller permanent

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Verksamheten måste läggas ner alternativt drivas i annan projektform, dvs kan inte vara anslutna till den ideella organisationen Fritidsbanken.

Enhet: Kultur o Fritid***Behov: Befintlig kostnad***

Arvoden mm avseende KOF-nämnd	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	200		

Orsak till behovet:

Ny nämnd kräver budget för arvoden, utbildning mm

Hur finansieras beloppet:

Idag finns ett Kultur och Fritidsutskott med en budgetram om 40 tkr. Ett utökat kommunbidrag vore önskvärt.

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Om politiken fattar beslut om en Kultur- och fritidsnämnd utan att skjuta till medel medför detta ett underskott om ca 200 tkr.

Enhet: Räddningstjänsten***Behov: Ambitionshöjande*****Oberoende analys av verksamheten**

	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	160	-160	

Orsak till behovet:

Räddningstjänsten belyser att en oberoende analys av verksamheten kan genomföras för att få ett beslutsunderlag för beslut om en effektiv och kvalitativ organisation. Detta ger förutsättningar för en hållbar, kostnadseffektiv och rättssäker räddningstjänst både på kort och lång sikt, utifrån den politiska ambitionsnivån. En grov bedömning är att konsultkostnaden för en analys är runt 160 tkr.

Eftersom verksamheten har stora behov och vi blir fulltaliga inom kort är det svårt att bedöma behoven på lite längre sikt. Vi bör avvakta och vara flexibla om behov uppstår. Bl.a. har följande uppmärksammats:

- Lagefterlevnad behöver prioriteras upp och andra inkomstbetingade verksamheter, t.ex. extern utbildning och anläggningsskötare automatlarmsanläggningar inom kommunen samt hos externa, bör omprövas.
- Arbetet inom Västra räddningsregionen (VRR) kräver mycket arbetstid, motsvarar ca 75% tjänst. Sannolikt har resurser inte tillskjutits för detta ändamål, frågan är om det ryms inom ordinarie

bemannning.

Hur finansieras beloppet:

Utökad tillfällig ram

Konsekvenser om medel inte tillskjuts

Att skapa en hållbar, kostnadseffektiv och rättssäker räddningstjänst kommer ta längre tid vilket riskerar skapa fortsatt underskott i ekonomin.

Presentation av effektiviseringsäskaden

Enhet: Kommunstyrelsens förvaltning

Förslag: Idag finns inga specifika förslag om effektiviseringsåtgärder. Syftet med de äskanden och ambitionshöjande förslag som förvaltningen presenterat, finns en tanke om att de på sikt ska leda till effektiviseringar.

	2024	2025	2026	2027
Belopp (tkr)	xx	xx	xx	xx

Utförligare beskrivning av förslaget:

Risk och Konsekvenser om förslaget genomförs

Kommunstyrelsens investeringsäskanden 2025-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner förvaltningens förslag på investeringsäskanden perioden 2025–2027.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen inklusive gemensam servicenämnd IT/Växel/telefonis investeringsäskanden för budgetåret 2025 uppgår till 20 800 tkr, år 2026 till 38 525 tkr och för året 2027 uppgår äskandet till 8 000 tkr. De större investeringsäskandena inför 2025 avser bland annat inköp av nödvattentankar och trycksättningssläp om 3000 tkr samt IT reinvesteringar om 7000 tkr. Inför 2026 finns bland annat äskande på 15 000 tkr gällande ombyggnation av kommunhuset, räddningstjänstens behov av nytt räddningsfordon 7700 tkr samt 3000 tkr för renovering av hävarmodul.

Kommunens totala investeringsäskanden kommer att sammanställas av ekonomiavdelningen och presenteras som underlag i fortsatt budgetprocess.

Bakgrund

I budget och verksamhetsplan för åren 2025–2027 ska nämnder och styrelse ta del av investeringsäskanden 2027 och eventuella förändringar i beslutad investeringsbudget för perioden 2025–2026 för fortsatt process i budgetarbetet. Efter Kommunstyrelsens beslut skickas ärendet vidare till ekonomiavdelningen för sammanställning i den fortsatta budgetprocessen och budgetberedning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse
Kommunstyrelsens investeringsbehov 2025–2027, reviderad 2024-02-09.

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2024-04-22

Diarienummer
«Diariennr»

Sida
2(2)

Investeringsbehov

Kommunstyrelse

Underlag till budget och verksamhetsplan 2025-2027

Sammanställning

Benämning	Investeringsutgift				Drift start	Driftkost /år
	2024	2025	2026	2027		
KS						
Markköp	2 000	2 000	2 000	2000	2025-2027	
Kommunövergripande förstudiemedel	500	500	500	500	2025/2026	
e-arkiv		250				500
Civil beredskap		3 000	1 000	2000	2025-2027	
Inventarier kommunhus	150	150	800	100	2025-2027	
Ombyggnad kommunhus			15 000		2027	
Kultur och Fritid						
Inventarier Kulturverksamhet	100	100	100	100	2025-2027	
Tillbyggnad Bibliotekets entré		2 000			2025	20
Ombyggnad bibliotekets kontor			1 000		2026	
Multisporhall byggnation			0			
Meröppet Ljungs bibliotek				200	2027	20
Idrottsmaterial/redskap	225	250	325	250	2025-2027	
Översyn komplettering av utegym Herrljunga och Annelund		350			2025	10
Utveckling/Kvalitetssäkring av Vandringsleder		300	350		2025-2026	10
Reinvestering löparspår tätort	300	300			2025	
Renovering belysning elljusspår	400	400			2025	
Utbyte bryggor badplats		0			2025	
Upprustning utemiljöer		200	200		2025 2026	10
IT Herrljunga						
Reinvestering IT	2 500	2 500	2 500	2 500	2025-2027	
Reinvestering core dst. routrar		2 700			2025	
Reinvestering nätverk		3 600	3 600		2025/2026	
Nätverk Herrljunga		700			2025	100
Räddningstjänst						
Inventarier/Räddningsmaterial	250	350	350	350	2025-2027	
Räddningsenhet i Herrljunga (7010) inklusive klippverktyg			7 700		2026	50
Servrar för alarmering			100		2026	
RAKEL-utrustning		150			2025	
Pick upp (Annelund)		850			2025	
Renovering hävarmodul			3 000		2026	155
Träningsutrustning gym		150			2025	
Summa investeringsbehov inkl. servicenämnd IT	6 425	20 800	38 525	8 000		

- Blåmarkerade celler indikerar tillkomna behov/ belopp
- Gulmarkerade celler indikerar förändrade belopp
- Orangemarkerade celler indikerar att det kanske borde finnas ett belopp
- Ej färgmarkerade celler är beslutade belopp enl. budget 2024-2026

Investeringsbeskrivning

Benämning	Markköp
Ansvarig nämnd	Kommunstyrelsen
Nämnd som utför	Kommunstyrelsen

Investeringsutgift (tkr)	2 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	löpande

Beskrivning av investeringen

Medel under 2025 och 2026 (årlig investeringsutgift) för att möjliggöra köp av strategisk mark.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Inköp av mark, både strategiskt, för exploatering mm

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga

Driftkostnader under genomförandefasen:

Ev lantmäterikostnad för fastighetsreglering, äskas ej

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Kommunövergripande förstudiemedel</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	500
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025-2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

En investeringspott där det är möjligt för nämnderna att äska medel för förstudier kopplade till framtida investeringar för att säkerställa förbättrade beslutsunderlag och prognoser.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Möjliggör förstudie av investeringar pga oförutsedda behov. Processen kan snabbas upp om verksamheten inte måste vänta in ordinarie budgetprocess för att äska egna medel. Finns anledning att tro att vi kommer behöva investera i kommande utvecklingsinsatser. Där med också behov av fler förstudier för beslutsunderlag.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>e-arkiv</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	250
Driftkostnad i projektet	500
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2025

Beskrivning av

investeringen

Inköp av system för e-arkiv

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Projekt för införande av e-arkiv har pågått inom Boråsregionen Sjuhärad. Implementering av system sker i kommunerna under 2025.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

E-arkiv i samarbete med Sjuhärad, driftkostnad för system och förvaltningsorganisation uppgår till 500 tkr per år.

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Civil Beredskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	3 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025-01-01
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2025-12-31

Beskrivning av

investeringen

För att kunna hantera ett nödvattenläge på ett effektivt sätt behöver nödvattentankar och trycksättningssläp införskaffas. En uppdaterad nödvattenplan är under framtagande och angiven investeringskostnad är därför en grov uppskattning och kan ändras när analysarbetet är klart. Även start- och driftsdatum kan behöva justeras. Eventuellt kan det bli möjligt att söka statsbidrag för denna typ av investering framöver, vilket i så fall skulle minska kostnaden.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Det försämrade säkerhetsläget i Europa samt klimatförändringar som ger mer extrema väderförhållanden (till exempel torka) innebär att kommunens krisberedskap behöver förstärkas.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Underhåll av material samt utbildning av berörda personer.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Civil Beredskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	1 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026-01-01
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2026-12-31

Beskrivning av investeringen

Kommunens robusthet vid kris och krig behöver förstärkas genom utveckling av så kallade trygghetspunkter (dit medborgare kan vända sig vid en kris för att få värme, mat, sovplats, information m.m.) och uppbyggnad av en kommunintern kommunikationslösning som fungerar när mobilnätet är ur funktion.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Det försämrade säkerhetsläget i Europa har gjort att totalförsvaret återigen behöver byggas upp i Sverige. Det innebär bland annat att det ställs krav på att kommunerna uppfyller de uppgifter som åligger dem i berörda lagar (tex. Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap).

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Underhåll av material samt utbildning av berörda personer.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Civil Beredskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	2 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2027-01-01
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2027-12-31

Beskrivning av

investeringen

Fortsatt utveckling av kommunens beredskapshöjande åtgärder, tex reservkarft, nödvatten, trygghetspunkter. Analyser pågår fortlöpande, investeringsäskandet kommer tydliggöras under kommande år

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Det försämrade säkerhetsläget i Europa har gjort att totalförsvaret återigen behöver byggas upp i Sverige. Det innebär bland annat att det ställs krav på att kommunerna uppfyller de uppgifter som åligger dem i berörda lagar (tex. Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap).

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader
Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Detta kommer klargörs under pågående analysarbete, inga kända kostnader i nuläget.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Detta kommer klargörs under pågående analysarbete, inga kända kostnader i nuläget

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Inventarier kommunhus</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	150
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

Medel under 2025, 2026 och 2027 (årlig investeringsutgift) för kontorsinventarier/utrustning kommunhuset

Ersätter investeringen annan befintlig? JA/Nej, beroende på typ av inköp

Behov som initierar investeringen

Medel för att täcka framtida behov av inköp av kontorsinventarier/utrustning. Upprustning kommunhus.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Inventarier kommunhus</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	800
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

Medel under 2025, 2026 och 2027 (årlig investeringsutgift) för kontorsinventarier/utrustning kommunhuset

Ersätter investeringen annan befintlig? JA/Nej, beroende på typ av inköp

Behov som initierar investeringen

Medel för att täcka framtida behov av inköp av kontorsinventarier/utrustning. Upprustning kommunhus. Avser inventarier inklusive IT-utrustning som exempelvis skärmar mm. Förutsätter beslut om ombyggnation av kommunhuset 2026.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Inventarier kommunhus</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	100
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

Medel under 2025, 2026 och 2027 (årlig investeringsutgift) för kontorsinventarier/utrustning kommunhuset

Ersätter investeringen annan befintlig? JA/Nej, beroende på typ av inköp

Behov som initierar investeringen

Medel för att täcka framtida behov av inköp av kontorsinventarier/utrustning. Upprustning kommunhus.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Ombyggnad kommunhus</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	15 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2027

Beskrivning av investeringen

Ombyggnation av kommunhuset

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej

Behov som initierar investeringen

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader
Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Driftkostnader under genomförandefasen:

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Inventarier kulturverksamhet</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	100
Driftkostnad i projektet	-
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	-
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	Löpande

Beskrivning av

investeringen

Medel under 2025, 2026 och 2027 (årlig investeringsutgift) för inköp av inventarier samt ersätta inventarier till de olika enheterna. Avser bibliotek i Ljung och Herrljunga.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej/Ja

Behov som initierar investeringen

Syftet är att kunna köpa in och ersätta befintliga inventarier när de är uttjänta, samt att nyinvestera främst i ny teknik.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Förväntas generellt ej

Driftkostnader under genomförandefasen:

Förväntas generellt ej

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Tillbyggnation Bibliotekets entré</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Internservicenämnd</i>

Investeringsutgift (tkr)	2000
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	20
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2025-12-31

Beskrivning av investeringen

Om- och nybyggnation av entré till bibliotek/kulturhuset
Förstudie är inkluderad i beloppet om 100tkr

Behov som initierar investeringen

- Öka tillgänglighet och attraktionskraft och synlighet för bibliotek och kulturhus, med konsthall och museer, med målet att ge människor med olika förutsättningar likvärdig tillgång till kultur, information och kunskap.
- Skapa möjlighet för mer-öppet.
- Skapa möjligheter för självservice kring lån av böcker och media.
- Tillgängliggöra mer utrymme för bibliotekets verksamheter och möjliggöra nya miljöer för barn och unga.
- Tillgänglighetsanpassad toalett som idag sakas.

Kunna avgränsa lokaler för evenemang och utställningar i Konsthallen/Hörsalen

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Städning och vaktmästeri

Driftkostnader under genomförandefasen:

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Ombyggnad Bibliotekets kontor</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	1 000
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2026

Beskrivning av investeringen

Ombyggnation av kontorsutrymmet på andra våning. Fler och mindre kontor som även möjliggör gemensam mötesyta och fler lagningsalternativ för fysisk media.

Ersätter investeringen annan befintlig?

Nej

Behov som initierar investeringen

- Öka arbetsmiljö för medarbetare
- Skapa en mer funktionell lagring

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Meröppet Ljungs bibliotek</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	200
Driftkostnad i projektet	-
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	20
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2027

Beskrivning av investeringen

Inköp av tekniskt system och anpassningar av bibliotekslokalen för att införa Meröppet på Ljungs bibliotek.

Ersätter investeringen annan befintlig? Nej.

Behov som initierar investeringen

Ett meröppet bibliotek innebär att man som besökare kan använda biblioteket också på tider då det inte finns någon bibliotekspersonal på plats. De utökade öppettiderna är ett komplement till bibliotekets vanliga, bemannade öppettider. Ljungs bibliotek skulle bli mer tillgängligt för allmänheten och fler skulle kunna få tillgång till bibliotekets utbud.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Licens- och supportavgift ca 18 tkr/år.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Förväntas generellt ej

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Idrottsmaterial/redskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	250
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

Inköp av större lekredskap till simhall, Byta ut trasig/utsliten träningsutrustning

Ersätter investeringen annan befintlig? Både Ja och Nej

Behov som initierar investeringen

Större lekredskap slits ut över tid, viktigt att skapa möjlighet till en rolig upplevelse i Herrljunga Simhall. Utrustning slits och går sönder, behov att ha hela och bra redskap för säker träning

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga kostnader)

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Idrottsmaterial/redskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	325
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av

investeringen

Inköp av större lekredskap till simhall, Byta ut trasig/utsliten träningsutrustning

Ersätter investeringen annan befintlig? Både Ja och Nej

Behov som initierar investeringen

Större lekredskap slits ut över tid, viktigt att skapa möjlighet till en rolig upplevelse i Herrljunga Simhall. Utrustning slits och går sönder, behov att ha hela och bra redskap för säker träning

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga kostnader)

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Idrottsmaterial/redskap</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	250
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	löpande

Beskrivning av investeringen

Inköp av större lekredskap till simhall, Byta ut trasig/utsliten träningsutrustning

Ersätter investeringen annan befintlig? Både Ja och Nej

Behov som initierar investeringen

Större lekredskap slits ut över tid, viktigt att skapa möjlighet till en rolig upplevelse i Herrljunga Simhall. Utrustning slits och går sönder, behov att ha hela och bra redskap för säker träning

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga kostnader)

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Översyn komplettering utegym Herrljunga Annelund</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	350
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	10
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025

Beskrivning av investeringen

Ute gym i Herrljunga och Annelund är behov av komplettering och översyn.

Behov som initierar investeringen

Nuvarande utegym behöver ses över kompletteras/underhållas

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Beräknad årlig tillsyn

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Utveckling/Kvalitetssäkring Vandringsleder</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	300
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	10
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025

Beskrivning av investeringen

Uppfylla rekommendationer och Naturvårdsverkets vägledning för planering och förvaltning av leder. Säkerställa att vandringsleder håller en bra standard. Tydliga informationstavlor vid start, god märkning av led och möjlighet till rast längs vägen.

Behov som initierar investeringen

Herrljunga kommun ansvarar för flera vandringleder i Kommunen. Herrljunga Kommun har många besökare i skog och mark. Viktigt att leder är väl utmärkta och informationstavlor finns vid start. Vissa delar kommer eventuellt att tillgänglighetsanpassas vilket kräver anpassningar.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Löpande underhåll 10 tkr

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Utveckling/Kvalitetssäkring Vandringsleder</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	350
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	10
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2026

Beskrivning av investeringen

Uppfylla rekommendationer och Naturvårdsverkets vägledning för planering och förvaltning av leder. Säkerställa att vandringsleder håller en bra standard. Tydliga informationstavlor vid start, god märkning av led och möjlighet till rast längs vägen.

Behov som initierar investeringen

Herrljunga kommun ansvarar för flera vandringleder i Kommunen. Herrljunga Kommun har många besökare i skog och mark. Viktigt att leder är väl utmärkta och informationstavlor finns vid start

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Löpande underhåll 10 tkr

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Reinvestering löparspår tätort</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	300
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2025-12-31

Beskrivning av investeringen

Eftersatt underhåll har skapat ett behov att grundligt renovera löparspåren i Herrljunga tätort.

Behov som initierar investeringen

Att hålla spåren i brukligt skick.
Ökad fysisk aktivitet och förbättrad folkhälsa

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga nya, ryms i nuvarande ram. Löpande kostnader bör bli något lägre åren efter upprustning.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Renovering belysning elljusspår</i>
Ansvarig nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	400
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	Löpande

Beskrivning av investeringen

Byte av belysning Elljusspår är akut
Delar av nuvarande belysning är trasig och föråldrad, byts ut

Behov som initierar investeringen

Rötskadebesiktning gjord 2020, visar på stora brister

Driftskostnader på grund av investeringen

Beräknad lägre energiförbrukning, när LED installeras, den lägre energiförbrukningen matchas med högre elpris

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga extra kostnader förutom normalt underhåll

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga extra driftskostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Upprustning utemiljöer</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	200
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	10
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025

Beskrivning av

investeringen

Grillplatser i Herrljunga kommuns regi uppgraderas och byts ut

Behov som initierar investeringen

I Herrljunga kommun finns flera Grillplatser och samlingsplatser utomhus, Många besökare i samlingsplatser gör sönder eller slits ut. T ex bänkar och eldstäder

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Beräknad årlig tillsyn

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Upprustning utemiljöer</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	200
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	10
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2026

Beskrivning av

investeringen

Grillplatser i Herrljunga kommuns regi uppgraderas och byts ut

Behov som initierar investeringen

I Herrljunga kommun finns flera Grillplatser och samlingsplatser utomhus, Många besökare i samlingsplatser gör sönder eller slits ut. T ex bänkar och eldstäder

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Beräknad årlig tillsyn

Driftkostnader under genomförandefasen:

Inga kostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	Switchar (Ingår i Reinvestering IT gemensamt)
Ansvarig nämnd	Servicenämnd IT/Växel/Telefoni
Nämnd som utför	Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Investeringsutgift (2500 per år)	7 500
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025-2027
Beräknas tas i drift (aktiveras)	löpande

Beskrivning av investeringen

Investering av Switchar utbyte och mindre utökning av utrustning. Livslängd på 3 år. Utbytesplanen räknar med att byta ut 1/3 per år kontinuerligt.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Normalt utbyte av switchar för att säkerhetsställa att vi inte drar på oss "end of life" hårdvara som inte håller säkerhetsmässigt eller drar högre kostnad.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Personal och konsultkostnader, resekostnader

Driftkostnader under genomförandefasen:

Utbildning kring ny utrustning

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Storage 3PAR (Ingår i Reinvestering IT Gemenasmt)</i>
Ansvarig nämnd	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>
Nämnd som utför	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>

Investeringsutgift (tkr)	(2500 per år)	7 500
Driftkostnad i projektet		0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)		0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)		2025-2027
Beräknas tas i drift (aktiveras)		löpande

Beskrivning av investeringen

Utbyte av våra lagringssystem enligt livscykelhantering. Utbytesplanen räknar med att byta ut 1/5 per år kontinuerligt.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Livscykelhantering

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Clearpass hårdvara (Ingår i Reinvestering IT Gemensamt)</i>
Ansvarig nämnd	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>
Nämnd som utför	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>

Investeringsutgift (tkr)	(2500 per år)	7 500
Driftkostnad i projektet		0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)		0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)		2025-2027
Beräknas tas i drift (aktiveras)		löpande

Beskrivning av investeringen

Hårdvaran behöver uppgraderas enligt plan. Vi kommer att gå över till virtuella servrar vilket kommer sänka kostnaden något mot tidigare investering. Utbytesplanen räknar med att byta ut dessa kontinuerligt.

Behov som initierar investeringen

För att hålla säkerhet och kvalitetsnivå för vår hårdvara måste vi se till att livscykelhantera vår IT miljö.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader
Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>WmWare Servrar (Ingår I Reinvestering IT gemensamt)</i>
Ansvarig nämnd	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>
Nämnd som utför	<i>Servicenämnd IT/Växel/Telefoni</i>

Investeringsutgift (tkr)	(2500 per år)	7 500
Driftkostnad i projektet		0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)		0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)		2025-2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)		löpande

Beskrivning av investeringen

Utbyte av serverplattform enligt livscykelhantering. Utbytesplanen räknar med att byta ut 1/5 per år kontinuerligt.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Livscykelhantering

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

-

Driftkostnader under genomförandefasen:

-

Investeringsbeskrivning

Benämning	Reinvestering Core dst. Routrar
Ansvarig nämnd	Servicenämnd IT/Växel/Telefoni
Nämnd som utför	Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Investeringsutgift (tkr)	2 700
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	löpande

Beskrivning av investeringen

Investering av nya core distributions routrar. Livslängd på dessa är 5 år.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Normalt utbyte av core routrar för att säkerhetsställa att vi inte drar på oss "end of life" hårdvara som inte håller säkerhetsmässigt eller drar högre kostnad.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Personal och konsultkostnader, resekostnader

Driftkostnader under genomförandefasen:

supportavtal

Investeringsbeskrivning

Benämning	Reinvestering Nätverk
Ansvarig nämnd	Servicenämnden
Nämnd som utför	Servicenämnden

Investeringsutgift (3 600 tkr/år)	7 200
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025-2026
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2025-2026

Beskrivning av investeringen

Ombyggnad och utbyggnad av nätverket

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

För att klara verksamhetens behov av nätverk på utrustning som är end of life och end of support

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Personal och/eller konsultkostnader

Driftkostnader under genomförandefasen:

Resekostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	Nätverk Herrljunga/ Gäsenedelen
Ansvarig nämnd	Servicenämnden
Nämnd som utför	Servicenämnden

Investeringsutgift (tkr)	700
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	100
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2024-2025
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2024-2025

Beskrivning av investeringen

Ombyggnad av nätverk för Gäsenegården. Inkl fiberhyra
Ombyggnationen är också en del av att säkra civilt beredskap

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

För att säkra nätverket för Annelund/ljung behöver vi bygga en sk. Stjärnkoppling för att säkerhetsställa drift efter ev avveckling av Gäsenegården.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Personal och/eller konsultkostnader

Driftkostnader under genomförandefasen:

Resekostnader

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Räddningsmaterial/inventarier</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	350
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025-2027
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025-2027

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en

beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning. Avser inköp av lösa inventarier exempelvis slangar, larmställ, värmekamera, utrustning som tex pumpar.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Inventarier/teknik slits och föråldras behöver bytas ut med jämna mellanrum. Finns planer för att byta ut teknik som tex servrar med jämna intervall. Kan även uppstå oplanerade inköp som vi behöver ta hänsyn till. Inventarierna måste bytas ut direkt om något går sönder för att verksamheten ska fungera.

Befintligt fordon behöver bytas ut enligt fordonsplanen för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Service/underhåll.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Investeringsbeskrivning

Benämning	Räddningsenhet i Herrljunga (7010) inkl klippverktyg
Ansvarig Nämnd	Kommunstyrelsen
Nämnd som utför	Kommunstyrelsen

Investeringsutgift (tkr)	7 700
Driftkostnad i projektet	0
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	0
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2026-06-01
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2026-10-31

Beskrivning av

investeringen

Kommunen har en beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning, bl.a. detta fordon. Räddningsenhet "Stor släckbil"

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintligt fordon behöver bytas ut enligt fordonsplanen för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Service/underhåll. Underhålls kostanden sjunker troligtvis de första fem åren då bilen är ny,

Driftkostnader under genomförandefasen:

Utbildning för brandmännen. Total kostnad blir runt (20*10*250) 50 000 kr. Ryms troligtvis inte i löpande budget för utbildning.

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Serverar för alarmering</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	100
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2026-01-01
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2026-03-31

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintliga serverar för in- och utalarmering behöver bytas ut för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Begränsade kostnader.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Utbildning i begränsad omfattning.

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>RAKEL-utrustning</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	150
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025-04-01
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025-06-30

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintliga RAKEL-terminaler mm. behöver bytas ut för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion. Tekniken behövs för att hålla kontakten med SOS och övriga räddningsenheter, nationellt system. Dagens utrustning har utgått ur sortimentet därmed är det svårt att få tag på reservdelar, behöver därmed bytas ut.

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Begränsade kostnader för service och programmering etc.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Utbildning i begränsad omfattning.

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Pick upp (Annelund)</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	850
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2025-08-01
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2026-01-01

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning, bl.a. detta fordon.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintlig pick up i Annelund behöver bytas ut enligt fordonsplanen för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion. Nuvarande forden är ca 14 år och är i dåligt skick. (Inte samma bil som om budgeteras till 2024)

Driftskostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Begränsade kostnader.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Begränsad kostnad för utbildning av brandmännen.

Investeringsbeskrivning

Benämning	Renovering hävarmodul (7030)
Ansvarig Nämnd	Kommunstyrelsen
Nämnd som utför	Kommunstyrelsen

Investeringsutgift (tkr)	3 000
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (utgift uppstår)	2026-10-01
Beräknas tas i drift (aktiveras)	2026-12-31

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en beredskap enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) med tillhörande teknisk utrustning, bl.a. höjdenhet 7030.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintlig höjdenhet i Herrljunga behöver renoveras för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion. Genom att renovera hävararmen kan fordonets livslängd utökas ytterligare några år. En ny höjdenhet kostar ca 10 miljoner. Finns endast en fastighet i Herrljunga som är så kallat ett hävarobjekt, vilket innebär att vi enligt lag måste hålla med höjdenhet. Herrbo äger fastigheten, om det vore möjligt att göra en anpassning av fastighetens utrymning så den kan ske utan höjdenhet skulle räddningstjänsten inte behöva inneha en höjdenhet.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Inga

Driftkostnader under genomförandefasen:

Under tiden hävararmen renoveras krävs att ett ersättningsfordon hyrs in för att följa lagstiftningen. Kostnaden uppskattas till 5 tkr dygnet, tiden kan uppgå till en månad innan hävararmen är på plats igen. Kostnad 155 tkr

Investeringsbeskrivning

Benämning	<i>Träningsutrustning</i>
Ansvarig Nämnd	<i>Kommunstyrelsen</i>
Nämnd som utför	<i>Kommunstyrelsen</i>

Investeringsutgift (tkr)	150
Driftkostnad i projektet	
Driftkostnader i verksamheten (efter driftstart)	
Beräknas starta upp (<i>utgift uppstår</i>)	2025-01-01
Beräknas tas i drift (<i>aktiveras</i>)	2025-03-31

Beskrivning av investeringen

Kommunen har en beredskap med rökdykare enligt lag om skydd mot olyckor (LSO). Eftersom det ställs krav (AFS 2007:7 rök- och kemdykning) på brandmännens fysiska förmåga behöver arbetsgivaren tillhandahålla träningsmöjligheter.

Ersätter investeringen annan befintlig? Ja

Behov som initierar investeringen

Befintligt rullband samt träningscykel för arbets-EKG mm. behöver bytas ut för att nå tillräcklig driftsäkerhet och funktion.

Driftkostnader på grund av investeringen

Vilka kostnader uppstår om investeringen genomförs förutom kapitalkostnader

Löpande driftkostnader efter projektet är klart:

Begränsade kostnader.

Driftkostnader under genomförandefasen:

Begränsade kostnader.

Planeringsstrategi för Herrljunga kommun

Förslag till beslut

1: Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta Planeringsstrategi för Herrljunga kommun

Sammanfattning av ärendet

Varje kommun ska, enligt Plan- och Bygglagen, ha en aktuell översiktsplan. För att säkra att översiktsplanen är och hålls aktuell ska kommunerna, senast 24 månader efter ordinarie val, anta en planeringsstrategi. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell i förhållande till innehållskraven i Plan- och Bygglagen. Planeringsstrategin ska också redovisa kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Samhällsutvecklaren har tagit fram ett förslag till planeringsstrategi i samråd med berörda tjänstepersoner på berörda förvaltningar och kommunala bolag. Förslaget har förankrats politiskt genom Plankommittén.

Bakgrund

Den 1 april 2020 ändrades 3 kap i PBL. Ändringen innebär att en planeringsstrategi ersätter den tidigare aktualitetsprövningen av översiktsplanen (ÖP). Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en kontinuerlig översiktsplanering för att hålla ÖP aktuell. Planeringsstrategin ska vara framåtsyftande och tydliggöra kommunens prioriteringar framöver. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet samt bedöma i vilken utsträckning översiktsplanen är aktuell i förhållande till innehållskraven i 3 kap. 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 § Plan- och Bygglagen. Där finns bland annat krav på att det av översiktsplanen ska framgå hur kommunen anser att den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur riksintressen ska tillgodoses, hur gällande miljö kvalitetsnormer ska följas och att övriga förhållanden av väsentlig betydelse beaktas. En planeringsstrategi ska antas senast 24 månader efter ordinarie val, vilket för nuvarande mandatperiod innebär att kommunen behöver anta en planeringsstrategi senast den 11 september 2024. Planeringsstrategin kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Inför kommunens arbete med att ta fram en planeringsstrategi sammanställde Länsstyrelsen ett underlag med statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för ÖP's aktualitet. Underlaget lämnades med stöd av 3 kap. 26 § PBL. Förvaltningens arbete med att ta fram ett förslag till planeringsstrategi har pågått under perioden augusti 2023-mars 2024. Samhällsutvecklaren har varit projektledare för arbetet, och stämt av ställningstaganden med berörda tjänstepersoner på kommunstyrelsens förvaltning, samhällsbyggnadsförvaltningen, Herrljunga Bostäder AB, Herrljunga Elektriska AB och FOKUS Herrljunga. För politisk förankring har förslaget diskuterats återkommande i Plankommittén. Samhällsutvecklaren har också informerat Kommunstyrelsen om pågående arbete.

Konsekvenser

Kommunen är enligt Plan- och bygglagen (2010:900) 3 kapitel 23 § ålagda att ta fram en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. Antas inte planeringsstrategin i tid betraktas inte längre översiktsplanen som aktuell, och kommunen behöver ta fram en ny översiktsplan. Översiktsplanen kan då inte heller längre användas som underlag för övrig planering och beslutsfattande. Till exempel kan inte detaljplaner tas fram med standardförfarande eller förenklat förfarande, och Länsstyrelsen kan inte använda kommunens översiktsplan som underlag för sina

bedömningar. Kommunen kan välja att ändra eller anta en ny planeringsstrategi när som helst under mandatperioden, men en tidigare inaktualiserad översiktsplan kan då inte bedömas som aktuell.

De åtgärder som redovisas i planeringsstrategin under rubriken "kommande planeringsarbete" är prioriterade utifrån tillgängliga resurser på kommunstyrelsens förvaltning och samhällsbyggnadsförvaltningen. Dessa åtgärder bedöms vara de som är högst prioriterade utifrån gällande lagstiftning, nationella och regionala mål och strategier och utifrån kommunens behov och politiska inriktning. Arbetet bedöms rymmas inom ordinarie budget. Om planeringsarbetet ska genomföras fortare, eller fler utredningar ska inrymmas, behöver mer resurser tillföras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i aktuellt ärende

Förslag till Planeringsstrategi "Planeringsstrategi, Kommunfullmäktiges bedömning av översiktsplanens aktualitet samt inriktning för kontinuerlig översiktsplanering i Herrljunga kommun 2024-2028", daterad 2024-03-28

E-post "Länsstyrelsens underlag med statliga och mellankommunala intressen med betydelse för översiktsplanens aktualitet", daterat 2022-03-30

Länsstyrelsens yttrande "Statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens (ÖP) aktualitet", daterat 2022-03-30

Länsstyrelsens utdrag ur planeringskatalogen, "Rensad export 2022-03-07 Herrljunga 2016-10-01", daterat 2022-03-07

Beslutet ska skickas till

Boverket

Länsstyrelsen i Västra Götaland

Västra Götalandsregionen

Vårgårda kommun

Essunga kommun

Vara kommun

Falköpings kommun

Ulricehamns kommun

Borås stad

Maja Sallander
Samhällsutvecklare

Planeringsstrategi

Kommunfullmäktiges bedömning av
översiktsplanens aktualitet samt inriktning för
kontinuerlig översiktsplanering i Herrljunga
kommun 2024-2028

Herrljunga
kommun

Dokumentinformation

Diarienummer:	KS-2024-00020
Beslutande organ:	Kommunfullmäktige
Datum för antagande:	2024-XX-XX
Giltig till:	2028-09-13
Senaste redigering:	2024-03-28
Version:	Antagandehandling
Projektledare:	Maja Sallander, samhällsutvecklare
Dokumentansvarig:	Samhällsutvecklare

Sammanfattning

Varje kommun ska, enligt Plan- och Bygglagens (2010:900) 3 kap. 1§ ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunen. Enligt Plan- och Bygglagen ska kommunen senast 24 månader efter ordinarie val anta en planeringsstrategi i syfte att främja en kontinuerlig översiktsplanering. I planeringsstrategin ska kommunfullmäktige ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för ÖP's aktualitet samt bedöma i vilken utsträckning ÖP i sin helhet är aktuell i förhållande till kraven i PBL 3 kap. 3§, 4§ andra stycket 1 och 2 samt 5§.

I Herrljunga kommun gäller för närvarande Översiktsplan 2017-2035 (antagen 5 september 2017), tillsammans med Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge – Sämsjöområdet (antagen 6 september 2011). Länsstyrelsen bedömer att de granskningsyttranden de lämnat i samband med antagandena är fortsatt aktuella.

Sedan översiktsplanen antogs har mycket hänt. Ett flertal lagändringar har beslutats som kommunen bedömer som relevanta att ta ställning till för att analysera vilken påverkan de har på ÖP's aktualitet. Detta gäller särskilt ändringar i Plan- och Bygglagen, Miljöbalken, Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete och Lag om allmänna vattentjänster. Försvarsmakten har gjort ändringar i riksintresseanspråk och områden av betydelse för totalförsvarets militära del som berör kommunen. Funktionsbeskrivningen för riksintresset för kommunikationer, som delvis berör Herrljunga kommun, har uppdaterats. Det har också gjorts förändringar i nationella och regionala mål och strategier som kan ha betydelse för översiktsplanarbetet i Herrljunga. Ett nytt klimatpolitiskt ramverk har antagits och Länsstyrelsen har reviderat de regionala tilläggsmålen till de svenska miljömålen, ett nytt åtgärdsprogram och nya arbets sätt för det regionala miljö- och klimatarbetet har utarbetats. En ny regional utvecklingsstrategi, Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030, och en delregional utvecklingsstrategi för Sjuhärad har antagits. Krisberedskapsfrågan och energiförsörjningen har uppmärksammas och behoven förtydligats. Både på nationell och regional nivå har nya styrdokument för vatten antagits. Kommunen har också antagit en egen VA-plan, som på grund av förändringarna på regional och nationell nivå är under revidering. Nya nationella och regionala transportinfrastrukturplaner har antagits och är under revidering igen. Regionalt har också nya styrdokument för kollektivtrafiken antagits, som bland annat förtydligat att regionen inte bedömer att det finns möjligheter att behålla tågstoppen i Mollaryd och Torpåkra i Herrljunga kommun på lång sikt. På kommunal nivå har den politiska mandatfördelningen skiftat och politiken har enats om en ny vision. Kommunen har nu tillgång till en koldioxidbudget som ger information om kommunens roll i förhållande till det så kallade Parisavtalet, och en kulturhistorisk bebyggelseinventering har tagits fram för tätorterna.

En uppföljning av översiktsplanen visar att byggrätterna för bostäder som ÖP ger utrymme för bör uppfylla behovet av tillkommande bostäder med hänsyn till prognosticerad befolkningsutveckling, och att kommunen i stora drag följt i ÖP angiven inriktning gällande var bygglov beviljats för bostadsbyggnation, även om det finns behov av att fortsätta utveckla variationen i bostads- och upplåtelseform i kommunens olika delar. Avseende verksamhetsmark är behovet framöver mer svårbedömt, men mot bakgrund av tidigare erfarenheter bedöms planberedskapen tillräcklig just nu.

Utifrån innehållskraven i 3 kap. Plan- och Bygglagen bedöms översiktsplanen i sin helhet vara aktuell. De förändringar som skett sedan översiktsplanen antogs gör inte översiktsplanen inaktuell utifrån innehållskraven. Däremot finns det anledning att arbeta aktivt med flera frågor för att hålla översiktsplanen fortsatt aktuell och säkra att efterföljande planering har aktuella och relevanta underlag.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	5
Översiktsplan	5
Gällande översiktsplan.....	5
Planeringsstrategi	5
Ny lagstiftning	5
Rutin för framtagande av planeringsstrategi i Herrljunga kommun.....	6
Process och organisation	7
Länsstyrelsens underlag	8
Länsstyrelsens underlag inför kommunens arbete med planeringsstrategin	8
Granskningsyttrandets aktualitet	8
Förändringar av betydelse för översiktsplanens aktualitet	9
Förändringar i lagstiftningen sedan översiktsplanen antogs.....	9
Förändrade riksintresseanspråk sedan översiktsplanen antogs.....	13
Förändrade mål, planer och strategier.....	17
Översiktsplanen i ett större sammanhang	17
Ett urval på nationell och regional nivå	17
Lokala planeringsförutsättningar	24
Uppföljning av översiktsplanen	28
Syfte med uppföljningen	28
Planering av översiktsplanens utpekade områden.....	28
Beviljade bygglov	34
Strukturbild för ÖP	35
Bygglov för bostäder	35
Boende- och upplåtelseformer	35
Bygglov för verksamhetsmark.....	36
Samlad bedömning av aktualiteten	37
Inriktning för kontinuerligt ÖP-arbete	38
Ett kontinuerligt arbete	38
Tillgängliga resurser för strategisk, fysisk planering	38
Förslag på vidare utredningar i Översiktsplan 2017-2035	38
Kommande planeringsarbete	40
Förkortningar	42

Bakgrund

Översiktsplan

Varje kommun ska, enligt Plan- och Bygglagens (2010:900) 3 kap. 1§ ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunen. ÖP är ett av kommunens viktigaste styrdokument och anger hur kommunen avser använda, utveckla och bevara mark- och vattenområden samt bebyggelse i kommunen.

Frågor som hanteras i en ÖP är exempelvis vilka områden som ska bebyggas och hur de ska bebyggas, vilka områden som behöver särskilt skydd och hur de ska skyddas, vilka risker som finns kopplade till den fysiska miljön och hur detta ska beaktas. Till ÖP kan kommunen ta fram fördjupningar, som avser ett avgränsat geografiskt område, eller tematiska tillägg, som behandlar en specifik fråga (till exempel en vindbruksplan). Som komplement till ÖP kan även olika strategier och inriktningsdokument tas fram, exempelvis Dagvattenstrategi och Bostadsförsörjningsprogram.

Det är viktigt att ÖP med tillhörande dokument är aktuella för att ge stöd för efterföljande planering och beslut. ÖP är ett centralt beslutsunderlag som utgör grund för kommunens detaljplanering och bygglovgivning, andra myndigheters beslut om tillstånd enligt miljöbalken. Den utgör också regionala och statliga planeringsinstansers referens avseende kommunens ställningstaganden vid planering av ny infrastruktur och liknande. Det är också viktigt att ÖP är aktuell för att kommunens planering ska vara transparent och tydlig gentemot boende och verksamma i kommunen.

Gällande översiktsplan

Herrljunga kommun antog nu gällande ÖP, Översiktsplan 2017 - 2035, den 5 september 2017. Herrljungas ÖP gäller tillsammans med följande tillägg:

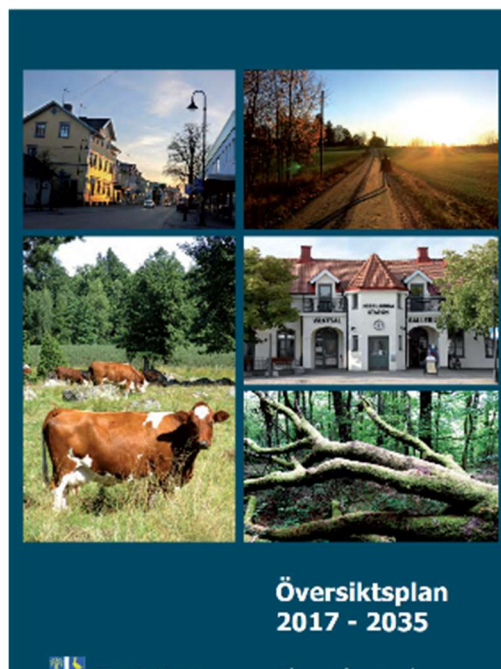
- Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge - Sämsjöområdet, antagen 6 september 2011.

Planeringsstrategi

Ny lagstiftning

Den översiktliga planeringen utgår i huvudsak från Plan- och Bygglagen (PBL), men även Miljöbalkens bestämmelser är viktiga. Dessutom måste planeringen förhålla sig till en mängd olika lagar, vissa av dem redovisas lite närmare längre ner, under rubriken "Övergripande förändringar av betydelse för översiktsplanens aktualitet".

Den 1 april 2020 ändrades 3 kap i PBL. Ändringen innebär att en planeringsstrategi ersätter den tidigare aktualitetsprövningen av ÖP. Syftet med planeringsstrategin är att den ska främja en kontinuerlig översiktsplanering för att hålla ÖP aktuell och att planeringsstrategin ska vara framåtsyftande och tydliggöra kommunens prioriteringar framöver.

Figur 1. Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035.

I samband med framtagandet av planeringsstrategin ska kommunfullmäktige ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för ÖP's aktualitet samt kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen. Kommunen ska även bedöma i vilken utsträckning ÖP i sin helhet är aktuell i förhållande till kraven i PBL 3 kap. 3§, 4§ andra stycket 1 och 2 samt 5§. Det innebär bland annat att prövningen av ÖP:ns aktualitet ska göras i förhållande till om planen ger vägledning om den avsedda mark- och vattenanvändningen, hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur planen tillgodoser värdena i riksintressen och hur gällande miljö kvalitetsnormer följs.

Om översiktsplanen regelbundet blir föremål för politisk helhetsbedömning blir det också klarlagt om planen fortfarande ger uttryck för de övergripande politiska målen i kommunen. Kommuninvånare, näringsliv och intresseorganisationer med flera behöver kunna lita på att översiktsplanen uttrycker den aktuella politiska inställningen till bebyggelseutvecklingen i olika delar av kommunen eller om översiktsplanens ställningstaganden kan komma att ändras.

Planeringsstrategin ska antas senast 24 månader efter ordinarie val. Det innebär att Herrljunga kommun under perioden från ordinarie val till Kommunfullmäktige år 2022 fram till 11 september 2024 antingen ska ha antagit en planeringsstrategi eller en ny ÖP. Om detta inte genomförs inom tidsramen upphör ÖP att vara aktuell. Saknar kommunen en aktuell ÖP innebär det att kommunen bryter mot PBL 3 kap 1 § vilket bland annat får som konsekvens att detaljplaner inte längre kan tas fram med standardförfarande, samordnat förfarande eller förenklat förfarande. I stället måste utökad förfarande tillämpas vid framtagande av detaljplan. Andra myndigheter kan inte heller basera sina beslut på kommunens uttalade ambitioner i en ÖP. Planeringsstrategin kan revideras när som helst under mandatperioden om behov uppstår.

Rutin för framtagande av planeringsstrategi i Herrljunga kommun

Kommunen ska inom varje mandatperiod ta fram en planeringsstrategi efter ordinarie val. Planeringsstrategin ska ta ställning till ÖP:ns samt övriga tilläggs aktualitet. Själva processen att ta fram planeringsstrategin kan variera beroende på aktualiteten av en ÖP.

Den här planeringsstrategin är den första kommunen tar fram, och det finns därför ingen utarbetad rutin för framtagandet av ett sådant dokument. Nedan redovisas ett förslag till arbetsgång, men metoden behöver utvärderas och eventuellt omarbetas allteftersom vi lär oss mer om behov och förutsättningar av och för planeringsstrategin.

Planeringsstrategin ska i fortsättningen arbetas fram efter varje ordinarie val, förslagsvis under den följande hösten och våren. Det innebär att ÖP:n utvärderas tidigt under mandatperioden och att en kontinuerlig uppföljning av ÖP och planeringsstrategi sker. Att tidigt på den nya mandatperioden påbörja arbetet med planeringsstrategin syftar även till att den nytillträdde politiska organisationen tidigt ska bli bekant med ÖP:ns inriktning, ställningstaganden och prioriteringar och ta ställning till densamma.

Planeringsstrategins omfattning kan komma att variera. I planeringsstrategin anges vilket utredningsarbete kopplat till den översiktliga planeringen som ska prioriteras de kommande fyra åren samt förslag på översiktlig planering på längre sikt. Innehållet och möjliga aktiviteter från planeringsstrategin bör arbetas in i verksamhetsplaner för mandatperioden och utgöra ett viktigt underlag för resursplaneringen inom förvaltningarna.

Process och organisation

Det är Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige som är ansvariga politiska organ för ÖP och tillika för planeringsstrategin. Den politiska förankringen av planeringsstrategins utformning har gått genom Plankommittén som består av politiska representanter från Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden samt tjänstepersoner från motsvarande förvaltningar med ansvar för fysisk planering. Förankringen har bestått i ett flertal möten med Plankommittén kring översiktsplanens aktualitet samt prioritering av utredningsbehov. Förslag till planeringsstrategi har behandlats under en informationsträff med Kommunstyrelsen inför beslut om densamma, för att sedan lyftas till Kommunfullmäktige för beslut.

Det är enheten för strategisk planering på kommunstyrelsens förvaltning som är dokumentansvarig. Den första planeringsstrategin tas fram under hösten 2023 och våren 2024 av samhällsutvecklaren vid enhet strategisk planering. Till stöd har samhällsutvecklaren haft en referensgrupp som bidragit med kunskap framför allt om användning och tillämpning av gällande ÖP samt framfört behov inför framtagande av ny ÖP. I referensgruppen medverkar:

Maja Sallander, Samhällsutvecklare och projektledare för strategin, Kommunstyrelsens förvaltning
 Katja Saari, Kommundirektör, Kommunstyrelsens förvaltning
 Emil Hjalmarsson, Samhällsbyggnadschef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Elaine Larsson, Miljöchef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Claes-Håkan Elvesten, Gata- och Parkchef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Sandra Palmqvist, Miljöstrateg och miljöinspektör, Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Anders Manikoff, VD Herrljunga Elektriska
 Tord Ottergren, VA-chef, Herrljunga Vatten, Herrljunga Elektriska
 Christer Johansson, VD/Förvaltare Herrljunga Bostäder AB
 Morgan Fihn, Näringslivschef, FOKUS Herrljunga
 Anette Falk, Säkerhetschef, Kommunstyrelsens förvaltning
 Peter Garton, Renhållningschef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
 Margareta Ehn Edvinsson, Chef för Kultur och fritid, Kommunstyrelsens förvaltning
 Li Johansson Nyström, Folkhälsostrateg, Kommunstyrelsens förvaltning

Inledningsvis fördes dialog med samhällsplaneraren i Vårgårda, Ida Bryngelsson avseende analysen av översiktsplanen.

Under hösten 2023 genomfördes en workshop för att följa upp ÖP:ns efterlevnad och samla inspel till kommunens fortsatta arbete med strategisk, fysisk planering utifrån olika förvaltningars behov. Vid workshopen deltog främst deltagare i referensgruppen baserade på samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelsens förvaltning.

För att ge samhällsutvecklaren kunskapsstöd i framtagandet av planeringsstrategin anlätades en konsult från Radar Arkitektur AB, Caisa Malmryd Olander. Konsulten har medverkat vid den workshop som hölls med delar av referensgruppen samt stöttat samhällsutvecklaren i analys och framtagande av planeringsstrategin.

Länsstyrelsens underlag

Länsstyrelsens underlag inför kommunens arbete med planeringsstrategin

Inför kommunens arbete med att ta fram en planeringsstrategi har Länsstyrelsen ställt samman ett underlag med statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för ÖP:ns aktualitet. Underlaget lämnas med stöd av 3 kap. 26 § PBL.

Enligt 3 kap. 26 § PBL ska Länsstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för ÖP:ns aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till ÖP och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller. Ett sådant underlag (daterat 2022-03-30) har ställts samman av Länsstyrelsen i Västra Götaland och tillhandahållits kommunen inför arbetet med denna planeringsstrategi. Det är med utgångspunkt i detta underlag som nedanstående analys av förändringar med påverkan på ÖP:ns aktualitet sammanställts. Förvaltningen har också gjort ett uppdaterat utdrag ur planeringskatalogen då arbetet med planeringsstrategin inleddes i augusti 2023 för att säkra att inget viktigt underlag missas.

Granskningsyttrandets aktualitet

Länsstyrelsen bedömer enligt sitt yttrande (daterat 2022-03-30 med ärendebeteckning 401-1164-2022), mot bakgrund av då gällande lagstiftning och förutsättningar, att granskningsyttrandena över kommunens ÖP och ändringar av denna är fortsatt aktuella.

I granskningsyttrande över Översiktsplan 2017-2035 (daterat 2017-06-01) angav Länsstyrelsen att de bedömer att berörda riksintressen enligt miljöbalken i stort tillgodoses av planförslaget, men att vindkraftsetableringar inom influensområdet för Sätenäs flygflottilj och Vara Väderradar kan komma att påverka riksintresset för totalförsvaret. Länsstyrelsen framhåller att ÖP:n behöver förtydligas kring att alla plan- och lovärenden inom "övriga influensområden" ska remitteras till Försvarsmakten. Det behöver också förtydligas att alla ärenden som rör höga objekt ska remitteras till Försvarsmakten. Kommunen förtydligade detta i ÖP inför antagandet. Under förutsättning att ÖP:ns rekommendationer följs bedömer Länsstyrelsen enligt granskningsyttrandet inte att föreslagen byggnation blir olämplig enligt Länsstyrelsens övriga ingripandegrunder.

I granskningsyttrande över LIS-område Sämsjön (daterat 2011-09-05) angav Länsstyrelsen att det är viktigt att gällande miljö kvalitetsnormer för vatten enligt 5 kap Miljöbalken beaktas och hanteras i detaljplaneringen för områdena. Länsstyrelsen bedömer att de geotekniska förhållandena i området är goda, med undantag för ett område med sand vid Näsbacka som kan vara erosionskänsligt. I övrigt anser Länsstyrelsen att föreslagen planering för sex områden är lämplig att arbeta vidare med, det är också dessa som ingår i antagen LIS-plan.

Förändringar av betydelse för översiktsplanens aktualitet

Förändringar i lagstiftningen sedan översiktsplanen antogs

ÖP är ett viktigt dokument där kommunen bland annat redovisar hur de avser att efterleva gällande lagstiftning. När lagstiftningen förändras behöver i vissa fall ÖP bearbetas för att ge tillräckligt stöd för kommunens fortsatta arbete. Sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs har följande lagändringar gjorts som Länsstyrelsen lyfter i sitt underlag till kommunen (se ovan) och som kommunen bedömer kan ha särskilt stor betydelse för ÖP:ns aktualitet.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Den 1 augusti 2018 trädde ändringar i 3 kap. 5 § PBL, gällande förbättrad beredskap för klimatförändringar, i kraft. Ändringarna innebär ett krav på att kommunerna i ÖP ska redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade och hur riskerna kan minska eller upphöra. I ÖP bör kommunen därför redovisa hur man avser hantera olika risker, det vill säga om riskerna kan accepteras eller om kommunen avser vidta förebyggande eller andra riskreducerande åtgärder. Förutom ny och befintlig bebyggelse ingår även anläggningar samt vegetation, parker och andra grönområden. Ett strategiskt ställningstagande i ÖP ger en långsiktighet i kommunens riskhantering och riskvärdering och är ett bra stöd för att hantera riskfrågor i efterföljande detaljplaner, bygglov och övriga tillståndsärenden. Det är viktigt att planområdets lämplighet över tid utreds utifrån en analys av relevanta climateffekters inverkan på området, analysen bör sedan ligga till grund för beslut om lämplig markanvändning, samt vilka eventuella klimatanpassningsåtgärder som behöver integreras i planförslaget för att möta effekterna av ett förändrat klimat.

Kommunens bedömning

I Översiktsplan 2017-2035 hanteras frågan om klimatrelaterade risker kopplat till ras, skred och erosion, och en rekommendation om hantering i efterföljande planeringsarbete lämnas. Herrljunga kommun bedömer därmed inte att ändringen i Plan- och bygglagen påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

I april 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att ÖP ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av ÖP ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser.

Kommunens bedömning

Lagändringen i 3 kap PBL påverkar översiktsplaneprocessen i stort, men den påverkar inte redan antagen översiktsplans aktualitet. Herrljunga kommun bedömer därmed inte att ändringen i Plan- och bygglagen påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende. Genom framtagande av föreliggande planeringsstrategi uppfylls villkoren i lagändringen.

I februari 2023 beslutade regeringen om en ändring i Plan- och Byggförordningen om att "Översiktsplaner och regionplaner ska utformas så att uppgifterna i dem kan tillgängliggöras och behandlas digitalt". Boverket har fått i uppdrag att ta fram föreskrifter som stöttar kommunerna i hur detta ska genomföras, och arbete pågår. Förordningen ska tillämpas första gången på planer som påbörjas efter den 31 december 2026, och förhoppningen är att även föreskrifterna ska vara redo att tillämpas från samma tidpunkt.

Kommunens bedömning

I och med att ändringen i Plan- och bygglagen ska tillämpas på planer som påbörjas efter den 31 december 2026 påverkas inte aktualiteten i redan antagna planer. Herrljunga kommun bedömer därmed inte att lagändringen påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Miljöbalken (1998:808)

I januari 2018 infördes ett nytt 6 kap. - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket bland annat innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning.

Kommunens bedömning

Lagändringen påverkar processen för att ta fram en översiktsplan, men den påverkar inte redan antagen översiktsplans aktualitet. Herrljunga kommun bedömer därmed inte att ändringen i Miljöbalken påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar

I januari 2014 trädde omfattande ändringar av lagen i kraft. Bland anges att de riktlinjer som kommunerna ska ta fram för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av kravet i 3 kap. PBL om att kommunen i ÖP ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Kommunen ska anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Det har inte gjorts i Herrljunga kommun. Kommunens senaste riktlinjer för bostadsförsörjningen antogs år 2016. Länsstyrelsen framhåller att det är angeläget att kommunen tar fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen utifrån kraven i den nuvarande lagstiftningen. Sådana riktlinjer är under framtagande och beräknas kunna antas under 2024.

Kommunens bedömning

De nya riktlinjerna bör utgöra en utgångspunkt för framtida översiktsplanarbete. Kommunen bedömer inte att behovet av det långsiktiga arbetet med bostadsförsörjning förändrats markant sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs. Herrljunga kommun bedömer därmed inte att ändringen i lag om kommunens bostadsförsörjningsansvar påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

I januari 2020 blev barnkonvention svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även en del andra bestämmelser i PBL berör barns intressen, men i och med att barnkonventionen nu är lag kräver barnperspektivet ännu större plats än tidigare. Översiktsplan 2017-2035 tar i övergripande drag hänsyn till barns rätt och intressen. Barns intressen lyfts särskilt vid flera tillfällen, bland annat i relation till grönområden och infrastruktur.

Kommunens bedömning

En större tydlighet kring vad barnkonventionen innebär för processen i kommande planeringsarbete är önskvärd vid framtagande av en ny översiktsplan. Herrljunga kommun bedömer ändå inte att ändringen i lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

I april 2023 fick alla Sveriges kommuner ett lagstadgat ansvar för det brottsförebyggande arbetet. Syftet med lagen är att kommunerna ska ta ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder och ta visst ansvar för samordningen av det brottsförebyggande arbetet inom kommunen.

Boverket har i samarbete med Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Länsstyrelsen och polismyndigheten i november 2019 tagit fram rapporten 2019:20 Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen. Rapporten kan

användas som stöd i hur kommunen kan arbeta med brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv i översiktsplanering.

I juni 2023 fastställdes en riktlinje för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete i Herrljunga kommun. Av den framgår att målet med det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet är att minska den reella brottsligheten i kommunen och öka trygghetskänslan hos medborgarna. I riktlinjen fastslås också att samtliga nämnder och förvaltningar har ett ansvar att arbeta mot det angivna målet utifrån sina ordinarie uppdrag och tillgängliga resurser.

Kommunens bedömning

En större tydlighet kring vad det förtydligade ansvaret för brottsförebyggande frågor innebär för den fysiska planeringen i Herrljunga är önskvärd vid framtagande av en ny översiktsplan. Herrljunga kommun bedömer inte att ändringen i lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete eller det framtagna planeringsstödet påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

1 januari 2023 trädde nya paragrafer om vattentjänstplan i kraft, 6a-d§§. De kommunala vattentjänstplaner som alla kommuner ska ha tagit fram senast den 1 januari 2024 ger stöd för att bedöma om vattenförsörjning kan ordnas med allmän vattenförsörjning eller om det i stället behöver lösas med enskild vattenförsörjning. Vattentjänstplanen ska bland annat innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, där både vattenförsörjning och

avlopp ingår, och bör därför utgå från gällande ÖP. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Planens aktualitet ska prövas varje mandatperiod och den ska innehålla kommunens långsiktiga bedömning av behovet av nya verksamhetsområden. Vattentjänstplanen ska samtidigt kunna utgöra ett planeringsunderlag i den rullande översiktsplaneprocessen och vid kommande uppdateringar av ÖP. Planeringsstrategin är ett lämpligt verktyg för att långsiktigt koppla vattentjänstplanen till ÖP.

Kommunens bedömning

Herrljunga kommun har påbörjat framtagandet av en ny vattentjänstplan, men den fanns inte på plats den 1 januari 2024. Ambitionen är att ha en uppdaterad VA-plan och en vattentjänstplan på plats under 2025, och att den då ska baseras på aktuell översiktsplan. Vattentjänstplanen är sedan i sig ett viktigt underlag för framtagande av framtida, ny, översiktsplan. Herrljunga kommun bedömer inte att förändringen i Lag om allmänna vattentjänster påverkar aktualiteten för Översiktsplan 2017-2035.

Förändrade riksintresseanspråk sedan översiktsplanen antogs

Riksintressenas behandling

De allmänna intressen som är särskilt värdefulla och av betydelse för hela landet kallas riksintressen. Enligt miljöbalken ska områden som är av riksintresse skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller försvåra möjligheten att utnyttja områdena eller anläggningarna för avsett ändamål. I ÖP ska enligt 3 kap 5 § PBL framgå hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena. Nedan redovisas vilka förändringar som skett gällande riksintresseanspråk som berör kommunen sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs.

Försvarsmaktens aktualiserade riksintresseanspråk: riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del

Då Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035 antogs var Remmene skjutfält, som delvis ligger i Herrljunga kommun, ett så kallat "område av betydelse för totalförsvarets militära delar" enligt 3 kap. 9§ Miljöbalken. Sedan dess har skjutfältets betydelse ökat, och skjutfältet är sedan oktober 2019 utpekad som ett riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9§ Miljöbalken. Enligt Försvarsmaktens beskrivning av riksintresset (FM2022-23088:1 Bilaga 21) bör störningskänslig bebyggelse inte tillkomma inom påverkansområdet för buller eller annan risk, området ska skyddas från åtgärder som påtagligt försvårar verksamheten. Översiktsplan 2017-2035 anger att avgränsningen av totalförsvarets anspråk innefattar influensområdet för buller från skjutfältet, och att området så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Då ÖP antogs motsvarade påverkansområdet skjutfältets geografiska utbredning, men i skrivande stund pågår en utredning av påverkansområdet kopplat till skjutfältet.

Kommunens bedömning

Herrljunga kommun bedömer att Översiktsplan 2017-2035 på ett tillräckligt tydligt vis redovisar riksintresset Remmene skjutfält, då intresset i planen likställs med ett riksintresse och planen tydligt visar att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Därför bedömer inte Herrljunga kommun att uppgraderingen av Remmene skjutfält från område av intresse för totalförsvaret till riksintresse för totalförsvaret påverkar översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Eftersom anspråket så tydligt är kopplat till påverkansområdet för buller eller annan risk uppstår däremot ett annat läge om Försvarsmakten beslutar att förändra påverkansområdets utbredning. Med en eventuell framtida ny avgränsning av påverkansområdet är det troligt att ÖP inte längre kan ge tillräckligt stöd för bebyggelse inom det nya påverkansområdet. Ett eventuellt nytt beslut om påverkansområdet för buller eller annan risk kopplat till Remmene skjutfält utgör ett mycket viktigt underlag för kommande översiktsplanering.

För Råda övningsflygplats adderades 2018 ett nytt influensområde för luftrum, så kallat MSA-område (minimum safety altitude) – området är delvis överlappande med MSA-området för Såtenäs (som redovisas i ÖP), men inte helt. Ett område om cirka 2 km² i kommunens nordvästra hörn berörs av MSA-ytan för Råda, men inte MSA-ytan för Såtenäs. I detta område föreslås enligt ÖP användningen Landsbygd på större delen av ytan och Natur (oförändrad) på 0,1 km² av den berörda ytan. 0,3 km² av ytan med föreslagen användning Landsbygd berördes redan vid tiden för ÖP:ns antagande av Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt.

För väderradarer redovisas sedan 2018 ett större påverkansområde så att influensområdet nu omfattar hela kommunen i stället för att, som vid tiden för ÖP:ns antagande, bara tangera kommungränsen i norr. Utpekade påverkansområde har utökats från 20 km till 50 km från väderradaren. Enligt beskrivningen av riksintresset måste alla höga objekt remitteras till försvaret, och vindkraft kan påverka väderradaren negativt. I Översiktsplan 2017-2035 anges att:

- ”Alla plan- och lovärenden inom samtliga Områden av betydelse för totalförsvaret ska remitteras till Försvarmakten.
- Samråd ska ske med Försvarmakten vid utbyggnad av vindkraftanläggningar inom område som berörs av Influensområde för Vara radarstation och/eller inom influensområde för luftrum.
- Inom stoppområde för höga objekt gäller att höga objekt såsom master och vindkraftverk över 20 meter inte får uppföras utanför sammanhållen bebyggelse.
- Inom sammanhållen bebyggelse får höga objekt som överstiger 45 meter inte uppföras.
- Alla ärenden inom hela kommunen som rör höga objekt, enligt samma definition som ovan, ska remitteras till Försvarmakten”

Kommunens bedömning

Formuleringarna i översiktsplanen innebär att Försvarmakten oavsett kommer att remitteras i ärenden som skulle kunna påverkas av de nya utpekandena. Enligt kommunens bedömning betyder det att översiktsplanen ger tillräckligt stöd för byggnation även i detta avseende, även om utökningen av påverkansområdet för Vara väderradar innebär en större osäkerhet kring vilka höga objekt och vindkraftsetableringar som kan tillåtas av Försvaret. Kommunen har kontaktat Försvarmakten, som meddelat att de inte har möjlighet att ta ställning till kommunens strategiska utpekanden i nuläget. Översiktsplanen betraktas därför fortsatt som aktuell i detta avseende.

Riksintresse för kommunikationer

I Herrljunga kommun har inga riksintressen för kommunikationer tillkommit eller tagits bort sedan ÖP antogs. I Herrljunga är järnvägarna, Älvsborgsbanan och Västra Stambanan, utpekade som riksintressen för kommunikationer. År 2020 reviderades riksintresset för kommunikationer, den förändring som berör Herrljunga är att funktionsbeskrivningarna för järnväg uppdaterades, bland annat har det förtydligats vilka åtgärder som kan utgöra påtaglig skada för funktionen på riksintresset. I Översiktsplan 2017-

2035 anges att riksintressen för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer, med hänsyn till att samma utpekanden kvarstår som tidigare, att översiktsplanen fortsatt ger tillräckligt gott stöd för planeringen kopplat till riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap 8§ Miljöbalken.

Riksintresse för totalförsvaret (civil del)

Våren 2024 sände Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ett förslag på remiss om att peka ut transmissionsnätet i hela landet som riksintresse för totalförsvaret (civil del) enligt 3 kap. 9§ Miljöbalken. Om förslaget går igenom berörs Herrljunga genom att cirka 1 kilometer av transmissionsnätet passerar kommunen i luftledning, strax nordväst om Herrljunga tätort. Området som berörs är i dagsläget utpekade för användningsområde landsbygd respektive natur (oförändrad) i ÖP. Ledningen pekas inte ut som riksintresse, men i ÖP anges att kommunen ska tillämpa Svenska Kraftnäts rekommendation om högsta magnetfält vid bostäder, och därmed inte tillåta att ny bebyggelse placeras närmare än 130 meter från 400 kV-ledningen. I förslag till riksintresse föreslås att ny bebyggelse inte ska placeras inom 250 meter från mitten på nuvarande ledning. Om riksintresset blir verklighet berörs alltså ett något större område än vad ÖP anger i dagsläget.

Riksintresset ska tillämpas vid rättsverkande beslut, bland annat i den kommunala planeringen. Kommunen har inte pekat ut föreslaget riksintresse, men har inte heller föreslagit markanvändning som går i direkt strid med detta. Därmed bedömer kommunen att det finns utrymme för att följa ÖP och tillgodose ett eventuellt riksintresse om sådant beslutas. Då denna planeringsstrategi tas fram finns inte heller något färdigt beslut i frågan.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer därmed att översiktsplanen kan betraktas som aktuell i relation till riksintresse för totalförsvaret (civil del). Om förslaget om utpekande av riksintresse antas behöver en framtida översiktsplan redovisa detta riksintresse tydligare än i dagsläget.

Övriga riksintressen

Gällande naturvård, Natura 2000 och riksintressen för kulturmiljövård finns inga förändringar i anspråk sedan ÖP togs fram. Övriga riksintresseutpekanden saknas i kommunen.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen fortsatt kan betraktas som aktuell med hänsyn till riksintressen för naturvård enligt 3 kap 6§ Miljöbalken, riksintressen för kulturmiljövård enligt 3 kap 6§ Miljöbalken och riksintressen enligt 4 kap Miljöbalken - särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden (Natura 2000).

Förändrade mål, planer och strategier

Översiktsplanen i ett större sammanhang

Ett urval på nationell och regional nivå

Enligt 3 kap 5 § PBL ska ÖP ange hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna ÖP med relevanta regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. Det är kommunen som avgör vilka mål som är relevanta att ta upp i sin översiktsplanering, men Länsstyrelsen stöttar kommunerna genom att samla underlag som kan vara relevanta på ÖP-portalerna och i Planeringskatalogen. På ÖP-portalerna har Länsstyrelsen samlat råd och tips för översiktlig planering. ÖP-portalerna kompletterar PBL Kunskapsbanken, som tillhandahålls av Boverket. I Planeringskatalogen finns sedan allt planeringsunderlag, från Länsstyrelserna och från övriga statliga myndigheter, att tillgå. Herrljunga kommun bedömer att nedanstående nationella och regionala mål, planer och strategier som tillkommit sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs är särskilt relevanta för Herrljungas översiktsplanering:

Klimat och miljö

Från och med 1 januari 2018 trädde det klimatpolitiska ramverket i kraft. Det innehåller en klimatlag, nya klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Klimatlagen anger att regeringens klimatpolitik ska utgå från klimatmålen, och beskriver hur arbetet ska struktureras. Klimatmålen anger bland annat att senast år 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

Redan år 1999 beslutade riksdagen om 16 miljö kvalitetsmål. Dessa följs upp med jämna mellanrum. Som en del genomförandet av de svenska miljömålen beslutas om regionala åtgärdsprogram. I Västra Götaland

har också Länsstyrelsen beslutat om regionala tilläggs mål, som även de ger upphov till åtgärder i det regionala åtgärdsprogrammet. Hösten 2020 gjordes en revidering av de regionala tilläggs målen i Västra Götaland med uppdaterade målår, och ett åtgärdsprogram "Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland" antogs för perioden 2021-2025. Det är frivilligt för kommunerna att åta sig att genomföra specifika åtgärder i åtgärdsprogrammet, men kommunernas arbete bör bidra till att uppfylla både de regionala och nationella miljömålen. För att bidra till förverkligandet av både de nationella och regionala miljömålen arbetar Länsstyrelsen i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen tillsammans med Klimat 2030, en gemensam klimatplan. Som en del av arbetet kan kommunerna i Västra Götaland åta sig frivilliga åtgärder i form av klimatlöften, och få stöd i att genomföra dessa. Herrljunga kommun har valt att delta och åta sig klimatlöften de år detta varit möjligt.

De svenska miljömålen fanns med som en grund för framtagandet av Översiktsplan 2017-2035. I ÖP anges också att ett uttalat mål för kommunen är att minska utsläppen av växthusgaser och att använda energi och bränslen effektivt. Planen hänvisar också till kommunens lokala miljömål som bland annat tydliggör behovet av att värna om den biologiska mångfalden i arbetet med att utveckla samhället och att naturvärden beaktas och utvecklas i planeringsprocessens alla skeden.

Kommunens bedömning

Det är högst relevant för kommunen att arbeta aktivt med att uppfylla klimatmålen, de svenska miljömålen och de regionala miljömålen. Kommunen bedömer att översiktsplanen ger utrymme för ett sådant arbete, och att de uppdateringar och revideringar som gjorts kan hanteras i den efterföljande planeringen. Kommunen bedömer därmed att översiktsplanen är aktuell i förhållande till dessa mål.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland och utvecklingsstrategi för Sjuhärad

Figur 2. Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland. Västra Götalandsregionen 2020.

I februari 2021 antogs en ny regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland, se figur 2. Dokumentet är en övergripande strategi för det regionala tillväxts- och utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Syftet är att skapa en samlad bild över regionens tillgångar, möjligheter och utmaningar och vad regionen och ingående kommuner gemensamt prioriterar att kraftsamla kring. Strategin gäller för perioden 2021-2030. Det övergripande målet är "Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle". Med ett hållbart Västra Götaland avses, enligt strategin, en region som är robust och sammanhållen, fossiloberoende och cirkulär och jämlik och öppen. Detta ska uppnås genom fyra långsiktiga prioriteringar: (i) stärka innovationskraften, (ii) bygga kompetens, (iii) öka inkluderingen och (iv) knyta samman Västra Götaland. Som delmål har fyra tvärspektoriella kraftsamlingar pekats ut som gäller fyra år i taget, för perioden 2021-2025 fokuserar regionen på (i) fullföljda studier, (ii) digitalisering, (iii) elektrifiering och (iv) cirkulära affärsmodeller.

Med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland antog Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund sommaren 2021 en delregional utvecklingsstrategi för att tydliggöra hur Boråsregionen kan bidra till den regionala utvecklingsstrategin och vilka delar som är särskilt relevanta för kommunerna i Sjuhärad att samverka kring.

Kommunens bedömning

I översiktsplan 2017-2035 omnämns kortfattat den regionala utvecklingsstrategi som var aktuell vid tiden för framtagandet: "Västra Götaland 2020- Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020". Vid framtagande av en ny översiktsplan i framtiden är det relevant att tydliggöra översiktsplanens betydelse för det gemensamma, regionala och delregionala utvecklingsarbetet ännu tydligare. Herrljunga kommun bedömer ändå att det finns goda förutsättningar att arbeta för att uppnå de regionala och delregionala utvecklingsstrategierna med kommunens översiktsplan som utgångspunkt, och bedömer därmed att översiktsplanen kan anses vara aktuell i förhållande till dessa.

Mål med särskild relevans för fysisk planering inom Försvar och samhällets krisberedskap

I propositionen Försvar och samhällets krisberedskap (jfr prop. 2019/20:1 Utgiftsområde 6) uttrycker regeringen två mål för krisberedskap som kan vara av särskild relevans för fysisk planering. Dessa mål syftar till att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet samt att värna människors liv och hälsa genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar. Inom den fysiska planeringen kan åtgärder vidtas för att säkerställa funktioner för samhällets krisberedskap. I Herrljunga finns ett flertal riksintressen kopplat till totalförsvaret, och det är viktigt att risker och behov kopplat till detta hanteras på ett tydligt sätt i den översiktliga planeringen. Även kriser kopplade till tätare skyfall, översvämningsrisker och höga flöden i kommunens större vattendrag behöver hanteras via kommunens fysiska planering, liksom risken för långvarig torka och värmeböljor. Frågorna hanteras översiktligt i Översiktsplan 2017-2035, då främst i relation till konsekvenser av ett förändrat klimat, Försvarsmaktens fysiska intressen i kommunen, räddningstjänstens olycksförebyggande ansvar samt minskad sårbarhet för olyckor och störningar på väg och järnväg. Krisberedskapsfrågan hanteras dessutom i många andra sammanhang i kommunen.

Kommunens bedömning

Det är önskvärt att krisberedskapsfrågan hanteras tydligare i kommande översiktsplanearbete, men kommunen bedömer ändå inte att regeringens mål påverkar Översiktsplanens aktualitet i detta avseende.

Energiförsörjning

Energiförsörjningsfrågan har blivit tydligare uppmärksammas sedan Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035 antogs. Behovet av att säkra energiförsörjningen blir alltmer uttalat, och med anledning av det görs kartläggningar och utredningar på både nationell och regional nivå. I februari 2022 beslutade regeringen om en nationell strategi för elektrifiering.

Naturvårdsverket och Energimyndigheten har fått i uppdrag att arbeta fram en nationell strategi för hållbar vindkraftsutbyggnad. Strategin presenterades i januari 2021. Regionala analyser kan komma att bli en del av genomförandet av strategin. Dessa ska i så fall användas som underlag för kommunernas översiktliga planering.

I april 2022 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredning för stärkta incitament för utbyggd vindkraft. Resultatet presenterades ett år senare, april 2023, i rapporten "*Värdet av vinden. Kompensation, incitament och planering för en hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften*" (SOU 2023:18) och innehåller bland annat förslag kring lagstiftningsförändringar kopplat till ersättning för närboende och lokalsamhälle vid vindkraftsbyggnation, samt förslag om att kommunernas planering av vindkraft i högre grad än idag ska knytas samman till kommunernas energiplanering genom lagen om kommunal energiplanering. Utredningen har, då denna planeringsstrategi tas fram, ännu inte resulterat i konkret lagstiftning.

Länsstyrelsen i Västra Götaland publicerade år 2020 en kartläggning och analys av elförsörjningssituationen i Västra Götaland, som en redovisning av regeringsuppdraget "Trygg elförsörjning". Rapporten har sedan följts upp av ett gemensamt arbete mellan Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen, där de i februari 2023 gick ut med ett gemensamt uttalande om att länet behöver förstärka sin energiproduktion med 15-20 TWh innan 2030 för att möta en ökad efterfrågan på el, bland annat till följd av industrins omställning till mindre fossilberoende. Vid tillfället producerades totalt 6TWh el i Västra Götaland. Även energidistributionen behöver förstärkas för att energin ska göras tillgänglig i länet.

Under 2023 och 2024 tog Boråsregionens kommunalförbund fram en potentialanalys för möjlig vind- och solbruksutbyggnad i delregionen. Underlaget utgör inte något politiskt ställningstagande, utan syftar till att ge kommunerna stöd i deras eget arbete med att hitta potentiella områden värda att utreda vidare i den kommunala planeringen.

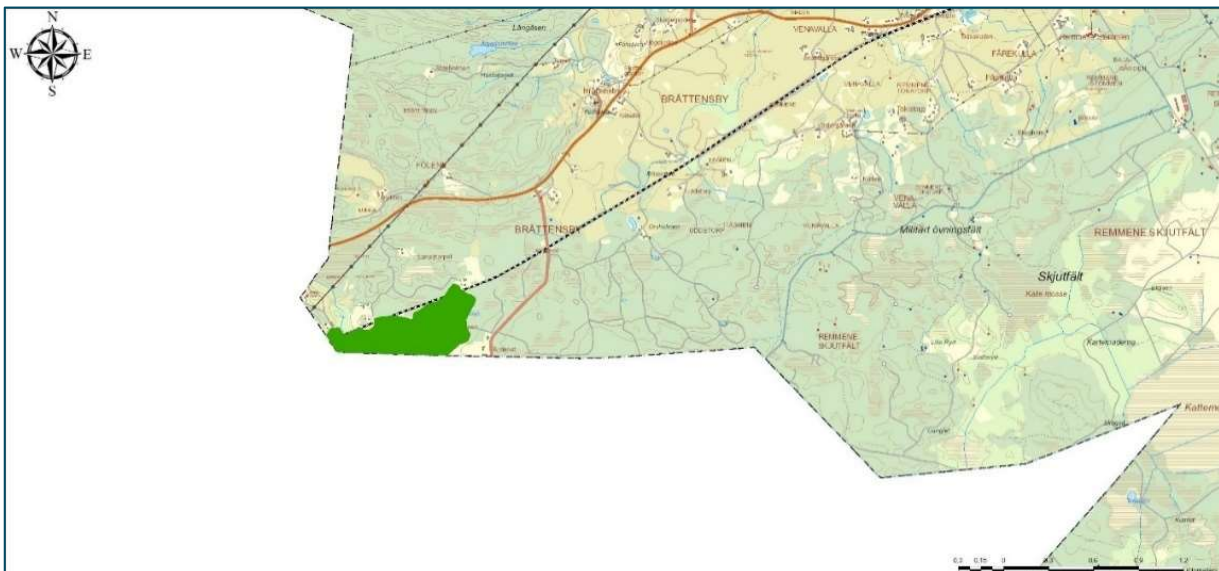
I Översiktsplan 2017-2035 finns tre områden som pekats ut som utvecklingsområden för vindbruk. I ett av dessa, Kesemossen, pågår för närvarande utredning om potentiell vindkraftsbyggnation. Ytterligare ett område, Lommamossen, har tidigare varit aktuellt för utredning, men arbetet lades ner på grund av Försvarmaktens synpunkter på byggnationen.

Kommunens bedömning

Sammantaget är det tydligt att det finns ett stort behov och en stor efterfrågan om att kommunerna ska ha en mer aktiv energiplanering. Detta behov finns också i Herrljunga. Det finns alltså anledning att hitta sätt att ta fram ett mer uppdaterat planeringsunderlag som sedan kan arbetas in i en framtida översiktsplan. Kommunen bedömer ändå att översiktsplanen kan betraktas som aktuell i detta avseende, tills frågan utretts närmare på lokal nivå.

Vattenkvalitet och vattenförsörjning

Inom ramen för den nationella vattenförvaltningen antogs år 2022 "Förvaltningsplan för vatten 2022-2027 för Västerhavets vattendistrikt". Planen är en del av Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och berör Herrljunga genom att kommunen ingår i Västerhavets vattendistrikt. Genom planen åläggs bland annat kommunerna ett antal åtgärder, åtgärderna är obligatoriska genom bestämmelser i 5 kap. 8§ miljöbalken. Bland åtgärderna kan nämnas förvaltningsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande samt fysisk planering enligt PBL med syfte att säkerställa miljökvalitetsnormerna för vatten och att säkerställa att ÖP tar hänsyn till aktuella planeringsunderlag (som exempelvis den regionala vattenförsörjningsplanen, mer om den nedan). I december 2021 fastställdes nya miljökvalitetsnormer för vatten i Västerhavets vattendistrikt (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 14F 2021:43), men än så länge finns ingen publicerad statusklassning för vattenförekomsterna i enlighet med de nya normerna. Statusklassningen från 2016, som låg till grund för bedömningarna i Herrljunga kommuns ÖP, är alltså fortfarande den senaste redovisningen av hur de olika vattenförekomsterna ligger till i förhållande till målen.

Figur 3. Algutstorp-Horla grundvattenförekomst, den del som berör Herrljunga kommun, markerad i mörkgrönt. Bildkälla: Herrljunga kommun, Geosecma.

2021 publicerade Länsstyrelsen i Västra Götaland "Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götaland" (rapport 2021:23). Planen pekar bland annat ut regionalt viktiga vattenresurser, och kommunerna behöver skydda dessa genom sin planering (detta är obligatoriskt genom de åtgärder som anges i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, se nedan). I planen finns också åtgärder som kommunerna behöver genomföra, bland annat att säkerställa skydd av vattentäkter, klimatsäkra dricksvattenförsörjningen, ta fram en kommunal vattenförsörjningsplan och inkludera de regionalt viktiga dricksvattenresurserna i den kommunala VA-planeringen. Herrljunga berörs av den senare åtgärden mest tydligt genom att en mindre del av en av de vattenresurser som pekas ut som särskilt viktiga för länet tangerar Herrljunga. En mindre del av Algutstorp-Horla grundvattenförekomst går in i Herrljunga kommuns nordvästa del, vid gränsen mot Vårgårda strax söder om Brättensby, se karta i figur 1 nedan. Större delen av förekomsten är belägen i Vårgårda kommun, och samverkan krävs därför för att förekomsten ska skyddas på bästa sätt. I Herrljunga kommuns ÖP finns förekomsten utpekad tillsammans med övriga vattenförekomster i en karta som redovisar respektive vattenförekomsts ekologiska och kvantitativa status enligt 2016 års statusklassningar.

Förekomstens regionala betydelse redovisas däremot inte. Området pekats ut som lämpligt för markanvändningen landsbygd.

Kommunens bedömning

Förändringarna i förvaltningsplan för Västerhavets vattendistrikt är, enligt kommunens bedömning, inte av sådan art att Översiktsplanen bör betraktas som inaktuell i detta avseende. Den förändring som krävs sker främst på förvaltningsnivå, i tillsynsarbetet och i arbetet med VA-plan och vattenförsörjningsplan. Översiktsplanen redovisar den vattenresurs som pekats ut som regionalt viktig enligt regional vattenförsörjningsplan, och den regionala planen hänvisar skyddet främst till kommunens VA-planering. Kommunen bedömer därför att Översiktsplanen kan betraktas som fortsatt aktuell i relation till regional vattenförsörjningsplan och Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten 2022-2027. Det är viktigt att kommunen tar hänsyn till den regionala vattenförsörjningsplanen i sin fortsatta planering, inte minst genom att inkludera den i VA-planeringen. VA-planen bör tydligt redovisa betydelsen av Algutstorp-Horla grundvattenförekomst. När nya bedömningar av vattenförekomsternas status i förhållande till miljökvalitetsnormer för vatten publiceras är det viktigt att dessa utgör en utgångspunkt för kommunens VA-planering.

Transportinfrastrukturplaner

Trafikverket har ansvar för den långsiktiga planeringen av transportsystemet för alla trafikslag, och för byggande, drift och underhåll av de statliga vägarna och järnvägarna. För att samordna planeringen och för att ge politiken möjlighet att styra över prioriteringarna som görs finns en transportinfrastrukturplan, både på nationell nivå och på regional nivå. Den nationella och de regionala planerna hänger ihop, inte minst genom att samma övergripande budget styr dem bägge. Planerna har en planeringsperiod på tolv år, men revideras vart fjärde år. Sedan ÖP antogs har en ny planeringsperiod för transportinfrastrukturplanerna inletts. Nu gäller de planer som antogs år 2022. Revideringen av planerna har just påbörjats, och sannolikt kommer nya planer att beslutas under 2025 eller 2026. Nationell och regional plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 innehåller delar som berör Herrljunga, inte minst frågor som gäller underhåll. Men de åtgärder som beslutats bedöms inte påverka planeringen på ÖP-nivå för Herrljunga kommun. Det finns förslag och prioriteringar i ÖP som är beroende av att prioriteras in i regional eller nationell plan för att förverkligas, eftersom de berör statlig transportinfrastruktur. Behovet av dessa kvarstår, och är en del i bedömningen i arbetet med att prioritera behov till kommande revidering av planerna.

Kommunens bedömning

Nuvarande översiktsplan beskriver innehållet i nationell och regional transportinfrastrukturplan för perioden 2014-2025, men med undantag för att vissa mindre, då planerade åtgärder nu genomförts bedöms de slutsatser som dras om Herrljungas behov i förhållande till planerna vara fortsatt relevanta. Översiktsplanen bedöms därmed vara fortsatt aktuell i förhållande till regional och nationell transportinfrastrukturplan.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken, och särskilt tågtrafiken, är en viktig förutsättning för utvecklingen i Herrljunga kommun. År 2013 antog Västra Götalandsregionen Målbild tåg 2035. Den visar en ambition och inriktning för tågtrafiken i Västra Götaland perioden 2013-2035, med målet att tågresandet ska kunna tredubblas under perioden 2006-2035. Denna målbild antogs alltså innan Översiktsplan 2017-2035 antogs. År 2020 antog regionen en konkretisering med delmål för tågtrafiken och den storregionala busstrafiken perioden 2020-2028, "Målbild Tåg delmål 2028 inklusive storregional busstrafik". Av den framgår att för att uppnå förbättrade resmöjligheter för så många som möjligt vill regionen införa så kallad takttrafik i tågtrafiken och den storregionala busstrafiken. Det betyder att tidtabellerna anpassas för att göras mer förutsägbara, och resandeutbyte mellan linjer underlättas. För Herrljungas del innebär detta sannolikt både förbättrat utbud i vissa delar av kommunen, och försämrat utbud i andra. Ljung och Herrljunga stationer får stärkt utbud med mer regelbunden tågtrafik. Men för att uppnå takttrafiken behöver restiden förkortas på vissa sträckor, och sträckan Borås-Herrljunga kommer sannolikt vara en av dem. Regionen och Västtrafik har därför lyft att

Mollaryd och Torpåkra stationer, med hänvisning till lågt antal resande vid stationerna, sannolikt inte kommer att fortsätta trafikeras då tidtabellerna görs om, förmodligen någon gång under andra halvan av 2027.

Av ÖP framgår bland annat att *"kärnornas potential som motor för en hållbar utveckling bör tas till vara genom planering som gagnar hållbart resande. Exempelvis bör gång- och cykelsamband utvecklas, resamband och byten förenklas och bebyggelse som stöder*

ökat resande med kollektivtrafik främjas.". Kommunen bedömer att detta i stort går i linje med inriktningen i Målbild tåg 2028. Att utbudet i tågtrafiken stärks i Ljung och i Herrljunga kan möjliggöra för ökad efterfrågan på de bostäder som planeras i anslutning till dessa tågstationer. ÖP pekar också ut utveckling i dessa områden som en viktig del av utvecklingsstrategin för kommunen, två tredjedelar av mängden tillkommande bostäder beräknas kunna tillkomma i eller i anslutning till Herrljunga tätort.

Men ÖP pekar också ut Molla som ett utvecklingsområde, bland annat med hänvisning till tågtrafiken. Ett LIS-område pekas ut vid Mollasjön, i samband med det lyfts möjligheten att tillskapa ett nytt hållplatsläge direkt väster om Mollasjön "vid ett eventuellt hot om nedläggning av befintliga hållplatser". Förutsättningarna för utvecklingen av Molla/Mollaryd/Torpåkra ser något annorlunda ut nu än då ÖP antogs, mot bakgrund av regionens och Västtrafiks förtydligade ställningstagande om hållplatsernas bristande långsiktighet. Men kommunen bedömer inte att tåghållplatsernas vara är den enskilt avgörande faktorn för områdets utveckling.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen är aktuell i förhållande till den regionala inriktningen på planeringen av kollektivtrafiken sedan översiktsplanen antogs.

Lokala planeringsförutsättningar

Nya planer, mål och strategier

Kommunen antar ständigt nya mål, planer och strategier för att tydliggöra förutsättningarna för det arbete och den planering som bedrivs. Kommunen arbetar också kontinuerligt med att uppfylla det som anges i ÖP och andra planer. Många av de framtagna styrdokumenterna påverkar varandra i större eller mindre utsträckning. Herrljunga kommun bedömer att nedanstående lokala planeringsförutsättningar som ändrats sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs är särskilt relevanta för översiktsplaneringen i Herrljunga.

Politisk majoritet

Sedan ÖP antogs har två val genomförts, och den politiska mandatfördelningen i kommunen har skiftat vid bägge dessa. Genom antagandet av föreliggande planeringsstrategi har styrande majoritet fått möjlighet att ta ställning till huruvida ÖP går i linje med den politiska viljeinriktningen.

Kommunens bedömning

Översiktsplanen kan i och med antagandet av denna planeringsstrategi betraktas som aktuell i förhållande till aktuell politisk mandatfördelning i kommunen.

Vision

Översiktsplan 2017-2035 togs fram med utgångspunkt i vision Växtkraft, med sloganen "Våga vilja växa". Visionen hade målår 2020 med ambitionen att Herrljunga då skulle ha 10 000 invånare och ha tagit flera steg närmare att vara en långsiktigt hållbar kommun. Men i utgångspunkterna för ÖP framgår att visionen började närma sig sin livslängd och skulle omarbetas de närmaste åren.

Befolkningsmålet bearbetades för att passa den längre planeringshorisont som ÖP har. ÖP utgick därför från ett befolkningsmål om cirka 11 500 personer år 2035.

År 2020 arbetade kommunen fram en ny vision: "Ett Herrljunga med växtkraft". Ambitionen är att uppnå visionen genom att vara (i) En hållbar och inkluderande kommun, (ii) En välkomnande och attraktiv kommun och (iii) En utvecklande kommun. Utifrån visionen har nya nämndsmål arbetats fram. Ett nämndsmål för Kommunstyrelsens förvaltning berör ÖP direkt, och lyder

"Utveckla en levande och relevant översiktsplan med fokus på hållbar samhällsbyggnad." Genom framtagande av en planeringsstrategi som tydligt tar ställning till vilka delar kommunen behöver arbeta med för att hålla ÖP aktuell ökar måluppfyllnaden för detta mål.

Den nyantagna visionen bygger vidare på den vision som fanns då ÖP antogs och de bedöms sträva i samma riktning. Något nytt befolkningsmål har inte antagits, men vid en jämförelse av prognosticerad befolkningsutveckling mot utrymmet för tillkommande bostadsbebyggelse i ÖP framgår att ÖP beräknas täcka behovet av tillkommande bostadsbebyggelse till år 2035, vilket alltså motsvarar ÖP:ns planeringshorisont.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen ger utrymme att arbeta i enlighet med den nya visionen. Därmed kan översiktsplanen anses vara aktuell i förhållande till nu aktuell vision, även om riktningen kan tydliggöras ytterligare vid framtagande av en ny översiktsplan i framtiden.

Koldioxidbudget

År 2021 togs för första gången fram en koldioxidbudget för Herrljunga kommun, och sedan juni 2023 har kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att inkorporera den i ärendeberedningen generellt. Koldioxidbudgeten visar hur mycket kommunen som geografisk enhet skulle behöva minska sina koldioxidutsläpp varje år för att leva upp till sin del av Parisavtalet om att minska utsläppen av koldioxid för att hålla höjningen av den globala medeltemperaturen gott och väl under 2 grader Celsius, och att sträva efter att begränsa ökningen till max 1,5 grader. Koldioxidbudgeten är inte en tvingande budget, men tydliggör den utmaning kommunen står inför i omställningen till ett mer hållbart samhälle. De årliga uppdateringarna visar att vi inte minskar utsläppen i den takt som skulle behövas. Eftersom koldioxidbudgeten rör kommunen som geografiskt område, och inte enbart det kommunala mandatet, kan inte kommunen själva uppnå det som krävs. Men kommunens roll kan inte underskattas, och samhällsplaneringen är viktig för kommunens möjligheter att leva upp till vad som krävs.

Kommunens bedömning

Översiktsplanen har den långsiktiga hållbarheten och miljöfrågorna som en tydlig utgångspunkt för föreslagen markanvändning. Parisavtalet antogs 2015 och Sveriges åtagande om att arbeta för att uppnå dess mål var alltså aktuellt redan då översiktsplanen utarbetades. Vi har, genom koldioxidbudgeten, fått en ännu mer konkret förståelse för vad det innebär för Herrljunga kommun vilket bör återspeglas i genomförandet av översiktsplanen och i framtagandet av en ny översiktsplan i framtiden. Nuvarande översiktsplan bedöms ändå utgöra en viktig del i kommunens arbete med att på sikt minska koldioxidutsläppen i kommunens geografiska område, och kan därmed betraktas som aktuell även i detta avseende.

VA-plan, verksamhetsområde för VA och nya vattenskyddsföreskrifter

År 2019 antogs en VA-plan för Herrljunga kommun. Syftet med VA-planen är att få en heltäckande långsiktig planering av kommunens VA-försörjning både inom och utanför nuvarande verksamhetsområdet för VA. Planen ska täcka både försörjningen med vatten och lösningar för avlopp och fungera som ett underlag till ÖP. I VA-planen pekas bland annat åtgärder ut för att säkra att VA fungerar i relation till de utbyggnadsområden som pekas ut i ÖP. Som en följd av vad som framkommit i VA-planen har kommunen senare fattat beslut om ett nytt verksamhetsområde för vatten och avlopp vid Sämsjöns norra strand, ett område som delvis pekas ut som LIS-område enligt *Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge - Sämsjöområdet*. Sedan VA-planen antogs har lagstiftningen för den kommunala VA-planeringen förändrats, och en regional vattenförsörjningsplan har antagits. Med anledning av detta arbetar kommunen för närvarande med att uppdatera VA-planen och att ta fram underliggande/relaterade dokument i form av vattenförsörjningsplan, nödvattenplan och plan för att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten. Ytterligare underliggande dokument behöver tas fram inom de närmaste åren i form av dagvattenplan eller dagvattenpolicy och klimatanpassningsplan. Eventuell påverkan på ÖP:ns aktualitet i förhållande till dessa kan bedömas först efter att de antagits.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer inte att antagandet av nu aktuell VA-plan påverkar översiktsplanens aktualitet. Översiktsplanen kan fortsatt användas som underlag för framtagande av en uppdaterad VA-plan och därtill relaterade dokument.

Väg 181

I ÖP pekas en korridor ut som ska göra det möjligt att dra om den statliga väg 181 i en delvis ny sträckning utanför tätorten. Eftersom vägen är statlig har kommunen inte själv rådighet att besluta om eller genomföra åtgärden, det måste prioriteras i den regionala transportinfrastrukturplaneringen. Men för att tydliggöra vilka förutsättningar, behov och möjligheter som finns för vägen valde kommunen år 2019/2020 att låta ta fram en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) för den aktuella sträckan (både i befintligt och nytt läge). ÅVS:en utgår från den korridor som finns beskriven i ÖP, och förtydligar varför kommunen anser att den behövs.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer inte att framtagandet av Åtgärdsvalsstudie för väg 181 påverkar översiktsplanens aktualitet.

Kulturhistorisk byggnadsinventering

Under 2022 genomfördes en kulturhistorisk byggnadsinventering för tätorterna Herrljunga, Ljung och Annelund. Rapporterna från dessa kan och bör användas som kunskapsunderlag i den fortsatta planeringen. I ÖP hänvisas till det kulturmiljöprogram som antogs 1996. Programmet är fortfarande gällande. Av ÖP framgår att *"kulturmiljöer och andra kulturhistoriska värden ses som en resurs i planeringsprocessen"* (s. 12). Den kulturhistoriska byggnadsinventeringen är ett stöd för handläggarna i att förverkliga ÖP:ns intentioner i detta avseende.

Figur 4. Kulturhistorisk byggnadsinventering för tätorterna Herrljunga, Ljung och Annelund. Herrljunga kommun och Västra Götalandsregionen, 2022.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer inte att genomförd kulturhistorisk byggnadsinventering påverkar översiktsplanens aktualitet.

Uppföljning av översiktsplanen

Syfte med uppföljningen

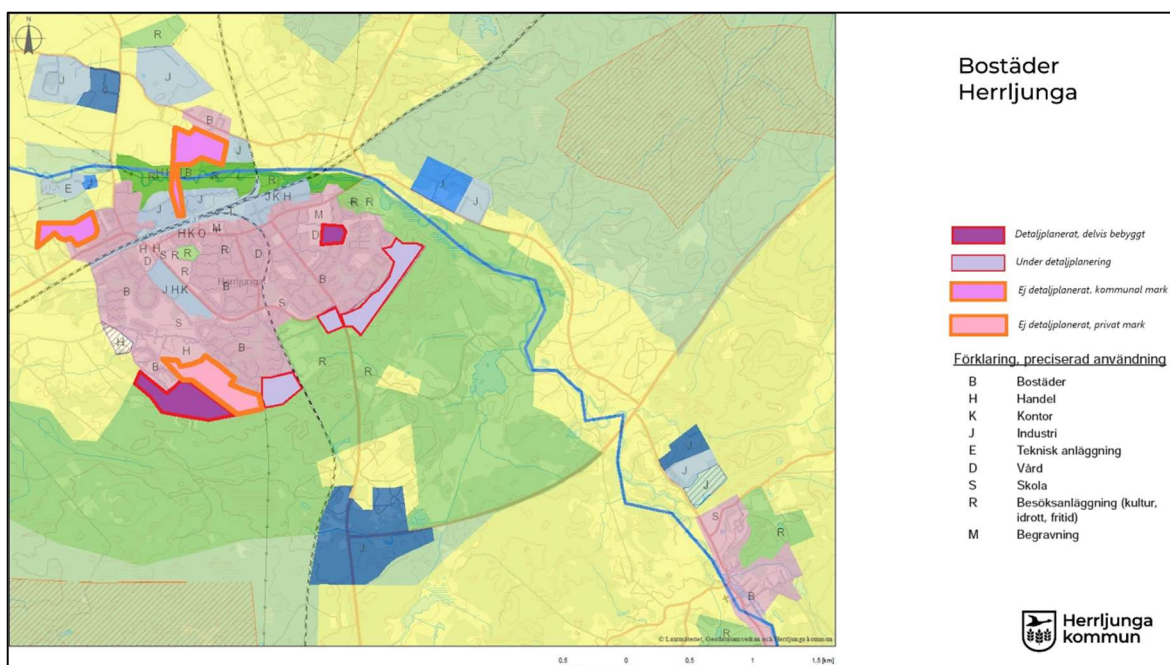
Kommunens ÖP ska ligga till grund för efterföljande planering och beslut. För att veta om ÖP fyller sitt syfte är det därför relevant att följa upp om kommunen följer den strategiska inriktning som ÖP pekar ut. För att veta om ÖP fortfarande kan anses peka ut kommunens långsiktiga ambitioner behöver vi också göra en bedömning av om de områden som pekats ut fortfarande kan anses vara tillräckliga för att fylla behoven under ÖP:ns planeringshorisont, eller om vi inom kort beräknas stå utan utpekade områden som inte redan är utbyggda.

Planering av översiktsplanens utpekade områden

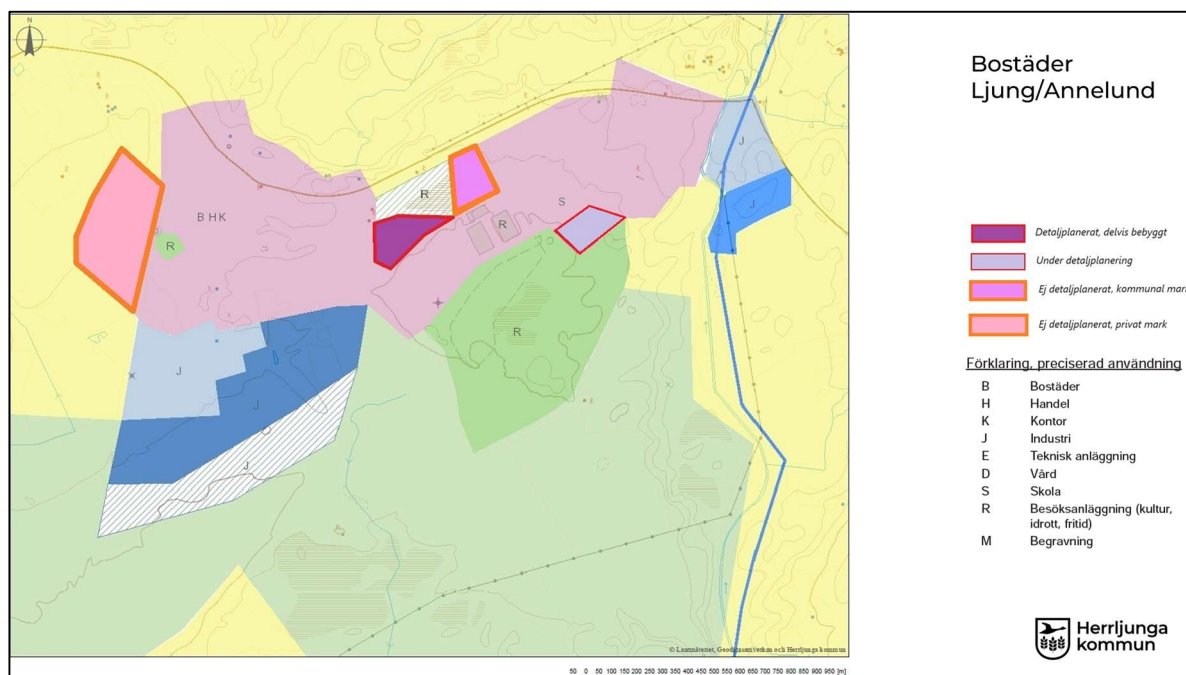
Utfallet av efterföljande planering – uppföljning av Översiktsplan 2017-2035

Sedan Översiktsplan 2017-2035 togs fram har planeringsförutsättningarna förändrats i Herrljunga. Detaljplaneringen har fortskridit i högre takt än innan planen antogs, och det betyder att en stor del av de områden som i ÖP pekats ut för framtida byggnation är detaljplanerade eller kommer att detaljplaneras inom de närmaste åren då denna planeringsstrategi tas fram. Ett flertal av de detaljplanerade områdena är dessutom bebyggda eller på väg att bli bebyggda. Av figur 5-6 och 9-10 framgår vilka av de områden som ÖP pekar ut för framtida detaljplanering för bostäder respektive verksamheter i tätorterna som våren 2024 är detaljplanerade eller under detaljplanering. Av kartorna framgår också om områdena är bebyggda eller inte.

Möjlig bostadsbyggnation enligt Översiktsplan 2017-2035

Figur 5. Status våren 2024 för i översiktsplanen nya utpekade områden för bostadsbyggnation i Herrljunga tätort.

Figur 6. Status våren 2024 för i ÖP nya utpekade områden för bostadsbebyggelse i Ljung och Annelunds tätorter.

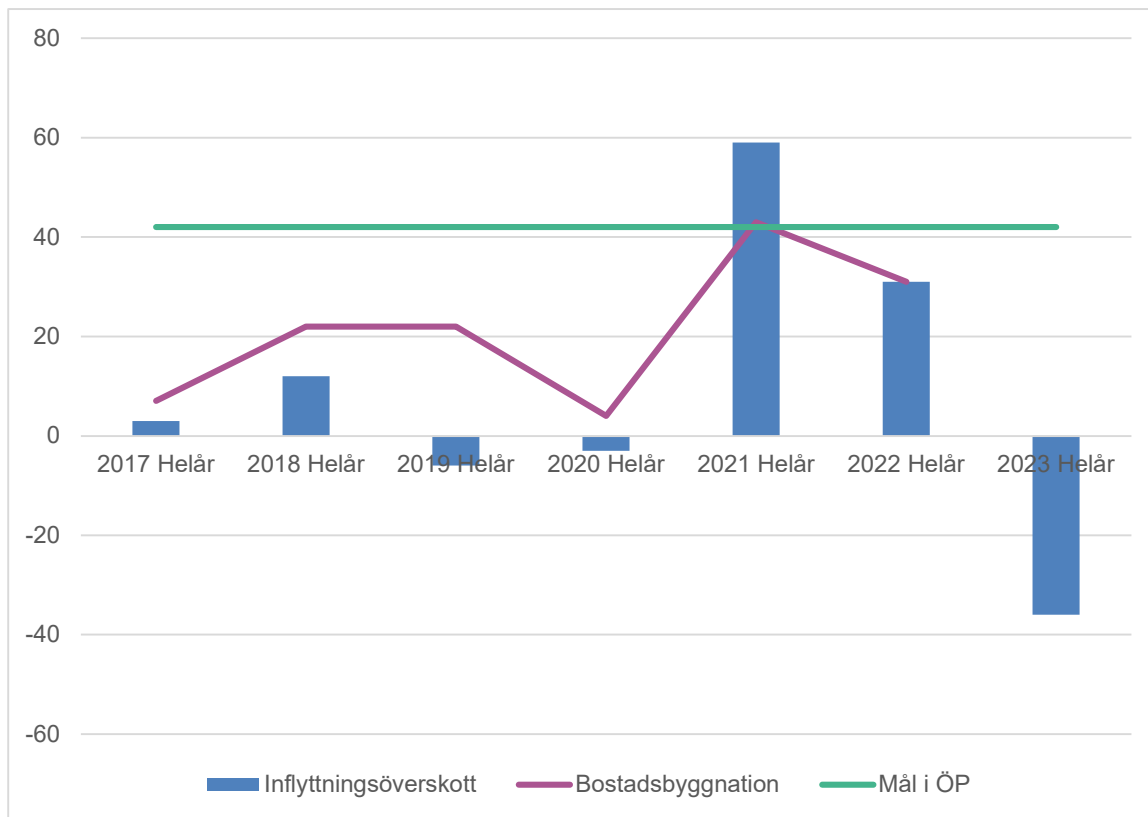
Av kartorna i figur 5-6 framgår att det i Herrijunga, Ljung och Annelund finns fem områden som i ÖP pekats ut som lämpliga för bostadsbebyggelse och som ännu inte är detaljplanerade. Två av dessa berör privat mark, och kommunen har därför i viss utsträckning begränsad rådighet över områdenas utveckling. Ett område ligger i riktning mot Remmene skjutfält (längst västerut i Herrijunga tätort), och med hänsyn till pågående utredning om påverkansområde för skjutfältet väljer kommunen att avvakta exploatering av området tills frågan är färdigutredd.

Samhällsbyggnadsförvaltningen uppskattar att de områden som är detaljplanerade men ännu inte fullt ut bebyggda respektive under detaljplanering ger utrymme för omkring 350 nya lägenheter, varav ungefär 100 beräknas tillkomma i Mörlanda, mellan Ljung och Annelund, medan övriga beräknas tillkomma i Herrijunga tätort. Faktiskt utfall beror delvis på de byggherrar som väljer att exploatera området. Dessutom planerar kommunen att inom de närmaste åren påbörja ytterligare en detaljplan, i Vretaområdet i norra delen av Herrijunga tätort. Hur många bostäder som ryms i den är svårt att säga säkert i nuläget, men runt 200 är en grov uppskattning. Det betyder att nuvarande detaljplaner plus den detaljplanering som är planerad de närmaste åren ger utrymme för runt 500-550 nya lägenheter.

I ÖP anges att den föreslagna strukturen ger förutsättningar för en tillväxt med ca 2000 nya invånare och ca 750 nya bostäder i kommunen inom ÖP:ns tidshorisont. Åren 2018-2022 byggdes 122 bostäder i Herrijunga, vilket motsvarar knappa 25 bostäder per år. För att rymma en befolkning motsvarande ÖP:ns befolkningsmål om 11 500 personer år 2035 skulle vi behöva bygga runt 80 lägenheter/år åren 2023-2035. Fördelat på hela ÖP:ns planeringshorisont (2017-2035) hade vi behövt en genomsnittlig bostadsbyggnation på omkring 42 lägenheter per år, detta har kommunen alltså hittills inte uppnått.

Vid en jämförelse mellan inflyttningsstatistiken och bostadsbebyggelsen framgår att det finns en viss samvariation, se figur 7. Det är svårt att avgöra om samvariationen beror på att en stor del av

inflyttarna bygger sin egen bostad, eller om det finns en uppbyggd efterfrågan på nybyggda bostäder som gör att inflyttningen ökar när nya bostäder finns tillgängliga.

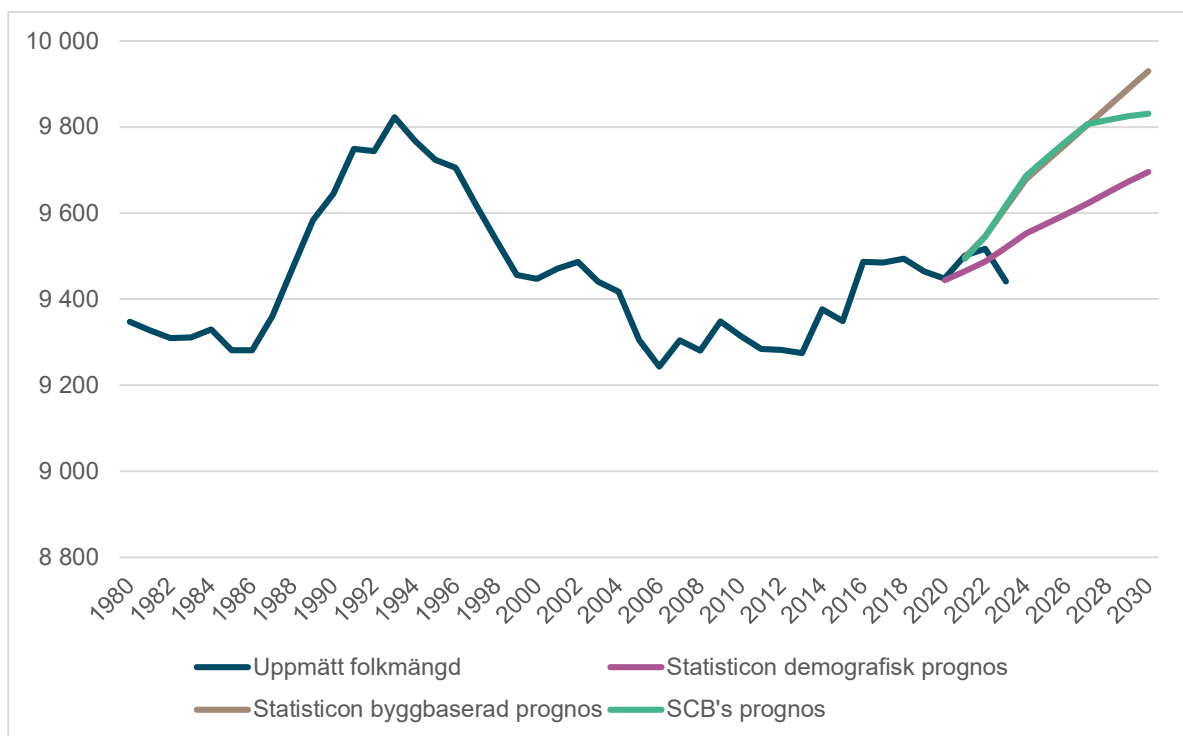

Figur 7. Inflyttningsöverskott i Herrljunga kommun jämfört med faktisk bostadsbyggnation samt angivet mål för bostadsbyggnation enligt Översiktsplan 2017-2035.

Hur långt räcker byggrätterna för bostäder?

För att undersöka hur långt in i framtiden aktuella och tillkommande byggrätter för bostäder täcker behovet av tillkommande bostäder jämförs antalet byggrätter i nya detaljplaner med den prognosticerade befolkningstillväxten och ett beräknat bostadsbyggnadsbehov. Bostadsbyggnadsbehovet beräknas med hjälp av en förenklad variant av Boverkets metod (hushållskvotmetoden), baserad på antagandet att hushållssammansättningen i Herrljunga är likadan i framtiden som i december 2022 (2,16 personer/hushåll), den i dagsläget senast tillgängliga mätningen.

År 2020 och 2021 lät Herrljunga ta fram tre olika befolkningsprognoser: två prognoser baserade på då planerad byggnation, och en prognos baserad enbart på tidigare befolkningstillväxt och demografi. Resultatet, i relation till faktiskt befolkningsutveckling i Herrljunga, framgår av figur 8. År 2030 förutspår SCB att Herrljunga har en total befolkning på 9831 personer, medan Statisticon förutspår en befolkning på 9696 personer i den demografiska prognosen och 9930 personer i den byggbaserade prognosen (SCB antar en minskad inrikes inflyttning under senare delen av 2020-talet, Statisticon förutspår en mer jämn befolkningsutveckling).

Figur 8. Uppmätt folkmängd i Herrljunga kommun åren 1980-2023 samt befolkningsprognoser åren 2020-2030.

För att få en uppfattning om antalet invånare i Herrljunga under hela ÖP:ns planeringshorisont framskrivs prognoserna till år 2035. För att minska risken att bostäderna inte räcker utgår beräkningen från den prognos som antar högsta invånarantalet år 2030, Statisticons byggbaserade prognos, och en jämn befolkningstillväxt åren 2026-2035. En sådan uppskattning ger att Herrljunga år 2035 kan förmodas ha omkring 10 100 invånare. För att möta den prognosticerade befolkningstillväxten och samtidigt möjliggöra för en rörlighet inom bostadsbeståndet behöver vi, enligt Boverkets metod, bygga ungefär 400 lägenheter totalt åren 2023-2035. Det motsvarar ungefär 31 bostäder per år, vilket också är det antal lägenheter som byggdes år 2022.

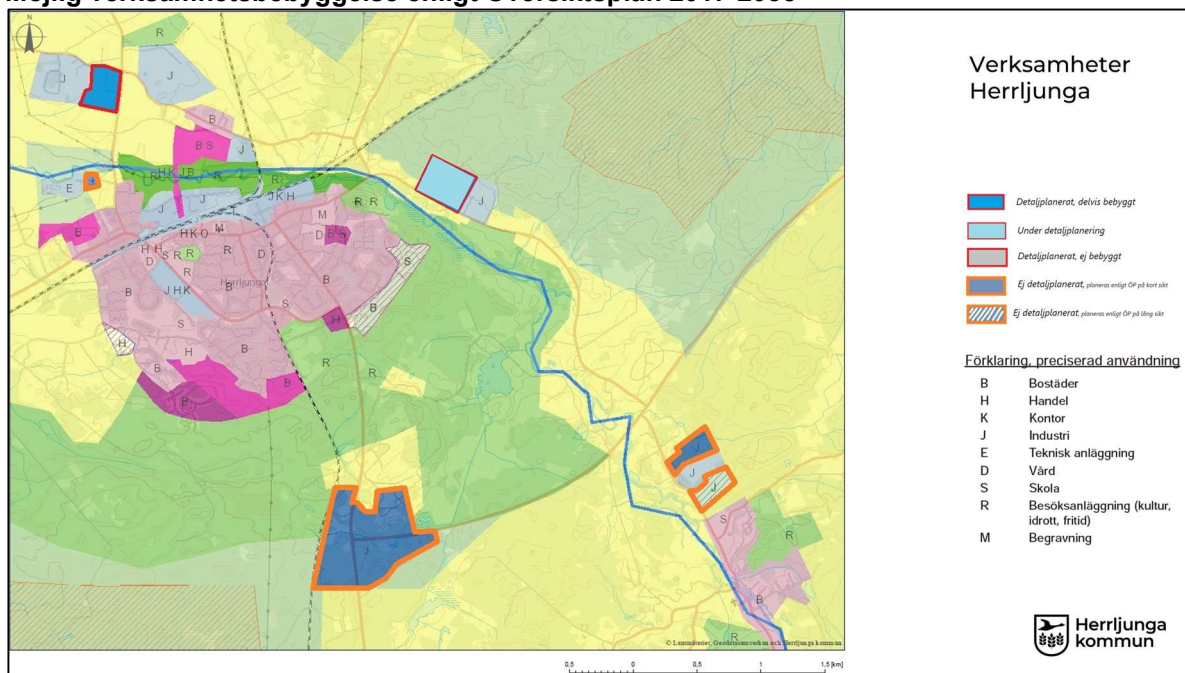
Med hänsyn till prognosticerad befolkningsutveckling kan vi göra en grov uppskattning och anta att byggrätterna i de detaljplaner som nyligen antagits men inte fullt ut bebyggt tillsammans med de detaljplaner som är under framtagande uppfyller behovet av tillkommande bostäder fram till omkring år 2033. Om även Vretaområdet detaljplaneras, och byggrätter där ger möjlighet till ytterligare omkring 200 lägenheter finns utrymme för prognosticerad befolkningsutveckling inom detaljplanerna fram till omkring år 2039. Jämför vi däremot med ÖP:ns befolkningsmål räcker nyligen framtagna och pågående detaljplaner för bostäder ungefär till år 2027, räknas även Vretaområdet in räcker byggrätterna för att fortsätta arbeta enligt befolkningsmålet till år 2030.

Detta är naturligtvis en grovt förenklad beräkning. Beräkningarna kan ge en fingervisning om vilket utrymme som finns för befolkningstillväxt i kommunen, men ger inga absoluta svar. De förutsätter att befolkningstillväxten är konstant, att hushållsstorleken är konstant, att byggnationen motsvarar efterfrågan avseende kvalitet och typ av bostad, att merparten av bostadsbyggnationen sker inom utpekade områden och att byggrätterna i detaljplanerna nyttjas så gott som fullt ut. I realiteten behövs sannolikt ett tillskott av nya potentiella bostadsområden tidigare än beräkningarna anger, för att möjliggöra för en flexibilitet. Med hänsyn till att det tar ett antal år från det att behovet identifieras och åtgärd påbörjas, till att en ÖP eller fördjupad ÖP pekat ut nya områden och en detaljplan är framtagen är det med andra ord angeläget för kommunen att påbörja utpekandet av nya områden för bostadsbyggnation i god tid innan år 2035.

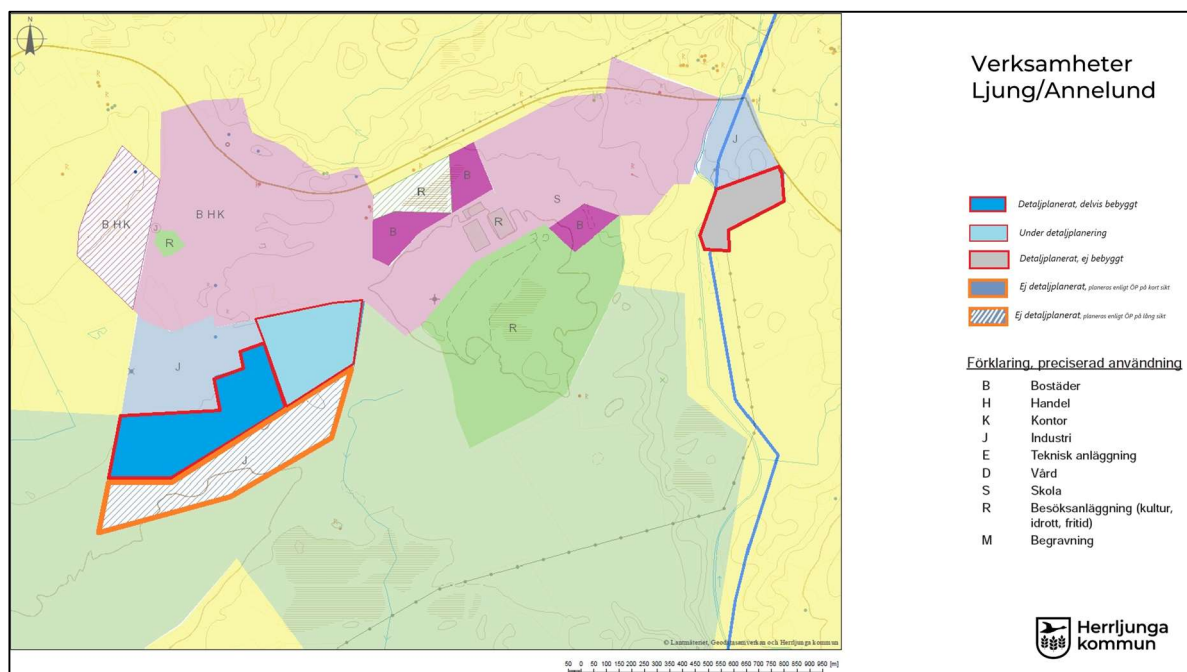
Kommunens bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen, med hänsyn till möjlig bostadsbebyggelse, fortsatt ger utrymme för prognosticerad befolkningstillväxt inom översiktsplanens planeringshorisont och därmed kan betraktas som aktuell i detta avseende. Utpekande av nya, framtida, bostadsområden bör påbörjas i god tid innan år 2035.

Möjlig verksamhetsbebyggelse enligt Översiktsplan 2017-2035

Figur 9. Status våren 2024 för i ÖP nya utpekade områden för verksamhetsbebyggelse i Herrljunga tätort.

Figur 10. Status våren 2024 för i ÖP nya utpekade områden för verksamhetsbebyggelse i Ljung och Annelunds tätorter.

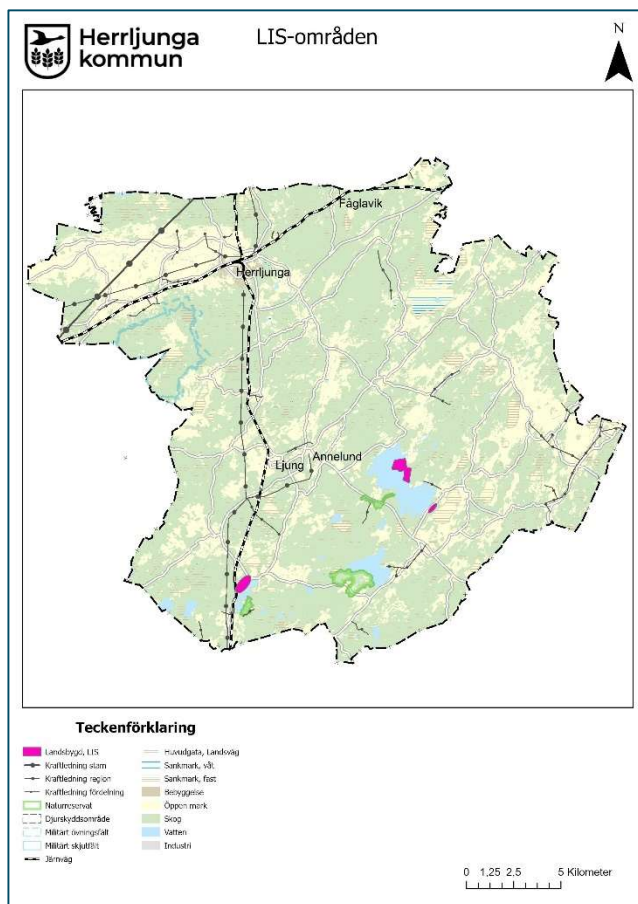
Av kartorna i figur 9-10 framgår att det finns fem områden som ÖP pekar ut som lämpliga för verksamhetsbebyggelse och som ännu inte är detaljplanerade. Tre av dessa ska enligt ÖP detaljplaneras på kort sikt, två av dem på lång sikt. Ett av de områden som tidigare detaljplanerats är ännu inte bebyggt. För ett av de områden där detaljplanering pågår, området i Ljung, finns konkreta utbyggnadsplaner, medan området i Herrljunga är tillgängligt för potentiella nya etableringar. Sammanlagt finns alltså enligt ÖP sju områden av olika storlek i kommunen som är tillgängliga för nya verksamhetsexploateringar. Kommunen äger marken för det område som nu detaljplaneras i Herrljunga tätort, en liten del av det område som ligger längst söderut i Herrljunga tätort samt en liten del av marken som nu detaljplaneras i södra delen av Ljung. I övrigt är marken privatägd.

Verksamheternas tillväxt är svårare att prognosticera än befolkningstillväxten. Det är därför mycket svårt att uppskatta hur långt in i framtiden de områden som pekas ut i ÖP kan täcka behovet av tillkommande verksamhetsmark. Baserat på tidigare erfarenhet uppskattar samhällsbyggnadsförvaltningen att de områden som ÖP pekar ut för verksamhetsexploatering täcker behovet av tillkommande verksamhetsmark under ÖP:ns planeringshorisont. Det finns ändå anledning att analysera behovet närmare, för att få en bättre bild av önskad utveckling avseende strategiska markförvärv, byten och försäljning av mark samt behovet av tillkommande infrastruktur och energiförsörjning för verksamhetsexploatering.

Kommunens bedömning

Kommunen bedömer att översiktsplanen, med avseende på möjlig verksamhetsbebyggelse, fortsatt ger utrymme för uppskattad verksamhetsutveckling i kommunen inom översiktsplanens planeringshorisont. Översiktsplanen kan därmed fortsatt betraktas som aktuell i detta avseende. Det finns ändå anledning att särskilt utreda önskad inriktning och förutsättningar för framtida verksamhetsexploatering, och vad kommunen behöver göra för att uppnå detta.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge - LIS

Figur 11. Områden för Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) i Herrljunga kommun.

att öka efter att området försetts med allmänt vatten och avlopp.

Utöver de områden som visas på kartorna i figur 5-6 och 9-10 pekar ÖP ut tre områden som lämpliga för ny, samlad bebyggelse: två LIS-områden vid Sämsjön och ett LIS-område vid Mollasjön, se figur 11. LIS-området söder om Sämsjön (rosa markering i sydöstra delen av kommunen) och LIS-området vid Mollasjön (i närheten av Älvsborgsbanan) är nya utpekanden för ÖP, dessa är i dagsläget inte detaljplanerade.

För det tredje LIS-området, som pekas ut i "Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge – Sämsjöområdet, Fördjupad del av översiktsplan", återstår endast en liten del att detaljplanera. I området finns befintlig bebyggelse, i hög grad är fritidshusbebyggelse. Området är privatägt. De nyframtagna detaljplanerna ger utökade byggrätter i området. 2021 beslutade kommunfullmäktige att inrätta ett nytt verksamhetsområde för vatten och avlopp som inkluderar det utpekade LIS-området, allmänt vatten och avlopp beräknas finnas på plats år 2025. De utökade byggrätterna är ännu inte nyttjade fullt ut. Kommunen bedömer att efterfrågan på byggnation för fritids- och permanentbostäder kan komma

Kommunens bedömning

Delar av det område som pekas ut i "Tematisk fördjupning av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge – Sämsjöområdet, Fördjupad del av översiktsplan" är fortsatt inte detaljplanerat. Kommunen bedömer att planen är fortsatt aktuell.

Beviljade bygglov

Under hösten 2023 genomförde Radar Arkitektur på uppdrag av Herrljunga kommun en rad GIS-analyser för att utvärdera hur väl kommunens planläggning och bygglovgivning har följt ÖP:ns utvecklingsstrategi och mark- och vattenanvändningskarta. Analysen undersökte relationen mellan utvecklingsstrategin respektive mark- och vattenanvändningskartan i ÖP i relation till utgivna bygglov under perioden från ÖP:ns antagande till hösten 2023 (2017-10-01 till 2023-11-03).

Det finns vissa osäkerheter i analysen. Underlaget har inte angivit antal bostäder inom bygglov för flerbostadshus, här har alltså gjorts ett antagande och beräkningen bygger på en schablon. I underlaget har det även funnits fastighetsbeteckningar som korresponderat med flera fastighetsytor, vilket innebär viss felmarginal i analysen. Felmarginalen bedöms inte få nämnvärd påverkan på analysresultatet.

Strukturbild för ÖP

Bygglov för bostäder

ÖP har som mål att en tredjedel av kommunens tillkommande bostadsbyggnation ska tillkomma genom förtätning av Herrljunga tätort, en tredjedel ska tillkomma genom byggnation i anslutning till tätorten, och resterande tredjedel tillkommer i övriga tätorter samt på landsbygden. Analysen visar att omkring 61 % av tillkommande bostäder byggts i eller i anslutning till Herrljunga. Räknar vi med Ljung-Annelund är motsvarande siffra 68 %. Andel av bygglov för bostad utanför de av kommunen definierade serviceorterna är omkring 21 %.

Kommunens bedömning

Sammantaget bedöms kommunen ha följt översiktsplanens rekommendationer avseende bostadsutveckling i kommunens olika delar.

Boende- och upplåtelseformer

ÖP strävar även efter att öka variationen av boende- och upplåtelseformer i kommunens bostadsutbud, för att det i sin tur förmodas bidra till en bostadsmarknad som tillmötesgår flera olika behov och förutsättningar än idag. Detta är inte ett siffersatt mål, men en strävan om att minska enbostadshusets klara dominans på bostadsmarknaden. Under utvärderingsperioden tillkom 2 radhus, 1 parhus och 7 flerbostadshus. Enligt statistik från SCB är det 46 av lägenheterna i flerbostadshus som upplåts som hyresrätt, och 4 lägenheter som bostadsrätt. Utav småhusen utgjordes 4 bostäder av hyresrätter och 4 bostäder av bostadsrätter. Samtliga flerbostadshus, radhus och parhus har tillkommit i Herrljunga tätort samt i Ljung-Annelund. Den stora majoriteten av bostadsbyggnation i kommunen utgörs fortsatt av småhus i form av äganderätt. Även om hela 89 % av byggloven rör enbostadshus, så utgörs 39 % av tillkomna bostäder av hyresrätter och 6 % av bostadsrätt enligt SCB:s statistik.

Kommunens bedömning

Tillkommen bebyggelse utgör således ett gott tillskott av framför allt hyresrätter sett till kommunens sammantagna bostadsutbud, men det anses önskvärt att ytterligare öka andelen hyresrätter och i synnerhet bostadsrätter framgent. Det finns även en önskan om att tillskapa varierade boende- och upplåtelseformer i fler kommundelar.

Bygglov för verksamhetsmark

Kommunen har utfärdat 23 bygglov för verksamheter eller industri under ÖP:ns inledande 5 år. Utav dessa ligger lite mer än hälften inom område utpekade för verksamhetsändamål, inräknat tätortsområdena summerar de 70 % av byggloven. Mer specifikt ligger 40 % koncentrerade till det i ÖP utpekade verksamhetsområdet i Ölltorp. Det är således en tredjedel av byggloven för verksamheter som ligger på landsbygden, vilket korrelerar med andelen bostadsbyggnation på landsbygden.

Kommunens bedömning

Sammantaget bedöms översiktsplanens utpekande av verksamhetsmark uppfylla sitt syfte. De bygglov som getts utanför utpekade verksamhetsområde bedöms i grova drag vara motiverade gentemot den blandade användning som utpekade områdesanvändning i aktuella fall ger utrymme för.

Samlad bedömning av aktualiteten

Översiktsplanens aktualitet

Redovisningen av förändringar i lagstiftning, riksintressen och strategiska dokument illustrerar att mycket material har tillkommit sedan Översiktsplan 2017-2035 antogs. Flertalet frågor beaktas ändå redan i planen, men behöver utvecklas och förtydligas i vissa delar. En framtida, ny, ÖP behöver utgå från de befintliga strategiska dokumenten och skapa förutsättningar för att framtagna strategier ska få genomslag. ÖP kan också vara ett verktyg för att skapa synergier mellan de olika strategierna. Till dess att arbetet med en ny ÖP påbörjas kan förtydligande ske genom annan, efterföljande planering och genom framtagande av planeringsunderlag. Kommunens inriktning för detta arbete redovisas i nästa kapitel, "*Inriktning för kontinuerligt översiktsplanearbete*".

Kommunens bedömning

Utifrån innehållskraven i 3 kap. Plan- och Bygglagen bedöms översiktsplanen i sin helhet vara aktuell. De förändringar som skett sedan översiktsplanen antogs gör inte översiktsplanen inaktuell utifrån innehållskraven. Däremot finns det anledning att arbeta aktivt med flera frågor för att hålla översiktsplanen fortsatt aktuell även nästa mandatperiod samt för att få tydliga underlag att utgå från i efterföljande planering och när det framöver blir aktuellt att ta fram en ny översiktsplan.

Inriktning för kontinuerligt ÖP-arbete

Ett kontinuerligt arbete

Även om nuvarande ÖP bedöms fortsatt aktuell är syftet med planeringsstrategin att förbättra möjligheterna till att göra översiktsplaneringen till ett kontinuerligt arbete där nytt underlag ständigt tas fram för att kommunen bättre förutsättningar till en hållbar, långsiktig planering och samhällsutveckling. Utöver en diskussion om ÖP:ns aktualitet har en dialog kontinuerligt förts inom Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kommunstyrelsens förvaltning under framtagande av planeringsstrategin utifrån hur tillgängliga resurser för strategisk planering kan används på bästa sätt för att ge så stor nytta som möjligt för samhällsplaneringen. Diskussionen har skett utifrån en prioriteringslista med förslag på utredningar och tematiska tillägg till ÖP som anges i Översiktsplan 2017-2035, uppdrag som föreslagits av politiken, behov sprungna ur framkomna lagkrav, planering på nationell och regional nivå samt pågående samhällsplanering. I dialog med politik och berörda verksamheter har en preliminär prioriteringsordning tagits fram som beskriver hur omfattande arbetet med respektive område är, och i vilken ordning frågorna kan prioriteras. Denna prioriteringsordning ligger till grund för de ställningstaganden som presenteras i detta kapitel. Fokus i kapitlet ligger på det arbete som beräknas kunna utföras under nuvarande mandatperiod och inledning av nästa mandatperiod, fram tills en ny planeringsstrategi antas.

Tillgängliga resurser för strategisk, fysisk planering

Då denna planeringsstrategi formuleras är det främst samhällsutvecklaren (tjänstgöringsgrad knappt 90%) som arbetar med strategisk, fysisk planering. I rollens arbetsuppgifter ingår även infrastrukturstrategiska frågor samt att bevaka kommunens intressen i andra aktörers processer. I Kommunstyrelsens förvaltnings budgetram för 2024 har medel om 300 000 kronor tillförts för arbete med EI/Klimat/Miljö och samhällsplanering med syfte att ge en förstärkning i plan och utredningskapacitet i första hand inom området grön omställning och effektkapacitet. Hur dessa medel ska användas är inte i detalj beslutat vid framtagandet av denna planeringsstrategi, men målet är att de ska bidra till den inriktning som planeringsstrategin visar. Sannolikt kan medlen kombineras med de medel som avsatts för miljöstrategiskt arbete (i dagsläget motsvarande en halvtidstjänst) för att ge den strategiska planeringen som helhet bättre förutsättningar.

Andra funktioner inom kommunen, och särskilt inom samhällsbyggnadsförvaltningen och kommunstyrelsens förvaltning, stöttar i viss utsträckning den strategiska, fysiska planeringen. Vissa delar av utredningsarbetet kan komma att genomföras av till exempel planarkitekt, samhällsbyggnadschef, miljöchef, folkhälsostateg eller säkerhetschef. Men personalresurserna för att arbeta med för planeringsstrategin aktuella frågor är begränsade. Tidplanen behöver ta hänsyn till detta.

Förslag på vidare utredningar i Översiktsplan 2017-2035

Vid framtagande av Översiktsplan 2017-2035 konstaterades behov av fortsatt fördjupade eller detaljerade utredningar och beskrivningar. I Tabell 1 på nästa sida redovisas de områden som föreslogs för fortsatt utredning, inklusive en beskrivning av nuvarande status för frågan.

Planprogram för Ljung och Annelund respektive Herrljunga tätort har inte prioriterats hittills eftersom det funnits ett stort behov av att fokusera på framtagande av detaljplaner, medan behovet av planprogram inte varit lika stort. Ett planprogram för Herrljunga tätort var under framtagande då ÖP antogs, men arbetet avbröts efter samrådet då framtaget underlag inte ansågs motsvara behoven, och fokus lades istället på detaljplanering.

Tabell 1. Aktuell status för i ÖP identifierade fortsatta utredningsbehov.

Identifierat behov enligt ÖP	Genomfört	Kommentar	Fortsatt behov	Aktuell prioritering
Planprogram/FÖP för Herrljunga tätort	Nej	Ett planprogram för Herrljunga tätort påbörjades, men arbetet avbröts efter samrådet då framtaget underlag inte bedömdes motsvara behoven. Arbetet prioriterades sedan ned på grund av resursbrist och stort behov av detaljplaner.	I viss mån	Låg
Planprogram/FÖP för Ljung och Annelunds tätorter	Nej	Utveckling sker istället via detaljplanering.	Nej	Låg
Förtätningmöjligheter i tätorterna	Nej	Förtätning sker genom detaljplanering	Nej	Ej prioriterat
VA-plan	Ja	En VA-plan antogs 2019. Behov av uppdatering pga förändrade lagkrav.	Ja, uppdatering	Hög
Översvämningsrisker/skyfallskartering	Ja, i viss mån	I VA-planen ingick en skyfallskartering för Herrljunga tätort samt riskbedömning med hänsyn till översvämningsrisker. Lågpunktskartering för kommunen som helhet finns. Översvämningsrisker bör utredas vidare inför kommande ÖP-arbete.	Ja, i viss mån	Medel

Kommande planeringsarbete

Nedanstående prioritering är gjord utifrån de behov som identifierats och de diskussioner som förts inom ramen för arbetet med planeringsstrategin. Tidplanen är ett förslag till hur arbetet med den strategiska, fysiska planeringen, inklusive framtagande av ny ÖP, kan genomföras med hänsyn till de resurser som finns tillgängliga vid planeringsstrategins antagande.

Prio 1: Pågående planeringsarbete (2024-2025)

Följande strategisk planering pågår då denna planeringsstrategi antas:

- Riktlinjer för bostadsförsörjning (årsskiftet 2024/2025)
- Uppdatering av VA-plan inklusive framtagande av bilagor (2025):
 - Plan för att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten
 - Vattentjänstplan (inklusive vattenförsörjning)
 - Nöd vattenplan (antas separat, 2024)
- Utredning Orraholmen frilufts- och naturskyddsområde (2024)
- Handlingsplan för förorenade områden (2025)

PRIO 1: 2024-2025

Prio 2: Kommande och prioriterat planeringsarbete (2025-2027)

Nedanstående planeringsarbete är under uppstart eller kommer att påbörjas i en nära framtid:

- Till VA-planen relaterade dokument (2026-2027):
 - Dagvattenplan (inklusive dagvattenpolicy)
 - Klimatanpassningsplan (inklusive skyfallsanalys)
- Energiplan

PRIO 2: 2025-2027

Prio 3: Övrigt prioriterat planeringsarbete (2025-2035)

Utöver ovan nämnda högst prioriterade utredningsarbeten finns ett stort behov av fler strategiska dokument eller utredningar. Utifrån planeringsstrategin har följande strategiska dokument identifierats som särskilt relevanta, och prioriteras därför direkt efter prio 1 och prio 2 (presenteras utan inbördes prioriteringsordning):

- Plan för förnybar energiproduktion
- Strategi för laddinfrastruktur
- Miljöstrategi
- Cykelstrategi
- Grönstrukturplan
- Markstrategi, strategi för verksamhetsexploatering och handlingsplan för verksamhetsmark (ett eller flera dokument)
- Översiktsplan (antagande senast 2035)

PRIO 3: 2025-2035

Inför framtagande av framtida, ny Översiktsplan

Redovisningen av nytt, reviderat och kompletterat planeringsunderlag illustrerar att mycket material har tillkommit sedan Herrljunga kommuns Översiktsplan 2017-2035 antogs. Flertalet frågor beaktas dock redan i nu gällande ÖP eller i kommunala strategiska dokument antagna efter ÖP. I en ny ÖP bör vissa delar ändå utvecklas och nytt planeringsunderlag beaktas eller integreras. Genom att behoven samlas och identifieras i ett tidigt skede, redan innan beslut om att en ny ÖP ska tas fram, kan frågor som dyker upp längs vägen också fångas upp, och verksamheten kan prioriteras så att underlag finns förberedda i den mån det går för att ett framtagande ska underlättas. Vissa av behoven kan komma att hanteras som separata utredningar. Det finns dock vissa fördelar med att ta fram underlag som en del av ÖP-processen: de blir på så vis en del i ett aktuellt underlag, dessutom redovisas de bedömningar som görs direkt i ÖP och behöver inte samrådats separat. Genom arbetet med planeringsstrategin har följande frågor identifierats som potentiellt aktuella att tydliggöra i samband med framtagande av en ny ÖP (presenteras utan inbördes prioriteringsordning):

- Innebörden av Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter för ÖP:ns framtagande och innehåll
- VA-planens, vattentjänstplanens, den regionala vattenförsörjningsplanens och Vattenmyndigheternas åtgärdsprogramms betydelse för ÖP:ns innehåll
- Följa upp eventuella förändringar i riksintresse för totalförsvarets civila och militära del, och vilken betydelse de får för ÖP:ns föreslagna markanvändning
- Hur ÖP kan bidra till kommunens arbete i linje med Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 och Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030.
- Ökad tydlighet i hur ÖP kan bidra till kommunens krisberedskap
- ÖP:ns roll för en mer aktiv energiplanering, både avseende produktion och distribution
- Betydelsen av en ny kommunal visionsformulering för den översiktliga planeringen
- Betydelsen av koldioxidbudgetens resultat för vilka möjligheter ÖP ger för kommunen att bidra till att uppnå Parisavtalets mål om max 1,5 graders ökning i jordens medeltemperatur
- Behovet av nya områden för bostads- och verksamhetsbebyggelse

Löpande förändringar i övrig planering och genomförande

Planeringsstrategin har också visat på behov i efterföljande planering och arbete, som kan genomföras löpande och i befintliga verksamheter, som kan förbättra kommunens arbete och underlätta uppföljningen av planeringen, inte minst i kommande planeringsstrategier:

- Efterföljande planering bör visa vad revideringar i klimatmål, Sveriges miljömål och Västra Götalands regionala miljömål betyder för arbetet och planeringen i Herrljunga kommun
- Det är önskvärt att förvaltningarna samarbetar för att undersöka vilken data som är relevant att samla in i detaljplane- och bygglovsskedet, och hur den ska struktureras, för att underlätta uppföljningen av genomförandet av den översiktliga planeringen
- I efterföljande planering, särskilt markanvisningar, är det önskvärt att sträva efter att tillskapa mer varierande boende- och upplåtelseformer i fler kommundelar

Förkortningar

BRÅ	Brottsförebyggande rådet
GIS	Geografiska informationssystem
FÖP	Fördjupad översiktsplan
LIS	Landsbygdsutveckling i strandnära läge
MSA	Minimum safety altitude
PBL	Plan- och Bygglagen
SCB	Statistiska Centralbyrån
VA	Vatten och Avlopp
ÅVS	Åtgärdsvalsstudie
ÖP	Översiktsplan

**Herrljunga
kommun**

Från: Länsstyrelsen i Västra Götalands Län
<vastragotaland@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 30 mars 2022 08:47
Till: Herrljunga kommun
Kopia: Maja Sallander
Ämne: Länsstyrelsens underlag med statliga och mellankommunala intressen med betydelse för översiktsplanens aktualitet
Bifogade filer: Rensad_export_2022-03-07_Herrljunga_2016-10-01.xlsx; Herrljunga, statliga och mellankommunala intressen, yttrande, 2022.pdf

WARNING: Det här mejlet är skickat från en extern adress. Klicka inte på länkar eller bifogade filer om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Inför kommunens arbete med att ta fram en planeringsstrategi har Länsstyrelsen ställt samman ett underlag med statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Underlaget lämnas med stöd av 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL) och består av:

- **Länsstyrelsens yttrande** innehållandes en bedömning av granskningsyttrandenas aktualitet och en sammanställning av lagförändringar
- **Excelfil** med förteckning över planeringsunderlag som berör statliga och mellankommunala intressen

Vänligen notera att förteckningen, som är ett utdrag ur Planeringskatalogen, är som mest aktuell i nära anslutning till datumet för uttaget. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen gör ett eget uttag från Planeringskatalogen om kommunen avser att ta fram sin planeringsstrategi vid ett tillfälle längre fram i tiden.

Länsstyrelsen diskuterar gärna innehållet i detta underlag tillsammans med kommunen i samband med att kommunen tar fram sin planeringsstrategi.

Med vänlig hälsning
Torbjörn Sahl

Torbjörn Sahl
Kulturgeograf, samordnare översiktlig planering
Samhällsavdelningen
Länsstyrelsen Västra Götaland

010-224 51 85
torbjorn.sahl@lansstyrelsen.se
lansstyrelsen.se/vastragotaland

Så hanterar vi dina personuppgifter

Statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens (ÖP) aktualitet

Inledning

Inför kommunens arbete med att ta fram en planeringsstrategi har Länstyrelsen ställt samman ett underlag med statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Underlaget lämnas med stöd av 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL).

Enligt 3 kap. 26 § PBL ska Länstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Kommunens gällande översiktsplan

Herrljunga kommun antog sin översiktsplan den 5 september 2017. Till översiktsplanen hör Länstyrelsens granskningsyttrande daterat 1 juni 2017.

Översiktsplanen gäller tillsammans med följande ändring:

- Ändring av översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära läge - Sämsjöområdet, antagen 6 september 2011. Till ändringen hör Länstyrelsens granskningsyttrande daterat 5 september 2011.

Bedömning av granskningsyttrandenas aktualitet

Länstyrelsen bedömer, mot bakgrund av då gällande lagstiftning och förutsättningar, att granskningsyttrandena över kommunens översiktsplan och ändringar av denna är fortsatt aktuella.

Lagändringar

Nedan redovisas lagändringar av betydelse för den översiktliga planeringen som skett sedan Herrljunga kommun antog sin översiktsplan. Med hjälp av lagrummet.se går det att få en fullständig redovisning av ändringar sedan en lag publicerades för första gången. Där går det också att hitta varje enskild ändring med information om ikraftträdande, övergångsbestämmelser och vilka förarbetena är.

Plan- och bygglagen

Ändringar i PBL som rör den översiktliga planeringen:

- I januari 2018 infördes ett nytt 6 kap. - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket förändrade kraven på innehållet i översiktsplanen och arbetet med att ta fram planen. Se [SFS 2017:965](#).
- I augusti 2018 infördes nya krav på översiktsplanens innehåll vad gäller kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Se [SFS 2018:1370](#). Länsstyrelsen har tagit fram ett metodstöd för hur kommunerna kan hantera frågan i översiktsplaneringen.
- I april 2020 infördes flera ändringar i 3 kap. - Översiktsplan - PBL med syftet att översiktsplaneringen ska bedrivas kontinuerligt, vara framåtsyftande och att översiktsplanen ska hållas aktuell. Det införs nya bestämmelser om när hela eller delar av översiktsplanen ska anses vara aktuell och upphör att gälla. Kommunen ska i princip anta en planeringsstrategi i början av varje mandatperiod. Vidare fick regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter för att ta fram en digital standard för utformning av översiktsplaner, regionplaner och områdesbestämmelser. Se [SFS 2020:76](#).

Miljöbalken (1998:808)

I januari 2018 infördes ett nytt 6 kap. - Miljöbedömningar - i miljöbalken vilket exempelvis innebär nya och ändrade ord och uttryck för att tydliggöra processer om miljöbedömning. Se [SFS 2017:955](#).

Lag (2000:1383) om kommunens bostadsförsörjningsansvar

I januari 2014 trädde omfattande ändringar av lagen i kraft. Bland anges att de riktlinjer som kommunerna ska ta fram för bostadsförsörjningen ska vara vägledande vid tillämpningen av kravet i 3 kap. PBL om att kommunen i översiktsplanen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Se [SFS 2013:866](#).

Kommunen ska anta riktlinjer för bostadsförsörjningen varje mandatperiod. Det har inte gjorts i Herrljunga kommun. Kommunens senaste riktlinjer för bostadsförsörjningen antogs år 2016. Det är angeläget att kommunen tar fram nya riktlinjer för bostadsförsörjningen utifrån kraven i den nuvarande lagstiftningen.

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

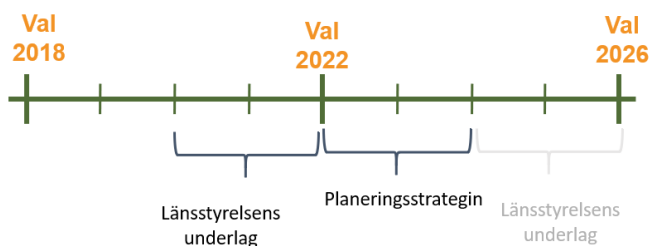
I januari 2020 blev barnkonvention svensk lag. Detta förstärker barnrätten vid tillämpningen av andra lagar, exempelvis PBL. Barns intressen ingår i princip i alla de intressen som anges i 2 kap. PBL och även i en del andra bestämmelser i PBL uttrycks barns intressen. Se [SFS 2018:1197](#).

Nya underlag gällande statliga och mellankommunala intressen

På [ÖP-portalen](#) har Länsstyrelsen samlat råd och tips för översiktlig planering. ÖP-portalen kompletterar [PBL Kunskapsbanken](#), som tillhandahålls av Boverket. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen särskilt tar del av den del på ÖP-portalen som samlats under rubriken *Underlag av betydelse för översiktsplanens aktualitet*. Där lämnar Länsstyrelsen uppgifter om statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.

För en komplett förteckning över planeringsunderlag hänvisar Länsstyrelsen till [Planeringskatalogen.se](#). Planeringskatalogen är länsstyrelsernas tjänst som förmedlar länsstyrelsernas och andra statliga myndigheters planeringsunderlag. Dessa kan både bestå av geodata, publikationer av olika slag samt webbsidor. Planeringskatalogen uppdateras löpande i avstämning med berörda statliga myndigheter. De underlag som finns där utgör det planeringsunderlag som de statliga myndigheterna vill förmedla till den fysiska planeringen. Med hjälp av tjänsten kan kommunen söka planeringsunderlag utifrån olika avgränsningar såsom kommun, ämne, datum, myndighet eller fritext.

För att underlätta för kommunen har Länsstyrelsen också förberett en förteckning över nya och reviderade planeringsunderlag som berör statliga och mellankommunala intressen i Herrljunga kommun.¹ Underlaget är hämtat från Planeringskatalogen och omfattar sådant planeringsunderlag som tillkommit sedan oktober 2016, då Länsstyrelsen skrev ett samrådsyttrande över kommunens förslag till ny översiktsplan. Med stöd av förteckningen kan kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen och för att bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3§, 4§ andra stycket 1 och 2 samt 5§ i PBL. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det kan finnas särskilda kommentarer kring vissa av underlagen i förteckningen. Vänligen notera att förteckningen är som mest aktuell i nära anslutning till datumet för uttaget. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen gör ett eget uttag från Planeringskatalogen om kommunen avser att ta fram sin planeringsstrategi vid ett tillfälle längre fram i tiden.

¹ Datum för uttag av förteckningen är 2022-03-07. Se bifogad excel-fil.

Övrigt

Länsstyrelsen diskuterar gärna innehållet detta underlag tillsammans med kommunen i samband med att kommunen tar fram sin planeringsstrategi.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschefen och länsarkitekten Andreas Lidholm med kulturgeografen Torbjörn Sahl som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Excel-fil, utdrag från Planeringskatalogen

UNDERLAG TILL PLANERINGSSTRATEGI

KOMMUN: Herrljunga
FRÅNDATUM SÖKNING: 2016-10-01
DATUM FÖR UTTAG: 2022-03-07

Funktion för att identifiera nya och reviderade planeringsunderlag

Denna funktion ska hjälpa dig att snabbt och enkelt ställa samman en lista över nya och reviderade planeringsunderlag som berör statliga och mellankommunala intressen i en kommun. Funktionen bygger på fördefinierade sökningar och filtreringar i Planeringskatalogen som genom ett par knapptryckningar landar i en strukturerad presentation. Listan går att sortera och redigera efter behov.

Med hjälp av funktionen kan länsstyrelsens handläggare både spara tid och få en mer ensad hantering vid framtagande av länsstyrelsens underlag till kommunens planeringsstrategi eller vid tillhandahållande av planeringsunderlag i samband med handläggning av översiktplaner och detaljplaner.

Länsstyrelsens underlag till kommunens planeringsstrategi

Enligt 3 kap 26 § i plan- och bygglagen (2010:900) ska Länsstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Redovisningen ska göras under den andra halvan av tiden mellan två ordinarie val till kommunfullmäktige. Länsstyrelsen ska också lämna ett sådant underlag när kommunen begär det. Underlagen är viktiga för kommunens bedömning av översiktsplanens aktualitet. Länsstyrelsen ska inte förhålla sig till planens aktualitet men redovisa vilka, nya eller ändrade, statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse. I underlaget ska länsstyrelsen ange:

1. hur de statliga och mellankommunala intressena förhåller sig till översiktsplanen, och
2. om länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Flikar, funktioner och fördefinierade sökningar:

Nedan redovisas alla de fördefinierade sökningarna i Planeringskatalogen som sker under varje flik i detta excellldokument. Du hittar även en förklaring till sökningen vid huvudrubriken på varje flik. Under varje flik finns aktuella underlag på ämnet sammanställt. Underlagets titel är en klickbar länk som leder till planeringsunderlaget i Planeringskatalogen. För varje planeringsunderlag finns information om titel, beskrivning, resurstyp, aktualitetsdatum, ansvarig organisation, planeringsstatus, sakområde och geografisk nivå. Det går att filtrera på kolumnerna "resurstyp" och "planeringsstatus" och "sakområde" på de flesta flikar. Information om hur och var du filtrerar finns på varje flik. Listan går att redigera och det finns även möjlighet att kommentera varje underlag i kolumnen "kommentar". Underlaget kan sparas ner på din dator men sparas inte i Planeringskatalogen.

Fysiska planer

Visar underlag som har planeringsstatus Fysiska planer och som helt eller delvis överlappar kommunen. Ingen avgränsning på datum, alla gällande planer kommer med.

Mellankommunala frågor

Visar underlag som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen samt dessutom innehåller ordet "mellankommunal"

Mark- och vattenregleringar

Visar underlag med planeringsstatus Mark- och vattenregleringar som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Allmänna råd

Visar underlag med planeringsstatus Allmänna råd som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Mål och strategier

Visar underlag med planeringsstatus Mål och strategier som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Riksintressen

Visar både underlag med planeringsstatus Vägledning som innehåller ordet Riksintresse och underlag med planeringsstatus Riksintresse 3 kapitlet eller 4 kapitlet som alla helt eller delvis överlappar kommunen.

Miljö kvalitetsnormer

Visar underlag som innehåller ordet "Miljö kvalitetsnormer" eller har ett eller flera av sakområdena, Luftkvalitet, Vattenkvalitet eller Buller under Miljö, hälsa och säkerhet, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Hälsa och säkerhet

Visar underlag som har ett eller flera av sakområdena, Förebad mark, Buller, Strålning, Ras skred och erosion, Översvämning, Farlig verksamhet, Farligt gods under Miljö, hälsa och säkerhet, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

LIS-områden och strandskydd

Visar underlag som innehåller ordet "Strandskydd" och har en eller flera av Planeringsstatusarna Mark- och vattenregleringar, Allmänna råd, Vägledning och handböcker, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Övriga allmänna intressen

Visar underlag med planeringsstatus Övriga allmänna intressen som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Analys

Visar underlag med planeringsstatus Analys som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Fakta

Visar underlag med planeringsstatus Fakta som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Fysiska planer

Visar underlag som har planeringsstatus Fysiska planer och som helt eller delvis överlappar kommunen. Ingen avgränsning på datum, alla gällande planer kommer med.

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Länsstyrelsens granskningsyttrande TÖP Vindkraft Herrljunga kommun	Länsstyrelsens granskningsyttrande över tematiskt tillägg till översiktsplan gällande vindbruk, Herrljunga kommun. Antagen 2011-09-06. Länk till TÖP finns bifogad.	Länsstyrelsen i Västra Götaland	2011-06-07	Dokument	14.3 Översiktsplaneri	Lokal	
Länsstyrelsens granskningsyttrande ÖP 2017-2035 Herrljunga kommun	Länsstyrelsens granskningsyttrande över översiktsplanen för Herrljunga kommun. Antagen 2017-09-05. Länk till ÖP finns bifogad.	Länsstyrelsen i Västra Götaland	2017-06-01	Dokument	14.3 Översiktsplaneri	Lokal	
Regional infrastrukturplan 2018-2029	Västra Götalandsregionen har som uppdrag från regeringen ansvar för att upprätta en länsplan för den regionala transportinfrastrukturen i Västra Götaland. Planen innefattar investeringar främst för regionala vägar och kollektivtrafikanläggningar på det regionala vägnätet. Det regionala vägnätet utgörs av riksvägar och primära länsvägar. Drift och underhåll på det regionala vägnätet ansvarar Trafikverket för. Den regionala transportinfrastrukturplanen styrs av politiska beslut tagna på både nationell och regional nivå. Det övergripande transportpolitiska målet är att säkerställa en samhällsekonomisk, effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för invånare och näringsliv i hela landet.	Länsstyrelsen i Västra Götaland	2018-06-01	Dokument	6.1 Vägar6.2 Järnvägar	Regional	
Länstransportplaner	Länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan eller kommunala samarbetsorgan tar fram länsplaner för regional transportinfrastruktur. Regeringen fastställer de ekonomiska ramarna och Trafikverket, kommuner och trafikhuvudmän bistår med underlag.	Trafikverket	2020-08-07	Webbsida	6 Trafik och transport	Nationell	
Nationell plan för transportsystemet 2018–2029	Den 31 maj 2018 fattade regeringen beslut om nationell plan för transportsystemet 2018–2029. Planen omfattar åtgärder som innebär ett viktigt steg mot ett modernt och hållbart transportsystem. Järnvägen rustas upp, moderniseras och byggs ut. Regeringens beslut utgår från det förslag redovisade den 31 augusti 2017. På denna sida finns länkar till regeringens beslut och Trafikverkets planförslag med tillhörandeunderlag.	Trafikverket	2021-11-01	Webbsida	6.1 Vägar6.2 Järnvägar	Nationell	
Länsstyrelsens granskningsyttrande FÖP Sämsjö och LIS Herrljunga kommun	Länsstyrelsens granskningsyttrande över fördjupad översiktsplan över Sämsjöområdet samt tematiskt tillägg till ÖP avseende landsbygdsutveckling i strandnära länge, Herrljunga kommun. Antagen 2011-09-06. Länk till FÖP/TÖP finns bifogad.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2011-09-05	Dokument	14.3 Översiktsplaneri	Lokal	

Mål & Strategier

Visar underlag med planeringsstatus Mål och strategier som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in i vid sökningen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Regionala miljömål för Västra Götaland	Västra Götalands miljömål omfattar det nationella miljömålssystemet (förutom Storslagen fjällmiljö som inte är aktuellt i länet) samt regionala tilläggs mål. Länsstyrelsen har uppdrag att samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet. Skogsstyrelsen har bland annat ett särskilt ansvar för uppföljning av miljö kvalitetsmålet Levande skogar. År 2015 togs regionala tilläggs mål fram för att lyfta fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. De regionala tilläggs målen reviderades och minskades i antal år 2020. Vår förhoppning är att de regionala målen blir ett stöd i det regionala åtgärdsarbetet för en bättre miljö, genom att tydliggöra var ytterligare insatser krävs samt att genom uppföljningen av de regionala målen visa på utvecklingen.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-11-01	Dokument	Mål och strategier	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet	Regional	
Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om. Strategiska vägval	I VÄSTRA GÖTALAND har vi ett ambitiöst klimatmål – att vara en fossiloberoende region till år 2030. De strategiska vägvalen är antagen av Regionfullmäktige 2017 och innehåller regionala prioriteringar som ska underlätta ett intensifierat omställningsarbete i Västra Götaland och visa på hur målet om en fossiloberoende region 2030 ska kunna nås. Detta mål definieras i Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om: Klimatstrategi och är även ett prioriterat fokusområde i Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2020 (VG2020). De strategiska vägvalen syftar till att inspirera olika aktörer att i samverkan åstadkomma den breda samhällsomställning som är nödvändig för att nå vårt klimatmål. De är inriktade på områden där lokala och regionala aktörer har möjlighet att styra över planer och processer och möjlighet att agera. Stor betoning ligger även på att skapa genomförandekraft genom ett tydligt och koordinerat lokalt och regionalt ledarskap.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-01-01	Dokument	Mål och strategier	7 Klimat	Regional	
Laddinfrastruktur och förnybara drivmedel i Västra Götalands län	Ett strategiskt underlag för länets kommuner. Ett kunskapsunderlag med fokus på elektrifiering och förnybara drivmedel. Rapporten syftar till att utgöra ett strategiskt stöd för kommuner i arbetet med omställning till hållbara transporter och fysisk planering.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-01-01	Dokument	Mål och strategier	6.1 Vägar 7 Klimat	Regional	
VM Förvaltningsplan 2016-2021 för Västerhavets vattendistrikt	På denna webbsida finner du Vattenmyndigheternas beslutsdokument i form av förvaltningsplan, övervakningsprogram, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer.	LST Planeringskatalogens nationella redaktion	2018-09-13	Webbsida	Mål och strategier	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet	Regional	
Plan för odlingslandskapets biologiska mångfald	Ett samverkansprojekt inom Miljö mÅlsrådet Landskapet har genomgått drastiska förändringar de senaste 100 åren då befolkningen har ökat och jordbruket har rationaliserats för att möta de nya kraven på produktion. Många av det öppna landskapets växter och djur är anpassade till äldre tiders markanvändning och brukningsmetoder, vilket medför att de har svårt att klara sig i dag. Miljö mÅlsrådet initierade 2017 ett samverkansprojekt där Jordbruksverket, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelserna fick i uppdrag att ta fram en plan för det fortsatta arbetet med att bevara och förstärka odlingslandskapets biologiska mångfald. Den här rapporten är resultatet av det samverkansprojektet.	Jordbruksverket	2019-01-01	Dokument	Mål och strategier	4.1 Jordbruk	Nationell	

Regional vattenförsörjningsplan för dricksvatten i Västra Götalands län	Vattenförsörjningsplanen för Västra Götalands län är ett planeringsunderlag som kan användas av alla som arbetar med en robust vattenförsörjning i länet. Planens syfte är att säkerställa långsiktig tillgång till råvatten för att täcka dricksvattenbehovet till och med år 2100. I planen beskrivs vilka av länets vattenresurser som är viktiga för framtida dricksvattenförsörjning samt vilka åtgärder som behövs för att öka eller bibehålla robustheten i vattenförsörjningen.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-10-01	Dokument	Mål och strategier	5.1 Grundvatten 5.2 Ytvatten 5.7 Regional vatten	Regional	
Strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad	Energimyndigheten och Naturvårdsverket har tillsammans tagit fram en nationell strategi för en hållbar vindkraftsutbyggnad. Syftet med strategin är att bidra till energiomställningen genom att skapa förutsättningar för att den framtida utbyggnaden av vindkraft sker på ett hållbart sätt. Strategin fokuserar på en utvecklad planeringsprocess för vindkraft.	Energimyndigheten	2021-11-10	Webb sida	Mål och strategier	9.2.1 Vindkraft	Nationell	
Jämställt Västra Götaland. Länsstrategi för jämställdhetsintegrering 2019-2022	Länsövergripande strategi för jämställdhetsintegrering Jämställt Västra Götaland 2019–2020 är en plattform för jämställdhetsintegrering i länet och en förlängning av vår tidigare strategi. Allt det goda arbete som gjorts i länet måste fortsätta och förhoppningsvis utvecklas än mer.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-03-01	Dokument	Mål och strategier	13.5 Jämställdhet	Regional	
Föreorenade områden i Västra Götalands län - Regionalt program 2020-2022	Det regionala programmet för föreorenade områden beskriver strategier för arbetet med föreorenade områden, föreoreningssituationen i länet och Länsstyrelsens bedömning av arbetet de kommande tre åren. I en bilaga finns en prioriteringslista över föreorenade områden i länet med riskklass 1. Prioriteringen utgår från ett hälso- och miljöskyddsperspektiv.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-10-31	Dokument	Mål och strategier	2.3 Föreorenad mark	Regional	
Mål, lagar och ansvarsområden	Lagar och politiska mål reglerar den fysiska planeringen av samhället. De nationella målen hanterar samspillet mellan planeringen av transportsystemet och samhällsplaneringen.	Trafikverket	2020-06-24	Webb sida	Mål och strategier	6 Trafik och transportsystem	Nationell	
Sveriges friluftsmål	Friluftslivet ger oss hälsa, naturförståelse och regional utveckling. Det är utgångspunkten för de tio mål för friluftslivspolitiken som regeringen beslutade om i december 2012.	Naturvårdsverket	2021-09-20	Webb sida	Mål och strategier	1.3 Friluftsliv	Nationell	
Nationell handlingsplan för radon	Radon i inomhusluften beräknas varje år orsaka omkring 500 lungcancerfall i Sverige. Det är därför angeläget att vidta åtgärder för att minska exponeringen för radon i samhället. Den nationella handlingsplanen för radon har utformats med syfte att säkerställa att målmedvetna och långsiktiga insatser görs för att sänka befolkningens exponering för radon. Handlingsplanen har tagits fram av Strålsäkerhetsmyndigheten i samverkan med Arbetsmiljöverket, Boverket, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning och Swedac. Genomförandet av handlingsplanens strategier och åtgärdsförslag ska löpande följas upp och utvärderas.	SSM	2018-03-01	Dokument	Mål och strategier	2.5 Strålning	Nationell	
Regional handlingsplan för friluftslivet i Västra Götaland	Handlingsplanen är tänkt att vara en plattform för arbetet med friluftslivsfrågor i länet. Handlingsplanen är inte tvingande utan ska ses som ett underlag för att beskriva och lyfta arbetet med friluftsliv som i första hand utförs av kommuner och föreningar. Syftet med en handlingsplan för friluftslivet är att ge en överblick, visa på behov och planera för friluftslivet samt vara en idébank för olika åtgärder.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-09-01	Dokument	Mål och strategier	1.3 Friluftsliv	Regional	
Sveriges miljömål	Vi i Sverige ska lösa våra miljöproblem nu och inte lämna över dem till kommande generationer. Det har riksdagen beslutat. Sveriges miljömål är riktmärken för detta miljöarbete.	Naturvårdsverket	2019-12-04	Webb sida	Mål och strategier	1.1.2 Djur och växter 2.1 Luft och val	Nationell	

Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk	2017 antog Sverige ett klimatpolitiskt ramverk. Ramverket består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Det långsiktiga målet innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2045.	Naturvårdsverket	2019-12-12	Webb sida	Mål och strategier	7 Klimat	Nationell	
Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogram för miljömålen 2022-2025	Det här är åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland. Syftet med åtgärdsprogrammet är att vägleda och stödja prioriteringar och att stimulera till en ökad samverkan i det lokala och regionala miljöarbetet. På webbsidan hittar du all information om åtgärderna i programmet som gäller under åren 2022–2025.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2022-01-01	Dokument	Mål och strategier	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet	Regional	
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030	Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det regionala tillväxts- och utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Syftet är att skapa en samlad bild över regionens tillgångar, möjligheter och utmaningar och vad vi gemensamt prioriterar att kraftsamla kring.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-02-01	Dokument	Mål och strategier	14.1 Havsplanering 14.2 Regi	Regional	
Regionalt trafikförsörjningsprogram Västra Götaland	Regionfullmäktige antog den 18 maj ett nytt regionalt trafikförsörjningsprogram för 2021-2025. Trafikförsörjningsprogram 2021-2025 - Hållbara resor i Västra Götaland är det viktigaste dokumentet i utvecklingen av kollektivtrafiken. Här beskrivs hur kollektivtrafiken ska utvecklas, och var fokus på kollektivtrafiksatsningar ska ligga.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-05-19	Dokument	Mål och strategier	6.5 Kollektivtrafik	Regional	
Strukturbild för Boråsregionen	Hur ska Boråsregionen se ut i framtiden? Kommunalförbundet arbetar tillsammans med medlemskommunerna för att ta fram en gemensam framtidsbild. Där kartlägger vi vilka som är regionens starkaste områden och vad som behöver utvecklas för att nå framtidsbilden. Framtidsbilden innefattar också en strukturbild, som beskriver hur bostäder, infrastruktur och offentlig service ska se ut. Strukturbilden ska göra det lättare att prioritera vid planering för framtida skolor, vägar och bostadsområden med mera.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-01-01	Webb sida	Mål och strategier	14.2 Regionplanering	Lokal	

INGRIPANDEGRUND:
Riksintressen

Visar både underlag med planeringsstatus Vägledningar som innehåller ordet Riksintresse och underlag med planeringsstatus Riksintresse 3 kapitlet eller 4 kapitlet som alla helt eller delvis överlappar kommunen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Vad är ett Riksintresse	Detta tema i PBL kunskapsbanken innehåller en beskrivning av riksintressesystemet, om vilka olika roller inblandade myndigheter har samt hur riksintressena ska hanteras i den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen (PBL).	Boverket	2017-10-16	Webb sida	Vägledningar och handböcker	14.1 Havsplanering 14.3 Översiktsplanering 14.4 Detaljplanering	Nationell	
Tittskåp riksintressen	Riksintressekartan presenterar de områden som Trafikverket bedömt som områden som är av riksintresse för de fyra trafikslagens anläggningar (väg, järnväg, luftfart samt sjöfart och hamnar). Kartan uppdateras vid behov och viktiga förändringar av data kommer att publiceras på Riksintressens sida på Trafikverkets hemsida.	Trafikverket	2018-12-21	Applikation	Riksintressen 3 kap MB	6.1 Vägar 6.2 Järnvägar 6.3 Sjöfart 6.4 Flyg	Nationell	
Öppna tjänster för Sveriges Natura 2000 områden	Öppna tjänster (WMS, WFS, REST-API) mot Sveriges Natura 2000 områden. Natura 2000 databasen omfattar svenska områden som pekats ut att ingå i EU:s sammanhängande europeiska ekologiska nätverk av naturområden, Natura 2000. Informationen visar de beslut som Sveriges regering har fattat vid olika tillfällen om områden till nätverket. Natura 2000-områden utpekade enligt EU:s art- och habitatdirektiv(direktiv 92/43/EEG)eller fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG), ibland båda direktiven. I tjänsterna visas detta som: •Natura 2000 (SCI), områden utpekade enligt art- och habitatdirektivet •Natura 2000 (SPA), särskilt skyddsområde enligt fågeldirektivet •Natura 2000 (SPA/SCI), områden som är utpekade enligt båda direktiven Tjänsterna ger information om vilka arter och/eller naturtyper som området är utpekade för att bevara. Fågeldirektivet behandlar fåglar. Habitatdirektivet behandlar naturtyper samt andra artgrupper än fåglar. Tjänsterna ger inte tillgång till den fullständiga databasen. Naturvårdsverket ansvarar för informationen i databasen men respektive länsstyrelse är primär källa för all denna information.	Naturvårdsverket	2021-01-01	Tjänst	Mark- och vattenregleringar, Riksintressen 4 kap MB	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.2 Djur och växter	Nationell	se nedan
Riksintresse - anläggningar för elektronisk kommunikation	Utpekande av ett riksintresse för anläggningar för elektronisk kommunikation innebär enligt 3 kap 8 § miljöbalken att riksintresset ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Här avses att det är funktionen hos anläggningen som ska säkerställas. Tillkommande bebyggelse, exempelvis nybyggnad, eller andra åtgärder får inte negativt påverka varken nuvarande eller framtida nyttjande av anläggningen. Riksintressen som kan påverka kommuner, länsstyrelser eller andra aktörer i plan- och lovärenden eller tillståndsärenden redovisas av PTS i skrivelse till berörd länsstyrelse. Redovisningar innehållande uppgifter om anläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden med mera omfattas i vissa fall av sekretess enligt lagen (2009:400) om offentlighet- och sekretess.	Post- och telestyrelsen	2018-09-03	Webb sida	Riksintressen 3 kap MB	9.1 Telekom	Nationell	Finns sekretessbelagda objekt i länet - oklart i vilken kommun
Riksintresse för kulturmiljövård - webbplats	Information om kulturmiljövårdens riksintressen på Riksantikvarieämbetets webbplats.	Riksantikvarieämbetet	2016-11-25	Webb sida	Vägledningar och handböcker	1.2.1 Forniämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Nationell	se nedan

Riksstyrelsen för trafiklagens anläggningar - sektorsbeskrivning inklusive kriterier för utpekande	<p>Detta dokument beskriver Trafikverkets kriterier för utpekande av områden av riksstyrelsen.</p> <p>I enlighet med kraven i Boverkets vägledning för riksstyrelsemyndigheter ingår kriterierna i en så kallad sektorsbeskrivning för sektorn kommunikationer (för trafiklagens anläggningar). Dokumentet ska utgöra ett stöd vid utpekande av områden av riksstyrelse för trafiklagens anläggningar. Det beskriver Trafikverkets arbete med riksstyrelseanspråk och ger en bakgrund till syftet med riksstyrelseanspråken, liksom en beskrivning av synergieffekter och målkonflikter med annan markanvändning.</p> <p>Dokumentet vänder sig främst till de som arbetar med utpekande och/eller bevakning av riksstyrelsen i samhällsplaneringen på Trafikverket, Länsstyrelser och Boverket.</p>	Trafikverket	2020-08-12	Dokument	Riksstyrelsen 3 kap MB	6.1 Vägar 6.2 Järnvägar 6.3 Sjöfart 6.4 Flyg	Nationell	
Riksstyrelse Totalförsvaret militär del - områdesbeskrivning Västra Götalands län	<p>Försvarsmaktens riksstyrelse omfattar dels riksstyrelsen som kan redovisas öppet, dels riksstyrelsen som av sekretessskäl ej kan redovisas öppet. Försvarsmakten redovisar i denna katalog områden av riksstyrelse enligt 3 kap 9 § MB samt områden av betydelse för totalförsvarets militära del. Områden av betydelse har inte riksstyrelsestatus utan omfattas endast av 3 kap 9 § första stycket vilket anger att de ska skyddas så långt möjligt.</p> <p>Områdenas gränser redovisas utifrån tillgängliga fastighetsuppgifter från Fortifikationsverket.</p> <p>Geodata för riksstyrelserna samt påverkasområden har skickats ut till samtliga kommuner och länsstyrelser.</p>	Försvarsmakten Produktionsledningens infrastrukturavdelning	2022-01-31	Dokument	Riksstyrelsen 3 kap MB	8 Totalförsvaret	Regional	se längre ner
Natura 2000 i Sverige	<p>Vägledning som bland annat innehåller förutsättningar för prövningar och tillsyn i Natura 2000-områden</p>	Naturvårdsverket	2017-01-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	1.1 Natur	Nationell	Inga förändringar i anspråk som berör Herrjungas kommun sedan 2012.
Riksstyrelsen - stöd för hantering av riksstyrelsen i fysisk planering	<p>I rapporten förtydligas riksstyrelsefrågornas hantering genom planeringsprocessen. En bilaga till rapporten hanterar särskilt de undantag och villkor som är kopplade till de geografiska bestämmelserna i 4 kap MB. Handläggarstödet ska fungera som ett hjälpmedel för både kommuner och regionala aktörer.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2018-09-13	Dokument	Vägledningar och handböcker	14.3 Översiktsplanering 14.4 Detaljplanering	Regional	
Ställningstagande riksstyrelse kommunikation vägar - avseende trafikbelastning	<p>Länsstyrelsen i Västra Götalands län har mot bakgrund av svårigheter i hantering och tolkning av riksstyrelseanspråk kommunikation kopplat till vägar, avseende trafikbelastning, tagit fram ett ställningstagande till stöd för planhandläggare. Ställningstagandet vänder sig i första hand till länsstyrelsens handläggare men publiceras här för ökad transparens då Trafikverket och Länsstyrelsen för närvarande har olika syn på frågan.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2018-06-18	Dokument	Vägledningar och handböcker	6.1 Vägar	Regional	
Riksstyrelsen för totalförsvarets militära del	<p>Totalförsvaret består av två delar – en militär respektive en civil del. Försvarsmakten redovisar områden av riksstyrelse samt av betydelse för totalförsvarets militära del. Områdenas gränser redovisas utifrån tillgängliga fastighetsuppgifter från Fortifikationsverket. Försvarsmakten är enligt förordningen (1988:896) om hushållning med mark- och vattenresurser m.m. sektorsmyndighet avseende redovisning av områden som av myndigheten bedöms vara av riksstyrelse för totalförsvarets militära del. I begreppet militär del ingår också civila myndigheter så som FOI, FRA och FMV vilkas intressen Försvarsmakten företräder. Redovisningen av riksstyrelsen omfattar anläggningar med påverkasområden som Försvarsmakten bedömer har betydelse ur planhållning.</p>	Försvarsmakten	2020-07-03	Datamängd	Riksstyrelsen 3 kap MB	8 Totalförsvaret	Nationell	<p>Riksstyrelseanspråk som finns i kommunen är : Påverkansområde Väderradar, Påverkansområden övrigt 3 objekt, Remmene skjutfält, Påverkansområde/MSA för Sotenäs flyttiljplats/Råda övningsflygplats, Påverkansområde/MSA Råda övningsflygplats.</p> <p>Förändringar 2018: För Råda övningsflygplats har ett MSA-område adderats. För väderradarer redovisas nu ett större påverkansområde.</p> <p>Förändringar 2019: Remmen skjutfält har i beslutet upgraderats från område av betydelse till riksstyrelse vilket innebär att området nu ska skyddas från åtgärder som påtagligt försvårar verksamheten.</p>

Riksintressen för kulturmiljövården - Västra Götalands län	<p>Områden av riksintresse för kulturmiljövården i Västra Götalands län (O) enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Se värdebeskrivningar för varje enskilt objekt i webb-GIS genom att klicka på objektet.</p> <p>Revideringar som gjorts: 2000 - reviderad värdetext (O2:7) berör Göteborgs kommun 2000 - Sammanslagning av objekt (O52, O54 och O56 blir O52) berör Tanums kommun 2002 - Ny värdetext (P21) berör Vänersborgs kommun 2016 - Nytt beslut O52 berör Tanums kommun 2018 - Revidering (R3 och R4) berör Karlsborgs kommun</p>	Riksantikvarieämbetet	2018-05-07	Dokument	Riksintressen 3 kap MB	1.2.1 Fornlämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Regional	Inga förändringar i anspråk som berör Herrljungs kommun
Riksintresse Kulturmiljövård MB3kap6	<p>Områden vilka av Riksantikvarieämbetet utpekats som riksintresse för kulturmiljövård, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.</p> <p>Gränserna för riksintresseområden är inte absoluta, utan indikerar att värden eller egenskaper av högt allmänt intresse enligt Hushållningsbestämmelserna i 3 kapitlet i miljöbalken finns att ta hänsyn till.</p> <p>13/11 2020 kommer Shape-filen som finns tillgänglig ändra namnsättning från RAA_RI_kulturmiljovard_MB3kap6 till raa.RAA_RI_kulturmiljovard_MB3kap6</p>	LST Planeringskatalogens nationella redaktion	2022-03-04	Datamängd	Riksintressen 3 kap MB	1.2.1 Fornlämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Nationell	Inga förändringar i anspråk som berör Herrljungs kommun

INGRIPANDEGRUND:
Mellankommunala frågor

Visar underlag som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen samt dessutom innehåller ordet "mellankommunal"

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Mellankommunala frågor och regionala utgångspunkter	Enligt 2 kap. 3 § första stycket plan- och bygglagen ska hänsyn tas till mellankommunala och regionala förhållanden vid planläggning. Detta innebär att kommunen inte bara ska ta hänsyn till förhållandena i angränsande kommuner utan också till behovet av samverkan och samarbete i ett bredare regionalt perspektiv. På denna webbsida beskriver Länsstyrelsen sin syn på behovet av mellankommunalplanering och perspektiv som kan aktualisera mellankommunal hänsyn.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-12-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	14 Fysiska planer	Regional	
Tillsynsvägledning mellankommunal samordning	Tillsynsvägledningen om mellankommunal samordning syftar till att ge stöd åt länsstyrelserna vid tillsyn av kommunernas detaljplaner gällande frågor som rör mellankommunal samordning.	Boverket	2020-12-29	Webbsida	Vägledningar och handböcker	14.4 Detaljplanering	Nationell	

INGRIPANDEGRUND:
Miljökvalitetsnormer

Visar underlag som innehåller ordet "Miljökvalitetsnormer" eller har ett eller flera av sakområdena, Luftkvalitet, Vattenkvalitet eller Buller under Miljö, hälsa och säkerhet, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökning

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja MKN. Sök på följande:
- luftkvalitet
- vattenkvalitet
- buller

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
VM Förvaltningsplan 2016-2021 för Västerhavets vattendistrikt	På denna webbsida finner du Vattenmyndigheternas beslutsdokument i form av förvaltningsplan, övervakningsprogram, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer.	LST Planeringskatalogen	2018-09-13	Webbsida	Mål och strategier	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet 5.1 Grundvatten 5.2 Ytvatten	Regional	
Miljökvalitetsnormer för ytvatten	Miljökvalitetsnormer för vatten är bestämmelser om kvaliteten på miljön i en vattenförekomst. HaV ger vägledning om hur miljökvalitetsnormer fastställs och hur de ska beaktas vid tillsyn. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs, bland annat genom beslut enligt miljöbalken (till exempel tillsyn och prövning) samt plan- och bygglagen. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel "god status 2015".	Havs- och vattenmyndig	2019-02-12	Webbsida	Föreskrifter och allr	2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Riktvärden och riktlinjer för buller och vibrationer	På denna webbsida finns information och länkar till Trafikverkets riktlinje om "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg". I handledningen om "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg" ges ytterligare vägledning om utredningar och åtgärder mot buller- och vibrationer i samband med ny- och väsentlig ombyggnad av vägar och järnvägar samt åtgärder längs befintliga vägar och järnvägar.	Trafikverket	2021-04-01	Webbsida	Vägledning och h	2.4 Buller6.1 Vägar6.2 Järnvägar	Nationell	
Verktyg för bättre vatten - Miljökvalitetsnormer	Den här skriften ska ge handläggare på framför allt länsstyrelserna kunskap om systemet med miljökvalitetsnormer för vatten, MKN. Den kan också användas av länsstyrelserna i kontakt med kommuner och verksamhetsutövare när det gäller MKN. Skriften är inte tänkt att användas som vägledning vid prövning och tillsyn. I de fallen hänvisas till fördjupad information hos Havs- och vattenmyndigheten och andra myndigheter som vägleder kring tillämpning av miljökvalitetsnormer i tillsyn, prövning och fysisk planering.	Vattenmyndigheterna	2019-01-01	Dokument	Vägledning och handböcker	2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Miljökvalitetsnormer för kraftigt modifierade vatten - vattenkraft	Denna rapport och underlagen (bilagor) för den redovisar vattenmyndigheternas beslut till vilka miljökvalitetsnormer som ska gälla för vattenförekomster som är utpekade som kraftigt modifierade vattenförekomster (KMV) på grund av vattenkraft. Det övergripande dokumentet gäller för samtliga fem vattendistrikt: Bottenviken, Bottenhavet, Södra Östersjön, Norra Östersjön, Västerhavet. På webbsidan finns länkar till åtgärdsplaner för olika avrinningsområden uppdelade på de vattendistrikt de tillhör. Du hittar också vattendelegerationernas protokoll där de beslutat om miljökvalitetsnormerna samt föreskrifter för respektive distrikt.	Vattenmyndigheterna	2019-01-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Grundvatten i översiktsplanen	För att vattenförsörjningen ska säkerställas även i framtiden är det viktigt att samhällsplaneringen genomförs med hänsyn till befintliga vattenresurser. På denna webbsida finns information om hur grundvatten kan hanteras i översiktsplanen samt hänvisningar till lämpliga underlag.	Sveriges geologiska undersökning	2018-01-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.2 Vattenkvalitet 5.1 Grundvatten 9.7.1 Dricksvatten	Nationell	
Vägledning om buller i samhället	Naturvårdsverkets samling av vägledning kring buller i samhället. Samlingen av vägledning syftar till att visa hur man kan begränsa bullerförhöjningar. Vägledning handlar bland annat om buller från vägar, järnvägar, flyg, industrier och bostäder	Naturvårdsverket	2019-12-03	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.4 Buller	Nationell	

<p>VM VISS Miljökvalitetsnormer sjöar 2021-2027 (gällande)</p>	<p>Miljökvalitetsnormer sjöar för vattenförvaltningen beslutade i december 2021 av de fem vattendelegationerna i Västerhavet, Södra Östersjön, Norra Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken. Innehåller kvalitetskraven för ekologisk och kemisk status. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.</p> <p>Kraven för vattenförekomsterna framgår av attributen KemstatSW (kvalitetskrav kemisk status) samt EkostatSW (kvalitetskrav ekologisk status). Om ett vatten har en tidsfrist framgår det av dessa attribut. För att läsa om vad som ligger till grund för tidsfristen använd länken till vattnets sida i VISS. Vid behov av teknisk hjälp om VISS eller GIS-datat kontakta VISS-centrum viss_support@lansstyrelsen.se för vägledning om tolkningar kontakta respektive Vattenmyndighet. Läs mer om normerna på Vattenmyndigheternas sida: https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html</p>	<p>Länsstyrelsen i Kalmar län</p>	<p>2022-01-17</p>	<p>Datamängd</p>	<p>Mark- och vattenregleringar</p>	<p>1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet 5.2 Ytvatten</p>	<p>Nationell</p>	
<p>VM VISS Miljökvalitetsnormer grundvatten 2021-2027 (gällande)</p>	<p>Miljökvalitetsnormer grundvatten för vattenförvaltningen beslutade i december 2021 av de fem vattendelegationerna i Västerhavet, Södra Östersjön, Norra Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken. Innehåller kvalitetskraven för kvantitativ och kemisk status. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.</p> <p>Kraven för grundvattenförekomsterna framgår av attributen KemstatGW (kvalitetskrav kemisk status) samt KvantstatGW (kvalitetskrav kvantitativ status). Om ett vatten har en tidsfrist framgår det av dessa attribut. För att läsa om vad som ligger till grund för tidsfristen använd länken till vattnets sida i VISS. Vid behov av teknisk hjälp om VISS eller GIS-datat kontakta VISS-centrum viss_support@lansstyrelsen.se för vägledning om tolkningar kontakta respektive Vattenmyndighet. Läs mer om normerna på Vattenmyndigheternas sida: https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html</p>	<p>Länsstyrelsen i Kalmar län</p>	<p>2022-01-17</p>	<p>Datamängd</p>	<p>Mark- och vattenregleringar</p>	<p>2.2 Vattenkvalitet 5.1 Grundvatten</p>	<p>Nationell</p>	

INGRIPANDEGRUND: Visar underlag som har ett eller flera av sakområdena, Förorenad mark, Buller, Strålning, Ras skred och erosion, Översvämning, Farlig verksamhet, Farligt gods under Miljö, hälsa och säkerhet, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden. Sök på följande:
 - förorenad mark
 - buller
 - strålning
 - ras, skred och erosion
 - översvämning
 - farlig verksamhet
 - farligt gods

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Jordbruksmark och kontrollerade översvämningsytor	Denna utredning är Jordbruksverkets rapportering av regeringsuppdraget om kontrollerade översvämningsytor på jordbruksmark. Rapporten är också en vägledning för andra aktörer, exempelvis kommunala funktioner inom VA och samhällsplanering eller tekniska konsulter på uppdrag av kommuner och länsstyrelser, som vill räkna på förutsättningarna för kontrollerade översvämningsytor i ett enskilt fall.	Jordbruksverket		Dokument	Vägledningar och handböcker, Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämning 4.1 Jordbruk 7 Klimat 8 Totalförsvaret	Nationell	
Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering	Denna vägledning är avsedd att användas vid översiktsplanering och andra beslut enligt PBL. Vägledningen beskriver hur storskalig kemikaliehantering och dess risker kan hanteras vid etablering av de storskaliga kemikaliehanterade verksamheterna och exploatering i nära anslutning till dessa. Vägledningens syfte är i första hand att vägleda i beslut enligt PBL, men kan även användas som stöd vid prövningar enligt miljöbalken, väglagen och lagen om byggande av järnväg. Vägledningen kan även användas då ingen förändring i pågående markanvändning ska ske. Den ska då vara ett underlag för riskvärdering av befintliga situationer.	MSB	2017-11-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.7 Farlig verksamhet 11 Industri och tillverkning 2.8 Farligt gods	Nationell	
Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall - stöd i fysisk planering	Länsstyrelsen i Stockholm har beslutat om rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall som ett stöd i fysisk planering. Skriften vägleder kommunerna om hur översvämning till följd av skyfall kan hanteras i samtliga skeden i planprocessen. Länsstyrelsen rekommenderar bland annat att ny bebyggelse planeras så att den inte tar skada eller orsakar skada vid en översvämning från minst ett 100-årsregn.	LST Planeringskatalogens nationella redaktion	2018-01-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6.2 Översvämning 7 Klimat	Regional	
Industribuller	Denna vägledning fungerar som ett kunskapsstöd för lagstadgade hänsynstaganden till industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder. Boverkets vägledning ska ge stöd vid planläggning och byggande av bostäder i områden som är utsatta för buller från industrier och annan liknande verksamhet. Bästa möjliga ljudnivå bör alltid eftersträvas.	Boverket	2019-05-06	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.4 Buller 11 Industri och tillverkning	Nationell	
Tillsynsvägledning naturolyckor	Tillsynsvägledningen avseende naturolyckor syftar till att ge stöd åt länsstyrelserna vid tillsyn av kommunernas detaljplaner gällande risken för översvämning, ras, skred och erosion. PBL-kunskapsbanken.	Boverket	2019-03-07	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor	Nationell	
Vägledning om hantering av förorenade områden vid planering och laggivning	Denna vägledning är tänkt att ge en kortfattad vägledning i vissa frågeställningar där miljöbalken och PBL möts. Vägledningen vänder sig främst till kommuner och länsstyrelser med det övergripande syftet att underlätta hanteringen av förorenade områden i den fysiska planeringen (översikts- och detaljplanering) och vid laggivning (främst bygglov). En viktig målsättning med vägledningen är att beskriva vad som krävs för att kommunen utifrån sitt ansvar för en detaljplans genomförbarhet kan säkerställa att marken är lämplig för ändamål som anges i detaljplan i det fall området misstänkts vara förorenat.	Länsstyrelsen i Jönköpings län	2021-08-24	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.3 Förorenad mark	Nationell	

Buller och goda livsmiljöer	Buller kan påverka människors hälsa och möjlighet till god livskvalitet. Genom att planera och utforma bostäder och lokaler på rätt sätt går det att skapa bra ljudmiljöer även i bullriga lägen. Akustisk design är ett sätt att modellera fram ett positivt ljudlandskap. På denna webbsida kan du ta del av Boverkets vägledningar, utbildningar, webinarier och rapporter om buller.	Boverket	2018-01-29	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.4 Buller	Nationell	
Regionala miljömål för Västra Götaland	Västra Götalands miljömål omfattar det nationella miljömålssystemet (förutom Storslagen fjällmiljö som inte är aktuellt i länet) samt regionala tilläggs mål. Länsstyrelsen har uppdrag att samordna det regionala mål- och uppföljningsarbetet. Skogsstyrelsen har bland annat ett särskilt ansvar för uppföljning av miljö kvalitetsmålet Levande skogar. År 2015 togs regionala tilläggs mål fram för att lyfta fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser. De regionala tilläggs målen reviderades och minskades i antal år 2020. Vår förhoppning är att de regionala målen blir ett stöd i det regionala åtgärdsarbetet för en bättre miljö, genom att tydliggöra var ytterligare insatser krävs samt att genom uppföljningen av de regionala målen visa på utvecklingen.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-11-01	Dokument	Mål och strategier	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet 2.3 Förorenad mark 2.4 Buller 2.5 Strålning	Regional	
Hälsa, säkerhet och risker	Denna vägledning handlar om tillämpning av plan- och bygglagen med hänsyn till människors hälsa, säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion.	Boverket	2018-04-17	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet 2.3 Förorenad mark 2.4 Buller 2.5 Strålning 2.6 Naturolyckor 2.7 Farlig verksamhet 2.8 Farligt gods	Nationell	
Framtidens storstäder - säkerhet i en föränderlig värld	Vägledningen som ett stöd i arbetet med att identifiera samhällsviktig verksamhet. Den ger stöd till alla som har till uppgift att identifiera samhällsviktig verksamhet inom en organisation, inom ett geografiskt område eller inom ett ansvarsområde. Vägledningen ger exempel på hur arbetet kan genomföras och på hur det kan ligga till grund för annat arbete som stärker samhällets förmåga att förebygga och hantera störningar.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2020-08-13	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2 Miljö, hälsa och säkerhet 8 Totalförsvaret	Nationell	
Skyfallsförebyggande åtgärder : exempel från arbete i Köpenhamns och Fredriksbergs kommuner	Under somrarna 2010 och 2011 inträffade tre stora skyfall över Köpenhamnsområdet. Efter dessa översvämningar har Köpenhamns stad tillsammans med Fredriksbergs kommun tagit fram en skyfallsplan. Denna studie beskriver på övergripande nivå hur skyfallsplanen tagits fram.	MSB	2020-08-14	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 7 Klimat	Nationell	
Skyfallsförebyggande åtgärder : exempel från arbete i England	England har under de senaste årtiondena drabbats av återkommande översvämningar. Översvämningarna har initierat flera viktiga arbeten i England. Denna studie beskriver övergripande det arbete som bedrivs i England för att förebygga skyfall.	MSB	2020-08-14	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 7 Klimat	Nationell	
Kemikalieolyckors miljökonsekvenser : metod för grovanalys av miljöskador vid en potentiell kemikalieolycka	Regeringens uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) innebär bland annat att MSB:s förebyggande arbete ska bidra till att antalet olyckor och kriser samt effekterna av dessa minimeras genom att berörda aktörer vidtar förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder. Som ett led i detta har MSB tagit fram denna metod för beskrivning av miljökonsekvenserna vid en kemikalieolycka. Metoden är främst avsedd att användas generellt inom olika branscher som berörs av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (sevesolagen). Tänka målgrupper är således verksamhetsutövare inom olika berörda branscher, konsulter och myndigheter.	MSB	2020-08-14	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.7 Farlig verksamhet 14.3 Översiktsplanering 14.4 Detaljplanering	Nationell	

Översvämningskarteringar	MSB har regeringens uppdrag att förse landets kommuner och länsstyrelser med översiktlig kartläggning av områden som kan översvämmas utmed landets sjöar och vattendrag. Syftet med översvämningskarteringarna är bland annat att vara ett planeringsunderlag för kommunernas översiktliga fysiska planering och som ett underlag för arbetet med de kommunala handlingsprogrammen. Karteringarna kan även vara ett stöd i räddningstjänstens övergripande planering av insatser. Den uppdaterade översvämningskarteringen ersätter löpande datamängden översiktliga översvämningskarteringar då dessa uppdateras sedan 2013 med den nya Nationella höjdmodellen, http://www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/Hojddata/GSD-Hojddata-grid-2/ som tagits fram av Lantmäteriet, samt med till viss del flöden som anpassats till framtidens klimat i slutet av seklet. De uppdaterade översvämningskarteringarna visar vattnets utbredning vid 3 olika flöden, det beräknade högsta flödet samt klimatanpassat 100-års och 200-års flöde för slutet av seklet. Med en händelse återkomsttid menas att den inträffar eller överträffas i genomsnitt en gång under denna tid. Det innebär att sannolikheten för exempelvis ett 100-års flöde är 1 på 100 för varje enskilt år. Sannolikheten för att flödet ska inträffa 1 gång under 100-årsperioden är 63 procent och sannolikheten att det ska inträffa 2 gånger under samma period är 40 procent.	MSB	2020-09-30	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning	Nationell	
Vägledning för lokalt arbete med miljömål och agenda 2030	Länsstyrelserna har tagit fram en vägledning för lokalt arbete med miljömål och den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Arbetet har skett i dialog med kommuner över hela landet och aktuell forskning samt närliggande initiativ och projekt. Vägledningen riktar sig till kommuner och ger konkret stöd och inspiration i det strategiska arbetet med miljömål och hur detta arbete bidrar till genomförandet av Agenda 2030 på lokal nivå. Vägledningen är också ett underlag för erfarenhetsutbyte mellan kommuner och länsstyrelser i miljömålsarbetet.	LST Planeringskatalogens nationella redaktion	2020-06-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet 2.3 Förorenad mark 2.4 Buller 2.5 Strålning 4.1 Jordbruk 4.2 Skogsbruk 5.1 Grundvatten	Nationell	
Klimatrelaterade risker i översiktsplanering - metodstöd	Rapporten är ett metodstöd för kommuner som ska integrera sin syn på klimatrelaterade risker i översiktsplanen. Stödet ger praktiska råd. Vilka underlag kan vara användbara i arbetet för att öka kunskapen och medvetenheten om klimatrelaterade risker? Hur kan det praktiska arbetet med att förankra klimatanpassningsaspekter i de interna processerna utformas, innan översiktsplanen antas av kommunfullmäktige? Metodstödet är framtaget av Länsstyrelserna i Stockholms och Västra Götalands län tillsammans med SMHI och MSB.	Länsstyrelsen i Stockholms län	2021-02-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor	Nationell	
Sevesoanläggningar	Sefari-systemet har utvecklats för att motsvara de krav som finns för återrapportering av tillsyn enligt rådets direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår, det så kallade Seveso III-direktivet, till EU-kommissionen. I Sverige har direktivet implementerats genom bland annat lagen (SFS 1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Det nya Sefari-systemet omfattar verksamheter enligt Sevesolagstiftningen, verksamheter enligt lagen om skydd mot olyckor och förordningen om utvinningssavfall samt Inspiredirektivet. Sefari-systemet innefattar verksamheter som hanterar farliga ämnen i stor omfattning (bland annat Sevesoverksamheter), dammanläggningar, kärntekniska anläggningar, flygplatser och gruvor med flera. Allt i enlighet med de olika lagstiftningarna. Informationen i systemet används till exempel som underlag för MSB:s rapportering till EU-kommissionen om hur Sverige efterlever Sevesodirektivet, vid tillsynsvägledning samt i olika sammansättningar. Sefari-systemet ger möjlighet för länsstyrelserna att uppdatera informationen i systemet via Internet. OBS! Eftersom Sevesodatabasen inte ursprungligen skapades för att redovisa data geografiskt finns vissa brister. Den position ett objekt har kan i vissa fall peka på platsen för huvudkontoret och inte för anläggningen som bedriver den farliga verksamheten.	MSB	2020-09-30	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.7 Farlig verksamhet	Nationell	
Tillsynsstöd för hantering av förorenade områden vid uppställningsplatser för fritidsbåtar	Rapporten är ett stöd i arbetet med förorenade områden vid uppställningsplatser för fritidsbåtar. Rapporten är ett länkdokument där relevant information inom området länkas till.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-01-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.3 Förorenad mark 6.3 Sjöfart	Regional	
Länsvisa klimatanalyser	SMHI:s länsvisa klimatanalyser beskriver dagens och framtidens klimat baserat på observationer och beräkningar utifrån två olika utvecklingsvägar, begränsade utsläpp (RCP4.5) respektive höga utsläpp (RCP8.5). För länsrapporterna har geografiskt detaljerade klimatdata tagits fram och använts för hydrologisk modellering. Alla länsrapporter behandlar temperatur, nederbörd, tillrinning och markfuktighet. För länen i norr finns även information om snö och mer detaljerad information om tillrinning. För landets sydliga län redovisas scenarier kring låg vattentillgång, kyl- och värmebehov samt mer information kring nederbörd.	SMHI	2019-12-09	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 7 Klimat	Nationell	

Naturbaserade lösningar mot översvämning	<p>Klimatförändringarna ger förändrad nederbörd. I stora delar av Sverige förväntas vinterhalvåret bli våtare och sommarhalvåret bli torrare. För att öka vår produktion av mat och timmer har vi de senaste 150 åren dränerat landskapet för att snabbt bli av med vattnet. Idag ser vi att detta skapar problem genom att flera av våra mest artrika miljöer – våta och fuktiga marker – är sällsynta i många områden, samtidigt som vattenföringen i åar och bäckar varierar kraftigt och snabbt. Eftersom vi torrlagt stora arealer, har också risken för torkskador och bränder i landskapet ökat. Risken för vattenbrist har ökat, eftersom vattnet inte tillåts uppehålla sig i landskapet så att det hinner infiltrera i marken och fylla på grundvattenmagasinen.</p> <p>Det är nödvändigt att hitta naturanpassade sätt för att minska problemen med översvämning och torka. Det kräver att vi låter vattnet ta plats i landskapet.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2018-01-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6.2 Översvämning 7 Klimat	Regional	
Miljöfarliga verksamheter - sårbarhet för ras	<p>Kartlagret visar en översiktlig identifiering av miljöfarliga verksamheter med sårbarhet för ras. Lagret är framtaget av Länsstyrelsen Västra Götalands län med syftet att stödja handläggare på kommuner och länsstyrelsen vid tillsyn och omprövning av befintliga verksamheter samt bidra med ytterligare underlag vid samråd. För bästa visualisering bör lagret användas tillsammans med lagret Miljöfarliga verksamheter.</p> <p>Materialet är framtaget genom en översiktlig riskanalys och bör därför tolkas med viss försiktighet. Objekten har inte undersökts enskilt utan som grupp vilket innebär att hänsyn inte har tagits till platspecifika förutsättningar som inte framkommit i indata. Likaså har förenklingar av verkligheten varit nödvändigt för att genomföra analysen, bland annat uppskattning av ytor genom buffertzoner. Resultatet bör därför ses som ett förstastegsurval för vidare analys och eventuella tillsynsåtgärder.</p> <p>För detaljerad beskrivning av arbetsgången vid framtagningen av lagret se rapporten Identifiering av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet med sårbarhet för naturolyckor i Västra Götalands län, se länk.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2018-02-06	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion 2.7 Farlig verksamhet	Regional	
Miljöfarliga verksamheter - sårbarhet för skred	<p>Kartlagret visar en översiktlig identifiering av miljöfarliga verksamheter med sårbarhet för skred. Lagret är framtaget av Länsstyrelsen Västra Götalands län med syftet att stödja handläggare på kommuner och länsstyrelsen vid tillsyn och omprövning av befintliga verksamheter samt bidra med ytterligare underlag vid samråd. För bästa visualisering bör lagret användas tillsammans med lagret Miljöfarliga verksamheter.</p> <p>Materialet är framtaget genom en översiktlig riskanalys och bör därför tolkas med viss försiktighet. Objekten har inte undersökts enskilt utan som grupp vilket innebär att hänsyn inte har tagits till platspecifika förutsättningar som inte framkommit i indata. Likaså har förenklingar av verkligheten varit nödvändigt för att genomföra analysen, bland annat uppskattning av ytor genom buffertzoner. Resultatet bör därför ses som ett förstastegsurval för vidare analys och eventuella tillsynsåtgärder.</p> <p>För detaljerad beskrivning av arbetsgången vid framtagningen av lagret se rapporten Identifiering av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet med sårbarhet för naturolyckor i Västra Götalands län, se länk.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-12-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.7 Farlig verksamhet 2.6.1 Ras, skred och erosion	Regional	
Potentiellt förorenade områden EBH - sårbarhet för skred	<p>Kartlagret visar en översiktlig identifiering av förorenade områden med sårbarhet för skred. Det är framtaget av Länsstyrelsen Västra Götalands län med syftet att stödja handläggare på kommuner och länsstyrelsen och kan användas som prioriteringsverktyg vid utredning och efterbehandling av förorenade områden. För bästa visualisering bör lagret användas tillsammans med lagret Potentiellt förorenade områden EBH.</p> <p>Materialet är framtaget genom en översiktlig riskanalys och bör därför tolkas med viss försiktighet. Objekten har inte undersökts enskilt utan som grupp vilket innebär att hänsyn inte har tagits till platspecifika förutsättningar som inte framkommit i indata. Likaså har förenklingar av verkligheten varit nödvändigt för att genomföra analysen, bland annat uppskattning av ytor genom buffertzoner. Resultatet bör därför ses som ett förstastegsurval för vidare analys och eventuella tillsynsåtgärder.</p> <p>För detaljerad beskrivning av arbetsgången vid framtagningen av lagret se rapporten Identifiering av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet med sårbarhet för naturolyckor i Västra Götalands län, se länk.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-12-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.3 Förorenad mark 2.6.1 Ras, skred och erosion	Regional	

Potentiellt förorenade områden EBH - sårbarhet för ras	<p>Kartlagret visar en översiktlig identifiering av förorenade områden med sårbarhet för ras. Det är framtaget av Länsstyrelsen Västra Götalands län med syftet att stödja handläggare på kommuner och länsstyrelsen och kan användas som prioriteringsverktyg vid utredning och efterbehandling av förorenade områden. För bästa visualisering bör lagret användas tillsammans med lagret Potentiellt förorenade områden EBH.</p> <p>Materialet är framtaget genom en översiktlig riskanalys och bör därför tolkas med viss försiktighet. Objektet har inte undersökts enskilt utan som grupp vilket innebär att hänsyn inte har tagits till platspecifika förutsättningar som inte framkommit i indata. Likaså har förenklningar av verkligheten varit nödvändigt för att genomföra analysen, bland annat uppskattning av ytor genom buffertzoner. Resultatet bör därför ses som ett förstastegsurval för vidare analys och eventuella tillsynsåtgärder.</p> <p>För detaljerad beskrivning av arbetsgången vid framtagningen av lagret se rapporten Identifiering av förorenade områden och miljöfarlig verksamhet med sårbarhet för naturolyckor i Västra Götalands län, se länk.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-12-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.3 Förorenad mark 2.6.1 Ras, skred och erosion	Regional	
Tillsynsvägledning hästhållning	Folkhälsomyndighetens vägledning och rekommendationer gällande hälsorisker och skyddsavstånd i samband med hästhållning.	Folkhälsomyndigheten	2019-11-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	1.1.2 Djur och växter 2.7 Farlig verksamhet	Nationell	
Vägledning för skyfallskartering: tips för genomförande och exempel på användning	Med denna vägledning vill MSB stödja kommunerna på deras väg mot den skyfallstålga staden. I vägledningen kan man läsa om olika metoder för skyfallskartering, vilka underlag som behövs i arbetet samt hur karteringarna kan användas. Vägledningen ger exempel på hur man kan analysera konsekvenserna av skyfall och hur man kan arbeta med åtgärder och uppföljning.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2017-01-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6.2 Översvämning	Nationell	
Översvämningsrisk vid planläggning	Tillsynsvägledningen avseende översvämningsrisker riktar sig i första hand till länsstyrelserna och syftar till att ge stöd åt länsstyrelserna vid tillsyn av kommunernas detaljplaner gällande risken för översvämning.	Boverket	2020-05-13	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6.2 Översvämning	Nationell	
Förorenade områden i Västra Götalands län - Regionalt program 2020-2022	Det regionala programmet för förorenade områden beskriver strategier för arbetet med förorenade områden, föreningssituationen i länet och Länsstyrelsens bedömning av arbetet de kommande tre åren. I en bilaga finns en prioriteringslista över förorenade områden i länet med riskklass 1. Prioriteringen utgår från ett hälso- och miljöskyddsperspektiv.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-10-31	Dokument	Mål och strategier	2.3 Förorenad mark	Regional	
Buller och vibrationer - för dig i branschen	Trafikverkets samlade webbsida om buller och vibrationer i samhällsplaneringen. På sidan finns länkar till vägledningar och verktyg för hantering av frågor kring buller och vibrationer av olika slag.	Trafikverket	2020-08-13	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.4 Buller 6 Trafik och transportsystem	Nationell	
Klimatanpassningsportalen	Klimatanpassningsportalen är ett stöd för dig som arbetar med att anpassa samhället till klimatförändringar, eller andra intresserade. Portalen är ett samarbete mellan en rad myndigheter, och drivs av Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning vid SMHI.	LST Planeringskatalogens nationella redaktion	2018-06-26	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 12.1 Stadsutveckling 12.2 Landsbygdsutveckling	Nationell	
Hot- och riskkartor, utbredning för 100-års flöde	<p>Utbredningsskikt för klimatanpassat 100-års flödet/nivån i slutet av seklet motsvarande hotkartor/riskkartor för de områden med betydande översvämningsrisk enligt förordningen om översvämningsrisker (SFS 2009:956) 2018. För vattendrag finns endast utbredningsskikt för ett avgränsat område och inte hela vattendraget. Om ett område identifierats utifrån hav och det i området också finns ett vattendrag eller en sjö så finns även hotkartor/riskkartor framtagna för dessa. Datamängden är ett resultat av revideringen av steg 2 för cykel 2 (2019) inom översvämningsdirektivet men även för steg 2 i cykel 1 (2013) finns även med i datamängden och där ingick inte översvämnningar från havet som de gör i revideringen av steg 2 för cykel 2 (2019).</p> <p>För vattendrag har en 2 dimensionell hydraulisk modell använts för att ta fram utbredningen. För havet, Väner, Vättern och Mälaren har en analys av höjd använts. Vilken cykel respektive hotkarta/riskkarta är i från framgår i attributtabelen.</p> <p>Mer information om förordningen om översvämningsrisker finns på: https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsforordningens-tre-steg/</p>	MSB	2019-09-12	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämning 7 Klimat	Nationell	

Hot- och riskkartor, utbredning för 50-års flöde	<p>Utbredningsskikt för 50-års flödet/nivån i dagens klimat motsvarande hotkartor/riskkartor för de områden med betydande översvämningsrisk enligt förordningen om översvämningsrisker (SFS 2009:956) 2018. För vattendrag finns endast utbredningsskikt för ett avgränsat område och inte hela vattendraget. Om ett område identifierats utifrån vattendrag och det i området också finns en sjö så finns även hotkartor/riskkartor framtagna för dessa. Datamängden är ett resultat av revideringen av steg 2 för cykel 2 (2019) inom översvämningsdirektivet men även för steg 2 i cykel 1 (2013) finns även med i datamängden.</p> <p>För vattendrag har en 2 dimensionell hydraulisk modell använts för att ta fram utbredningen. För Väneren, Vättern och Mälaren har en analys av höjd använts. Vilken cykel respektive hotkarta/riskkarta är i från framgår i attributtabelen.</p> <p>Mer information om förordningen om översvämningsrisker finns på: https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsforordningens-tre-steg/</p>	MSB	2019-09-11	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 7 Klimat	Nationell	
Hot- och riskkartor, utredning för BHF	<p>Utbredningsskikt för beräknade högsta flödet/nivån motsvarande hotkartor/riskkartor för de områden med betydande översvämningsrisk enligt förordningen om översvämningsrisker (SFS 2009:956) 2018. För vattendrag finns endast utbredningsskikt för ett avgränsat område och inte hela vattendraget. Om ett område identifierats utifrån hav och det i området också finns ett vattendrag eller en sjö så finns även hotkartor/riskkartor framtagna för dessa.</p> <p>För vattendrag och sjö används beräkningar för dagens klimat medan för havet har beräkningarna klimatanpassats till slutet av seklet där landhöjning ingår.</p> <p>Datamängden är ett resultat av revideringen av steg 2 för cykel 2 (2019) inom översvämningsdirektivet men även för steg 2 i cykel 1 (2013) finns även med i datamängden och där ingick inte översvämnningar från havet som de gör i revideringen av steg 2 för cykel 2 (2019).</p> <p>För vattendrag har en 2 dimensionell hydraulisk modell använts för att ta fram utbredningen. För havet, Väneren, Vättern och Mälaren har en analys av höjd använts. Vilken cykel respektive hotkarta/riskkarta är i från framgår i attributtabelen.</p> <p>Mer information om förordningen om översvämningsrisker finns på: https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsforordningens-tre-steg/</p>	MSB	2019-09-11	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 7 Klimat	Nationell	
Områden med betydande översvämningsrisk	<p>Punktobjekt som redovisar mittpunkten för berörd tätort för Sveriges områden med betydande översvämningsrisk (APSF) enligt förordningen (SFS 2009:956) om översvämningsrisker. Datamängden är ett resultat av revidering av steg 1 för cykel 2 inom översvämningsdirektivet. MSB utförde revideringen och identifierade områdena under 2017-2018.</p> <p>Datamängden visar Sveriges områden med betydande översvämningsrisk (APSF) enligt förordningen (SFS 2009:956) om översvämningsrisker. MSB har reviderat steg 1 enligt översvämningsförordningen under 2017 - 2018. Områdena redovisas endast som ett punktobjekt och inte utbredningen för området. Mer information finns att läsa på https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsdirektiv/</p>	MSB	2019-01-31	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 7 Klimat	Nationell	
Områden med historiska översvämnningar	<p>Områden redovisas som ett punktobjekt och visar historiska översvämnningar (PFRA) som MSB använt vid revidering av steg 1, identifiering av områden med betydande översvämningsrisk (APSF) enligt förordningen om översvämningsrisker (SFS 2009:956).</p> <p>Datamängden visar översvämnningar som har inträffat för Sveriges områden med betydande översvämningsrisk enligt förordningen (SFS 2009:956) om översvämningsrisker. Områdena redovisas endast som ett punktobjekt och inte utbredningen för området. Mer information finns att läsa på https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsdirektiv/</p>	MSB	2019-08-23	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning	Nationell	

Vid samhällsplanering	<p>Svenska kraftnäts samlings sida som beskriver deras roll i samhällsplaneringen.</p> <p>Om du planerar åtgärder i närheten av transmissionsnätet för el, ska du samråda med Svenska kraftnät. Det är viktigt för att skydda anläggningar och framför allt för att undvika att människor och egendom skadas. Svenska kraftnät är också remissinstans i sin roll som myndighet för elberedskap och i frågor om dammsäkerhet.</p> <p>Sidan innehåller länkar till mer information om:</p> <p>Ledningsrätt och koncession Svenska kraftnät har både ledningsrätt och koncession för alla våra kraftledningar. Här beskriver vi vad det innebär.</p> <p>Magnetfält Här finns information om hur Svenska kraftnät beaktar magnetfält kring våra ledningar.</p> <p>När vindkraft planeras Här finns information om vad man måste tänka på gällande anslutning av vindkraft.</p> <p>Dammsäkerhet Svenska kraftnät är myndighet för dammsäkerhet.</p> <p>Elberedskap Svenska kraftnät är myndighet för elberedskap. Svenska kraftnäts tekniska riktlinjer</p>	Svenska Kraftnät	2021-07-02	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.5 Strålning 8 Totalförsvaret 9.4 Eldistribution 9.2 Energiproduktion	Nationell	
Kraftledningar	Kraftledningar används för att leda elektricitet från kraftverk till olika delar av samhället. Ledningarna alstrar magnetfält och elektriska fält. Det finns en misstanke om att magnetfälten ökar risken för barnleukemi.	SSM	2017-08-25	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.5 Strålning 9.4 Eldistribution	Nationell	
Referensnivå och gränsvärden för radon	Referensnivån och gränsvärdena för radon är fastställda utifrån en samlad bedömning av risker med radon samt de ekonomiska- och de sociala konsekvenserna. Referensnivån och gränsvärden har bestämts av berörda myndigheter som Boverket, Livsmedelsverket och Arbetsmiljöverket, i samråd med bland annat Strålsäkerhetsmyndigheten.	SSM	2019-03-04	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.5 Strålning	Nationell	
Elektromagnetiska fält	Webbsida med information om, och underlag, kopplat till Strålsäkerhetsmyndighetens miljöövervakning inom elektromagnetiska fält gällande exponering av radiofrekventa fält i inom- och utomhusmiljöer.	SSM	2017-08-25	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.5 Strålning	Nationell	
Planera för sol och skugga på förskolegårdar och skolgårdar	Hudtumörer är den cancerform som ökar snabbast i Sverige. 2016 utgjorde hudcancer 18 procent av alla cancerfall som rapporterades in. Det är den näst vanligaste cancerformen hos både män och kvinnor, enligt Socialstyrelsens cancerstatistik. Det finns en stark koppling mellan att bränna sig ofta och att drabbas av malignt melanom. Särskilt farligt är det att bränna sig som ung. Det är därför viktigt att redan i tidig ålder skapa bra solvanor samt planera barns utemiljöer så att det finns en variation av ytor med skugga och sol. På denna webbsida kan du läsa mer om planering av utemiljöer ed sol och skugga på förskolegårdar och skolgårdar.	SSM	2019-01-01	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.5 Strålning 12.3 Kultur-idrotts och fritidsanläggningar 13.6 Barnperspektiv 10.5 Utbildning	Nationell	
Riktvärden och riktlinjer för buller och vibrationer	På denna webbsida finns information och länkar till Trafikverkets riktlinje om "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg". I handledningen om "Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg" ges ytterligare vägledning om utredningar och åtgärder mot buller- och vibrationer i samband med ny- och väsentlig ombyggnad av vägar och järnvägar samt åtgärder längs befintliga vägar och järnvägar.	Trafikverket	2021-04-01	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.4 Buller 6.1 Vägar 6.2 Järnvägar	Nationell	
Beredskaps- och planeringszoner	Beredskaps- och planeringszoner är områden där skyddsåtgärder förbereds. Förberedelserna ger förutsättningar att kunna genomföra effektiva skyddsåtgärder för allmänheten vid en kärnkraftsolycka. Den 1 juli 2022 ska de nya zonerna vara implementerade i beredskapsplaneringen.	SSM	2020-05-19	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.5 Strålning	Nationell	
Nationell handlingsplan för radon	Radon i inomhusluften beräknas varje år orsaka omkring 500 lungcancerfall i Sverige. Det är därför angeläget att vidta åtgärder för att minska exponeringen för radon i samhället. Den nationella handlingsplanen för radon har utformats med syfte att säkerställa att målmedvetna och långsiktiga insatser görs för att sänka befolkningens exponering för radon. Handlingsplanen har tagits fram av Strålsäkerhetsmyndigheten i samverkan med Arbetsmiljöverket, Boverket, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning och Swedac. Genomförandet av handlingsplanens strategier och åtgärdsförslag ska löpande följas upp och utvärderas.	SSM	2018-03-01	Dokument	Mål och strategier	2.5 Strålning	Nationell	

Förutsättningar för skred i finkornig jordart	<p>Analysen är gjord under våren 2021.</p> <p>Produkten ger översiktlig information om förutsättningar för jordskred i finjord. Den bygger på en beräkningsalgoritm (Tryggvason, 2014) som utifrån jordartstyp (enligt SGUs produkt Jordarter 1:25 000 - 1:100 000), terrängmodell (Lantmäteriets nationella höjmodell) och kritisk lutning (1:10) definierar markområden med finkornig jordart som har förutsättningar för jordskred. Utöver detta har informationen bearbetats ytterligare i GIS-miljö för att minimera systematiska fel. Sådana områden kallas i denna produkt aktsamhetsområden.</p> <p>Produkten är tänkt att användas i tidigt planeringskede för att identifiera områden där skredfara kan förekomma och där ytterligare bedömningar/undersökningar kan behöva göras.</p> <p>Ett lerlagers skredbenägenhet beror inte bara på marklutning, utan även på dess tekniska egenskaper. Metoden tar inte hänsyn till detta utan betraktar alla jordlager av viss jordartstyp (främst silt och lera) som skredkänsliga vid viss marklutning. Detta innebär att inom många av de identifierade aktsamhetsområdena är lerornas egenskaper sådana att någon risk för skred knappast föreligger, trots att lutningskriteriet är uppfyllt. Modellen är utvecklad för finkorniga jordarter och jordarten morän är därför inte inkluderad. Således ger modellen ingen information om jordskred i moränområden.</p> <p>Som komplement till modelleringen baserad på lutningsanalys innehåller produkten även en enklare GIS-analys i huvudsak baserad på närhet till vatten.</p> <p>Grundläggande geoteknisk/geologisk kompetens är nödvändig för att kunna tolka informationen på ett riktigt sätt.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2021-08-26	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell
Förutsättningar för skred i finkornig jordart (visningstjänst)	<p>Visningstjänsten visar datamängden Förutsättningar för skred i finkornig jordart och ger översiktlig information om förutsättningar för jordskred i finjord. Informationen är tänkt att användas i tidigt planeringskede för att identifiera områden där skredfara kan förekomma och där ytterligare bedömningar/undersökningar kan behöva göras.</p> <p>Informationen bygger på en beräkningsalgoritm som utifrån jordartstyp (enligt SGUs produkt Jordarter 1:25 000 - 1:100 000), terrängmodell (Lantmäteriets nationella höjmodell) och kritisk lutning (1:10) definierar markområden med finkornig jordart som har förutsättningar för jordskred.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2016-12-20	Tjänst	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell
Checklista - information om jord, berg och grundvatten i kommuners översiktsplaner	<p>Checklistan beskriver vad en ÖP bör innehålla - enligt SGU - för att ge förutsättningar för en hållbar och resurseffektiv markanvändning. Länkar anges till underlag som bedöms relevanta, såväl vägledning och anpassade kartunderlag (om sådana finns), som generella kunskapsunderlag (rapporter och geologiska kartor mm). Länklistan gör inte anspråk på att vara fullständig. Den kommer att uppdateras vid behov.</p>	Sveriges geologiska undersökning		Dokument	Vägledning och handböcker	2.6.1 Ras, skred och erosion 3.1 Malm och mineral 3.2 Berg 3.5 Övrigt ämnen och material 5.1 Grundvatten 9.7 Vatten och avlopp 14.3 Översiktsplanering	Nationell
Riksöversikt skredbenägenhet	<p>Karta som visar de regionala skillnaderna i Sverige över skredbenägenhet hos finkorniga jordarter. Kartan är endast avsedd att användas för mycket översiktliga bedömningar och för att illustrera regionala skillnader hos de finkorniga jordarternas skredbenägenhet. Det är inte möjligt att använda kartan för att göra platsspecifika bedömningar av sannolikheten för skred. Lokala variationer och avvikelser förekommer, beroende på geologiska förhållanden och marklutning. Genom exempelvis markarbeten, byggnation och erosion längs vattendrag kan skredbenägenheten lokalt öka.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2016-12-15	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell
Förutsättningar för skred i finkornig jordart	<p>Du som jobbar med samhällsplanering och byggande behöver ta hänsyn till markstabilitet och förutsättningar för skred. På denna webbplats får du vägledning i hur du använder SGUs karta för att identifiera områden med en naturlig risk för jordskred.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2019-06-05	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.6.1 Ras, skred och erosion 3.3 Grus och sand	Nationell
Stranderosion	<p>Stranderosion drabbar idag främst stränder i södra Sverige, och problemen kan förväntas öka med en stigande havsnivå. SGUs information kan användas vid kustzonsplanering.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2020-04-21	Webbsida	Vägledning och handböcker	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell

Geologi i översiktsplanering	<p>Geologiska förutsättningar är givna förhållanden som påverkar planeringens förutsättningar, där värdet av att använda sig av geologiska kunskapsunderlag i vissa planeringssituationer är väsentlig medan det i andra situationer inte är relevant. Förståelse för de geologiska förutsättningarna och geologiska kunskapsunderlag kan vara en hjälp vid avvägningar mellan olika intressen och vid utvärdering av konsekvenserna av föreslagna mark- och vattenanvändning. Geologiska kunskapsunderlag kan även användas när ställningstaganden i översiktsplanen tas fram.</p> <p>Den här handledningen riktar sig därför till dig som arbetar med översiktsplaner och här hittar du geologisk information som på olika sätt har påverkan för fysisk planering. Handledningen tar upp områden i översiktsplanen där det är lämpligt att använda geologiska kunskapsunderlag.</p>	Sveriges geologiska undersökning	2020-06-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.2 Vattenkvalitet</p> <p>2.6.1 Ras, skred och erosion</p> <p>3.1 Malm och mineral</p> <p>3.2 Berg</p> <p>3.3 Grus och sand</p> <p>3.4 Torv</p>	Nationell	
Samhällsplanering - SGU	<p>Samhällsplanering handlar om att i vid bemärkelse planera samhället och dess utveckling. Geologisk information och kunskap behövs som underlag för en hållbar utveckling av samhället i frågor som rör bebyggd miljö och hushållning med mark och vatten. På den här webbsidan finns information om planering och markanvändning, bergmaterial för byggande, hav och kust, risker, naturvärden, förorenade områden samt energi.</p>	Sveriges geologiska undersökning		Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.6.1 Ras, skred och erosion</p> <p>3 Ämnen och material</p>	Nationell	
Handbok i kommunal krisberedskap	<p>Handboken vänder sig både till dig som arbetar med krisberedskap eller inom verksamheter som alltid behöver fungera - som skola, vård och omsorg, dricksvatten och renhållning.</p>	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2021-09-23	Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.5 Strålning</p> <p>2.6 Naturolyckor</p> <p>2.7 Farlig verksamhet</p> <p>2.8 Farligt gods</p> <p>2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet</p> <p>8 Totalförsvar</p>	Nationell	
Handbok i kommunal krisberedskap 2 Kommunala verksamheter Fysisk planering	<p>Dokumentet är del två i en serie och i denna ligger fokus främst på kommunernas ansvar för fysisk planering enligt PBL. Samtidigt omfattar kommunens samhällsplanering mer än bara den fysiska planeringen enligt PBL. Andra frågor som påverkar den fysiska miljön är till exempel anläggning och drift av vägar, torg och parker eller drift och planering av kommunens fastigheter. Ansvaret för dessa frågor ligger ofta på flera olika förvaltningar inom kommunen.</p>	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2021-03-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	<p>2.6 Naturolyckor</p> <p>2.7 Farlig verksamhet</p> <p>2.8 Farligt gods</p> <p>2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet</p> <p>7 Klimat</p>	Nationell	
Riskhänsyn i fysisk planering	<p>Riskhänsyn i fysisk planering handlar främst om att olika riskfaktorer ska beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.</p> <p>För att samhället ska bli mer robust, det vill säga mindre sårbart och mer uthålligt mot yttre störningar och hot, är det viktigt att riskhanteringsfrågorna kommer in tidigt i planeringsprocesserna. Det är dessutom av stor vikt att ha en bred syn på risker samt att olika samhällsfunktioner samverkar i den fysiska planeringsprocessen.</p> <p>Pågående klimatförändringar har genom de senaste årens översvämningar och stormar visat på ett tydligt behov av en framsynt planering. Genom den översiktliga och detaljerade planeringen ska kommunerna arbeta med ett förebyggande klimatanpassningsarbete för den framtida bebyggelsen och infrastrukturen.</p>	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2019-04-18	Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.6 Naturolyckor</p> <p>2.7 Farlig verksamhet</p> <p>2.8 Farligt gods</p> <p>2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet</p>	Nationell	
Samhällsplanering	<p>Samhällsplaneringen har en viktig roll i byggandet av ett hållbart samhälle och har till uppgift att utveckla och stödja samhällets beredskap mot olyckor och kriser.</p> <p>En hållbar samhällsutveckling grundas på en balanserad helhet och innefattar samspelet med miljön såväl som användningen av ekonomiska och sociala resurser.</p> <p>Den fysiska samhällsplanering handlar om hur mark- och vattenområden ska användas för bebyggelse, infrastruktur och olika verksamheter. Samhällsplaneringen omfattar flera processer på lokal, regional och nationell nivå. Den fysiska planeringen styrs av plan- och bygglagen (PBL) och miljöbalken (MB).</p>	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2019-04-18	Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.5 Strålning</p> <p>2.6 Naturolyckor</p> <p>2.7 Farlig verksamhet</p> <p>2.8 Farligt gods</p> <p>2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet</p> <p>7 Klimat</p>	Nationell	
Naturolyckor och klimat	<p>Naturolyckor inträffar årligen i Sverige, men skogsbränder, översvämning, värmeböljor, ras och skred blir vanligare och mer omfattande till följd av klimatförändringar.</p> <p>Därför blir det förebyggande arbetet allt viktigare och kommuner, länsstyrelser med flera måste identifiera risker, sårbarheter och vidta åtgärder för att förebygga olyckor och andra negativa klimateffekter.</p> <p>MSB:s mål är att arbetet ska bidra till att effekter av ett förändrat klimat inte orsakar fler olyckor eller samhällsstörningar. Vi hanterar statsbidrag som kommuner kan söka för att förebygga naturolyckor. Vi tar fram klimatanpassade beslutsunderlag i form av karteringar för översvämning och stabilitet, samt prognoser för gräs- och skogsbränder. Kartorna utgör ett stöd vid riskinventering, riskhantering och vid samhällsplanering.</p>	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2021-12-31	Webbsida	Vägledningar och handböcker	<p>2.6 Naturolyckor</p> <p>7 Klimat</p>	Nationell	

Fysisk planering i kommuner	Kommunen har ansvar för den fysiska planeringen inom kommunen och har som uppgift att reglera användningen av mark och vatten. Kommunen ska arbeta på ett sätt som utvecklar goda och trygga levnadsförhållanden samt en långsiktig hållbar livsmiljö. Sidan innehåller vägledning för riskbeaktande och riskhantering.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2019-04-18	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 2.7 Farlig verksamhet 2.8 Farligt gods 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet	Nationell	
Risker i ett klimatanpassat Sverige-Naturolyckor	Det övergripande syftet för förstudien kring naturolyckor har varit att analysera hur klimatrelaterade naturolyckor ser ut i ett framtida CO2 neutralt och klimatanpassat Sverige år 2050–2100, samt identifiera det behov av fortsatta studier som kan finnas inom just detta område. De naturolyckor som tas upp i denna studie är: översvämningar från vattendrag, pluviala översvämningar, skogsbränder, stormar, ras och skred, och kustöversvämningar. Vidare har målet med förstudien varit att svara på följande frågor: (i) om det finns en ny geografisk distribution av risker, (ii) hur den samlade riskbilden ser ut utifrån att det sker en ökning av risknivån inom vissa områden och en reduktion i andra områden (iii) bedöma behovet av fördjupade studier. Förstudien är uppdelad i två delar, där den första delen behandlar förekomst av naturolyckor i Sverige och ger en överblicksbild av: ? Naturolyckors genererande processer ? Den geografiska och temporala fördelningen av naturolyckor idag ? Hur den geografiska och temporala fördelningen av naturrisker förväntas förändras fram till 2050–2100 ? Utpekade riskområden för respektive naturolycka idag och 2050–2100 I den andra delen undersöks hur naturolyckor hanteras samt se över om det finns nya behov av skyddsåtgärder eller riskhållning i ett klimatanpassat Sverige 2050–2100	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2021-05-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet 7 Klimat	Nationell	
Sveriges miljömål	Vi i Sverige ska lösa våra miljöproblem nu och inte lämna över dem till kommande generationer. Det har riksdagen beslutat. Sveriges miljömål är riktmärken för detta miljöarbete.	Naturvårdsverket	2019-12-04	Webbsida	Mål och strategier	1.1.2 Djur och växter 2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet 2.3 Förorenad mark 2.4 Buller 2.5 Strålning 2.7 Farlig verksamhet 4.1 Jordbruk 4.2 Skogsbruk 7 Klimat 12.1 Stadsutveckling 12.2 Landsbygdsutveckling	Nationell	
Vägledningar om buller i samhället	Naturvårdsverkets samling av vägledningar kring buller i samhället. Samlingen av vägledningar syftar till att visa hur man kan begränsa bullerstörningar. Vägledningar handlar bland annat om buller från vägar, järnvägar, flyg, industrier och bostäder	Naturvårdsverket	2019-12-03	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.4 Buller	Nationell	
Vägledningar om förorenade områden	Naturvårdsverkets samlade vägledningar kring förorenade områden, bland annat inom riskbedömning, riktvärden och ansvarsfrågor.	Naturvårdsverket	2019-12-03	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.3 Förorenad mark	Nationell	
Vägledning för riskhanteringsplaner	Efter de stora översvämningar som drabbade Europa under början av 2000-talet beslutade EU att alla medlemsländer ska planera, hantera och förebygga för omfattande översvämningar. Direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvämningsskador innebär att hela EU numera arbetar mer systematiskt och holistiskt genom att koordinera, förebygga och hantera översvämningar. Denna vägledning riktar sig främst till de 13 länsstyrelser som ansvarar för riskhanteringsplaner i de 25 identifierade orterna med betydande översvämningsskador	MSB	2020-07-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet 7 Klimat	Nationell	
Riskhanteringsplaner	Länsstyrelsernas arbete med riskhanteringsplaner följer av EU direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvämningsskador, förordningen (2009:956) om översvämningsskador (nedan översvämningsskador) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om hantering av översvämningsskador (riskhanteringsplaner) (MSBFS 2013:1). Översvämningsskador syftar till att minska ogynnsamma följder av översvämningar för människors hälsa, miljön, kulturarvet och ekonomisk verksamhet.	MSB	2020-07-01	Dokument	Vägledningar och handböcker	2.6 Naturolyckor 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet	Nationell	

<p>Ytavrinning och Lågpunkter (WMS)</p>	<p>Karttjänsten innehåller lager för ytavrinning och lågpunkter i Västra Götaland (karteringen gjordes 2018). Avgränsningsområden är huvud- eller delavrinningsområden, kusten delades i kommungrupper. Lagren är synliga i zoomintervall 1:50 000 - 1:5000.</p> <p>Ytavrinning och lågpunkter finns för följande områden: Båveån Dalbergsån och Holmsån Enningdalsälven (delomr inom VG) Friaån Gullspångsälven (delomr inom VG) Göta älv Kusabäcken Kungsbackaån (delomr inom VG) Kusten, delar av Strömstads kommun Kusten, Tanums kommun Kusten, Sotenäs, Lysekil, delar av Munkedsals kommun Kusten, Uddevalla och Orust kommun Kusten, Tjörn, Stenungsund, Öckerö, delar av Kungälv, Gbg kommun Lannaån Lidan Mölnaldalsån Nossan Röfsån Säveån Sällabäcken Sjörås- Mariedals- och Öredalsån Storebergsån Strömsån Tidåsen</p>	<p>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</p>	<p>2020-11-27</p>	<p>Tjänst</p>	<p>Övriga allmänna intressen</p>	<p>2.6.2 Översvämning</p>	<p>Regional</p>	
<p>Inträffade skred, ras och övriga jordrörelser (skreddatabas)</p>	<p>Sgi är statens sakkunnigorgan i skred-, ras- och stranderosionsfrågor och medverkar till att minska riskerna inom det geotekniska området i samhället. Utgångspunkten för verksamheten är att människor ska kunna bo på säker grund, så att liv och egendom inte går till spillo vid naturolyckor av typen skred och ras eller vid stranderosion. Sgi's skreddatabas är en sammanställning över inträffade skred, ras och övriga jordrörelser i Sverige med tillhörande beskrivning av typ av händelse, omfattning, läge etc - se Sgi Varia 512. Antal objekt är 1546 st (okt 2020). Vissa större skred har en utförligare beskrivning (orsak, händelseförlopp, erfarenhetsåterföring mm) i MSB's Naturolycksdatabas. [Geoteknik]</p>	<p>Statens geotekniska institut</p>	<p>2016-11-01</p>	<p>Datamängd</p>	<p>Övriga allmänna intressen</p>	<p>2.6.1 Ras, skred och erosion</p>	<p>Nationell</p>	
<p>Vägledning skredriskarterade områden</p>	<p>Det här är en vägledning i hur du kan använda SGI:s kartmaterial i arbetet med att hantera och prioritera områden med olika skredrisker kring Göta älv, Norsälven eller Säveån. Skredriskanalysen utmed de karterade vattendragen ger en samlad översiktlig bild av risken för skred i dagens klimat och för framtidens klimat med år 2100 som målbild. Vägledningen innehåller sju delar: Resultaten av skredriskkarteringen, Hur karteringen kan användas, Resultaten i form av skredrisk nivå, Bild av var det finns känsliga områden, Frågor och svar, Syftet med kartorna, Länkar till fördjupning.</p> <p>1. Skredriskkartan kan du använda för att identifiera områden där skredrisken är så pass hög att det behövs mer detaljerad geoteknisk information och eventuellt stabilitetshöjande åtgärder för att få en acceptabel skredrisknivå. Karteringen är översiktlig men heltäckande inom det utredda området. De framtagna skredriskkartorna ger en bild av var det finns känsliga områden att gå vidare med och utreda mer detaljerat för att klarlägga de geotekniska förhållandena och vilka konsekvenser som kan uppstå vid ett skred. Kartorna ger en indikation på vilka områden som kan komma att påverkas mest i ett förändrat klimat genom att stabilitetsförhållandena försämrats. Resultatet av karteringen kan även användas vid nybyggnation för att påverka placering och utförande av ny bebyggelse och verksamhet så att skredrisker kan förebyggas.</p> <p>2. Resultatet av skredriskanalysen redovisas i kartor med tillhörande information i SGI:s rapportserier. Resultatkartor finns framtagna som visar sannolikheten för skred, konsekvensen av skred samt en skredriskarta där de andra två kartorna har lagts ihop till en samlad bild över skredrisken för karterade områden. Resultaten finns tillgängliga i en kartvisningstjänst som är öppen för alla användare.</p>	<p>Statens geotekniska institut</p>	<p>2021-01-01</p>	<p>Webbida</p>	<p>Vägledningar och handböcker</p>	<p>2.6 Naturolyckor 7 Klimat</p>	<p>Nationell</p>	

Granskning av geotekniska säkerhetsfrågor i planprocessen	SGI granskar geotekniska säkerhetsfrågor (ras, skred, erosion, slamströmmar, bergras/blocknedfall samt geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning) : - Planärenden: detalj- och översiktsplaner i hela landet samt plan- och byggärenden kring Göta älv - Infrastrukturärenden i planskedet och miljöbedömningar, samt vattenverksamhet som prövas av Mark- och miljödomstolen - Stranderosionsärenden	Statens geotekniska institut	2019-01-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell	
Bedömning av slamströmmar	På följande webbsida presenteras översiktligt bedömningar som behöver göras för att undersöka en slänts stabilitet eller en bäckravins förutsättningar för slamströmmar. - Geoteknisk stabilitetsutredning i jord - Utredning av förutsättningar för slamströmmar (se metodbeskrivning i SGI rapport 68)	Statens geotekniska institut	2018-01-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell	
Skredriskkartering prioriterade älvar (utom Göta älv)	Skredrisk-, sannolikhets-, och konsekvenskartor framtagna med en något enklare metodik än i GAU Göta ÄlvUtredningen. Kartering är likvärd baserad på en baserat på en stor mängd digitala data. Norsälven (2015) var det första vattendraget där denna förenklad metodik för tillämpades. 2017 utfördes Säveån. Metodutvecklingen har genomförts för att få ned utredningskostnaderna och förenkla tolkningen av kartorna, och därigenom öka användbarheten av resultatet. Metodiken för riskkartering som tagits fram är applicerbar för skredriskkartering längs andra vattendrag – t ex Säveån (2017) och Ångermanälven (senare). Allteftersom respektive vattendrag karteras klart kommer det att tillfogas datamängden för "övriga prioriterade älvar". Både metodiken för sannolikhetsklassning och konsekvensklassning kan användas var för sig, metodiken för konsekvensklassning kan även användas för kartering av andra naturhändelser. Används vid prioritering av åtgärder, inför planering av ny bebyggelse och planering av åtgärder för befintlig bebyggelse. Se vidare http://www.swedgeo.se/sv/samhallsplanering--sakerhet/skredriskutredningar/ [Geoteknik]	Statens geotekniska institut	2021-12-02	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell	
Kartunderlag om ras, skred och erosion	Statliga myndigheter har gemensamt tagit fram en vägledning, produktblad och en webbaserad kartvisningstjänst till olika kartunderlag som beskriver ras, skred och erosion. - Vägledningens syfte är att ge en gemensam bild av vilka kartunderlag som finns framtagna av myndigheterna, vad underlagen innehåller, olika användningsområden och vilka begränsningar underlagen har. - I karttjänsten finns kartunderlagen sammanställda tillsammans med annan bakgrundsinformation. Där finns även länk till vägledningen samt till produktblad med beskrivningar för alla kartunderlag. Gemensamt för underlagen är att de redovisar ögonblicksbilder som indikerar områden där kommuner eller andra aktörer bör prioritera sina insatser för vidare undersökningar. Vid till exempel detaljplanering och bygglovsärenden, eller vid skogliga åtgärder, krävs normalt mer detaljerade, platsspecifika utredningar. Bedömningar och utredningar behöver göras av geotekniskt sakkunniga.	Statens geotekniska institut	2018-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	2.6.1 Ras, skred och erosion	Nationell	
Flyktiga föroreningar	Det här är en webbaserad vägledning med samlad information om flyktiga föroreningar i den fysiska planeringen. Flyktiga föroreningar i mark och grundvatten kan, precis som radogas, tränga in i byggnader som finns eller uppförs på marken. Vid exploatering för bostadsändamål och andra verksamheter på förorenade områden kan detta utgöra en risk och påverka de boendes hälsa så länge föroreningen finns kvar. Problemet behöver lösas på ett sätt som långsiktigt säkerställer skyddet för de boende. Informationen är indelad i följande områden: - Problem, viktiga aspekter och lagstiftning. Beskriver varför flyktiga föroreningar i mark och grundvatten kan utgöra en risk. Ger exempel på viktiga aspekter att tänka på i planskedet. Visar på missuppfattningar om radonsäkert byggande. Informerar om aktuell lagstiftning på området. - Flyktiga föroreningar i undersökningar och utredningar. Beskriver vad som är viktigt att beakta i utredningsskedet samt inför, under och efter en sanerings- eller byggnadsteknisk åtgärd.	Statens geotekniska institut	2018-01-01	Webbsida	Vägledningar och handböcker	2.3 Förorenad mark	Nationell	

Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning: Redovisning av regeringsuppdraget enligt regeringsbeslut M2019/0124/KI	Tio nationella riskområden har identifierats och rangordnats utifrån en sammanvägning av sannolikheten för och konsekvensen av att ras, skred, erosion och översvämning som är klimatrelaterade inträffar. Resultaten som presenteras i rapporten ska bidra till en ökad kunskap som kan ligga till grund för det fortsatta arbetet med klimatanpassning. I rapporten redovisas konkreta insatser och behov av förebyggande åtgärder. Identifierade riskområden och rangordningen av dessa ger vägledning till hur insatserna kan prioriteras. Därutöver ges i rapporten förslag till utvecklade juridiska och ekonomiska styrmedel samt förbättrat kunskapsunderlag, för att takten i åtgärdsarbetets kunna öka och utgångsläget för att minska riskerna förbättras.	Statens geotekniska institut	2021-05-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	2.6 Naturolyckor 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet 7 Klimat	Nationell	
Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogram för miljömålen 2022-2025	Det här är åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland. Syftet med åtgärdsprogrammet är att vägleda och stödja prioriteringar och att stimulera till en ökad samverkan i det lokala och regionala miljöarbetet. På webbsidan hittar du all information om åtgärderna i programmet som gäller under åren 2022–2025.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2022-01-01	Dokument	Mål och strategier	2.1 Luftkvalitet 2.2 Vattenkvalitet 2.3 Förorenad mark 2.4 Buller 2.5 Strålning 2.7 Farlig verksamhet 7 Klimat 12.1 Stadsutveckling 12.2 Landsbygdsutveckling 12.4 Arkitektur 12.5 Landskapsarkitektur	Regional	
Trafikbuller vid bostadsbyggnader	Detta planeringsunderlag innehåller Länsstyrelsens tolkningar, reflektioner och bedömningar över lagändringarna och förordningen i avseendet buller från spårtrafik och vägar.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län		Dokument	Vägledningar och handböcker	2.4 Buller 6.1 Vägar 6.2 Järnvägar 13.2 Boende och bostadsförsörjning	Regional	
Framtida medelvattenstånd - Baserat på data från IPCC AR6 WG 1 (2021)	Framtida medelvattenstånd i RH 2000 för Sveriges kustkommuner för varje tionde från 2030 till 2150 är beräknade för flera olika scenarier. Uppgifterna är baserade på regionala projektioner från IPCC:s sammanställning "AR6 Delrapport 1 – Den naturvetenskapliga grunden" som publicerades i augusti 2021. Beräkningarna utgår från projektioner, vilka IPCC bedömer som troliga, för fem olika utsläppsscenarier: SSP1-1,9, SSP1-2,6, SSP2-4,5, SSP3-7,0 och SSP5-8,5. Utöver dessa finns två beräkningar baserade på projektioner som IPCC bedömer som mindre troliga, eftersom de inkluderar processer förknippade med djup osäkerhet relaterade till inlandsisarnas instabilitet: SSP1-2,6 mindre trolig och SSP5-8,5 mindre trolig. Nivåer ges som ett medianvärde samt en 17:e respektive 83:e percentil. Dessa nivåer utgör således varken en nedre eller övre gräns för medelvattenståndets möjliga nivå för årtiondena. Uppgifter om framtida medelvattenstånd i cm i RH 2000 finns tillgängliga för nedladdning i CSV-format för varje kustkommun i Sverige (87 stycken). Nivåerna kan även ses i en interaktiv tabell på https://www.smhi.se/klimat/stigande-havsnaivaer/framtida-medelvattenstand-1.165493 . BEGRÄNSNINGAR Det framtida medelvattenståndet för respektive SSP-scenario och år kan variera mellan gridruor inom en kustkommun. Detta beror huvudsakligen på variationer i takten på landhöjningen, särskilt i kommuner som breder ut sig i nord-sydlig riktning. Störst skillnad i långsiktig landhöjning inom sitt kustområde har Gotland, där det skiljer knappt 1,8 mm/år mellan olika områden. Detta ger en skillnad på 9 centimeter på 50 år. Medelvattenståndet under referensperioden (1995-2014) kan också variera inom en kommuns kustområde, men det handlar om mindre variationer på upp till cirka 4 centimeter.	SMHI	2022-01-20	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten 2.6.2 Översvämning 7 Klimat	Nationell	
Ytavrinning och lågpunkter i Västra Götaland	Syftet med WebbGIS för Ytavrinning och lågpunkter i Västra Götalands län, är att samla det underlag som (2018) primärt togs fram för att användas i kommunalt planeringsarbete, tex inom klimatanpassning, fysisk planering, beredskapsplanering för skyfall och dagvattenhantering. I webbGIS:et visas potentiella vattenvägar för ytavrinning, samt lågt liggande platser där vatten kan ansamlas vid långvariga eller kraftiga regn. Data är grupperade utifrån huvud- eller delavrinningsområden.	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2018-10-09	Tjänst	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämning	Regional	

<p>NikITa Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (extern) - punkter</p>	<p>NikITa - Länsstyrelsens handläggarstöd för miljöfarlig verksamhet.</p> <p>Dessa anläggningar visas: Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, inklusive täkter, med prövningsplikt A eller B enligt Miljöprövningsförordningen.</p> <p>Driftstatusar: I Drift, Planerad, Ej igångsatt, Efterbehandling Anläggningar där Förvarsinspektören för hälsa och miljö är inlagd som tillsynsmyndighet i NikITa visas inte.</p> <p>Denna information visas för anläggningarna: Anläggningens namn, anläggningsnummer, företagsnamn, län, kommun, benämning (baserat på MPF-huvudkod), MPF huvudkod, MPF övriga koder, prövningsplikt, driftstatus, grundtillstånd (datumuppgifter), tillsynsmyndighet, nordkoordinat, ostkoordinat, täktyp, täkt tillstånd max årligt uttag, täkt tillståndsgiven mängd, utvinningsavfallsanläggning.</p> <p>Texten "Null" eller ett tomt fält i tabellen betyder att uppgiften inte finns i NikITa.</p> <p>Respektive länsstyrelse ansvarar för informationen om anläggningar i sitt län.</p>	<p>Länsstyrelsen i Västra Götalands län</p>	<p>2022-03-06</p>	<p>Datamängd</p>	<p>Övriga allmänna intressen</p>	<p>2.7 Farlig verksamhet 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet 11.1 Tillverkningsindustri 11.3 Övrigt industri och tillverkning</p>	<p>Nationell</p>	
<p>Potentiellt förorenade områden</p>	<p>Kartlagret kommer från ett IT-system som länsstyrelserna använder och förvaltar gemensamt vid namn EBH-stödet. EBH-stödet är länsstyrelsernas register över potentiella och konstaterade förorenade områden. Ett förorenat område kan bestå av mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader.</p> <p>I det externa kartlagret exkluderas EBH-objekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • som inte har kommunicerats • med branschen Försvarmakten • med statusen Avförd ingen åtgärd • med statusen Avförd överförd till annat objekt <p>I lagret visas antal fastigheter på EBH-objektet istället för fastighetsbeckningar. Observera att kartan inte ger en helhetsbild av landets förorenade områden. Mer information om förorenade områden kan finnas hos andra myndigheter som kommuner, Försvarmakten och Trafikverket.</p> <p>Områdena är identifierade och klassificerade av Länsstyrelserna på uppdrag av Naturvårdsverket och med hjälp av MIFO-metodiken (Metodik för Inventering av Förorenade Områden), Naturvårdsverkets rapport 4918.</p> <p>Landets länsstyrelser har arbetat med att inventera potentiellt förorenade områden sedan 1990-talet. Syftet med inventeringen är att skapa en bild av vilka områden som är eller kan vara förorenade. Utifrån inventeringens resultat prioriteras sedan det fortsatta arbetet med att undersöka och sanera. Varje länsstyrelse ansvarar för informationen om förorenade områden i sitt län. Kontakta respektive län för ytterligare information.</p>	<p>Länsstyrelsen i Västra Götalands Län</p>	<p>2022-03-06</p>	<p>Datamängd</p>	<p>Övriga allmänna intressen</p>	<p>2.3 Förorenad mark 2.7 Farlig verksamhet 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet</p>	<p>Nationell</p>	

LIS-Områden
Strandskydd

Visar underlag som innehåller ordet "Strandskydd" och har en eller flera av Planeringsstatusarna Mark- och vattenregleringar, Allmänna råd, Vägledning och handböcker, och som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Strandskydd - råd till kommunerna	Råd till kommunerna i Västra Götalands län avseende särskilda skäl för upphävande av strandskydd. Angeläget allmänt intresse. Detta planeringsunderlag innehåller Länsstyrelsens tolkningar, reflektioner och bedömningar över lagändringar, förordningar och rättsfall avseende Angeläget allmänt intresse som skäl vid upphävande av strandskydd i detaljplaner enligt miljöbalken 7 kap. 18c §. Dokumentet har tagits fram av Länsstyrelsen i Västra Götaland och kan komma att uppdateras om behov föreligger, t.ex. efter nya rättsfall och vägledning från statliga myndigheter.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-08-01	Dokument	Vägledning och handböcker	1.1.6 Naturvårdsintresse 1.3.1 Friluftslivsintresse	Regional	
Strandskydd	Strandskyddet har två syften: att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Här kan du läsa om vilka regler som gäller för strandskyddade områden och hur du kan söka dispens om du vill bygga något.	Boverket	2019-05-15	Webbsida	Vägledning och handböcker	1.1.4 Hav och vatten 1.3.1 Friluftslivsintresse	Nationell	
Strandskydd i Västra götaland län	Karttjänst som visar strandskyddsgränserna i Västra Götalands län.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-01-01	Applikation	Mark- och vattenregleringar	1.1.4 Hav och vatten 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.3.1 Friluftslivsintresse	Regional	
Strandskydd fr o m 1 dec 2014	Gällande strandskydd inom Västra Götalands län. Inkluderar utvidgat strandskydd (>100 m från strandlinjen) beslutat dec 2014 och senare, och strandskydd upp till 100 m från strandlinjen. Digitalisering och kartor gjorda i skala 1:10 000, tolkning av gränserna ska därför göras i samma skala. Kvalitetsförbättringar och rättningar av geodatat kommer att göras.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2022-03-04	Datamängd	Mark- och vattenregleringar	12.1 Stadsutveckling 12.2 Landsbygdsutveckling 1.1 Natur 1.3 Friluftsliv	Regional	

Övriga allmänna intressen

Visar underlag med planeringsstatus Övriga allmänna intressen som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökning.

Filtera i denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Planeringsstatus	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Jordbruksmark och kontrollerade översvämningsytor	Denna utredning är Jordbruksverkets rapportering av regeringsuppdraget om kontrollerade översvämningsytor på jordbruksmark. Rapporten är också en vägledning för andra aktörer, exempelvis kommunala funktioner inom VA och samhällsplanering eller tekniska konsulter på uppdrag av kommuner och länsstyrelser, som vill räkna på förutsättningarna för kontrollerade översvämningsytor i ett enskilt fall.	Jordbruksverket		Dokument	Vägledningar och handböcker, Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 4.1 Jordbruk 7 Klimat 8 Totalförsvär	Nationell	
Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark	Den här rapporten är resultatet av ett uppdrag från miljömålsrådet. Miljömålsrådet består av chefer för 17 myndigheter vars verksamheter är betydande för att nå de nationella miljökvalitetsmålen. Rådet har identifierat områden där myndigheter behöver samarbeta för att man ska komma längre i miljöarbetet. Ett sådant identifierat område var övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark. Uppdraget från miljömålsrådet innebar att identifiera hinder för önskad utveckling när det gäller övergångszonerna, att föreslå åtgärder för att undanröja hinder, att ge förslag på skötselåtgärder för bryn och att ta fram ett gemensamt informationsunderlag. Arbetet har genomförts av Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelserna och Sveriges geologiska undersökning.	Jordbruksverket		Dokument	Övriga allmänna intressen	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 4.1 Jordbruk 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Jordbrukets behov av vattenförsörjning	Denna rapport är Jordbruksverkets rapportering av regeringsuppdraget jordbrukssektorns behov av vattenförsörjning. Rapporten utgör ett underlag för andra aktörer exempelvis länsstyrelser som vill bedöma jordbrukssektorns vattenbehov i sina regionala vattenförsörjningsplaner för långsiktiga bedömningar och prognoser i relation till andra konkurrerande samhällsbehov.	Jordbruksverket		Dokument	Övriga allmänna intressen	4.1 Jordbruk 5 Vattenhushållning 7 Klimat 8 Totalförsvär	Nationell	
Ledningskollen	Ledningskollen.se är en kostnadsfri webbtjänst för informationsutbyte som ska minska antalet grävskador och effektivisera planerings- och grävarbeten för nedgrävd infrastruktur. Ledningskollen kan bland annat användas i planprocessen för att komma i kontakt med ledningsägare som har ledningar i planområdet eller har annat intresse av planen. Den som jobbar med planen gör då ett ärende av typen samhällsplaneringsärende där planområdet anges genom att rita i en karta eller genom att ladda upp en gis-fil.	Post- och telestyrelsen	2020-12-08	Webbsida	Vägledningar och handböcker, Övriga allmänna intressen	9.1 Telekom 9.3 Fjärrvärme och fjärrkyla 9.4 Eldistribution 9.5 Gasdistribution	Nationell	
Bredbandskartan	Bredbandskartan är en kostnadsfri webbtjänst som geografiskt visar tillgången till bredband via olika tekniker i Sverige. Informationen visas per län, per kommun och på rutnivå om 250 ggr 250 meter. Syftet är att underlätta planerings- och beslutsprocesser för lokala och regionala aktörer som bygger, eller vill bygga, bredband.	Post- och telestyrelsen	2019-10-01	Applikation	Övriga allmänna intressen	9.1 Telekom	Nationell	
Se jordbruksmarkens värden	Behovet av jordbruksmark ökar i världen, samtidigt som tillgången minskar. En del försvinner till följd av ökenbildning, försaltning, igenväxning och stigande havsvattennivå. En stor del försvinner också på grund av exploatering i form av bebyggelse eller asfaltering. Denna utveckling sker även i Sverige. Kortsiktiga vinster går före jordbruksmarkens betydelse då dess olika värden är svåra att sätta prisappar på. Eftersom jordbruksmarken även i framtiden kommer att vara ovärderlig för oss, behöver vi strategier för att bevara den. Kommunerna har en nyckelroll i det arbetet, genom fysisk planering i översiktsplaner och detaljplaner. Men det krävs också en samverkan och diskussion med andra aktörer i samhället. Jordbruksmarkens värden kan påverka människors vilja att bo, verka och leva på en viss plats. Här guidar vi dig genom jordbruksmarkens olika värden och kommunernas möjligheter att bevara och utveckla de värden som finns i jordbrukslandskapen. Några nyckelord är kunskap, framtidsperspektiv, dialog och samarbete.	Jordbruksverket	2018-11-20	Webbsida	Vägledningar och handböcker, Övriga allmänna intressen	4.1 Jordbruk	Nationell	

Exploatering av jordbruksmark 2011-2015	Jordbruksverket tog 2013 fram en metod för att kvantifiera exploatering av jordbruksmark. Metoden presenterades i rapporten -Exploatering av jordbruksmark 2006–2010, (SJV Rapport 2013:3) och den innehöll också data för detta intervall. Denna rapport är en upprepning där samma metod använts.	Jordbruksverket	2017-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	4.1 Jordbruk	Nationell	
Översyn av nitratkänsliga områden 2018	Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att göra en översyn av känsliga områden i enlighet med artikel 3.4 i rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (nitratdirektivet). En sådan översyn ska enligt nitratdirektivet genomföras vart fjärde år för att kunna göra nödvändiga ändringar av de känsliga områdena.	Jordbruksverket	2018-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet 4.1 Jordbruk	Nationell	
Elfordon och laddinfrastruktur	Strategisk studie för utbyggnad av publik laddning i Västra Götalands län. Inom ramen för projekten Infragreen och ECOAST togs en rapport fram år 2013 med rekommendationer för placering av snabbladdning i Fyrbodalen och Göteborg vilket bidrog till att sträckan Göteborg-Oslo nu är väl utbyggd. Länsstyrelsen publicerar nu en uppdatering och utvidgning av rapporten för hela Västra Götalands län. Syftet är att erbjuda ett aktuellt planeringsunderlag som pekar ut platser utifrån rapportförfattarens bedömning av behov för utbyggd snabbladdning, samt principer för placering av destinationsladdare.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	6.1 Vågar	Regional	
Ängs- och betesmarksinventeringar TUVVA	TUVVA-databasen innehåller resultatet från ängs- och betesmarksinventeringen som har pågått sedan 2002 och omfattar knappt 335 000 hektar ängs- och betesmarker. I databasen kan du söka på arter, marktyper, kulturlämningar och mycket mer. Du kan också söka direkt i kartan för att se var det finns ängar och betesmarker i din närmiljö. Från ängs- och betesmarksinventeringen finns två kartsnitt. Du kan ladda ner kartsnitten från denna webbsida.	Jordbruksverket	2020-01-28	Applikation	Övriga allmänna intressen	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.6 Naturvårdsintresse	Nationell	
Så utvecklar vi svenskt fritidsfiske och fritidsturism	Årsrapport 2018. Jordbruksverket har sedan 2011 i uppdrag att främja utvecklingen av fritidsfiske och fisketurism i Sverige. Bakgrunden är att fritidsfiske har rekreativa, sociala och hälso - främjande värden och att fisketurism bedöms ha stor potential att skapa arbetstillfällen och landsbygdsutveckling i Sverige. Syftet med årsrapporterna är att granska, analysera och bidra till fritidsfiskets och fisketurismens utveckling i förhållande till de mål som har fastslagits i den nationella fritidsfiskestrategin, Svenskt fritidsfiske och fisketurism 2020.	Jordbruksverket	2019-03-25	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.3.1 Friluftslivsintresse 1.1.2 Djur och växter 4.4 Vattenbruk	Nationell	
Flyghinderanalys	Inom luftfarten är det av yttersta vikt att upprätthålla en god marginal till hinder, från det att flygplanet lättar till det att det tar mark – såväl i vackert väder dagtid som i uruselt väder under mörker. Detta garanteras genom ett noggrant utarbetat regelverk som i sin tur utmynnar i bestämda flygvägar/områden som piloten med stor precision måste följa. En vanlig marginal till hinder är 300 meter, vilket är ganska lite i flygsammanhang, då denna höjd endast tar ca 30 sekunder att sjunka för ett vanligt trafikflygplan. Luftfartsverket ska alltid tillfrågas som sakägare för infrastrukturutrustning vid planerade byggnadsverk högre än 20 meter. Förutom denna kontroll utför även Luftfartsverket flyghinderanalys. Läs mer flyghinderanalys detta på denna webbsida.	Luftfartsverket	2018-01-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	6.4 Flyg	Nationell	
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	Boverket följer utvecklingen på de lokala bostadsmarknaderna och gör sammanställningar på regional nivå och för riket i stort. De gör prognoser över förväntat bostadsbyggande och bedömningar av behovet av nyproduktion. På denna webbsida finns mer information om Boverkets uppdrag samt aktuella analyser och prognoser.	Boverket	2019-05-03	Webbsida	Övriga allmänna intressen	13.2 Boende och bostadsförsörjning	Nationell	

Potentialstudie för cykling	<p>Potentialen för mer hållbar arbets- och skolpendling i Västra Götaland är stor. Av den arbetande befolkningen i regionen kan 37 procent nå sitt arbete inom 30 minuters cykling. Genom att kombinera alla invånarens potentiella restider och resvägar från bostad till arbetsplats går det att simulera en möjlig belastning på olika vägsträckor, samt se vilka invånare som kan nå sin arbetsplats inom 15, 20, 30 eller 45 minuter till fots, med cykel eller med elcykel. På samma sätt som för arbetsresor har resvägar studerats för barn, och deras väg till skolan.</p> <p>Studien presenteras i en interaktiv rapport, vilket betyder att diagram och kartor är rörliga och möjliga att anpassa. Genom att föra muspekaren över diagram och kartor synliggörs information om innehållet. Det går även att filtrera resultatet per kommunalförbund och tydliggöra hur det ser ut för just din kommun.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2018-05-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	6.6 Gång- och cykeltrafik	Regional	
Kommunernas bostadsförsörjning - en handbok	<p>Handboken är i första hand till för dig som tar fram riktlinjer för bostadsförsörjning i din kommun. Handboken innehåller tips och exempel på hur man går tillväga samt information om vad som gäller enligt lag. Dessutom innehåller den ett antal goda exempel på riktlinjer från olika kommuner.</p>	Boverket	2020-07-07	Webbsida	Övriga allmänna intressen	13.2 Boende och bostadsförsörjning	Nationell	
Nyckelbiotoper inventerade av Skogsstyrelsen	<p>En nyckelbiotop är ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö idag har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter.</p>	Skogsstyrelsen	2018-03-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1 Natur 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Sumpskogar inventerade av Skogsstyrelsen	<p>Samlingsnamn för all skogsklädd våtmark. 3 typer, myrskog, fuktskog och strandskog. Myrskogen kan delas in i kärrskog och mosseskog. Fuktskogen delas in i översilningsskog och övrig fuktskog.</p>	Skogsstyrelsen	2018-03-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	4.2 Skogsbruk 1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning	Nationell	
Skyddsvärda träd Värde-trakter	<p>Värde-trakter för skyddsvärda lövträd. En värde-trakt är en samling av skyddsvärda träd där det står tillräckligt tätt för att de mer lättspredda arterna som är beroende av skyddsvärda träd ska kunna överleva, t.ex. mindre hackspett. Skyddsvärda träd hyser en stor mängd arter som är beroende av dem som livsmiljö. I värde-trakter finns det gott om deras livsmiljöer och det finns chans för dessa arter att överleva långsiktigt. Det gör dem viktiga att bevara för framtiden, speciellt eftersom Sverige har ett internationellt ansvar för de skyddsvärda träden.</p> <p>Till skyddsvärda träd räknas träd med en diameter >1 m, hålträd med en diameter > 40 cm, träd med hotade arter samt hamlade träd med en diameter >40 cm. Analysen bygger på följande: Inom en värdekärna ska träden stå högst 200 m från varandra och det ska finnas minst 50 träd i en sådan sammanhängande yta. Värde-trakter har avgränsats på samma sätt men avståndet mellan träden inte får vara mer än 1 500 m och varje sådan yta ska innehålla minst 50 träd. För värde-trakterna är ytorna även utjämnade med en programfunktion "Aggregate Polygons" (5 000 m) för att göra användningen enklare.</p> <p>(G) Grön infrastruktur</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2020-01-14	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.2 Djur och växter 1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	
Värdefulla vatten	<p>En sammanställning av Sveriges mest värdefulla sötvattensmiljöer för miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag.</p>	Havs- och vattenmyndigheten	2021-01-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten	Nationell	
Kartläggning och analys av elförsörjningssituationen i Västra Götaland	<p>Länsstyrelsen i Västra Götaland har tillsammans med länsstyrelserna i Skåne, Uppsala och Stockholm fått i uppdrag att utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv analysera samt redovisa effektsituationen på regional nivå i länen på kort och lång sikt. Uppdraget har utförts i samverkan med de andra länsstyrelserna samt Energimarknadsinspektionen som har fått ett liknande uppdrag.</p> <p>I denna rapport kartlägger och analyserar vi Västra Götalands elförsörjningssituation på kort och lång sikt enligt det regeringsuppdrag som tilldelades Länsstyrelsen i Västra Götaland i oktober 2019.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	9.2.1 Vindkraft 9.2.2 Vattenkraft 9.2.3 Vågkraft 9.2.4 Kärnkraft 9.2.5 Bioenergi 9.2.6 Övrig energiproduktion 9.4 Eldistribution	Regional	
Klimatanpassning - Åtgärder inom värde-trakter för skyddsvärda träd	<p>I ett förändrat klimat kommer många arter ha svårt att flytta sig. Rapporten redovisar resultaten av en GIS-analys som syftar till att binda ihop värdekärnor och värde-trakter för skyddsvärda träd.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2018-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.1.2 Djur och växter 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	

Kulturmiljöer vid Nossan - Inventering och värdering	Rapporten är en redovisning av den kulturmiljöinventering som genomfördes i fält längs ån Nossan år 2016. Miljöerna har kulturhistoriskt värderats i en fyrgradig skala.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Lokal	
Länsvisa klimatanalyser	SMHI:s länsvisa klimatanalyser beskriver dagens och framtidens klimat baserat på observationer och beräkningar utifrån två olika utvecklingsvägar, begränsade utsläpp (RCP4.5) respektive höga utsläpp (RCP8.5). För länsrapporterna har geografiskt detaljerade klimatdata tagits fram och använts för hydrologisk modellering. Alla länsrapporter behandlar temperatur, nederbörd, tillrinning och markfuktighet. För länen i norr finns även information om snö och mer detaljerad information om tillrinning. För landets sydliga län redovisas scenarier kring låg vattentillgång, kyl- och värmebehov samt mer information kring nederbörd.	SMHI	2019-12-09	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämning 7 Klimat	Nationell	
Skogens pärlor	Det här hittar du i Skogens pärlor: •Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden •Sumpskogar •Områdesskydd •Forn- och kulturlämningar •Arbetsobservationer Information om yttre gränser på avverkningsanmälda områden och utförda avverkningar visas inte längre på Skogens pärlor. Du hittar den informationen i Skogliga grunddata. Du kan enkelt växla mellan Skogens pärlor och Skogliga grunddata när du är inne i kartprogrammen.	Skogsstyrelsen	2019-02-06	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1 Natur, kulturmiljö och friluftsliv	Nationell	
Skogsstyrelsen - WebbGIS	Karttjänsten innehåller "Skogens pärlor", "Skogliga grunddata" samt "Skador på skog".	Skogsstyrelsen	2019-02-06	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1 Natur, kulturmiljö och friluftsliv 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Värdetrakter skog 2018	Värdetrakter ingår i regional strategi för områdesskydd i skog som tagits fram gemensamt av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. En värdetrakt är ett landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden, ofta på grund av en högre koncentration av värdeelement och värdekärnor än omgivande landskap. Tillkomstdatum 2018-10-31. För mer information om lagret med dess attributtabell, se Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län reviderad version 2018.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-08-06	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	
Kulturmiljöer i kommunerna	För närvarande är data inte nedladdningsbart pga att områden och beskrivningar kan vara inaktuella då vissa kommuner tagit fram nya underlag. Skiktet kommer därför inte vara nedladdningsbart innan uppdatering skett. För mer info om uppdateringsstatus, kontakta Johan Apelman på Kulturmiljöenheten: johan.apelman@lansstyrelsen.se. Beskrivningen kommer uppdateras med en lista över kommuner med nya underlag, exempel på kommuner med nya underlag är: Mölndal (nytt och antaget – finns på kommunens hemsida som PDF-rapport) Falköping (nytt och antaget – finns tillgängligt via kommunens digitala ÖP) Alingsås (nytt program finns på kommunens hemsida som PDF-rapport) Tidaholm (nytt och antaget program – finns på kommunens hemsida som PDF-rapport) Orust (nytt program – antagandestatus oklar) Härryda (nytt program – antagandestatus oklar) Lysekil (nytt program – antagandestatus oklar) Områden med beskrivningar som utpekats av kommunerna i sina respektive kulturmiljövårdsprogram. I de fall där inget program är framtaget har andra typer av kulturhistoriska underlag använts, exempelvis kulturhistoriska byggnadsinventeringar. Bohusläns museum har under perioden 2011-2014 genomfört en översyn av informationen vad gäller utbredning och attributinformation. I arbetet har också ingått att aktualisera och uppdatera med underlag som tidigare har saknats. Observera att områdesutsträckning är från olika källor (publikationer, kartöverlägg) med skiftande noggrannhet i originalkartmaterialet. Därför kan materialet inte användas för att se om enskilda objekt ligger inom eller utanför ett område. Utbredningarna är att betrakta som illustrationer.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-09-08	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.2 Kulturmiljö	Regional	

Översiktsplanering för ökad tillgänglighet	Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste verktyg för att formulera mål och ställningstaganden för exempelvis tillgänglighet och delaktighet. Denna vägledning om tillgänglighet handlar om hur kommuner kan arbeta med mål och ställningstaganden i översiktsplaneringen. Vägledningen beskriver också arbetsätt för att implementera funktionshindersperspektivet i organisationer och planeringsprocesser.	Boverket	2020-07-20	Webb sida	Övriga allmänna intressen, Vägledningar och handböcker	13.1 Befolkning och hushåll 13.5 Jämställdhet	Nationell	
Jämställdhet i samhällsplaneringen	Boverkets webbsida om jämställdhet i samhällsplaneringen.	Boverket	2020-06-16	Webb sida	Övriga allmänna intressen	13.5 Jämställdhet	Nationell	
Vindlov	På denna webbsida hittar du steg-för-steg-information för alla typer av vindkraftsprojekt. Du får bland annat koll på prövningsprocessen och kan ta del av kartjänsten Vindbrukskollen där du kan se alla Sveriges vindkraftverk. På Vindlov hittar du allt om tillstånd på en och samma plats.	Energimyndigheten	2020-06-04	Webb sida	Övriga allmänna intressen	9.2.1 Vindkraft	Nationell	
Exploatering av jordbruksmark 2016-2020	Denna rapport syftar till att genom en analys av geografisk information identifiera hur mycket jordbruksmark som har exploaterats mellan 2016–2020. Rapporten bildar tillsammans med rapporterna Exploatering av jordbruksmark 2006–2010 samt Exploatering av jordbruksmark 2011–2015 en tidserie över hur exploateringen ser ut över tid. Analysen visar att exploateringen av jordbruksmark har ökat marginellt i förhållande till föregående femårsperioder. Den totala exploateringen mellan åren 2016–2020 uppgick enligt denna rapport till 3 045 hektar. Det är nästan bara åkermark som exploaterats. Den andel av jordbruksmarken som tas i anspråk för bebyggelse, främst bostäder, har ökat och utgör nu nästan 90 procent av den totala exploaterade arealen. Samtidigt fortsätter trenden från föregående studier att andelen som tas i anspråk för exploatering av väg eller järnväg minskar. Den regionala fördelningen av exploateringen är fortsatt som högst i Skåne med 763 hektar och Västra Götalands län med 474 hektar. Uppsala är den kommun där mest exploatering har skett, cirka 116 hektar vilket är en ökning från ungefär 70 hektar under föregående period. I ett fåtal kommuner har ingen exploatering av jordbruksmark skett, till exempel Kiruna, Danderyds och Gällivare kommun. Mellan 2016 och 2020 minskade arealen åkermark i Sverige med drygt 30 000 hektar. Enligt statistik i denna rapport stod exploatering för ca 10 procent av den totala minskningen av åkermarken. Den övriga delen är framför allt mark som inte längre brukas och som långsamt växer igen så det småningom blir skog. Skillnaden är att denna mark kan bli åkermark igen utan alltför stora insatser om det skulle behövas i framtiden.	Jordbruksverket	2021-09-16	Dokument	Övriga allmänna intressen	4.1 Jordbruk	Nationell	
Funktionellt prioriterat vägnät	Som en del i uppdraget att främja tillväxt och utveckling har Trafikverket tagit initiativ till att peka ut vilka vägar som är viktigast för tillgänglighet ur ett nationellt och regionalt perspektiv. Detta utpekande har gjorts i samarbete med i första hand länsplaneupprättarna och kallas för funktionellt prioriterat vägnät.	Trafikverket	2019-06-27	Webb sida	Övriga allmänna intressen	6.1 Vägar	Nationell	
Planera för transporter i samhällsplaneringen	Trafikverkets webbsida om strategisk utveckling av transportsystem genom samhällsplanering.	Trafikverket	2017-08-08	Webb sida	Övriga allmänna intressen	6.1 Vägar 6.2 Järnvägar 6.3 Sjöfart 6.4 Flyg 6.5 Kollektivtrafik 6.6 Gång- och cykeltrafik	Nationell	

Nitratkänsliga områden	<p>Enligt nitratdirektivet (rådets direktiv 91/676/EEG om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket) ska känsliga områden för kväveföroreningar identifieras i varje medlemsland och för dessa områden ska särskilda åtgärdsprogram upprättas.</p> <p>Till de nitratkänsliga områdena i Sverige hör:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gotlands, Stockholms och Södermanlands län • Delar av Skåne, Blekinge, Hallands, Västra Götalands, Kalmar, Östergötlands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarna och Uppsala län. <p>För dessa områden finns längre gående bestämmelser för att minska växtnäringens förluster från jordbruket än i övriga landet.</p> <p>Vilka kommuner och församlingar som tillhör det känsliga området anges närmare i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.</p>	Jordbruksverket	2019-08-23	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.3 Berg och jord 4.1 Jordbruk	Nationell
Artportalen	<p>grundprinciper</p> <p>Användarvillkor</p> <p>Hantering av personuppgifter</p> <p>Webbtillgänglighet</p> <p>Versionshistorik</p> <p>Vad är Artportalen?</p> <p>Artportalen är en webbplats för observationer av Sveriges växter, djur och svampar. Vem som helst kan rapportera vilka arter de sett i naturen och söka bland de över 50 miljoner (jan 2016) fynduppgifterna, som privatpersoner såväl som yrkesverksamma naturvårdstjänstemän och forskare har bidragit med.</p> <p>Artportalen är ett viktigt verktyg för professionell, såväl som ideell, naturvård och en unik källa till kunskap som redan nu leder till riktade naturvårdsinsatser och som i framtiden kan hjälpa oss att se trender för att förebygga miljö- och klimatproblem. Artportalen är även en mötesplats för naturintresserade, som på ett enkelt och säkert sätt kan hålla koll på sina och andras fynd och utbyta kunskaper med varandra.</p>	Sveriges lantbruksuniversitet	2020-07-10	Applikation	Övriga allmänna intressen	1.1.2 Djur och växter	Nationell
Områden med betydande översvämningsrisk	<p>Punktobjekt som redovisar mittpunkten för berörd tätort för Sveriges områden med betydande översvämningsrisk (APFSR) enligt förordningen (SFS 2009:956) om översvämningsrisker. Datamängden är ett resultat av revidering av steg 1 för cykel 2 inom översvämningsdirektivet. MSB utförde revideringen och identifierade områdena under 2017-2018.</p> <p>Datamängden visar Sveriges områden med betydande översvämningsrisk (APFSR) enligt förordningen (SFS 2009:956) om översvämningsrisker. MSB har reviderat steg 1 enligt översvämningsförordningen under 2017 - 2018. Områdena redovisas endast som ett punktobjekt och inte utbredningen för området. Mer information finns att läsa på https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamnning/oversvamningsdirektivet/</p>	MSB	2019-01-31	Datamängd	Övriga allmänna intressen	2.6.2 Översvämnning 7 Klimat	Nationell
Grön infrastruktur och fysisk planering - så kan planeringen bidra	<p>Den här broschyren syftar till att ge en bild av hur fysisk planering kan bidra till grön infrastruktur så att vi skapar fungerande livsmiljöer för växter och djur och för människors välbefinnande. Broschyren beskriver vad de nya regionala handlingsplanerna för grön infrastruktur är och lyfter fram hur grön infrastruktur kan integreras i översiktsplanearbete.</p> <p>Sambanden i landskapet – den gröna infrastrukturen – behöver fungera för att naturen ska ge oss alla sina ekosystemtjänster. Naturen förser oss med mat, vatten, råvaror och energi.</p> <p>Naturen ger oss kunskap och inspiration och den gynnar både vår fysiska och mentala hälsa. Därför behöver vi planera våra samhällen så att vi tar tillvara och utvecklar den gröna infrastrukturen.</p>	Naturvårdsverket	2019-10-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Nationell

Stamnät för el	Svenska Kraftnät ansvarar för stamnät för el som består av högspänningsledningar och stationer. Stamnätet transporterar el från de stora kraftverken till de regionala elnäten via luftledningar och kablar.	Svenska Kraftnät	2021-02-12	Datamängd	Övriga allmänna intressen	9.4 Eldistribution	Nationell	
Skyddsvärda statliga skogar	Det pågår ett arbete att ge skyddsvärda statliga ägda skogar formellt skydd. Det baseras på inventeringar som Naturvårdsverket och länsstyrelserna redovisade 2004. Dessa kan användas som underlag vid naturvärdesbedömningar.	Naturvårdsverket	2019-12-11	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.6 Naturvärdsintresse 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Kulturhistoriska värden i plan- och byggprocessen	Riksantikvarieämbetet fick juni 2018 i uppdrag av regeringen att samla och redovisa kunskap om och goda exempel på hur kulturhistoriska värden kan integreras och tas tillvara i plan- och byggprocesser. Denna rapport utgör redovisningen av uppdraget och har tagits fram i syfte att ge en bred genomlysning av integrering och tillvaratagande kulturhistoriska värden.	Riksantikvarieämbetet	2020-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.2.1 Fornlämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Nationell	
Stadens riksintressen - hinder att ta sig förbi eller resurs att utveckla	En studie av kulturmiljövårdens riksintressen i kommunernas planläggning. Syftet med utvärderingen har varit att undersöka hur kommunerna vid detaljplanläggning i städer och tätorter hanterar kulturmiljövårdens riksintressen, samt om, och i sådant fall hur, de påverkar planeringen. Syftet har även varit att undersöka hur påverkan på riksintresset bedöms av länsstyrelsen och kommunen, vad som påverkar kommunens beslut om olika åtgärder samt konsekvenserna som detta kan få för riksintressena.	Riksantikvarieämbetet	2019-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	1.2.1 Fornlämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Nationell	
Kraftledningar	Kraftledningar används för att leda elektricitet från kraftverk till olika delar av samhället. Ledningarna alstrar magnetfält och elektriska fält. Det finns en misstanke om att magnetfälten ökar risken för barnleukemi.	SSM	2017-08-25	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.5 Strålning 9.4 Eldistribution	Nationell	
Våtmark Vårdetrakter (GI)	Vårdetrakter för våtmarker framtagna inom arbetet med Grön infrastruktur (GI) 2018. Vårdetrakterna är baserade på täthetsanalys av värdekärnor vilka i huvudsak utgörs av objekten i Våtmarksinventeringens klass 1 och 2 samt Myrskyddsplanen (se vidare under Tillkomsthistorik nedan).	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-01-29	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	
Grundvatten i översiktsplanen	För att vattenförsörjningen ska säkerställas även i framtiden är det viktigt att samhällsplaneringen genomförs med hänsyn till befintliga vattenresurser. På denna webbsida finns information om hur grundvatten kan hanteras i översiktsplanen samt hänvisningar till lämpliga underlag.	Sveriges geologiska undersökning	2018-01-01	Webbsida	Övriga allmänna intressen	2.2 Vattenkvalitet 5.1 Grundvatten 9.7.1 Dricksvatten	Nationell	
Hållbar materialförsörjning	En väl genomtänkt materialförsörjningsplanering kan bidra till en minskad användning av naturgrus, att naturresursen berg används på ett hållbart sätt, samt ett minskat behov av masstransporter. På denna webbsida finns information om hur regioner och kommuner kan arbeta med materialförsörjningsplanering.	Sveriges geologiska undersökning	2020-03-04	Webbsida	Övriga allmänna intressen	3.1 Malm och mineral 3.2 Berg 3.3 Grus och sand 3.4 Torv	Nationell	
Karttjänst om grundvattentillgång i små magasin	SGU lanserar en ny karttjänst för grundvattentillgång i små magasin som omfattar kartvisare, nya data och tillhörande rapport. Syftet är att underlätta riskbedömning och samhällsplanering för enskild vattenförsörjning.	Sveriges geologiska undersökning	2021-02-12	Applikation	Övriga allmänna intressen	5.1 Grundvatten	Nationell	
Handbok i kommunal krisberedskap 2 Kommunala verksamheter Fysisk planering	Dokumentet är del två i en serie och i denna ligger fokus främst på kommunernas ansvar för fysisk planering enligt PBL. Samtidigt omfattar kommunens samhällsplanering mer än bara den fysiska planeringen enligt PBL. Andra frågor som påverkar den fysiska miljön är till exempel anläggning och drift av vägar, torg och parker eller drift och planering av kommunens fastigheter. Ansvar för dessa frågor ligger ofta på flera olika förvaltningar inom kommunen.	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	2021-03-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	2.6 Naturolyckor 2.7 Farlig verksamhet 2.8 Farligt gods 2.9 Övrigt miljö, hälsa och säkerhet 7 Klimat	Nationell	
Tillväxtskapande samhällsplanering	Tillväxtverkets samlade arbete med samhällsplaneringsfrågor med koppling till fysisk planering	Tillväxtverket	2020-12-11	Webbsida	Övriga allmänna intressen	11 Industri och tillverkning 13.3 Näringsliv och arbetsmarknad	Nationell	
Grön infrastruktur - kartor och underlag för planeringsarbete	Den bärande idén i planeringsunderlaget är så kallade uppmärksamhetsområden. Ett uppmärksamhetsområde kallar vi ett område där värdeetrakter i den gröna infrastrukturen sammanfaller med påverkan i form av bebyggelse. Vi beskriver dessa områden, de ekosystemtjänster de ger, och vilka frågor kommunen kan fundera på för att hantera detta i översiktsplanen. Till analyserna finns förslag på arbetsgång samt fördjupat material om ekosystemtjänster och ekologisk kompensation. Underlaget ska fungera som en startpunkt i arbetet med översiktsplanen och har en regional skala. Utifrån detta får kommunen komplettera analyserna med mer detaljerad information och med eget lokalt underlag. Målet är att hjälpa främst kommuner att göra underbyggda avvägningar i översiktsplaneringen för att bevara och utveckla länets gröna infrastruktur.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-06-30	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	
Hållbar luftkvalitet - god luftkvalitet i framtidens täta gröna städer?	I denna rapport presenterar IVL Svenska Miljöinstitutet, på uppdrag av Naturvårdsverket, en översikt om samband mellan förtätning och luftkvalitet, samt möjligheter och rekommendationer för hur luftkvalitetsaspekten kan integreras i stadsutvecklingen för förbättrad luftkvalitet i framtidens täta, gröna städer.	Naturvårdsverket	2018-01-01	Dokument	Övriga allmänna intressen	2.1 Luftkvalitet 12.1 Stadsutveckling	Nationell	

Bostadsmarknadsanalys Västra Götalands län 2021	Regional analys av bostadsmarknadsläget i Västra Götalands län. Under 2020 byggdes 9 700 nya bostäder i Västra Götaland – något färre än 2019 då 10 300 bostäder byggdes. 2020 påbörjades byggandet av drygt 10 300 bostäder i länet, där cirka 77 procent fanns i Göteborgsregionen. Men vissa grupper har fortfarande svårt att ta sig in på bostadsmarknaden och pandemin har synliggjort betydelsen av en bostad. Detta, och mycket annat, visar Länsstyrelsens årliga bostadsmarknadsanalys som publiceras idag.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-06-14	Dokument	Övriga allmänna intressen	13.2 Boende och bostadsförsörjning	Regional	
Bostadsförsörjning i Västra Götalands län	Denna StoryMap är tänkt att fungera som ett komplement till bostadsmarknadsanalysen. Här visar vi en hel del av bostadsmarknadsanalysens innehåll, men också en del fördjupat material som inte finns i rapporten. Tanken är också att denna StoryMap kan uppdateras med tätare intervall än en gång per år och på så sätt innehåll mer aktuell information. Både bostadsmarknadsanalysen och denna StoryMap vänder sig till intresserade som vill följa utvecklingen på bostadsmarknaden och ta del av information om vårt och kommunernas arbete med bostadsförsörjning. Det är vår förhoppning att kommuner, organisationer, företag och andra aktörer kan använda rapporten som en del av ett regionalt underlag i sitt strategiska arbete.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-10-01	Applikation	Övriga allmänna intressen	13.2 Boende och bostadsförsörjning	Regional	
Metodstöd för ett jämställt Västra Götaland	Detta verktyg är till för dig som på olika sätt arbetar med jämställdhet och jämställdhetsintegrering i myndighet, kommun eller civilsamhälle. Här kan du hitta konkreta exempel på arbetssätt och metoder som kan ge inspiration för utveckling av jämställdhetsarbetet i din verksamhet. För dig som vill veta hur jämställdheten ser ut i Västra Götalands län finns kartor och diagram som visar fördelningen mellan kvinnor och män inom olika områden. Du hittar även grundläggande information om jämställdhet och jämställdhetsintegrering, samt fördjupade lägesbilder som har delats in med utgångspunkt i Sveriges jämställdhetspolitiska mål.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2020-01-01	Applikation	Övriga allmänna intressen	13.5 Jämställdhet	Regional	
Kulturarv och klimatförändringar	Riksantikvarieämbetets webbplats med information, vägledning och hänvisningar till underlag som berör kulturarv och klimatförändringar.	Riksantikvarieämbetet	2020-07-10	Webbsida	Övriga allmänna intressen	1.2.1 Fornlämningar 1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö 1.2.4 Kulturmiljöintresse	Nationell	
Åtgärder VISS - åtgärdsplatser (WMS-tjänst)	Här visas de åtgärder som genomförts eller är planerade samt förslag på kommande åtgärder som kan behövas för en bättre vattenkvalitet. Åtgärderna är inte bindande, utan en del i långsiktig planering för bättre vatten. Utöver det som finns i VISS kan det finnas fler åtgärder som av olika anledningar ännu inte blivit registrerade. Underlaget kan vara baserat på schabloner och modeller. Vattenmyndigheterna välkomnar synpunkter och konkreta förbättringsförslag på föreslagna åtgärder. Observera att det är åtgärdens plats som redovisas. Platsen är en punkt som kan vara en koordinat eller en centrumkoordinat i de fall åtgärden har knutits till ett vatten, delavrinningsområde eller någon annan geometri. Vad punkten representerar framgår av attributet åtgärdsplats. Datat uppdateras dagligen. Använd länken i respektive lager för att öppna åtgärdens sida i VISS.	Länsstyrelsen i Kalmar län	2020-05-28	Tjänst	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Åtgärder VISS - åtgärdsplatser (punkter)	Åtgärder från databasen VISS. Här visas de åtgärder som genomförts eller är planerade samt förslag på kommande åtgärder (se attributet åtgärdsstatus) som kan behövas för en bättre vattenkvalitet. Åtgärderna är inte bindande, utan en del i långsiktig planering för bättre vatten. Utöver det som finns i VISS kan det finnas fler åtgärder som av olika anledningar ännu inte blivit registrerade. Underlaget kan vara baserat på schabloner och modeller. Vattenmyndigheterna välkomnar synpunkter och konkreta förbättringsförslag på föreslagna åtgärder. Punkterna avser en mittkoordinat för den geometri som åtgärdsplatsen är knuten till. Det kan vara en koordinat, ett delavrinningsområde, en vattenförekommst mm. Det framgår av attributet platstyp. Datat läses ut från VISS varannan dag.	Länsstyrelsen i Kalmar län	2022-03-05	Datamängd	Övriga allmänna intressen	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Skogens gröna infrastruktur - Västra Götalands län	Ett kunskapsunderlag om skogslandskapet i länet, värdefulla skogliga landskapsavsnitt, skogsbruk och grön infrastruktur. Med rätt kunskap kan produktionskog och naturvårdskog bilda nätverk av skogliga livsmiljöer som levererar ekosystemtjänster och biologisk mångfald.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-01-01	Applikation	Övriga allmänna intressen	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.1.7 Grön- och blåstrukturer 4.2 Skogsbruk	Regional	
Grön infrastruktur WebbGIS	WebbGIS som visar geodata framtaget inom arbetet med handlingsplanen för Grön infrastruktur i Västra Götalands län. Även nationellt geodata inom Grön infrastrukturarbete visas.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-12-09	Tjänst	Övriga allmänna intressen	1.1.7 Grön- och blåstrukturer	Regional	

Allmänna råd

Visar underlag med planeringsstatus Allmänna råd som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Sakområde	Geografisk nivå	KOMMENTAR
Föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Västerhavets vattendistrikt	<p>Länsstyrelsen i Västra Götalands läns (Vattenmyndigheten för Västerhavet vattendistrikts) föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i Västerhavets vattendistrikt;</p> <p>beslutade den 13 december 2016. (537-34925-2014)</p> <p>Med stöd av 4 kap. 8 b § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön föreskriver1 Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt följande.</p> <p>Tillämpningsområde</p> <p>1 § Dessa föreskrifter gäller för de yt- och grundvattenförekomster i Västerhavets vattendistrikt som anges i bilagorna 1–3.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2016-10-21	Dokument	5.1 Grundvatten 5.2 Ytvatten	Regional	
Miljökvalitetsnormer för ytvatten	<p>Miljökvalitetsnormer för vatten är bestämmelser om kvaliteten på miljön i en vattenförekomst. HaV ger vägledning om hur miljökvalitetsnormer fastställs och hur de ska beaktas vid tillsyn. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljökvalitetsnormer följs, bland annat genom beslut enligt miljöbalken (till exempel tillsyn och prövning) samt plan- och bygglagen.</p> <p>Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4. Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel "god status 2015".</p>	Havs- och vattenmyndigheten	2019-02-12	Webbsida	2.2 Vattenkvalitet	Nationell	
Regler om kommunal avfallsplanering	Vägledning och föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall	Naturvårdsverket	2018-01-01	Webbsida	9.6 Avfallshantering	Nationell	

Mark- och vattenregleringar

Visar underlag med planeringsstatus Mark- och vattenregleringar som helt eller delvis överlappar kommunen och har ett aktualitetsdatum som är nyare än det som skrevs in vid sökningen.

Använd sökfunktionen i filtret för denna kolumn för att särskilja sakområden

Titel	Beskrivning	Ansvarig organisation	Aktualitetsdatum	Resurstyp	Sakområde	Geografisk nivå	KOMME
Biotopskydd beslutade av Skogsstyrelsen	Det är vanligt att livsmiljöer som har stor betydelse för växt- och djurarter bara påträffas som små spridda öar i ett mer allmogligt landskap. I den svenska lagstiftningen finns en möjlighet att avsätta sådana områden som så kallade biotopskyddsområden. Skogsstyrelsen ansvarar för detta områdeskydd om biotoperna ligger på skogsmark, på annan mark är länsstyrelserna ansvarig. De områden som kan få denna status är, enligt lagtexten, "mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda". Syftet med att skapa biotopskyddsområden är alltså enligt lagtexten förhållandevis entydigt de biologiska värdena. Det är vanligt att storleken på områdena som skyddas är 2-10 hektar men de kan vara upp till cirka 20 hektar stora. Rätten att färdas och vistas kan regleras i områdena, men i övrigt formuleras inga föreskrifter eller förbud för varje särskilt område. Det finns i stället en allmän regel från lagtexten, som säger att det i områdena inte får bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön.	Skogsstyrelsen	2018-03-29	Datamängd	1.1 Natur	Nationell	
Kronhjortskötselområden	Kronhjortskötselområden registrerade av länsstyrelsen enligt 4 § Jaktförordningen. Datat är att betrakta som historiskt; så här såg lagret ut inför övergången till nationella JaktAdm, och det får inte redigeras. Redigeringsmöjligheterna genom Privileges på SDE:n är borttagna i dec 2020. Ligger fortfarande i webbGIS men ska åtgärdas.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2019-07-10	Datamängd	4.6 Övriga areella näringar	Regional	
Djur- och växtskyddsområden	Områden med inskränkt tillträdesrätt till skydd för fågel, säl, fisk och växter samt jaktförbud, enligt 7 kap. 12 § och 30 § Miljöbalken. Observera att det skiljer skiktet mot nationella skikten från NV VIC Natur, där ett skikt (Djur- och växtskyddsområden) visar områden utpekade m h a 7 kap 12 § och ett annat skikt (Tillträdesförbud) visar samtliga områden med tillträdesförbud.	Länsstyrelsen i Västra Götalands län	2021-07-12	Datamängd	1.1 Natur	Regional	
Räkna Q Västra Götalands län	Räkna Q visar var och i vilken utsträckning det finns byggnader som till följd av sina kulturhistoriska värden skyddas genom rivningsförbud samt skydds- och varsamhetsbestämmelser (q-märkning och k-märkning) i kommunernas detaljplaner och områdesbestämmelser. Det framtagna materialet kommer att hållas uppdaterat allteftersom nya planer vinner laga kraft. Materialet fungerar som underlag vid miljömålsuppföljningen av länets kulturhistoriskt värdefulla bebyggelse. (Ur Lst rapport 2013:56.) Skiktet uppdateras årligen och rapporteras till RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet). Frågan om uppdateringen av Räkna Q ligger hos enhetschefen på Kulturmiljöenheten.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-09-08	Datamängd	1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö	Regional	
Gräns för skogsskyddsbestämmelser upprättad av Skogsstyrelsen	Geodata som anger gräns för skogsskyddsbestämmelser enligt skogsvårdslagens föreskrifter	Skogsstyrelsen	2018-03-29	Datamängd	1.1 Natur 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Lagkrav, mål och konventioner om miljö	Samling av relevant lagstiftning och gällande EU-direktiv	Trafikverket	2017-01-19	Webbida	6 Trafik och transportsystem	Nationell	

Skyddade områden, naturreservat	Länsstyrelserna och kommunerna kan bilda naturreservat enligt miljöbalken. Naturreservat bildas i "syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat." (ur miljöbalken). Sverige har drygt 5 100 naturreservat.	Naturvårdsverket	2021-12-28	Datamängd	1.1 Natur 1.3 Friluftsliv	Nationell	
Naturvårdsavtal upprättade av Skogsstyrelsen	Naturvårdsavtalet är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan Skogsstyrelsen, länsstyrelse eller kommun och markägare som är intresserade av naturvård. Syftet med avtalet är att bevara och utveckla områden med höga naturvärden. Avtalstiden kan variera mellan 1 och 50 år och utgör en del av det långsiktiga skogsskyddet. Markägaren får viss ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför. Ersättningen grundas på områdets skogliga ekonomiska värde (bedömt rotnetto) och avtalstidens längd. Naturvårdsavtal kan träffas både för områden som är beroende av skötsel för att bevara naturvärdena och för sådana områden där naturvärdena gynnas bäst av fri utveckling. Områdena har vanligtvis en storlek på mellan 3 till 20 hektar men det förekommer områden på mer än 100 hektar.	Skogsstyrelsen	2018-03-29	Datamängd	1.1.2 Djur och växter 1.1.6 Naturvårdsintresse 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Öppna tjänster för Sveriges Natura 2000 områden	Öppna tjänster (WMS, WFS, REST-API) mot Sveriges Natura 2000 områden. Natura 2000 databasen omfattar svenska områden som pekats ut att ingå i EU:s sammanhängande europeiska ekologiska nätverk av naturområden, Natura 2000. Informationen visar de beslut som Sveriges regering har fattat vid olika tillfällen om områden till nätverket. Natura 2000-områden utpekade enligt EU:s art- och habitatdirektiv(direktiv 92/43/EEG)eller fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG), ibland båda direktiven. I tjänsterna visas detta som: •Natura 2000 (SCI), områden utpekade enligt art- och habitatdirektivet •Natura 2000 (SPA), särskilt skyddsområde enligt fågeldirektivet •Natura 2000 (SPA/SCI), områden som är utpekade enligt båda direktiven Tjänsterna ger information om vilka arter och/eller naturtyper som området är utpekade för att bevara. Fågeldirektivet behandlar fåglar. Habitatdirektivet behandlar naturtyper samt andra artgrupper än fåglar. Tjänsterna ger inte tillgång till den fullständiga databasen. Naturvårdsverket ansvarar för informationen i databasen men respektive länsstyrelse är primär källa för all denna information.	Naturvårdsverket	2021-01-01	Tjänst	1.1.1 Naturtyper och naturgeografisk indelning 1.1.2 Djur och växter	Nationell	
Planer, bestämmelser och rättigheter Visning	Tjänsten presenterar information om planer, bestämmelser och rättigheter som redovisas i Fastighetsregistrets allmänna del.Informationen är uppdelad i sju separata skikt; Rättigheter, Gränspunktstext, rättigheter, Bestämmelser, Gränspunktstext, bestämmelser, Fastighetsplaner, Detaljplaner och Ändring av detaljplaner.	Lantmäteriet	2019-05-23	Tjänst	14.4 Detaljplanering	Nationell	

Strandskyddsområden	<p>Skiktet utgör en förteckning över strandskyddsområden enligt 7 kap. 14 § miljöbalken i Jönköpings län. Skiktet innefattar både generellt och utvidgat strandskydd. Generellt strandskydd gäller 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet (dock har Länsstyrelsen fattat beslut om att undanta vissa områden från det generella strandskyddet). Utvidgat strandskydd kan gälla upp till 300 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet. Observera att skiktet innefattar även sådana ytor för vilka Länsstyrelsen eller kommun upphävt strandskyddet samt ytor för vilka Länsstyrelsen meddelat om dispens från strandskyddet, se vidare under stycket nedan.</p> <p>Länsstyrelsen kan upphäva strandskyddet vid en liten sjö och vattendrag enligt 7 kap. 18 § p.2 miljöbalken, i de fall området har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Aktuellt skikt LstF Strandskyddsområden särskiljer inte dessa ytor, utan hänvisar till skiktet LstF Upphävda strandskydd vid mindre sjö och vattendrag för att identifiera dessa områden.</p> <p>Kommunen kan upphäva strandskyddet för ett område i samband med att en ny detaljplan antas, dock återinträder strandskyddet om detaljplanen upphör att gälla eller ersätts av en ny detaljplan. Aktuellt skikt LstF Strandskyddsområden särskiljer inte ytor där kommunen har upphävt strandskyddet, utan hänvisar till respektive kommun för dessa uppgifter.</p> <p>Länsstyrelsen kan även meddela om dispens från strandskyddsbestämmelserna inom en viss yta. Dessa uppgifter framgår inte av skiktet LstF Strandskyddsområden.</p> <p>Redovisningen av strandskydd är ej rättsligt bindande utan ger snarare en signal om att strandskydd kan råda. För att avgöra om strandskydd gäller hänvisas till strandskyddsbeslutet och kontroll i fält.</p>	Länsstyrelsen i Jönköpings län	2022-01-19	Datamängd	1.1.4 Hav och vatten 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.1.7 Grön- och blåstrukturer 1.3.1 Friluftslivsintresse	Regional	
Vattenskyddsområden, yttre skyddsområden	<p>Detta skikt innehåller Sekundär och Tertiär skyddszon. I äldre beslut brukar enbart benämningen yttre skyddsområde användas. Den Sekundära skyddszone bör skyddas mot markanvändning eller verksamheter som kan medföra risk för förorening av grundvattnet. Ett lägsta krav på den sekundära skyddszone utbredning för grundvattentäcker i jordlager bör vara att uppehållstiden från dess yttre gräns till vattentäckszone är beräknad till minst ett år. Tertiär skyddszone omfattar de delar av vattenskyddsområdet som inte omfattas av övriga zoner. Här är det viktigt att beakta föroreningar som i ett långt tidsperspektiv kan påverka vattentäcken negativt.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2021-10-13	Datamängd	5 Vattenhushållning	Regional	
Strandskydd i Västra götalands län	<p>Karttjänst som visar strandskyddsgränserna i Västra Götalands län.</p>	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2017-01-01	Applikation	1.1.4 Hav och vatten 1.1.6 Naturvårdsintresse 1.3.1 Friluftslivsintresse	Regional	
Byggnader, Byggnadsminnen och kyrkor INSPIRE	<p>Datasetet visar det geografiska läget för enskilda och statliga byggnadsminnen och kyrkor som är registrerade i Bebyggelseregistret. Datasetet ingår i INSPIRE-direktivets tema byggnader.</p>	Riksantikvarieämbetet	2020-01-31	Datamängd	1.2.2 Byggnader	Nationell	
Skyddade områden, Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen INSPIRE	<p>Utbredningsområde för enskilda och statliga byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen som är registrerade i Bebyggelseregistret. Datasetet ingår i INSPIRE-direktivets tema skyddade områden.</p>	Riksantikvarieämbetet	2020-01-29	Datamängd	1.2.2 Byggnader 1.2.3 Skyddad kulturmiljö	Nationell	

Skyddade områden, RAMSAR	Ramsarkonventionen är en global naturvårdskonvention om att bevara våtmarker och vattenmiljöer och nyttja dem på ett hållbart sätt. Ramsarkonventionen undertecknades 1971, trädde i kraft 1975 och var således den första moderna konventionen som rör biologisk mångfald. Från början innebar konventionsarbetet främst utpekande av internationellt värdefulla våtmarker (Ramsarområden), men under senare år har fokus allt mer lagts på riktlinjer för nyttjande av vattenresurser såsom förvaltning av avrinningsområden och planering av markanvändning. Idag har 154 länder anslutit sig till konventionen, och runt om i världen finns totalt 1 641 Ramsarområden. Varje medlemsland åtar sig att utse och bevara minst ett område av internationell betydelse, ett så kallat Ramsarområde, vilka finns upptagna på en särskild lista. Kriterierna för utpekande baseras på ekologisk, botanisk, zoologisk, limnologisk eller hydrologisk betydelse. Ramsarområden kan ha värde till exempel som rasteller häckningsområde för flyttande fåglar, som uppväxtområde för fisk eller som en viktig resurs för vattenförsörjning. Ramsarkonventionen är fristående och tillhör inte FN-systemet. Konventionsarbetet sker dock i nära samarbete med flera andra internationella överenskommelser, däribland Konventionen om biologisk mångfald och Bonnkonventionen.	Naturvårdsverket	2020-01-19	Datamängd	1.1 Natur	Nationell	
Markreglerande bestämmelse Nedladdning, vektor	Produkten innehåller planer och bestämmelser om markens användning från Registerkartan samt upplysningstext. Dessutom innehåller produkten fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar från Riksantikvarieämbetet samt texter för lämningar.	Lantmäteriet	2021-10-01	Datamängd	1 Natur, kulturmiljö och friluftsliv 5 Vattenhushållning 14.4 Detaljplanering	Nationell	
Rättighet Nedladdning, vektor	Vektorprodukten innehåller rättigheter och gemensamhetsanläggningar samt upplysningstext från Registerkartan och är ett komplement till fastighetsindelningen.	Lantmäteriet	2021-10-01	Datamängd	9.1 Telekom 9.3 Fjärrvärme och fjärrkyla 9.4 Eldistribution 9.5 Gasdistribution 9.6 Avfallshantering 9.7 Vatten och avlopp	Nationell	
VM VISS Miljö kvalitetsnormer sjöar 2021-2027 (gällande)	Miljö kvalitetsnormer sjöar för vattenförvaltningen beslutade i december 2021 av de fem vattendelegationerna i Västerhavet, Södra Östersjön, Norra Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken. Innehåller kvalitetskraven för ekologisk och kemisk status. En miljö kvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen. Kraven för vattenförekomsterna framgår av attributen KemstatSW (kvalitetskrav kemisk status) samt EkostatSW (kvalitetskrav ekologisk status). Om ett vatten har en tidsfrist framgår det av dessa attribut. För att läsa om vad som ligger till grund för tidsfristen använd länken till vattnets sida i VISS. Vid behov av teknisk hjälp om VISS eller GIS-datat kontakta VISS-centrum viss_support@lansstyrelsen.se för vägledning om tolkningar kontakta respektive Vattenmyndighet. Läs mer om normerna på Vattenmyndigheternas sida: https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html	Länsstyrelsen i Kalmar län	2022-01-17	Datamängd	1.1.4 Hav och vatten 2.2 Vattenkvalitet 5.2 Ytvatten	Nationell	

Förbud mot markavvattning	<p>Data redovisar de områden där det rådet förbud mot markavvattning enligt miljöbalken (11 kap. 14 § första stycket) och förordning (1998:1388) om vattenverksamhet m.m.</p> <p>Markavvattning är de åtgärder som utförs för att avlägsna oönskat vatten (dränera mark) eller skydda mot vatten. För att en åtgärd ska vara markavvattning i miljöbalkens mening krävs att syftet med åtgärden är att varaktigt öka markens lämplighet för ett visst ändamål. Markavvattning är en juridisk definition som inte ska blandas ihop med den hydrologiska definitionen av markvatten. Tillstånd krävs alltid för markavvattning. I större delen av södra och mellersta Sverige råder förbud mot markavvattning. Där krävs dispens från markavvattningsförbudet om tillstånd ska kunna ges. Länsstyrelsen prövar dispenser. Tillstånd för markavvattning prövas av länsstyrelsen eller miljödomstolen.</p> <p>Data uppdaterades i juli 2018 (ändring av två RAMSAR-områden).</p>	Naturvårdsverket	2020-07	Datamängd	4.1 Jordbruk 4.2 Skogsbruk 5 Vattenhushållning	Nationell	
Vattenarkiv - Markavvattningsföretag	<p>Denna tjänst innehåller ytor, linjer och punkter som representerar markavvattningsföretag. Det är en spegling av de objekt i Vattenarkivet som har geometrier. Alla län har inte geometrier men det kan ändå finnas objekt att söka på i Vattenarkivet, se länk under Onlinekällor.</p> <p>För varje objekt i denna tjänst finns en länk till Länsstyrelsernas Vattenarkiv där mer information om objektet finns, t.e.x. länkade kartor/ritningar samt akter. De äldsta är från 1840-talet. Materialet som länsstyrelsen har är i första hand markavvattningar i jordbrukslandskapet. Handlingarna är uppkomna i gamla Lantbruksnämnden med föregångare.</p> <p>Markavvattning är enligt dagens definition i 11 kapitlet 2 § miljöbalken "åtgärder som utförs för att avvattna mark, [...] eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål".</p> <p>Dikning, bortledning av vatten eller invallning som görs för att dränera mark eller skydda mot översvämning räknas som markavvattning, om det görs för att få en bestående förändring i marken.</p>	Länsstyrelsen Östergötland	2020-06-16	Tjänst	4.1 Jordbruk 4.2 Skogsbruk	Nationell	
Strandskydd fr o m 1 dec 2014	Gällande strandskydd inom Västra Götalands län. Inkluderar utvidgat strandskydd (>100 m från strandlinjen) beslutat dec 2014 och senare, och strandskydd upp till 100 m från strandlinjen. Digitalisering och kartor gjorda i skala 1:10 000, tolkning av gränserna ska därför göras i samma skala. Kvalitetsförbättringar och rättningar av geodatat kommer att göras.	Länsstyrelsen i Västra Götalands Län	2022-03-04	Datamängd	12.1 Stadsutveckling 12.2 Landsbygdsutveckling 1.1 Natur 1.3 Friluftsliv	Regional	

<p>Angränsande zonen yttre avgränsningslinjer</p>	<p>En sammanhållen lag har utformats för att redovisa flera typer av gränser. En så kallad "angränsande zon" inrättas som sträcker sig upp till 24 nautiska mil utanför baslinjerna och går längs de sträckor där sjöterritoriets gräns i havet inte når ut till den med grannländerna överenskomna avgränsningslinjen. Det bildas ett område, som en enklav, mellan Gotland och fastlandet som inte ingår i den angränsande zonen.</p> <p>Följande attribut finns i punkt shape-filen: Delsträcka – Angränsande zon redovisas med följande delsträckor; Västkusten, Östersjön, Mellan Gotland och fastland, Bottenhavet, Bottenviken. Löpnr_dels - Löpnummer för punkter (AZ) för respektive delsträcka. Löpnr_AZ - Löpnummer för signifikanta punkter på den angränsande zonen yttre avgränsningslinje. Latitud & Longitud - Alla punkter utmed gränsen beskrivs med geografiska koordinater i latitud och longitud uttryckta i referenssystemet SWEREF 99 dels i grader och decimala minuter som det står i lagen och dels i decimala grader. Punkttyp - Följande punkttyper förekommer: • brytpunkt på den angränsande zonen avgränsningslinjer (AZ), • segmenterad punkt på en rät geodetisk linje mellan två brytpunkter (MP), • segmenterad punkt på en cirkelbåge mellan två brytpunkter (MC). Källa - Lag (2017:1272) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner. Unikt ID – Ett unikt ID som Sjöfartsverket adderat.</p> <p>Följande attribut finns i linje shape-filen: Delsträcka – Angränsande zon redovisas med följande delsträckor; Västkusten, Östersjön, Bottenhavet, Bottenviken. Källa - Lag (2017:1272) om Sveriges sjöterritorium och maritima zoner.</p>	<p>Sjöfartsverket</p>	<p>2018-03-02</p>	<p>Datamängd</p>	<p>1.1.4 Hav och vatten 6.3 Sjöfart</p>	<p>Nationell</p>	
<p>VM VISS Miljö kvalitetsnormer grundvatten 2021-2027 (gällande)</p>	<p>Miljö kvalitetsnormer grundvatten för vattenförvaltningen beslutade i december 2021 av de fem vattendelegationerna i Västerhavet, Södra Östersjön, Norra Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken. Innehåller kvalitetskraven för kvantitativ och kemisk status. En miljö kvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. En norm anger en lägstanivå. Vattenförekomsten får alltså inte påverkas av en verksamhet på så sätt att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.</p> <p>Kraven för grundvattenförekomsterna framgår av attributen KemstatGW (kvalitetskrav kemisk status) samt KvantstatGW (kvalitetskrav kvantitativ status). Om ett vatten har en tidsfrist framgår det av dessa attribut. För att läsa om vad som ligger till grund för tidsfristen använd länken till vattnets sida i VISS. Vid behov av teknisk hjälp om VISS eller GIS-datat kontakta VISS-centrum viss_support@lansstyrelsen.se för vägledning om tolkningar kontakta respektive Vattenmyndighet. Läs mer om normerna på Vattenmyndigheternas sida: https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/miljokvalitetsnormer-for-vatten.html</p>	<p>Länsstyrelsen i Kalmar län</p>	<p>2022-01-17</p>	<p>Datamängd</p>	<p>2.2 Vattenkvalitet 5.1 Grundvatten</p>	<p>Nationell</p>	

Delrapport från projektet En kommun fri från våld

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner Delrapport 3 En kommun fri från våld.

Sammanfattning av ärendet

En kommun fri från våld är ett treårigt projekt som startade 2022. Målet är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola, samt med en *hela kommunen*-ansats. En projektplan antogs av Kommunstyrelsen i september 2022, med tillägget att rapportering ska ske var sjätte månad.

Denna delrapport avser spegla de aktiviteter som genomförts och det implementeringsarbete som utförts under perioden september 2023-mars 2024, i syfte att uppnå projektets tre delmål. Projektets arbete med kunskapsspridning beskrivs, liksom implementeringen av våldsförebyggande metoder, där MVP – Mentorer i våldsprevention, som används av mellanstadieskolorna, nu efterfrågas även av högstadiet.

Rapporten berättar också om utvecklingen av ett arbetsmiljörelaterat spår, kopplat till ökningen av incidentrapporteringen kring hot och våld i skolorna samt hur en första enkätundersökning om våldsutsatthet genomförts bland gymnasieelever. Även kampanjarbetet, för att sprida kunskap om våld och arbetet för att nå samverkan med civilsamhället och näringslivet beskrivs.

Sedan förra delrapporteringen kan sägas att det skett en viss förflyttning inom kommunen, när det gäller medvetenhet kring det universella perspektivet på våldsprevention som projektet verkar inom och kring att alla slags verksamheter har möjlighet att göra en insats utifrån sitt uppdrag, men att fortsatt kunskapshöjning behövs.

Projektet avslutas 31 december 2024 och Herrljunga kommun står då vid ett vägskäl. För att inte tappa kontinuitet och styrfart är det önskvärt att beslut om vägval tas så tidigt som möjligt. Projektledningen skissar i delrapporten upp tre möjliga vägar att förvalta den investering som gjorts.

- **Väg 1 – ”Önskad förändring är genomförd”**
- **Väg 2 – Utspritt ansvar**
- **Väg 3 – Fortsatt förändringsledning**

Bakgrund

Det treåriga projektet En kommun fri från våld avslutas 31 december 2024. Herrljunga kommun står då vid ett vägskäl. För att inte tappa kontinuitet och styrfart är det önskvärt att beslut om vägval tas så tidigt som möjligt. Projektledningen skissar i delrapporten upp tre möjliga vägar att förvalta den investering som gjorts.

- **Väg 1 – ”Önskad förändring är genomförd”**
Inga ytterligare insatser görs, utan de arbetssätt som implementerats får förvaltas vidare av respektive verksamhet.
- **Väg 2 – Utspritt ansvar**
Ansvar att tillvarata och utveckla det som uppnåtts under projektet sprids ut inom befintliga tjänster i förvaltningarna. Kostnader inom detta vägval handlar om utbildnings- och licenskostnader kopplat till metoder inom skolorna.
- **Väg 3 – Fortsatt förändringsledning**
Kommunen fortsätter satsa på samordning och förändringsledning för det omfattande och komplexa område som våldsprevention utgör. En sådan funktion bör i detta vägval tillsättas tillsvidare och även fortsatt vara organiserat inom Kommunstyrelsens förvaltning. Kostnader kopplade till alternativet rör sig framför allt om lönekostnad samt utbildnings- och licenskostnader kopplat till metoder inom skolorna.

Sedan förra delrapporteringen kan sägas att det skett en viss förflyttning inom kommunen, när det gäller medvetenhet kring det universella perspektiv på våldsprevention som projektet verkar inom och kring att alla slags verksamheter har möjlighet att göra en insats utifrån sitt uppdrag. Det finns processer och sammanhang, där projektet verkat uppsökande och fört dialog över en längre tid, och där vi nu efterfrågas både för utbildning och för mer processinriktade frågor om exempelvis metoder och förhållningssätt.

Delrapport 3 beskriver projektets arbete med kunskapsspridning utifrån framtaget utbildningspaket samt med våldspreventiva metoder, såsom ABC – Alla barn i centrum för föräldrar och MVP – Mentorerna i våldsprevention för mellanstadieelever. Även högstadiet har ett intresse av att implementera MVP, något som skulle skapa den typ av kedja genom skolåren som eftersträvas inom förebyggande arbete. Det vore dock ett omfattande arbete, som inte rymms inom projektets ramar.

Rapporten beskriver också utvecklingen av ett arbetsmiljörelaterat spår kopplat till ökningen av incidentrapporteringen kring hot och våld i skolorna. Kampanjerna En vecka fri från våld samt Svartsjuka är inte romantiskt utgör möjligheter att väcka frågan om våld och engagerar allt fler aktörer. Arbetet för samverkan med civilsamhälle och näringsliv går framåt, även om de interna processerna inom kommunen fortsatt behöver prioriteras.

Projektet har genomfört en enkätundersökning, Våld i ungas liv, där gymnasieelever svarat på frågor om våldsutsatthet. Enkäten kan anses utgöra en form av basmätning, i inledningen av Herrljunga kommuns satsning på att förebygga våld.

Konsekvenser

Projektets huvudmål är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats.

Det våldspreventiva arbetet är något som berör kommunens befintliga arbete genom följande övergripande kommunmål:

- 3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet.*
- 5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i.*
- 6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen.*

Det våldspreventiva arbetet i Herrljunga ska främja en långsiktig och socialt hållbar utveckling mot våld. Det är en del av kommunens arbete för mänskliga rättigheter och stärker barns rätt till en uppväxt fri från våld. Satsningen är också en del av jämställdhetsarbetet, då det görs med en genusförändrande ansats, vilket innebär att utmana skadliga och begränsande normer kopplat till kön och våld, och syftar till att skapa ett jämställt samhälle fritt från våld.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2024-04-08
Delrapport 3 En kommun fri från våld

Johanna Linnaro
Projektledare En kommun fri från våld

En kommun fri från våld

Delrapport 3
September 2023 – Mars 2024

Herrljunga
kommun

Innehåll

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Delrapportens innehåll	3
1.2 Sammanfattning	3
2. Aktiviteter och implementeringsarbete	5
2.1 Rapporter från förvaltningarna	5
2.1.1 Förvaltningarnas svar	6
2.1.2 Kommentar från projektledningen	9
2.2 Projektledning.....	10
2.3 Kunskapsspridning	11
2.4 Implementeringsarbete	12
2.5 Våldsförebyggande metoder	14
2.5.1 Förskolor	14
2.5.2 ABC- Alla barn i centrum	14
2.5.3 MVP Mellanstadiet (hette tidigare Agera tillsammans)	14
2.5.4 Altorpskolan och Kunskapskällan	15
2.5.5 Fritidsgården Freetime	16
2.5.6 Herrljunga Sportcenter	16
2.6 Kampanjer	16
2.6.1 En vecka fri från våld 2023	16
2.6.2 Svartsjuka är inte romantiskt 2024	17
2.7 Kartläggning	18
3. Ekonomisk rapport.....	23
4. Vägar framåt efter projektslut	23
5. Prognos	25

1. Inledning

1.1 Delrapportens innehåll

Målet för det treåriga projektet En kommun fri från våld är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola, samt med en *hela kommunen*-ansats. En projektplan antogs av Kommunstyrelsen i september 2022, med tillägget att rapportering ska ske var sjätte månad. Denna delrapport avser spegla de aktiviteter som genomförts och det implementeringsarbete som utförts under perioden september 2023-mars 2024, i syfte att uppnå projektets tre delmål. Eftersom projektet närmar sig sin slutpunkt lämnas i delrapporten även en beskrivning av möjliga vägval för Herrljunga kommun, gällande fortsatt våldsförebyggande arbete från 2025. Vägvalen lämnas på grundval av de erfarenheter som gjorts under projektet, de aktiviteter och insatser som utförts samt utifrån kontinuerlig omvärldsbevakning och erfarenhetsutbyten inom fältet.

1.2 Sammanfattning

Målsättningen för projektet har inte varit att utföra specifika punktinsatser, utan att istället bygga en bas som möjliggör och säkerställer fortsatt hållbar och systematisk våldsprevention inom de ordinarie verksamheterna. Universell våldsprevention handlar på många sätt om att förändra normer om våld. Med ett sådant perspektiv blir det tydligt hur långsiktig och uthållig den våldsförebyggande satsningen i Herrljunga kommun behöver vara. I det perspektivet har projektet En kommun fri från våld enbart tagit de allra första stegen. När projektet våld avslutas 31 december 2024, står Herrljunga kommun vid ett vägskäl. För att inte tappa kontinuitet och styrfart är det önskvärt att beslut om vägval tas så tidigt som möjligt. Projektledningen skissar i delrapporten upp tre möjliga vägar att förvalta den investering som gjorts.

Väg 1 – ”Önskad förändring är genomförd”

En möjlig väg för Herrljunga kommun att välja efter projektet En kommun fri från våld vore att känna sig nöjd och slå sig till ro. Projektet kommer kunna uppnå ett visst utvecklat systematiskt våldspreventivt arbete inom förskola och skola samt med en *hela kommunen*-ansats. Att välja denna väg medför inga kostnader.

Väg 2 – Utspritt ansvar

En annan väg vore att sprida ut ansvaret för det fortsatta våldsförebyggande arbetet inom befintliga tjänster ute i förvaltningarna. Med ansvar hos respektive förvaltning att tillvarata det som uppnåtts under projektet och att verka för fortsatta förbättringar har kommunen en större möjlighet att upprätthålla det våldsförebyggande arbetet. Kostnader inom detta vägval handlar om utbildnings- och licenskostnader kopplat till metoder inom skolorna.

Väg 3 – Fortsatt förändringsledning

Ett tredje alternativ är att fortsatt satsa på samordning och förändringsledning för det omfattande och komplexa område som våldsprevention utgör. Utifrån erfarenheter från andra kommuner finns stora risker med att släppa den förändringsledande roll som projektledningen upparbetat. Erfarenheterna från projektet visar att den sammanhållna helhetsbild som projektledningen har, ger möjligheter att nyttja synergieffekter, att överbrygga luckor i ansvar mellan verksamheter och att stödja och följa upp skeenden på olika håll i organisationen. Projektledningen har också tillskansat sig expertiskunkaper och erfarenheter som, genom samordning kommer fler verksamheter till del. En förändringsledande eller preventionssamordnande funktion bör i detta vägval tillsättas tillsvidare och även fortsatt vara organiserad inom Kommunstyrelsens förvaltning. Kostnader kopplade till detta alternativ rör sig framför allt om lönekostnad samt utbildnings- och licenskostnader kopplat till metoder inom skolorna.

Sedan förra delrapporteringen kan sägas att det skett en viss förflyttning inom kommunen, när det gäller medvetenhet kring det universella perspektiv på våldsprevention som projektet verkar inom och kring att alla slags verksamheter har möjlighet att göra en insats utifrån sitt uppdrag. Det finns processer och sammanhang, där projektet verkat uppsökande och fört dialog över en längre tid, och där vi nu efterfrågas både för utbildning och för mer processinriktade frågor om exempelvis metoder och förhållningssätt. Det krävs dock fortsatt ett eget ansvarstagande inom förvaltningarna kring att själva initiera och genomföra aktiviteter och insatser

Kunskapsspridning är en av de viktigaste grunderna inom projektet. Under rapportperioden har arbetet med att nå ut med grundutbildningar om att förebygga våld fortsatt. Ett utbildningspaket har tagits fram, i syfte att tydliggöra den resurs som projektet kan utgöra för enheter och förvaltningar. Under rapportperioden har vi framfört en stark uppmaning om att använda oss som en resurs i förvaltningarna under projektets sista år, eftersom det finns fortsatt stort behov av kunskap om universell prevention i förvaltningarna och att skiftet från att agera enbart åtgärdande då våld uppstått, till att också arbeta systematiskt förebyggande och trygghetsfrämjande har överlag inte skett. Däremot finns det processer och sammanhang, där projektet verkat uppsökande och fört dialog över en längre tid, och där vi nu efterfrågas både för utbildning och för mer processinriktade frågor om exempelvis metoder och förhållningssätt.

Dialogen har fortsatt med HR, gällande förstärkande av ett förebyggande perspektiv i de APT-material som berör våld. Men här har nu även utkristalliserat sig nya spår, som handlar om att utveckla insatser kring våld som arbetsmiljöfråga. Primärt skulle detta gälla skolorna, där incidentrapporteringen kring hot och våld ökar. En dialog har också startats med Bildningsförvaltningens ledningsgrupp gällande strategier kring de olika förebyggandemetoder som används i skolorna, exempelvis kring psykisk ohälsa, stress eller våld. Syftet är att få till ett mer medvetet, långsiktigt och hållbart arbetssätt, där metoder som implementeras också ges de organisatoriska förutsättningar som behövs.

Under förra rapporteringsperioden identifierades möjligheten att sprida föräldraskapsstödet ABC – Alla barn i centrum i kommunen. Sedan början av 2024 finns ytterligare två gruppleddare i kommunen och de har lett en första utbildning på Mörlanda skola i Annelund. Samtliga ABC-kurserna har varit fulltecknade och kursdeltagare beskriver att de lärt sig hur de kan lösa konflikter och lugna sig när de blir arga, att de fått reflektera kring sitt föräldraskap och sitt eget beteende, att de fått konkreta verktyg som förbättrar relationen till barnen och att de känner sig tryggare som föräldrar efter ABC.

Arbetet med metoden MVP Mellanstadiet (hette tidigare Agera tillsammans) utgör en viktig och gedigen del av det våldsförebyggande arbetet i skolorna i Herrljunga. Metoden används systematiskt, årligen för samtliga klasser i årskurs 5.

Rektorerna på högstadieskolan Altorpskolan har sökt kontakt med En kommun fri från våld med önskan om stöd i att bygga upp ett omfattande systematiskt våldsförebyggande arbete på skolan. De har tagit intryck från arbetet som sker på mellanstadieskolorna och bett om mer information om vad det skulle innebära att implementera MVP även på högstadiet, något som projektledningen ser väldigt positivt på. Det skulle skapa den typ av kedja genom skolåren som eftersträvas inom förebyggande arbete. En implementering av MVP Högstadiet vore ett omfattande arbete, som inte ryms inom projektets ramar. Men det skulle göra att MVP skulle stå på en starkare grund i Herrljunga, med möjlighet att utgöra en bas i kommunens våldsförebyggande arbete.

Projektets operativa ombud, som verkar på Freetime-Altorpskolan och Sportcenter, har hittills haft svårt att implementera våldsförebyggande aktiviteter och insatser i sina verksamheter i den omfattning som vi hade hoppats på. Därför har dialogen med respektive enhetschefer intensifierats och projektledningen stöttar under vårterminen 2024 upp med planeringstid och avstämningar på

APT. I inledningsskedet anställdes ombudet från Freetime-Altorpskolan av projektet på 25% för att bistå i att planera kampanjen En vecka fri från våld samt Trygghetsdag för åk 5. När projektet nu är inne på det sista året har projektledningen, i samråd med rektor på Altorpskolan, valt att avsluta anställningen för att ombudet istället ska lägga större fokus på implementering på fritidsgården och skolan, i syfte att bättre uppnå projektets delmål.

Enligt projektplan för En kommun fri från våld ska kunskapsförsörjning om våldsprevention erbjudas till civilsamhället. Projektledningen ser de kyrkliga samfundet i Herrljunga som viktiga aktörer, då de både når ut till många, men som också har en stor kompetens på området. Då vi sökt kontakt har vi fått respons från Equmeniakyrkan, som visade stort intresse för ämnet och där vi kunde se beröringspunkter och samarbetsmöjligheter. Även näringslivet ska, enligt projektplan för En kommun fri från våld, erbjudas kunskap om våld och stöd i att hitta förebyggande arbetssätt. Projektledningen samarbetar med Fokus Herrljungas kring deltagande i nätverkslunch och i att knyta kontakt med företag för att erbjuda samarbete och kunskap i hur våldsprevention kan implementeras i arbetsmiljöarbetet.

Projektet deltar i nationella kampanjer för att sprida kunskap om våld och uppmärksamma det förebyggande arbete och verkar också för att fler aktörer i kommunen ska göra detsamma. Därför har projektet tillhandahållit kampanjmaterial och ansvarat för samordning. Vi ser kampanjerna som en möjlighet att väcka frågan om våld, för att sedan kunna följa upp med utbildning och insatser ur ett mer systematiskt perspektiv. I november genomfördes En vecka fri från våld med programpunkter riktade till allmänheten och spridande av kampanjmaterial. Under februari och mars har Svartsjuka är inte romantiskt uppmärksammas bland annat i sociala medier. I samband med kampanjen genomfördes även den första enkätundersökningen Våld i ungas liv, där gymnasieelever svarat på frågor om våldsutsatthet. Enkäten kan anses utgöra en form av basmätning, i inledningen av Herrljunga kommuns satsning på att förebygga våld. Omkring år 2034, när de barn som idag går i förskolan har börjat i gymnasiet och svarar på enkäten, kan vi få de första indikatorerna på hur våldet i ungas vardag förändrats av våldsförebyggande insatser genom skolåren. Resultatet av den första enkäten har just blivit klart och därför är ingen analys ännu gjord. Men vi visar i denna delrapport några av de svar vi fått, som beskriver det våld som unga i Herrljunga har i sitt liv.

2. Aktiviteter och implementeringsarbete

2.1 Rapporter från förvaltningarna

Vid Kommunstyrelsens sammanträde 24 april 2023 beslutades följande:

- *Kommunstyrelsen understryker vikten av att projektet ska arbetas med i hela kommunen, och att det därför är centralt att förvaltningar, verksamheter och personal deltar i projektets olika insatser.*
- *Samtliga förvaltningar ska inkomma med beskrivning av aktiviteter och insatser i förvaltningens verksamheter till folkhälsostateg och projektledare inom projektet "En kommun fri från våld". Denna information ska inkomma senast en månad innan projektet ska rapporteras till kommunstyrelsen, detta gäller samtliga kvarvarande rapporter.*

2.1.1 Förvaltningarnas svar

Förvaltningarna har, genom en enkät, inkommit med följande beskrivningar.

1. Följande enheter inom förvaltningen har utbildats i våldsförebyggande arbete under perioden 2023-09-01-2024-03-30. Ange också vilka utbildningar som avses.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Bygg, Plan och Miljö - utbildning på APT.

Socialförvaltningen:

Hemsjukvården har gått utbildningen om våld i nära relationer. Sysselsättningsenheten och arbetsmarknadsanställda har deltagit i projektets grundutbildning. Ringvägens gruppbostad har deltagit i projektets grundutbildning samt NCK-Webbkurs om våld. Genomgång av våld på APT utifrån årshjulet. Chefer inom socialt stöd har deltagit på de obligatoriska utbildningarna som erbjudits under perioden. Ledningsgrupp vård och omsorg. Björkhagen, Furuhamnen, Rehab HSL har deltagit i föreläsning gällande våldsprevention. Alla enheter inom IFO har arbetet och arbetar kontinuerligt med våldspreventivt arbete då detta är en grundläggande del av vårt uppdrag. Dock ska sägas att fokus av förklarliga skäl ligger på att arbeta preventivt i syfte att undvika upprepat våld. Alla handläggare går exempelvis en grundläggande utbildning i Freda som är ett screeningsverktyg gällande våldsutsatthet och våldsbenägenhet. Vårt behandlingsteam har under 2023, tillsammans med handläggare inom barn och familj deltagit på utbildning i modellen 'Efter barnförhöret'. En modell som syftar till att skapa trygghet för barnen efter att de berättat om våld och ge föräldrar och närstående verktyg för att undvika upprepning av våld. Hemtjänst Landsbygd. Genomför Riskbedömning avseende Hot och våld i verksamheten. Våld i nära relation. Säbo, demens deltagit i utbildning i våld i nära relation. Genomgång av kommunövergripande rutiner och arbetsplatsens rutiner för hot och våld. Riskbedömning av eventuella hot och våld i verksamheterna. LSS servicebostad, Nästegårdsgatan och Boendestödet har deltagit i utbildning om våld i nära relationer. Arbete för att implementera att fråga om våld pågår på IFO:s enheter, när och hur. Förvaltningsledningens stab (SAS, MAS, IT-strategier/systemförvaltare, stabschef) - ansvar för ledningssystem, dess utformning och uppdatering

Bildningsförvaltningen:

Inget svar har inkommit.

Kommunstyrelsens förvaltning:

Administrations- och kommunikationsenheten har en planerad utbildning inom våldsförebyggande under april 2024.

2. Följande enheter inom förvaltningen har påbörjat ett systematiskt våldsförebyggande arbete. Med systematiskt arbete avses att implementera våldsförebyggande perspektiv i befintliga strukturer. Det kan exempelvis röra sig om att temat är en stående punkt på APT, att frågor om trygghet och våld finns med i rapportering och uppföljning, att det finns rutiner för att förebygga och upptäcka våld samt rutiner då våld skett eller att återkommande delta i kampanjer om våld. Det kan även vara andra typer av aktiviteter som säkerställer att det våldsförebyggande perspektivet är återkommande och kontinuerligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

En del rutiner har tagits fram kring våldsförebyggande arbete

Socialförvaltningen:

I medarbetarsamtal ställs frågan kontinuerligt angående trygghet och våldsutsatthet. På APT tas frågan upp enligt årshjulet och vi diskuterar frågan gällande patienters utsatthet på teamträffar. Alla enhetschefer följer mallen för medarbetarsamtal där frågan om man blir eller utsätter någon för våld. Vid behov erbjuds stöd. Finns en vägledning att använda vid misstanke om våld. Tas upp i löpande rehabsamtal när man är osäker på orsaken (även missbruk, droger frågas efter). Information om var hjälp finns med kontaktuppgifter är uppsatt på arbetsplatsens anslagstavla. Sysselsättningsenheten har fått utbildningen inom våldsprevention och har nu infört på våra APT stående punkt gällande frågan, den inkluderas under punkten arbetsmiljö. Ringvägens gruppboende kommer att ha en stående punkt på APT där "En kortlek fri från våld" kommer att användas. Vissa enheter har infört ett systematiskt arbetssätt i medarbetargrupperna med stöd av kommunens projektledare initialt. Vi jobbar kontinuerligt i veckorna kring säkerhetsplaneringar i enskilda ärenden. Vi har metoder för hur vi jobbar med att förebygga våld och upptäcka våld i våra utredningsarbeten med klienter. Socialförvaltningen deltar i de kommunövergripande kampanjerna.Handledning av adekvat profession om verksamheten har situation som utgör ett behov av detta. Våld och trygghetsperspektivet diskuteras kontinuerligt i verksamheten med personalgrupper, både i och utanför ramen av arbetsplats träffar. Deltar i ett nationellt nätverk för uppföljning och analys via SKR. I nätverket har vi bland annat arbetat för ökad individbaserat systematisk uppföljning och i det arbetet har uppföljning av våldsutsatta och våldsutövare varit ett pilotområde. IFO arbetar sedan lång tid med ett systematiskt förebyggande arbete kring våld. Som tidigare nämnts så arbetar vi systematiskt med att både upptäcka våld, skydda mot pågående våld samt att förebygga upprepning av våld. IFO rapporterar in nyckeltal och statistik till både Länsstyrelsen, Socialstyrelsen, SKR och Kolada. IFO har ett särskilt sammansatt team som arbetar med frågan både strategiskt och som praktiskt stöd i individärenden där det förekommer våld. Inom IFO är våldsutsatthet även en arbetsmiljöfråga utifrån att våra medarbetare har en hög grad av utsatthet vad gäller hot och hot om våld. Detta perspektiv tas upp regelbundet via APT och LSG. För dialog kontinuerligt med personal såväl i grupp som enskilt vid misstanke och förebyggande. IFO:s VINR-team håller på att ta fram ett upplägg för hur vi kan kompetensförsörja medarbetare i våld i nära relation och hedersrelaterat våld samt hur vi kan jobba med FREDA-kortfrågor i våra verksamheter. Från april 2024 är vi i Herrljunga med som testkommun för ett forskningsprojekt RISKSAM som är en modell för samverkan, primärt mellan socialtjänst och polis med fokus på samverkan för att förebygga, hantera, minska risken för att inte återfalla i våldsutövande eller bli våldsutsatt. Det våldsförebyggande perspektivet är väl inarbetat och prioriterat i socialförvaltningens strukturer. I vårt ledningssystem som finns tillgängligt på Komnet finns såväl rutiner som stödmaterial i ett särskilt avsnitt.

Bildningsförvaltningen:

Inget svar har inkommit.

Kommunstyrelsens förvaltning:

Administrations- och kommunikationsenhetens har pratat om trygghet på arbetet, tagit fram en krisrutin för enheten. Men systematiskt arbete inom våldsförebyggande som fokus har ej tagits upp. Förhoppningen är att starta med detta efter utbildningen som är planeras senare i april Biblioteket har påbörjat. Sportcenter har inte fått igång någon kontinuitet, men det är på gång.

3. Beskriv övriga våldsförebyggande insatser och aktiviteter som skett i förvaltningen under perioden 2023-09-01-2024-03-30.

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Samtliga enhetschefer har deltagit på en vecka fri från våld.

Socialförvaltningen:

Chefsutbildningar har genomförts. Föreläsningar kring psykisk ohälsa, En vecka fri från våld, utbildningsdag i mänskliga rättigheter. Vår våldsgrupp på IFO står för god kunskap och sprider till IFO:s övriga personal om det som är nytt samt handleder och vägleder i dessa frågor.

Föreläsning och utbildning för chefer. Hemgårdens personal har även träffat representanter från Jämställdhetsmyndigheten för diskussion kring våldsutsatthet bland äldre.

Stående punkt på medarbetarsamtalen, pratat om våldsförebyggande insatser på APT. Medarbetare deltar på Länsstyrelsen gemensamma nätverksträffar. Utbyte och nätverkande sker med andra Sjuhäradskommuner. Utbildning i modellerna: Efter barnförhöret, Freda och Family Check up (FCU), samtliga modeller har med lite olika fokus, syftet att upptäcka, skapa skydd för våldsutsatta och att motverka upprepat våld. Under 2023 har avtal slutits med annan kommun och fastighetsägare i syfte att öka möjligheten för IFO att kunna erbjuda ett stadigvarande boende för våldsutsatta (med stöd av statsbidrag). En utökning har gjorts för att erbjuda föräldrastöd utlokaliserat. Denna satsning gjordes via statsbidrag och via vår familjecentral i samverkan lokalt elevhälsoteam som en förebyggande åtgärd. En strukturerad samverkan sker både via SSPF och via SkolSoc när det gäller samverkan på strategisk likväl som i individärenden, ofta gäller det frågor som är att betrakta som våldsförebyggande. Extra fokus v.47, En vecka fri från våld, med information, medarbetare hade broschyrer som lyfte fram fokuset för den veckan. Chefer inom förvaltningen har erbjudits utbildning och utvecklar insatser för att främja trygghet och förebygga våld. Vi har information, broschyrer, planscher, i våra lokaler som ses av både medarbetare och besökare, klienter. Samverkan med Familjecentralen där medarbetare från socialtjänst varit med vid grupptillfällen och informerat om våld i nära relation. Vi har representant från socialtjänst i Utvägs nätverk för våldsutövare. Representant från socialtjänsten i Borås Resurscentrum för hedersrelaterat våld. IFO har ett VINR-team med representanter från alla våra verksamheter som jobbar på uppdrag av styrgruppen som är enhetscheferna på IFO. Ledningssystemet uppdateras löpande.

Bildningsförvaltningen:

Inget svar har inkommit.

Kommunstyrelsens förvaltning:

Delar av bibliotekets personal deltog 15/12 i utbildningsdagen i mänskliga rättigheter.

4. Planeras några kommande utbildningar, insatser eller aktiviteter kring våldsförebyggande arbete? Om ja, vilka?

Samhällsbyggnadsförvaltningen:

Fastighet - utbildning 24 april APT, Lokalvård - utbildning 29 april APT

Socialförvaltningen:

Vi planerar en utbildning för hemsjukvården i att möta våld som patienter blir utsatta för eller utsätter annan för i hemmet. Vi kommer att ha en stående punkt på APT gällande våldsförebyggande arbete. Arbete pågår med att lyfta frågor om våld och våldsförebyggande insatser bland brukare/deltagare i verksamheterna. Samt att viss personal genomför utbildning via Kunskapsguiden avseende våld i nära relation. Vår våldsgrupp kommer utbilda resterande

personalgrupper på IFO i vissa grundläggande bedömningsinstrument hur man förebygger och upptäcker våld. Uppföljning kring arbetet att som chef fråga om våld skall ske under 2024. Lyfta frågan i vardagliga sammanhang för att möjliggöra en ökad medvetenhet. Vi arbetar strukturerat och systematiskt med att kvalitetssäkra och följa upp vårt arbete gällande det våldspreventiva arbetet, våra insatser till skydd och våra insatser för att motverka upprepat våld (insatser för våldsutövare). Detta görs bl.a via vårt årshjul för utbildning och fortbildning, via våra olika nätverk, via inrapportering och insamlandet av resultat för analys. Vårt sammansatta team för arbetet kring våld i nära relationer har fått nyligen fått ett förtydligt uppdrag att se över vårt årshjul för att i det skapa en än tydligare systematik i utbildning och fortbildning i frågor som rör våld. Framöver ska våld samt risk- och skyddsfaktorer kartläggas återkommande i Herrljunga kommun. Samtliga chefer i kommunen skall gå utbildning i våldsprevention och utveckla insatser för att främja trygghet och förebygga våld. Föra en kontinuerlig dialog med verksamheterna kring våldsförebyggande arbete och innebörden med varför det är viktigt att prata om det innan det händer. Det pågår arbete på IFO för att få en hållbar struktur för både kompetensförsörjning av våld i nära/heder och att upptäcka våld, ställa frågan. Implementera modellen RISKSAM.

Bildningsförvaltningen:

Inget svar har inkommit.

Kommunstyrelsens förvaltning:

Biblioteket kommer 7/5 gemensamt gå webbutbildningen i våldsförebyggande arbete och 14/5 gör vi en workshop tillsammans med Projektledningen för "En kommun fri från våld" då vi hittar möjligheter för oss i biblioteksverksamheten att arbete våldsförebyggande. Sportcenter: Ett besök på nästa APT, där projektet ska uppdatera och repetera med personalen.

2.1.2 Kommentar från projektledningen

De av Samhällsbyggnadsförvaltningens enheter som är kopplade till kommunens skolor, alltså Måltidsservice, Fastighet och Lokalvård får under våren 2024 utbildning genom projektet. Förvaltningen anger också att de deltagit i kampanj och att vissa rutiner tagits fram gällande våldsprevention.

Socialförvaltningens enkät är besvarad av respektive enhetschef, vilket förklarar de omfattande svaren. En stor del av förvaltningens svar rör indikerad prevention, alltså insatser till våldsutsatta och våldsutövare, vilket alltså skiljer sig från universell våldsprevention, brett riktad till alla och med fokus på att förändra normer, som En kommun fri från våld har fokus på.

Bildningsförvaltningen har tyvärr inte inkommit med svar, men projektledningen har under perioden haft tät kontakt med förvaltningen. Vi förutsätter att vi känner till merparten av det våldsförebyggande arbetet i förvaltningen och har beskrivit det, ur projektets perspektiv, i delrapporten.

Inom Kommunstyrelsens förvaltning sker ett par utbildningar genom projektet under våren. Projektledningen kommer också tillsammans med ansvarig enhetschef, stärka upp i planering och uppföljning av arbetet på Sportcenter, där ett av projekts operativa ombud verkar.

Sedan förra delrapporteringen kan sägas att det skett en viss förflyttning i medvetenhet kring det universella perspektiv på våldsprevention som projektet verkar inom och att alla slags verksamheter har möjlighet att göra en insats utifrån sitt uppdrag. Det krävs dock fortsatt förankring och fler utbildningsinsatser för få en systematisk våldsprevention på plats inom samtliga förvaltningar. Det krävs också ett eget ansvarstagande inom förvaltningarna kring att själva initiera och genomföra aktiviteter och insatser.

2.2 Projektledning

Projektledningen består av en projektledare samt en ombudsgrupp, där även folkhälsstrateg samt representanter från Freetime-Altorpskolan och Herrljunga Sportcenter ingår. Ombudsgruppen för En kommun fri från våld organiseras som en operativ grupp under Styrgrupp för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete.

I inledningskedet anställdes ombudet från Freetime-Altorpskolan av projektet på 25% för att bistå i att planera kampanjen En vecka fri från våld samt Trygghetsdag för åk 5. När projektet nu är inne på det sista året har projektledningen, i samråd med rektor på Altorpskolan, valt att avsluta anställningen för att ombudet istället ska lägga större fokus på implementering på fritidsgården och skolan.

Ombuden på Freetime-Altorpskolan och Sportcenter har hittills haft svårt att implementera våldsförebyggande aktiviteter och insatser i sina verksamheter i den omfattning som projektledningen hade hoppats på. Därför har dialogen med respektive enhetschefer intensifierats och projektledare stöttar under vårterminen 2024 upp med planeringstid och avstämningar på APT. Se mer under rubriken 2.5 Våldsförebyggande metoder.

Projektledare deltar återkommande i Utvecklingsnätverk En kommun fri från våld. Nätverket består av kommuner som arbetar med systematisk våldsprevention utifrån handboken Inget att vänta på och som kan sägas utgöra spetskommuner i Västra Götalands län, när det gäller våldspreventivt arbete. Länsstyrelsen Västra Götaland och Jämställdhetsmyndigheten deltar också i nätverket, i syfte att informera, men också lyssna in vad som sker i kommunerna. I gruppen sker ett ömsesidigt lärande och erfarenhetsutbyte, där projektledningen får ta del av goda idéer och arbetssätt samtidigt som myndigheterna och de övriga kommunerna uttrycker att de har stort utbyte av att få ta del av arbetet som sker i Herrljunga kommun.

Som en uppföljning till den processledarutbildning som ombudsgruppen deltog i under 2022 och 2023, sker regelbunden avstämning med organisationen MÄN. Projektledningen ges möjlighet att beskriva de olika processer som ingår i projektet och hur de utvecklas. MÄN har mångårig och stor erfarenhet av samverkan med kommuner som implementerar systematisk våldsprevention och kan därmed ge konstruktiv feedback och handledning. Huvudsakligt budskap från MÄN brukar vara att skynda långsamt och att de ser att Herrljunga är på rätt spår i att väva in ett våldsförebyggande arbete i befintliga system och strukturer. Deras erfarenhet har visat att implementering av våldsprevention i skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats är en långsiktig, mångårig process, där det gäller att inte släppa taget.

I samhället sker en stor utveckling inom områdena våld och våldsprevention, något som beskrivs i Delrapport 2 från En kommun fri från våld. Det kommer ständigt nya forskningsrapporter och lagstiftningen ses över. I den mån tiden tillåter ser projektledningen till att hålla sig uppdaterade genom att läsa rapporter och delta i konferenser.

- Avstämning MÄN, 22 augusti
- Nätverksträff Utvecklingsnätverk En kommun fri från våld, 25 augusti
- Slutkonferens Killar om porr, Organisationen MÄN, 29 september
- Nationell konferens, En vecka fri från våld, 17 november
- Nätverksträff Utvecklingsnätverk En kommun fri från våld, 19 december
- Avstämning MÄN, 6 februari
- Nationell konferens, Våld i ungas nära relationer - Hur ser forskningen ut? 14 februari
- Avstämning MÄN, 20 mars
- Nätverksträff Utvecklingsnätverk En kommun fri från våld, 22 mars

2.3 Kunskapsspridning

En av de tre förändringsfaktorer som ligger till grund för den våldspreventiva satsningen är att sprida kunskap om våld och sambandet mellan lindrigt och grovt våld. Under rapportperioden har arbetet med att nå ut med grundutbildningar om att förebygga våld fortsatt. Kortare utbildningsdragningar har också gjorts på APT för några enheter. Ett utbildningspaket har tagits fram, i syfte att tydliggöra den resurs som projektet kan utgöra för enheter och förvaltningar.

På förskolorna i Herrljunga, som var den första gruppen att få grundutbildningen Att förebygga våld, och som sedan fick utdelade bokpaket att arbeta med i barngrupperna, fortsätter arbetet även om projektet inte har lika tät kontakt med förskolorna längre. Vi har fått flera förfrågningar om att delta i föräldramöten med information om våld, samtycke och kroppslig integritet. Det är väldigt positivt att förskolorna ser vikten av att få med vårdnadshavare i det förebyggande arbetet och att det är en viktig väg för att sprida kunskap om våld och öka tryggheten för barn i Herrljunga.

Gymnasieskolan Kunskapskällan har utvecklat schemabrytande Må bra-dagar, där projektet varit med och skapat innehåll. Vid det första tillfället, i oktober, anlätades Kvinno- och tjejjouren Borås för att leda pass om våldspyramiden, med kunskap om hur grövre våld hänger ihop med vardagligare våld. Projektet skulle också ha lett pass för att inspirera eleverna till att vara aktiva åskådare vid våld, men tyvärr behövde det ställas in på grund av sjukdom. Till nästa Må bra-dag, i mars, gavs projektet möjlighet att genomföra en föreläsning om olika former av våld och hur det kan yttra sig i ungas vardag. Föreläsningen utgjorde förberedelse till en enkät om våld som eleverna fick svara på och som vi arbetat med en längre tid. Enkätsvaren kan ge oss ledtrådar om vilka insatser som är mest relevanta att använda på gymnasiet. Mer om enkäten går att läsa i avsnitt 2.7 Kartläggning.

Under hösten påbörjades dialoger kring kunskapshöjande insatser för den personal i skolorna, som inte är lärare. Det gäller medarbetare inom kost, lokalvård och fastighetsskötsel. Grundutbildning Att förebygga våld har genomförts för Kostenheten och planerats för lokalvård och fastighetsskötsel. Det här är en process som hittills visat att samarbetet med skolorna ser väldigt olika ut och är beroende av rektors inställning. Det har också blivit tydligt att det finns ett antal luckor, som handlar om oklarheter då våld sker där ansvaret är oklart, exempelvis i matsalarna. KIA-rapportering sker, men processen kring åtgärder har hittills inte skett i samverkan mellan skolor och kostenhet, utan snarare i så kallade stuprör. Det här är ett tydligt exempel på hur givande det är för projektledningen att utbilda verksamheter eftersom det ger oss möjlighet att lyssna in och få syn på liknande luckor, som vi då kan arbeta för att täppa till. Vi tar frågan vidare till Bildningsförvaltningen, i syfte att skapa dialog och en stärkt samverkan i det trygghetsfrämjande och våldsförebyggande arbete som kan ske i skolorna och med en förhoppning om tydligare ansvarsfördelning bland de olika yrkesroller som verkar där.

Under 2023 har en process påbörjats för att väva in det våldsförebyggande perspektivet i arbetet med mänskliga rättigheter. Rättighetsnätverket har fått ta del av Grundutbildning Att förebygga våld och när nätverket bjöd in medarbetare och politiker till Utbildning om mänskliga rättigheter i december, deltog projektledare för En kommun fri från våld med ett pass om kopplingen mellan mänskliga rättigheter och våldsprevention.

Enligt projektplan för En kommun fri från våld ska kunskapsförsörjning om våldsprevention erbjudas till civilsamhället. Sedan tidigare i projektet har kunskapshöjande insatser riktats till föreningslivet i stort genom certifieringen Utmärkt förening och till idrottsföreningar i synnerhet genom föreläsningar i samarbete med RF SisU. Projektledningen ser också de kyrkliga samfundet i Herrljunga som viktiga aktörer, då de både når ut till många, men som också har en stor kompetens på området. Då vi sökt kontakt har vi fått respons från Equmeniakyrkan, som visade stort intresse för ämnet och där vi kunde se beröringspunkter där det skulle vara givande för båda parter att samarbeta. Equmeniakyrkan har ett stort ungdomsarbete och verksamheterna leds i många fall av ideella ledare.

Ett våldspreventivt perspektiv skulle med fördel kunna implementeras i de befintliga ledarutbildningarna. Inom församlingens scoutarbete används ledarutvecklingsmaterialet Trygga möten, vilket är ett utmärkt trygghetsfrämjande material som även ger kunskap och färdigheter i våldsprevention. Materialet skulle kunna användas för bredare målgrupper, såsom till andra scoutverksamheter och till idrottsföreningar. En kommun fri från våld bistår gärna Equmenia i spridande av materialet. Dialogen med Equmeniakyrkan fortsätter under våren 2024.

Även näringslivet ska, enligt projektplan för En kommun fri från våld, erbjudas kunskap om våld och stöd i att hitta förebyggande arbetssätt. En kommun fri från våld skulle ha medverkat vid en av Fokus Herrljungas nätverksluncher i februari, för att informera om kommunens satsning på våldsprevention. Men på grund av en krock i deras bokningar blev vår medverkan uppskjuten till efter sommaren 2024. För att vi ändå ska komma igång med att nå ut med kunskap till näringslivet har vi bett Fokus Herrljunga om hjälp att hitta ett lämpligt företag att göra en pilotinsats på. Vår tanke är att uppvakta ett företag och erbjuda samarbete och kunskap i hur våldsprevention kan implementeras i arbetsmiljöarbetet. Därefter skulle samma insats kunna spridas till fler företag.

- Grundutbildning Att förebygga våld, Rättighetsnätverket, grundutbildning del 3, 18 september och 10 oktober
- Medverkan på föräldramöte, Ods förskola, 11 oktober
- Må bra-dag, Kunskapskällan, medverkan av Kvinno- och tjejjouren Borås, 17 oktober
- Grundutbildning Att förebygga våld del 2, Sysseleby, 23 oktober
- Grundutbildning Att förebygga våld, Arbetsmarknadsanställda, 5 december
- Medverkan på Utbildningsdag om mänskliga rättigheter, 15 december
- Grundutbildning Att förebygga våld, Funktionshinder 1, 28 februari
- Må bra-dag, Kunskapskällan, föreläsning och enkät, 21 mars

2.4 Implementeringsarbete

Projektledningen lägger fortsatt stor kraft på implementering, i syfte att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en *hela kommunen*-ansats.

Projektledningen har exempelvis deltagit på möte med Kommunledningsgruppen, i syfte att uppdatera om hur projektet fortlöper och vilket arbete som kommer ske under 2024, kopplat till utbildning, implementering och uppföljning. Projektledningen framförde även en stark uppmaning om att använda oss som en resurs i förvaltningarna under projektets sista år. Vi ser ett fortsatt stort behov av kunskap om universell prevention i förvaltningarna och anser att projektet inte brukas som en resurs för kunskapshöjande och processledning i tillräckligt stor grad. Skiftet från att agera enbart åtgärdande då våld uppstått, till att också arbeta systematiskt förebyggande och trygghetsfrämjande har överlag inte skett. Vi har dock förståelse för att processen är sådan att den skulle kunna jämföras vid att vända en atlantångare, men det pekar också på vikten av att hålla ut och fortsätta arbeta enträget och långsiktigt för implementering av ett förebyggande perspektiv på våld.

Det kan nämligen också sägas att i processer och sammanhang där projektet verkat uppsökande och fört dialog över en längre tid, ser vi en förändring som innebär att projektet börjar efterfrågas som en resurs. Det gäller förfrågningar om utbildning, men också mer processinriktade frågor om exempelvis metoder och förhållningssätt. Exempel på detta är att enheter bokar in grundutbildningar eller workshops, att högstadiet vänt sig till projektledningen för råd kring implementering av våldsförebyggande arbete och att HR vill samverka kring processer kopplade till våld som en arbetsmiljöfråga.

I samband med att dialog inleddes med HR kring förstärkande av ett förebyggande perspektiv i de APT-material som berör våld, fick projektet frågor om våldsprevention som arbetsmiljöfråga. HR lyfte hur incidentrapporteringen kring hot och våld i skolorna ökar och vi resonerade kring möjliga strategiska insatser för att möta den utvecklingen. I fortsatt dialog mellan projektet och HR vill vi utveckla ett parallellt spår till MVP, som ju riktas till skolelever. Utifrån samma utgångspunkter skulle ett spår av insatser kunna riktas till medarbetare i skolorna, men utifrån det arbetsmiljömässiga perspektivet. Ett sådant spår skulle kunna komplettera, men även förstärka ett förebyggande helhetsperspektiv inom skolorna. Dialogen med HR kommer fortsätta under våren 2024.

En dialog har också startats med Bildningsförvaltningens ledningsgrupp gällande strategier kring de olika förebyggandemetoder som används i skolorna. Det finns en rådande bild av att nya metoder, för att förebygga problematik som exempelvis psykisk ohälsa, stress eller våld, startas upp utan tillräckligt med förankring och förarbete. I vissa fall utbildas ledare inom nya metoder, som sedan inte är intresserade av att använda dem eller som inte ges möjlighet att avsätta tillräcklig tid inom sina tjänster för att kunna bedriva det tänkta arbetet. Följden blir att metoder som kommunen investerat i lever en tynande tillvaro och ibland hänger på en enda hängiven person. Det finns en önskan från elevhälsan, folkhälsostrategen och En kommun fri från våld om att Bildningsförvaltningen skulle arbeta mer medvetet, strategiskt och långsiktigt när det gäller de främjande och förebyggande metoderna. I dagsläget finns det, tack vare satsningen En kommun fri från våld, en stark grund för det våldsförebyggande arbetet på mellanstadiet, något som också skulle gå att bygga vidare på för högstadiet och gymnasiet. Representanter från elevhälsan har i nämnda dialog uttryckt vikten av att prioritera just det våldsförebyggande arbetet i skolorna, då det finns stora behov och då våldet även får följderna på områden som psykisk hälsa, missbruk och så kallade skolmisslyckanden. Ledningen för Altorpskolan har också vänt sig till projektledningen med önskemål om stöd i att bygga upp ett övergripande våldsförebyggande arbete för all personal på högstadiet. Dialogen i dessa frågor fortsätter under våren 2024.

Det kampanjarbete som projektet bedriver, i form av En vecka fri från våld samt Svartsjuka är inte romantiskt, men även det lokalt utformade budskapet Trygga Herrljunga, ger interna effekter kopplade till implementering. Vi har sett att kampanjerna väcker intresse och går att använda som ett sätt att sprida kunskap. Det kan vara ett tillvägagångssätt för att visa hur våldsprevention är en relevant fråga för alla olika slags verksamheter. Projektet har valt att under kampanjerna erbjuda programpunkter och kommunikationsmaterial som skulle kunna sägas ha en låg tröskel. Det kan röra sig om lunchseminarium som med ett lättsammare tilltal ändå kan fungera tankeväckande och kunskapshöjande eller om bordsprat och pins som kan väcka nyfikna samtal snarare än motstånd eller ifrågasättande. Utifrån detta har vi sedan kunnat väcka intresse för samverkan i form av utbildningar eller andra insatser.

Inom Socialförvaltningen finns exempel på enheter som deltagit i Grundutbildning Att förebygga våld och som därefter hittat vägar att implementera ett fortsatt lärande i sina ordinarie strukturer. Det gäller Sysselsättningsenheten och kommunens arbetsmarknadsanställda samt Ringvägens gruppboende som fört in pedagogiska metoder för dialog som stående punkt på APT.

2.5 Våldsförebyggande metoder

I projektplanen för En kommun fri från våld beskrivs hur ett av delmålen för projektet är att våldsförebyggande metoder används systematiskt i förskolor, skolor, öppen förskola, fritidsgård och sporthall.

2.5.1 Förskolor

På förskolorna i Herrljunga, som var den första gruppen att få grundutbildningen Att förebygga våld, och som sedan fick utdelade bokpaket att arbeta med i barngrupperna, fortsätter arbetet, även om projektet inte har lika tät kontakt med förskolorna längre. I projektets slutrapport kommer förskolornas metoder och tillvägagångssätt att arbeta med bokpaketen redovisas. Projektledningens uppfattning är att kunskapsnivån om förebyggande arbete samt risk- och skyddsfaktorer generellt är hög bland förskolepedagoger samt att det inom förskolorna finns medvetna och utvecklade arbetssätt för att hantera konflikter och förebygga våld.

2.5.2 ABC- Alla barn i centrum

I början av 2023 utbildades de första två gruppledarna i ABC – Alla barn i centrum, som är den metod för föräldraskapsstöd som visat sig mest lovande för våldsförebyggande effekter.

Gruppledarna är förskollärare respektive socionom på Familjecentralen, där tre ABC Föräldrautbildningar hittills ägt rum. Utbildningarna har varit populära och varje grupp har blivit fulltecknad, med kölista. Cirka 10 personer deltar i varje grupp. En föräldrautbildning per termin kommer fortsatt hållas på Familjecentralen.

Ytterligare två gruppledare, en skolkurator och en individ- och familjebehandlare, utbildades under början av 2024, i syfte att möta den stora efterfrågan från föräldrar, men också för en bättre geografisk spridning av ABC i kommunen. De har genomfört en första utbildning på Mörlanda skola i Annelund där nio föräldrar deltog.

Erfarenheten hittills är att gruppdeltagarna i ABC är engagerade och att det uppstår utvecklande diskussioner och reflekterande samtal. Majoriteten av föräldrarna har varit nöjda med ABC och känner att de fått ny kunskap och mer insikt om sina barns behov. De tillbringar mer tid med barnen och har fått självinsikt. På frågan *På vilket sätt har kursen hjälpt dig som förälder?* har kursdeltagare svarat att de lärt sig hur de kan lösa konflikter och lugna sig när de blir arga, att de fått reflektera kring sitt föräldraskap och sitt eget beteende, att de fått konkreta verktyg som förbättrar relationen till barnen och att de känner sig tryggare som föräldrar efter ABC. Gruppledarna har också märkt att deltagare tipsar andra föräldrar om utbildningen.

Vid ett kurstillfälle ges information om var det går att vända sig i behov av mer stöd och deltagarna ges även möjlighet att boka enskilda samtal. Insatsen är därmed universellt förebyggande, då den vänder sig till en bred allmänhet, men den ger även en möjlighet att fånga upp familjer med ökat stödbehov.

2.5.3 MVP Mellanstadiet (hette tidigare Agera tillsammans)

Sedan vårterminen 2023 används metoden MVP Mellanstadiet systematiskt på kommunens samtliga mellanstadieskolor. Första omgången fick årskurs 4, 5 och 6 ta del av programmet. Planen var att därefter hålla programmet årligen för årskurs 4, men lärarnas sammantagna erfarenheter från första omgången visade att eleverna i årskurs 5 var mer mottagliga och en lämpligare målgrupp. Från läsåret 2023/2024 genomförs alltså programmet årligen för årskurs 5. Vid avstämningar med rektorer för mellanstadieskolorna har vi fått höra att MVP Mellanstadiet tagits emot i huvudsak väl. Skolorna har valt lite olika tillvägagångssätt, bland annat kring hur de förhåller sig till MÅN:s starka rekommendation om att vara två ledare som tillsammans leder MVP-lektionerna. På vissa skolor har

det fungerat väl, medan man på andra skolor istället låter lärare leda på egen hand. Projektledningen har av MÅN rekommenderats att noga följa arbetet och följa upp att valet att inte vara två ledare inte avsevärt påverkar kvalitén på lektionerna och att man inte missar att upptäcka elever som lever i våld och som skulle behöva erbjudas stöd.

Då grundutbildningen i MVP Mellanstadiet var genomförd var tanken att lärarna skulle delta i metodhandledning med organisationen MÅN och där lära sig en form för fortsatt kollegial handledning. Det ingick också i det baspaket som projektet har bekostat. Här har det varit svårt att få rektorer att prioritera och hitta gemensamma datum. Efter många turer har rektorerna för mellanstadieskolorna meddelat att de avstår att delta i handledningen. Projektledningen anser att det är beklagligt att handledningen prioriterats bort, då vi tror att det skulle stärka hållbarheten och kvalitén i arbetet. Efter dialog med MÅN har vi fått besked om att vi, istället för det planerade upplägget, skulle kunna genomföra handledning för en mindre grupp lärare, vilket vi hoppas kunna realisera.

Arbetet med MVP Mellanstadiet utgör en viktig och gedigen grund för det våldsförebyggande arbetet i skolorna i Herrljunga, vilket öppnar möjligheter att bygga vidare på ett systematiskt arbete även i övriga stadier.

2.5.4 Altorpskolan och Kunskapskällan

I projektplan för En kommun fri från våld finns beskrivet att metoden Machofabriken är implementerad på högstadiet och gymnasiet. Det finns lärare och representanter från elevhälsan som är utbildade ledare i Machofabriken och som leder lektioner och övningar från programmet. Dock används inte metoden idag ur det systematiska universellt förebyggande perspektiv som är projektets utgångspunkt. Istället plockas enstaka övningar eller lektioner in "vid behov", med andra ord då problematik redan uppstått i en klass. Utgångspunkten för En kommun fri från våld är att våldsförebyggande metoder ska användas systematiskt för samtliga elever, i syfte att förebygga att problematik ska uppstå.

Rektorerna på högstadieskolan Altorpskolan har sökt kontakt med En kommun fri från våld med önskan om stöd i att bygga upp ett våldsförebyggande arbete på skolan. I dialogen har framkommit att rektorerna ser stora behov av att ta ett helhetsgrepp, med fokus på att förändra de normer som råder kring våld på skolan och att skapa en samstämmighet i personalgruppen kring att agera vid både grövre och mer vardagligt normaliserade former av våld. Här ser vi, både rektorer och projektledning, att metoden Machofabriken inte ger möjlighet att täcka de stora behov av förändring som finns. Istället har rektorerna tagit intryck från arbetet som sker på mellanstadieskolorna och bitt om mer information om vad det skulle innebära att implementera MVP även på högstadiet.

Projektledningen ser väldigt positivt på möjligheten att starta upp MVP på högstadiet och det är glädjande att arbetet på mellanstadiet gett ringar på vattnet. Det skulle skapa den typ av kedja genom skolåren som eftersträvas inom förebyggande arbete. Elever som börjar i högstadiet skulle mötas av samma förhållningssätt och språk kring våld som de har med sig från mellanstadiet. Möjligheterna att förändra normer kring våld bland unga skulle öka om det förebyggande arbetet inte försvagas eller stannar av efter mellanstadiet. MVP inspirerar unga till ledarskap och att vara aktiva åskådare, vilket öppnar en möjlighet för högstadieelever att vara goda förebilder. Programmet är brett och kan också ge positiva effekter på exempelvis studiero, kamratkultur och psykisk hälsa, samtidigt som möjligheterna att fånga upp elever som lever i våld och som behöver stöd förstärks. MVP kan också fylla en viktig roll som komplement till den undervisning om sexualitet, samtycke och relationer som beskrivs i nya läroplanen.

En implementering av MVP Högstadiet vore ett omfattande arbete, som inte ryms inom projektets ramar. Men det skulle öppna för ännu fler möjligheter, såsom att skapa ett eget team av utbildare,

som kan lära ut metoden till nyrekryterade pedagoger, leda fortbildningsdagar och tillfällen till erfarenhetsutbyten, istället för att köpa in konsulttjänster. MVP skulle stå på en starkare grund i Herrljunga, med möjlighet att utgöra en bas i det våldsförebyggande arbetet. I den händelse att även gymnasieskolan Kunskapskällan framöver blir aktuell för MVP, skulle den implementeringen kunna göras både effektivare och till en betydligt lägre kostnad.

Projektledningen har under 2023 haft regelbunden kontakt med gymnasieskolan Kunskapskällan. Utgångspunkten var från början att stärka upp och systematisera arbetet med metoden Machofabriken, men precis som på högstadiet har vi lagt den processen lite åt sidan, då vi inte ser att det spåret skulle ge den största effekten. Istället har vi deltagit i skolans Må bra-dagar, som beskrivits i avsnitt 2.3 Kunskapsspridning.

2.5.5 Fritidsgården Freetime

På fritidsgården Freetime finns ett av de operativa ombuden inom En kommun fri från våld, som också slutfört utbildning till processledare i våldsprevention. Målsättningen har, från start i projektet, varit att våldsförebyggande metoder ska användas systematiskt på fritidsgården. I dagsläget är det målet relativt långt från att uppnås, trots att projektet satsat resurser i form av gedigen utbildning och handledning. Därför stärker projektledningen, tillsammans med ansvarig rektor, upp i planering och uppföljning av arbetet på fritidsgården under 2024. Tanken är att aktiviteter kopplat till våldsprevention ska genomföras på schemalagda temakvällar under återstoden av vårterminen. Det kan vara aktiviteter som handlar om att öka kunskap om våld, utmana könsnormer kopplat till våld eller att inspirera fler att vara aktiva åskådare. Men det kan också röra sig om teman som har stärkande effekt på skyddsfaktorer kopplat till våld. Det är en process för både medarbetare och besökare på fritidsgården att komplettera mer kravlös förströelse och "häng" med högre grad av planerat och strukturerat innehåll. Ur ett förebyggande perspektiv är det dock en riktning som kan leda mot en mer inkluderande verksamhet med fokus på delaktighet, engagemang och trygghet.

2.5.6 Herrljunga Sportcenter

På Herrljunga Sportcenter finns det andra operativa ombudet inom En kommun fri från våld, som också slutfört utbildning till processledare i våldsprevention. Målsättningen har, från start i projektet, varit att ett aktivt våldsförebyggande arbete ska bedrivas systematiskt på Sportcenter. I dagsläget är det målet relativt långt från att uppnås, trots att projektet satsat resurser i form av gedigen utbildning och handledning. Därför har projektledningen ambitionen att, tillsammans med ansvarig enhetschef, stärka upp i planering och uppföljning av arbetet på Sportcenter under 2024. Tanken är att arbetsgruppen, under ledning av det operativa ombudet tillsammans med chef, ska genomlys och utveckla rutiner och arbetssätt så att de genomsyras av de förändringsfaktorer som ligger till grund för våldsprevention.

2.6 Kampanjer

Projektet arbetar för att fler aktörer i kommunen ska delta i kampanjer för att sprida kunskap om våld och uppmärksamma det förebyggande arbetet. Projektledningen har tillhandahållit kampanjmaterial och ansvarat för samordning. Vi ser kampanjerna som en möjlighet att väcka frågan om våld, för att sedan kunna följa upp med utbildning och insatser ur ett mer systematiskt perspektiv.

2.6.1 En vecka fri från våld 2023

En vecka fri från våld är en årlig nationell kampanj- och aktivitetsvecka som lyfter det förebyggande arbetet mot våld. Kampanjen är framtagen av Unizon tillsammans med organisationen MÅN och stöds av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Jämställdhetsmyndigheten samt länsstyrelserna.

I Herrljunga har kampanjen uppmärksammats sedan 2022 och projektledningen har varit samordnande. Förhoppningen inför 2023 års En vecka fri från våld, var att fler aktörer skulle delta aktivt i kampanjen. För att möjliggöra detta tidigare lades planeringsarbetet och vi bjöd in till planeringsmöten, i syfte att inspirera och tillsammans spåna idéer. På ett tidigt stadium tog vi kontakt med Kvinno- och tjejjouren Borås samt RF Sisu, som båda ville genomföra programpunkter under kampanjen, i samarbete med Herrljunga kommun. En vecka fri från våld synliggjordes bland annat av Sportcenter, Familjecentralen, Kulturhuset, Socialtjänst och anhörigsamordnare, Freetime samt i Kommunhuset. Projektet tillhandahöll även material till Herrljunga köpmannaförening, som uppmärksammade Orange Day – FN:s internationella dag mot våld mot kvinnor, vilken sammanfaller med En vecka fri från våld.

Projektledningen hade planerat programpunkter under kampanjveckan för både allmänhet, föreningsliv och medarbetare i kommunen. På grund av sjukdom fick vi, på ganska kort varsel, ställa in de aktiviteter som riktades till medarbetare, för att istället fokusera på de utåtriktade programmen. Planerade kommunikationsinsatser kunde dock genomföras både internt och externt.

- Uppstartsmöte En vecka fri från våld, 31 augusti
- Planeringsmöte En vecka fri från våld, 4 oktober
- After work fri från våld, 20 november
Föreläsning och pizzabuffé på Hotell Herrljunga, för allmänhet och föreningsliv. Medverkan av Linnea Claesson, Kvinno- och tjejjouren Borås, Individ- och familjeomsorgen Herrljunga samt En kommun fri från våld Herrljunga.
- Föreningskväll, 21 november
Prova på-möjligheter på Sportcentrum, för allmänheten. Föreningar visade upp sin verksamhet och besökande barn och familjer fick möjlighet att prova på. En meningsfull fritid är en stark skyddsfaktor mot våld.
- Familjecentralen uppmärksammade kampanjen med en utställning om våld i Öppna förskolans lokaler, samt genom att synliggöra kampanjmaterial. Representant från Individ och familjeomsorgen besökte verksamheten med information om våld. Temat lyftes också på Familjecentralens interna husmöte, där varje profession berättade om sitt arbete med våld.
- I Kulturhuset skyltades med böcker på temat.
- Socialtjänst och anhörigsamordnare synliggjorde kampanjmaterial
- Projektet tillhandahöll kampanjmaterial i form av affischer, broschyrer, bordspratare, tygpåsar, pins och tablettaskar.
- Kampanjbilder och -filmer publicerades på sociala medier, 20–26 november
- Orange Day – FN:s internationella dag mot våld mot kvinnor, uppmärksammades av Herrljunga köpmannaförening i samarbete med En kommun fri från våld, 25 november

2.6.2 Svartsjuka är inte romantiskt 2024

Syftet med den nationella kampanjen Svartsjuka är inte romantiskt är att uppmärksamma och förebygga killars våld mot tjejer och våld i ungas partnerrelationer. Kampanjen är ett samarbete mellan Jämställdhetsmyndigheten, Polismyndigheten, länsstyrelserna och ungarrelationer.se och riktas både till unga och till vuxna som möter eller arbetar med unga.

I Herrljunga uppmärksammades Svartsjuka är inte romantiskt 2024 framför allt genom kampanjbilder, filmer och information i sociala medier och riktades både till unga och till vuxna. Projektledningen genomförde även en föreläsning på gymnasieskolan Kunskapskällan med information om våld i ungas partnerrelationer och om hur olika våldsformer kan ta sig uttryck i ungas vardag. Föreläsningen utgjorde förberedelse till en enkät om våld som eleverna fick svara på och som vi arbetat med en längre tid. Enkätsvaren kan ge oss ledtrådar om vilka insatser som är mest relevanta att använda på gymnasiet. Mer om enkäten går att läsa i avsnitt 2.7 Kartläggning.

- Kampanjmaterial i form av affischer, flyers och stödmaterial tillhandahölls
- Kampanjbilder och -filmer publicerades på sociala medier, 1 februari-31 mars
- Må bra-dag, Kunskapskällan, föreläsning och enkät, 21 mars

2.7 Kartläggning

I Projektplan för En kommun fri från våld beskrivs att projektet kommer skapa en ram för återkommande kartläggning framåt, med fokus på läge och behov gällande våld och våldsprevention i Herrljunga kommun. En sådan kartläggning kan innehålla indikatorer såsom antal polisanmälda våldsbrott, antal ärenden hos socialtjänsten gällande våld samt indikatorer som rör risk- och skyddsfaktorer och som finns att tillgå i befintliga källor.

Vad som däremot är svårare att kartlägga med befintligt material är den typ av lindrigare eller mer normaliserat våld som vi möter i vår vardag och som är det våld som projektet i sin universella våldsprevention fokuserar på. Eftersom En kommun fri från våld har ett stort fokus på förskola och skola, vill vi ändå undersöka hur våld i ungas vardag ser ut, för att sedan kunna följa utvecklingen över tid. Därför har projektet initierat en enkätundersökning på gymnasieskolan, där elever ges möjlighet att svara på frågor om våldsutsatthet. Enkäten heter Våld i ungas liv. Den är unik i sitt slag, eftersom den täcker nio olika våldsformer samt rädsla och anpassning, men också undersöker allt ifrån grovt våld till mer normaliserat och vardagligt våld, som åskådliggörs långt ner i den så kallade våldspyramiden.

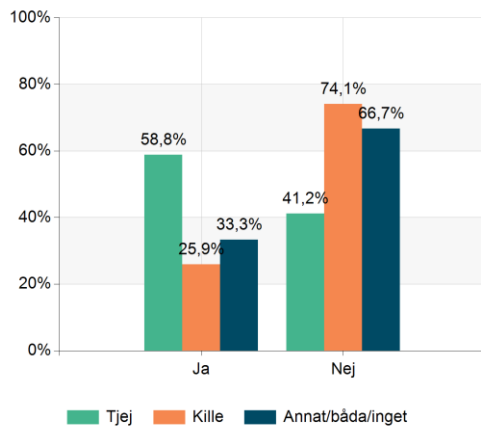
I mars 2024 har projektet genomfört enkätundersökningen Våld i ungas liv för första gången. Undersökningen kan anses utgöra en form av basmätning, i inledningen av Herrljunga kommuns satsning på att förebygga våld, eftersom 2024 års gymnasieelever inte nåtts av systematiskt våldspreventiva insatser på universell nivå. Omkring år 2034, när de barn som idag går i förskolan har börjat i gymnasiet och svarar på enkäten, kan vi få de första indikatorerna på hur våldet i ungas vardag förändrats av våldsförebyggande insatser genom skolåren.

Resultatet av den första enkäten har just blivit klart och därför är ingen analys ännu gjord. En fullständig analys kommer finnas med i projektets slutrapportering. Där kommer även svar om vem/vilka som utsatt de unga för våld och på vilken plats det skedde finnas beskrivna. Men vi vill redan här visa några av de svar vi fått, som beskriver det våld som unga i Herrljunga har i sitt liv.

Läsåret 2023/2024 går det 98 elever på Kunskapskällan, varav ungefär hälften var på praktik den aktuella dagen. Enkäten besvarades av 95 elever, vilket får anses vara en hög svarsfrekvens. Ungefär 36% av de svarande är tjejer, 61% är killar och 3% har svarat *Annat/båda/inget* på frågan om könsidentitet.

Samtliga frågor gäller utsatthet de senaste 12 månaderna.

5. Har någon sagt att du är dum, ful, värdelös, eller på annat sätt kränkt, hånat eller nedvärderat dig?

Tjejer

Ja: 58,8%

Nej: 41,2%

Killar

Ja: 25,9%

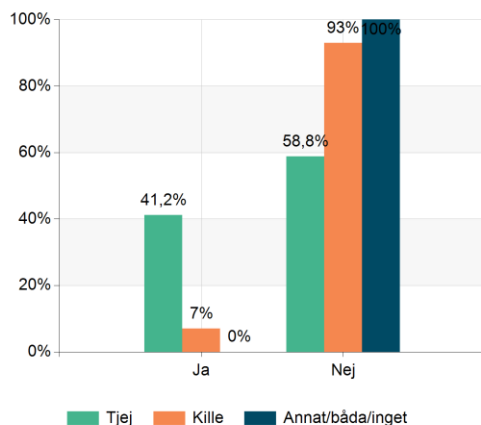
Nej: 74,1%

Annat/båda/inget

Ja: 33,3%

Nej: 66,7%

6. Har någon besökt, ringt, skickat meddelande, skickat bild eller på annat sätt kontaktat dig på ett ovälkommet, hotfullt eller kränkande sätt?

Tjejer

Ja: 41,2%

Nej: 58,8%

Killar

Ja: 7,0%

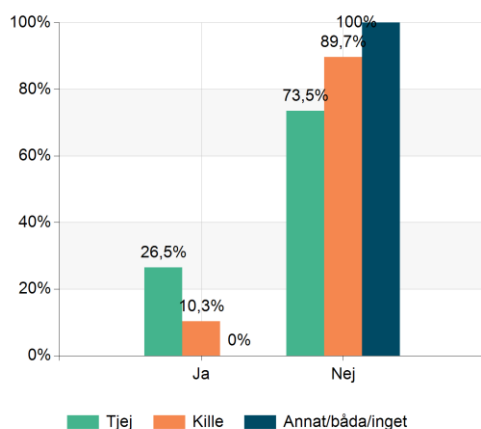
Nej: 93,0%

Annat/båda/inget

Ja: 0%

Nej: 100%

7. Har någon hotat att skada dig, din familj, dina vänner, dina husdjur eller andra i din närhet?

Tjejer

Ja: 26,5%

Nej: 73,5%

Killar

Ja: 10,3%

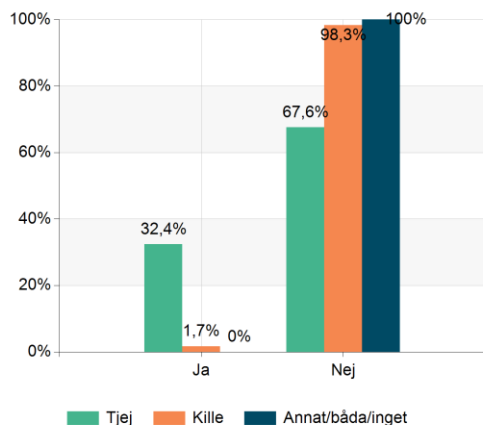
Nej: 89,7%

Annat/båda/inget

Ja: 0%

Nej: 100%

8. Har någon hindrat dig att ha kontakt med vänner, familjemedlemmar eller andra personer?

Tjejer

Ja: 32,4%
Nej: 67,6%

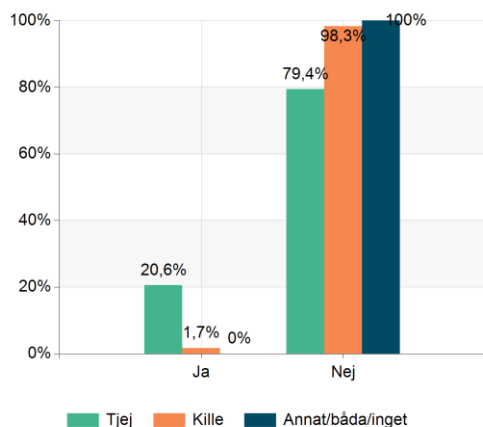
Killar

Ja: 1,7%
Nej: 98,3%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

13. Har någon närstående bestraffat dig eller utsatt dig för våld (till exempel psykiskt, fysiskt, ekonomiskt eller sexualiserat) med hänvisning till släktens eller familjens anseende, rykte, heder eller liknande?

Tjejer

Ja: 20,6%
Nej: 79,4%

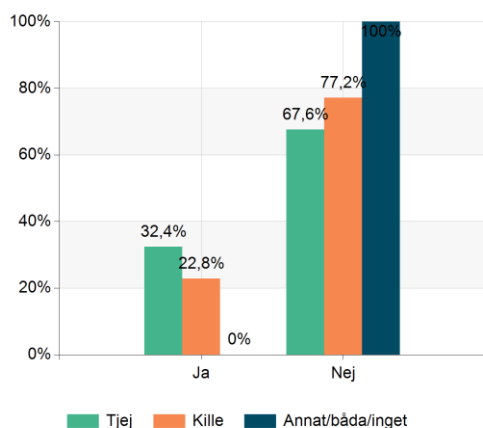
Killar

Ja: 1,7%
Nej: 98,3%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

16. Har någon hållit fast dig, knuffat dig, nypt dig, bitit dig, rivit dig, dragit dig i håret, eller på liknande sätt gjort dig illa?

Tjejer

Ja: 32,4%
Nej: 67,6%

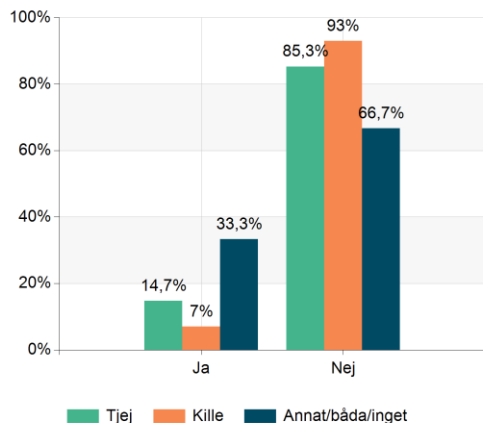
Killar

Ja: 22,8%
Nej: 77,2%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

18. Har någon slagit dig med knytnäve eller föremål, sparkat dig, slagit ditt huvud eller ansikte mot vägg, golv eller dylikt, tagit stryptag på dig, använt vapen mot dig eller på liknande sätt gjort dig illa?

Tjejer

Ja: 14,7%
Nej: 85,3%

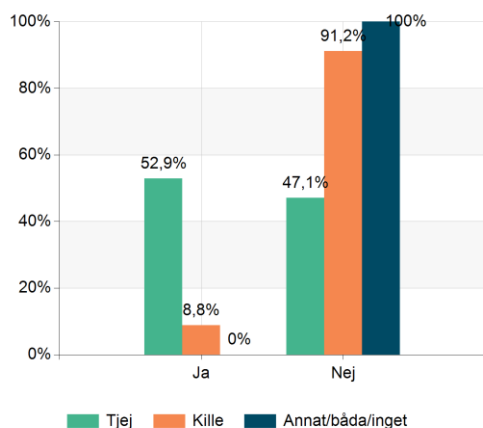
Killar

Ja: 7,0%
Nej: 93,0%

Annat/båda/inget

Ja: 33,3%
Nej: 66,7%

23. Har någon ovälkommet kommenterat din kropp, pratat eller skämtat om sex eller på annat sätt gjort ovälkomna sexuella anspelningar?

Tjejer

Ja: 52,9%
Nej: 47,1%

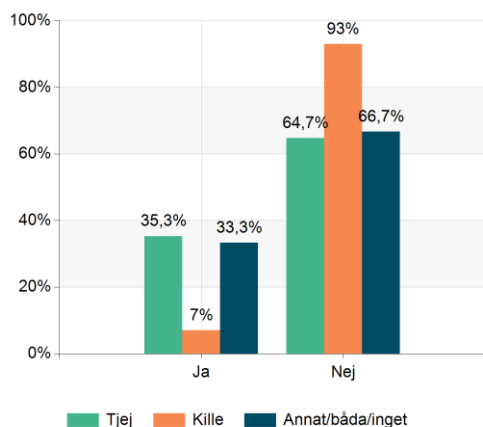
Killar

Ja: 8,8%
Nej: 91,2%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

24. Har någon mot din vilja kysst dig, tagit på din kropp, klätt av dig, tvingat dig att lyssna eller titta på filmer eller bilder med sexuellt innehåll eller på liknande sätt gjort dig illa?

Tjejer

Ja: 35,3%
Nej: 64,7%

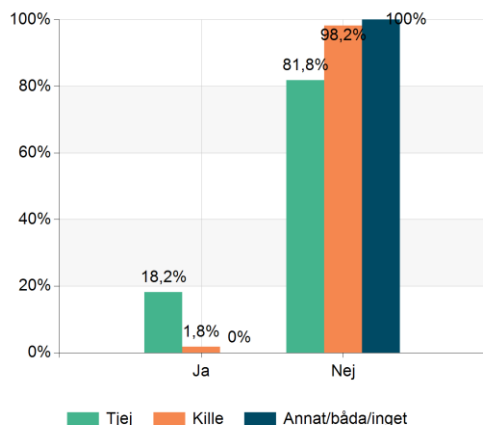
Killar

Ja: 7,0%
Nej: 93,0%

Annat/båda/inget

Ja: 33,3%
Nej: 66,7%

25. Har någon utsatt dig för, övertalat eller tvingat dig att genomföra, orala, vaginala eller anala samlag eller liknande?

Tjejer

Ja: 18,2%
Nej: 81,8%

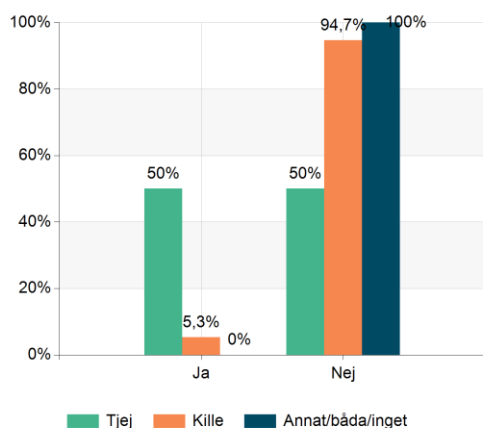
Killar

Ja: 1,8%
Nej: 98,2%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

29. Har du anpassat ditt beteende, klädsel, vanor, arbete/studier, eller uttryckande av åsikter, känslor eller idéer, eller minskat kontakt med en eller flera personer för att undvika att bli utsatt för någon typ av våld (till exempel psykiskt, fysiskt, ekonomiskt eller sexualiserat)?

Tjejer

Ja: 50,0%
Nej: 50,0%

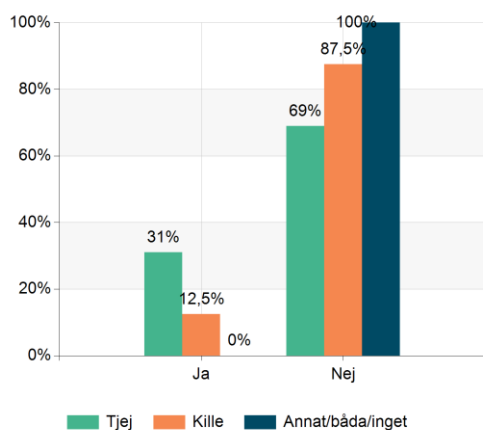
Killar

Ja: 5,3%
Nej: 94,7%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

31. Har du sökt stöd och hjälp när du utsatts för våld?

Tjejer

Ja: 31,0%
Nej: 69,0%

Killar

Ja: 12,5%
Nej: 87,5%

Annat/båda/inget

Ja: 0%
Nej: 100%

3. Ekonomisk rapport

Kostnader	Budget 2022–2024	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Lön inkl. PO	1 270 000	348 000	440 000	392 000
Övr. personalkostn.	100 000	312 000	45 000	10 000
Förbrukningsmaterial	10 000	1 000	20 000	1 000
Främmande tjänster	420 000	63 000	66 000	56 000
Övriga kostnader	0	9 000	19 000	18 000
Totalt	1 800 000	733 000	590 000	477 000

Sammanfattningsvis följer projektet budget väl. Utfallet för 2023 var högre än prognosen, vilket gör att det finns mindre medel kvar till projektets sista år än beräknat. Men eftersom projektet i mars 2023 avslutat en anställning om 25%, i syfte att bättre uppnå projektmålen (se mer i avsnitt 2.2 Projektledning), finns medel nog för projektledarens anställning och de tjänster och material som kommer köpas in i samband med 2024 års kampanjer.

4. Vägar framåt efter projektslut

Huvudmål för projektet En kommun fri från våld är att utveckla ett systematiskt våldspreventivt arbete inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats. Att förebygga våld är, med nödvändighet, en långsiktig och kontinuerlig process. Målsättningen för projektet har inte varit att utföra specifika punktinsatser, utan att istället bygga en bas som möjliggör och säkerställer fortsatt hållbar och systematisk våldsprevention inom de ordinarie verksamheterna. Universell våldsprevention handlar på många sätt om att förändra normer. Det innefattar att ta även lindrigare eller mer normaliserat och vardagligt våld på allvar, att förändra könsroller som stödjer våld samt att inspirera fler att agera aktivt då våld sker. För att uppnå det krävs att kunskapen och medvetenheten om våld ökar, att attityder förändras, men framför allt att vi hittar nya sätt att handla, att helt enkelt göra annorlunda. En ny norm kan först sägas ha konstruerats när det nya sättet att agera är det rådande. Med ett sådant perspektiv blir det tydligt hur långsiktig och uthållig den våldsförebyggande satsningen i Herrljunga kommun behöver vara. I det perspektivet har projektet En kommun fri från våld enbart tagit de allra första stegen.

I Delrapport 2 för En kommun fri från våld beskrevs hur projektledningen inhämtat erfarenheter från andra kommuner som kommit längre i implementeringen av systematiskt våldspreventivt arbete, dels genom nätverksarbete och direktkontakt med kommuner, dels genom organisationen MÄN, som följt ett stort antal kommuner. Något som framhålls som avgörande för ett fungerande och hållbart våldsförebyggande arbete är att det finns en funktion för förändringsledning, i det inledande skedet, men även fortsatt och över tid. Utan några ansvariga som samordnar och leder processen, som fortsätter arbeta strategiskt och initiera operativt utvecklingsarbete, riskerar satsningar att rinna ut i sanden. Alla förvaltningar och verksamheter kan ansvara för att leda sitt våldspreventiva arbete vidare, men det krävs stöd, samordning och ledning i förändringsprocessen. Det blir ett sätt att förvalta den investering som gjorts i arbetssättet.

När projektet En kommun fri från våld avslutas 31 december 2024, står Herrljunga kommun vid ett vägskäl. För att inte tappa kontinuitet och styrfart är det önskvärt att beslut om vägval tas så tidigt som möjligt. Projektledningen skissar här upp tre möjliga vägar.

Väg 1 – ”Önskad förändring är genomförd”

En möjlig väg för Herrljunga kommun att välja efter projektet En kommun fri från våld vore att känna sig nöjd och slå sig till ro. Projektet kommer kunna uppnå ett visst utvecklat systematiskt våldspreventivt arbete inom förskola och skola samt med en hela kommunen-ansats. Kunskapsnivån om våld och våldsprevention är högre i kommunen än innan projektstart, metoder är införda och perspektivet kommer vara synliggjort i styrdokument och APT-material. Det finns dock en avsevärd risk att allt som uppnåtts, utan fortsatt förändringsledning, sakta med säkert återgår till gamla inkörda hjulspår.

Kostnader Väg 1	
Inga ytterligare insatser	0 kr
	De medel som avsattes för En kommun fri från våld anses i detta vägval vara tillräckliga.

Väg 2 – Utspritt ansvar

En annan väg vore att sprida ut ansvaret för det fortsatta våldsförebyggande arbetet inom befintliga tjänster ute i förvaltningarna. Det ligger i linje med att våldsprevention ska genomsyra redan befintliga strukturer. Med ansvar hos respektive förvaltning att tillvarata det som uppnåtts under projektet och att verka för fortsatta förbättringar har kommunen en större möjlighet att upprätthålla det våldsförebyggande arbetet.

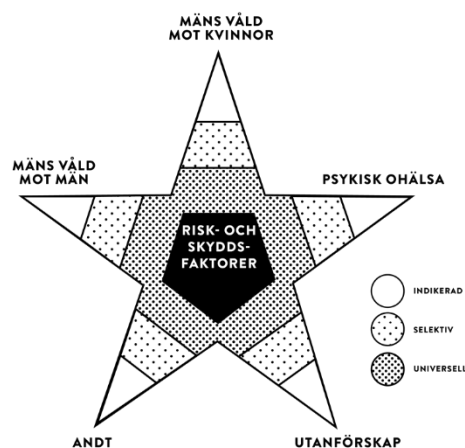
- Socialförvaltningen har ett upparbetat arbete gällande prevention på selektiv och indikativ nivå, alltså för de grupper som löper högre risk att utsättas för eller att använda våld samt för de som redan lever i våld. Kommande socialtjänstlag kommer dessutom förstärka det preventiva uppdraget.
- Inom Bildningsförvaltningen finns kunskap och arbetsätt på plats inom förskolan och Familjecentralen, MVP är implementerat på mellanstadiet och det finns en systematik i att programmet årligen genomförs. Högstadiet har en vilja att bygga upp ett omfattande våldsförebyggande arbete, vilket skulle kräva investeringar från förvaltningens sida, men när det finns på plats finns samordningsvinster med MVP Mellanstadiet. På gymnasienivå är en enkätundersökning genomförd och ansvar för återkommande genomförande av den skulle kunna överlämnas till Kunskapskällan.
- För Samhällsbyggnadsförvaltningens del kommer grundkunskaper kunna finnas på plats och vissa rutiner ha stärkts upp med våldsförebyggande perspektiv.
- På Kommunstyrelsens förvaltning finns samordning av det brottsförebyggande arbetet och det kommunövergripande folkhälsostategiska arbetet, som till en mindre del skulle kunna fortsätta bistå övriga förvaltningar med stöd i det våldspreventiva arbetet, även om det uppdraget måste täcka många områden.

Kostnader Väg 2	
Implementering MVP Högstadiet	60,000–150,000 kr (engångskostnad)
Licenskostnad MVP Högstadiet	20,000 kr/år
Licenskostnad MVP Mellanstadiet	20,000 kr/år

Väg 3 – Fortsatt förändringsledning

Ett tredje alternativ är att fortsatt satsa på samordning och förändringsledning för det omfattande och komplexa område som våldsprevention utgör. Utifrån erfarenheter från andra kommuner och utifrån den kunskap om implementeringsprocesser, som beskrivs i Delrapport 2 för En kommun fri från våld, finns stora risker med att släppa den förändringsledande roll som projektledningen upparbetat. För en fortsatt systematik i arbetet inom skola och förskola samt med en hela kommunen-ansats krävs en stor mängd parallella processer. Erfarenheterna från projektet visar att den sammanhållna helhetsbild som projektledningen har, ger möjligheter att nyttja synergieffekter, att överbrygga luckor i ansvar mellan verksamheter och att stödja och följa upp skeenden på olika håll i organisationen.

Projektledningen har också tillskansat sig expertkunskaper och erfarenheter som, genom samordning kommer fler verksamheter till del. Ytterligare en möjlighet som skulle finnas inom en fortsatt satsning på förändringsledning vore att förstärka det strategiska arbetet utifrån risk- och skyddsfaktorer, utifrån ett förvaltningsöverskridande perspektiv, och därmed stärka kopplingen till övriga preventionsområden, utifrån den så kallade preventionsstjärnan. Preventionsstjärnan visar hur indikerade insatser för att förebygga olika slags problematik skiljer sig åt, medan många av de mest avgörande risk- och skyddsfaktorerna har bäring på en mängd olika slags problematik. En sammanlänkning av det universella insatserna skulle därmed kunna ge effekt på fler områden. En förändringsledande eller preventionssamordnande funktion bör i detta vägval tillsättas tillsvidare och även fortsatt vara organiserad inom Kommunstyrelsens förvaltning. Det finns då möjlighet att dra nytta av närheten till folkhälsoområdet och det brottsförebyggande arbetet, men också på ett enkelt sätt utgöra stödfunktion för övriga förvaltningar.

Kostnader Väg 3	
Lön Förändringsledare 50%, inkl. PO	400,000 kr/år
Implementering MVP Högstadiet	60,000–150,000 kr (engångskostnad)
Licenskostnad MVP Högstadiet	20,000 kr/år
Licenskostnad MVP Mellanstadiet	20,000 kr/år
Övrigt, t.ex. kampanjmaterial	50,000 kr/år

5. Prognos

I projektets tidigare delrapporteringar har beskrivits behov av fortsatt uthållighet i förankringsarbete, i syfte att uppnå delmål 1 om systematisk kunskapsförsörjning och delmål 2 om våldspreventiva metoder. Här lägger projektledningen fortsatt mycket fokus på att arbetet ska prioriteras från chefer. Men i de verksamheter som investerat tid för utbildning om våldsprevention har det också lett till att de fått syn på möjliga förändringar i befintliga strukturer. Det finns också processer och sammanhang, där projektet verkat uppsökande och fört dialog över en längre tid, och där vi nu efterfrågas både för utbildning och för mer processinriktade frågor om exempelvis metoder och förhållningssätt.

Arbetet med de våldspreventiva metoderna går framåt, men behöver fortsatt stöttning. ABC Föräldrautbildningar hålls varje termin på Familjecentralen och tack vare att ytterligare två gruppleddare utbildats kan nu utbildningarna hållas på fler orter än i centrala Herrljunga. ABC-

utbildningarna har hittills varit fulltecknade, vilket både pekar på ett kvalitativt relationsskapande arbete, och ger förhoppningar om en god våldsförebyggande effekt. MVP Mellanstadiet genomförs årligen för samtliga klasser i årskurs 5 i kommunen. Projektledningen anser att det är beklagligt att handledning prioriterats bort av rektorerna, då vi tror att det skulle stärka hållbarheten och kvalitén i arbetet. Efter dialog med organisationen MÅN har vi fått besked om att vi, istället för det planerade upplägget, skulle kunna genomföra handledning för en mindre grupp lärare, vilket vi hoppas kunna realisera.

Rektorerna på högstadieskolan Altorpskolan har sökt kontakt med En kommun fri från våld med önskan om stöd i att bygga upp ett omfattande systematiskt våldsförebyggande arbete på skolan. De har tagit intryck från arbetet som sker på mellanstadieskolorna och bitt om mer information om vad det skulle innebära att implementera MVP även på högstadiet, något som projektledningen ser väldigt positivt på. Det skulle skapa den typ av kedja genom skolåren som eftersträvas inom förebyggande arbete. En implementering av MVP Högstadiet vore ett omfattande arbete, som inte ryms inom projektets ramar. Men det skulle öppna för ännu fler möjligheter, såsom att skapa ett eget team av utbildare, som kan lära ut metoden till nyrekryterade pedagoger, leda fortbildningsdagar och tillfällen till erfarenhetsutbyten, istället för att köpa in konsulttjänster. MVP skulle stå på en starkare grund i Herrljunga, med möjlighet att utgöra en bas i kommunens våldsförebyggande arbete.

Den enkät som genomförts för första gången bland gymnasieelever på Kunskapskällan kan anses utgöra en form av basmätning, i inledningen av Herrljunga kommuns satsning på att förebygga våld, eftersom 2024 års gymnasieelever inte tidigare nåtts av systematiskt våldspreventiva insatser på universell nivå. Omkring år 2034, när de barn som idag går i förskolan har börjat i gymnasiet och svarar på enkäten, kan vi få de första indikatorerna på hur våldet i ungas vardag förändrats av våldsförebyggande insatser genom skolåren.

När det gäller arbetet för att nå ut med kunskap om våldsprevention i civilsamhälle och näringsliv, har det dragit ut på tiden. I första hand beror det på att det tagit längre tid än förväntat att nå ut med utbildningar internt inom kommunens egna verksamheter. Viktiga kontakter är dock knutna och det finns dialog kring möjliga utbildningar och även annan samverkan.

Arbetet för att uppnå delmål 3 om styrande dokument och arbetsplatsträffar fortsätter. Under våren 2024 kommer befintliga APT-material ses över för att förstärka ett förebyggande perspektiv. Inom detta område har även utkristalliserats ytterligare möjligheter, då HR lyft behovet av strategiska insatser för att möta den ökande incidentrapporteringen kring hot och våld i skolorna.

Projektledningen ser positivt på möjligheten att uppnå de olika delmålen under projekttiden, men pekar också på vikten av fortsatt förändringsledning på området efter projekttidens slut. Det kommer kunna finnas ett systematiskt våldspreventivt arbete på plats i kommunen, men för att upprätthålla och fortsatt utveckla det strategiskt och operativt krävs stöd, samordning och ledning i processen.

Uppföljning av lokalt folkhälsoarbete samt budget 2023

Förslag till beslut

Uppföljning av lokalt folkhälsoarbete samt budget 2023 godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Delregionala nämnden södra (DRNS) och Herrljunga kommun har ett gemensamt samverkansavtal som gäller det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärsektorieella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft. Avtalen följs varje år upp tillsammans med verksamhetsplanen för det lokala folkhälsoarbete som bedrivits för gemensamma medel. Uppföljningen skickas till kommunstyrelsen för godkännande samt till delregionala nämnden södra.

Bakgrund

Internationella och nationella styrande dokument anger riktningen för folkhälsoarbetet medan regionala och lokala styrande dokument, tillsammans med dialoger mellan kommunen och DRNS samt statistik för lokalt hälsoläge utgör grunden för prioriteringar och insatser inom samverkansavtalet. Under 2023 har de prioriterade grupperna och områdena varit följande:

Grupper

- Barn och unga
- Personer med funktionsnedsättningar samt personer i utanförskap
- Äldre

Områden

- Fullföljda studier
- Ofrivillig ensamhet
- Levnadsvanor

Ekonomisk redovisning för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälsoinsatserna finansieras enligt separat avtal. Den ekonomiska redovisningen görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med avtalsuppföljningen. Under 2023 följde folkhälsoarbetet insatserna enligt budget, även folkhälsoinsatserna höll budget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Uppföljning avseende samverkansavtal lokalt folkhälsoarbete 2023
Budget lokalt folkhälsoarbete 2023

Herrljunga kommun – Uppföljning avseende samverkansavtal lokalt folkhälsöarbete 2023

Uppföljning lokalt folkhälsoarbete

Delregionala nämnden södra (DRNS) har ersatt södra hälso- och sjukvårdsnämnden (HSNS) och tog från och med 1/1 2023 över de samverkansavtal som HSNS tecknade med varje kommun inom sitt geografiska område. Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete är det avtal som gäller det lokala folkhälsoarbetet. Det innebär lokala systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och att utjämna skillnader i hälsa. Samverkansavtal avseende folkhälсотjänst är det avtal som gäller tjänsten som driver det lokala folkhälsoarbetet. Avsikten med avtalen är att underlätta det tvärsektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft.

Avtalen följs varje år upp tillsammans med verksamhetsplanen för det lokala folkhälsoarbete som bedrivits för gemensamma medel. Besvara frågorna kortfattat och hänvisa inte till eventuellt medsänt material. Eventuella ytterligare dokumentationer som genomförts inom ramen för det lokala folkhälsoarbetet till exempel verksamhetsberättelse, projekt, utvärderingar eller liknande, kan skickas in tillsammans med uppföljningen som kompletterande information.

Mejla in uppföljningen till DRNS diarium på delregional.namnd.sodra@vgregion.se med kopia till lars.paulsson@vgregion.se senast den 25 januari. Uppföljningen skickas även till kommunstyrelsen eller annan ansvarig nämnd. Om den ekonomiska redovisningen inte är helt klar den 25 januari, skickas ett preliminärt resultat in. Använd den särskilda Excelmallen för detta. Den slutliga ekonomiska redovisningen skickas in senast den 15 februari.

Utgångspunkter för samverkansavtal och verksamhetsplan

Internationella och nationella styrande dokument anger riktningen för folkhälsoarbetet medan regionala och lokala styrande dokument, tillsammans med dialoger mellan kommunen och DRNS, utgör grunden för prioriteringar och insatser inom samverkansavtalet.

Internationella och nationella styrande dokument som anger riktningen för folkhälsoarbetet

- Det övergripande nationella folkhälsomålet ”*att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*”.
- FN:s Agenda 2030 med 17 Globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling och agendans grundläggande princip om att alla ska inkluderas och ingen lämnas utanför.

Exempel på regionala/lokala styrande dokument och uppdrag som ligger till grund för prioriteringar och insatser

Regionala dokument

- Regionfullmäktiges budget
- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030. Av särskild relevans är den långsiktiga prioriteringen ökad inkludering och kraftsamling fullföljda studier.

Kommunala dokument

- Herrljunga kommuns budget och verksamhetsplan 2021-2023
- Herrljunga kommuns övergripande mål
- Reglemente för Herrljunga kommuns folkhälsopolitiska råd

Lokal styrning, ledning och samverkan

Folkhälsoarbetet ska innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska vara långsiktigt, utgå från identifierade behov hos befolkningen samt bedrivas i samverkan med olika samhällsaktörer.

Det lokala folkhälsoarbetet ska ha en politisk styrning och bedrivas strategiskt. Folkhälsoarbetet förankras i den kommunala förvaltningen genom att folkhälsostrategen regelbundet för dialog med kommunledningen eller en motsvarande strategisk grupp. Folkhälsostrategen ska ha tillgång till, och föra dialog med, relevanta politiska nämnder och forum.

Det är viktigt att fortsätta arbetet med att synkronisera folkhälsoarbetets planeringsprocess med den kommunala planerings- och budgetprocessen, att integrera folkhälsoperspektivet i de olika aktörernas ordinarie verksamhet och att styra mot att de insatser som görs främjar utvecklingen av en mer jämlik hälsa. Arbetet med att främja och utveckla prioriterade gruppers inflytande och delaktighet i de insatser som görs behöver därmed fortsätta.

Uppföljningsfrågor om styrning, ledning och samverkan

Ange om det under året har skett någon förändring eller utveckling under året vad gäller nämnd och förvaltning som ansvarar för arbetet, var arbete eller tjänst är placerade, att integrera folkhälsoperspektivet i de olika aktörernas ordinarie verksamhet, hur ni arbetat för att främja och utveckla prioriterade gruppers inflytande och delaktighet i de insatser som görs. Om ja, på vilket sätt har det förändrats eller utvecklats?

Genom det kommunövergripande arbetet med "Herrjungafestivalen" har folkhälsans del blivit tydligare när det handlar om barn och ungas inflytande och delaktighet. Under året har ett aktivt arbete skett för att regelbundet skapa och möta arbetsgrupper bestående av barn och unga i kommunen, som planerat och själva bestämt vilka aktiviteter som ska finnas med på årets festival, med fokus på hälsa, kultur och fritid. Arbetet har legat till grund för ett mer långsiktigt, systematiskt arbete.

Vilka forum har du/kommunen för att samarbeta/samverka inom folkhälsoarbetet vad gäller internt i kommunen, med regionens verksamheter och/eller andra externa aktörer?

Förutom folkhälsopolitiska rådet (där ingår kommunalråd, oppositionsråd, nämndsordförande från ordinarie nämnder samt kommundirektör) och regelbunden dialog med kommundirektör sitter folkhälsostrategen med i styrgruppen för Familjecentralen, det brottsförebyggande arbetet, kommunens Rättighetsnätverk samt delregionalt nätverk för folkhälsa.

Finns det forum där du saknar tillträde till, eller skulle behöva, för att kunna förankra och driva folkhälsoarbetet?

Nej

Finns det forum eller verksamheter som du/ni saknar tillträde till för att kunna samverka med regionen inom folkhälsoarbetet?

Nej

Rollen som folkhälsostrateg

Är det några särskilda arbeten eller processer som du deltar i eller driver som du vill lyfta fram och som inte finns med delen om "Uppföljning folkhälsoinsatser? Om ja, vilka?

Kommunens satsning på det våldspreventiva arbetet. Herrljunga kommun satsar under åren 2022-2024 på projektet "En kommun fri från våld", där folkhälsostrategen jobbar tillsammans med projektledaren för delar som har samband med folkhälsoarbetet.

Ekonomisk redovisning för lokalt folkhälsoarbete

Folkhälsoinsatserna är 50/50-finansierade och respektive part avsätter 14 kronor/invånare. Folkhälsotjänsten finansieras enligt separat avtal. Den ekonomiska redovisningen görs i en Excelmall och skickas in tillsammans med avtalsuppföljningen.

Det är enbart de insatser som genomförs med gemensamma medel som ska finnas med i den ekonomiska redovisningen. Lokala insatser som inte finansieras gemensamt inom avtalet, men som tagits upp i verksamhetsplanen, skrivs in i kolumnen "Övrigt" i Excelmallen.

Uppföljning folkhälsoinsatser

Det som följs upp är vad insatsen har lett till, om insatsen genomfördes enligt plan, en förklaring till eventuell avvikelse och hur insatsen genomfördes i stället, och vad kommunen tar med sig i det fortsatta arbetet.

Område: Barn och ungas uppväxtvillkor		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>Föräldraskapsstöd</p> <p>Målgrupp: Vårdnadshavare/Familjer</p>	<p>Starta upp den evidensbaserade metoden ABC på Familjecentralen. Medarbetare utbildas för att kunna starta upp metoden lokalt via Familjecentralen.</p> <p>Fortsatt arbete med ”Lilla gruppen” (familjer/vårdnadshavare med extra behov av stöd).</p> <p>Skер i samverkan med Närhälsan, barnmorskemottagning, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Regelbundna ABC-kurser som riktar sig till vårdnadshavare med barn upp till 12 år. Då varje kurs snabbt blir fullbokat med kölista har en ytterligare två medarbetare utbildats och kommer starta upp ABC i kommunens andra större tätort Annelund.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Vi ser behov hos vårdnadshavare av mötesplatser, stöd och samtal med andra vårdnadshavare till äldre barn.</p>
<p>Stärkt samverkan för fullföljda studier</p> <p>Målgrupp: Barn och unga/Familjer</p>	<p>Genomföra identifierade samverkansinsatser med syfte att skapa goda förutsättningar för barn att klara skolan. Extra fokus på barn/familjer med NPF-diagnoser.</p> <p>Skер i samverkan med bildningsförvaltningen och socialförvaltningen</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>En sammansatt arbetsgrupp med representanter från bildningsförvaltningen och socialförvaltningen (samt folkhälsa) där gruppen arbetar utifrån metoden Tjänstedesign, för att hitta effektiva lösningar med fokus på helhetsperspektiv kring eleven och familjen. Arbetet grundar sig i de behov som tidigare identifierats samt genom samtal med elever,</p>

		<p>vårdnadshavare och lärare. Fokus på kunskaper och behov kring npf-diagnoser.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Att arbetet kräver systematik för långsiktig effekt. Det tar tid att hitta rätta lösningar, och då behöver berörda aktörer kunna avsätta den tiden.</p>
<p>”Rörelse på rast”</p> <p>Målgrupp: Barn (elever via skola)</p>	<p>”Rörelse på rast” är ett projekt för att främja skolgång och fullföljda studier genom fysisk aktivitet för elever i låg- och mellanstadiet.</p> <p>Sker i samverkan med utbildningsförvaltningen och RF SISU. Belastar inte budget för lokalt folkhälsoarbete.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Regelbundna fysiska rastaktiviteter på låg- och mellanstadieskolor, med representanter från RF-SISU.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Arbetet kan förstärkas genom att involvera lokala föreningar för att underlätta kontakt mellan elever och föreningarna.</p>
<p>Meningsfull fritid via lovaktiviteter</p> <p>Målgrupp: Barn och unga</p>	<p>Öka barn och ungas tillgång till aktiviteter under lov. Lovaktiviteterna ska ske löpande under året och vara gratis för alla barn i skolålder samt göras tillgängliga för fler att ta del av genom att arrangeras i både centrala Herrljunga samt i annan tätort inom kommunen.</p> <p>Sker i samverkan med utbildningsförvaltningen,</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Olika typer av lovaktiviteter under sportlov, sommarlov, höstlov, jullov. Under sommarlovet har aktiviteterna hållits återkommande 2 gånger/vecka med fokus på lättillgängliga aktiviteter för alla åldrar.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p>

	<p>samhällsförvaltningen och lokala föreningar.</p>	<p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Lovaktiviteter behöver finnas på fler platser, där barnen finns under loven inte bara i centralorten.</p>
--	---	---

Område: Levnadsvanor		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>Förebygga bruk av ANDTS</p> <p>Målgrupp: Kommunens verksamheter samt civilsamhället.</p>	<p>Informations- och föreläsningsinsatser med utgångspunkt i ett livsloppsperspektiv. Insatsen syftar till att öka kännedom om risk- och missbruk, bruk av ANDTS som riskfaktorer samt konsekvenser av bruk av ANDTS.</p> <p>Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Lokal drogvaneundersökning, föreläsning av drogförebyggare riktad till vårdnadshavare, föreläsning av RF-SISU riktad till allmänheten, regelbundna utskick av s.k. ”lovbrev” med information om andts riktad till vårdnadshavare. Informerat och gjort känt resultaten från CAN´s stora drogvaneundersökning. Informationsutskick till invånare om levnadsvanor och Hälsocoach online.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan? Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Fortsätta återkommande budskap till vårdnadshavare om andts och bjudvanor.</p>
<p>Främja fysisk aktivitet</p> <p>Målgrupp: Civilsamhälle</p>	<p>”Hälsans dag” för att uppmärksamma och informera allmänheten på fysisk aktivitet och hälsa.</p> <p>Stötta lokala föreningar genom möten och kommunikation med allmänheten.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>”Hälsans dag” i samband med Herrljungafestivalen. Där hölls föreläsningar, olika information och testa på aktiviteter erbjöds för barn och familjer.</p> <p>Informationsutskick i digitala kanaler för att uppmärksamma goda levnadsvanor, riktad till</p>

	<p>Sker i samverkan med lokala föreningar, samhällbyggnadsförvaltningen, Familjecentralen.</p>	<p>invånare och vårdnadshavare (i samverkan med Familjecentralen samt bildningsförvaltningen).</p> <p>Dialogkväll mellan kommun och lokal föreningar för att möjliggöra för föreningarna att lyfta sina behov ha en gemensam dialog om samarbete framåt.</p> <p>Synliggjort föreningar och deras aktiviteter genom kommunens olika digitala kanaler, riktat till invånare.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>För att främja fysisk aktivitet kan det vara bra med något årligt tillfälle för att uppmärksamma budskapet, men arbetet behöver förstärkas med mer regelbundenhet, t.ex via informationsutskick.</p>
--	--	---

Område: Jämställd, jämlik hälsa		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>”Utmärkt förening”</p> <p>Målgrupp: föreningar/barn och unga/familjer</p>	<p>Fortsatt arbete med ”Utmärkt förening”. Föreningar erbjuds certifiering som genomförs via utbildningar och workshops med teman som trygg föreningsmiljö, jämställdhet och inkludering, alkohol och drogpolicy.</p> <p>Sker i samverkan med RF SISU.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Flera föreningar har startat upp sitt arbete med Utmärkt förening och fortsatt det arbetet under 2023. Två föreningar har blivit klara med sitt arbete under 2023.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Vi hade gärna sett att fler föreningar deltog i arbetet. Det behöver fortsätta uppmärksammas ut till föreningar, att möjligheten finns.</p>
<p>Främja mänskliga rättigheter</p> <p>Målgrupp: Kommunens förvaltningar och verksamheter.</p>	<p>Implementera och sprida framtagna checklistor för mänskliga rättigheter, med utgångspunkt i de fyra rättighetsprinciperna.</p> <p>Belastar inte budget för lokalt folkhälsoarbete.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Utbildningsdag i mänskliga rättigheter för att uppmärksamma och sprida information om den nya checklisten, samt höja kunskaper om mänskliga rättigheter, genomförd av kommunens Rättighetsnätverk.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Fortsatt behov av att öka och stärka kunskaper och främjande arbete inom mänskliga rättigheter.</p>

Område: Psykisk hälsa		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>Suicidprevention</p> <p>Målgrupp: Kommunens förvaltningar och verksamheter/Regionen /Civilsamhället</p>	<p>Genomföra aktiviteter från lokal handlingsplan i förebyggande arbete mot suicid.</p> <p>Sker genom samverkan med lokal Närvårdssamverkan.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Temadag med föreläsningar och utbildning i suicidprevention och psykisk ohälsa, riktat till invånare samt chefer och medarbetare i kommunen. Fortsatt arbete med YAM och PAX (som ingår i lokal handlingsplan för förebyggande arbete mot suicid).</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Behöver finnas en långsiktighet i det förebyggande arbetet, och röd tråd för att säkerställa att tidigt förebyggande arbete sker såväl som att fånga upp psykisk ohälsa och suicid hos vårdnadshavare samt hos äldre målgrupp.</p>
<p>Integreringsinsats för att främja sociala möten i naturen.</p> <p>Målgrupp: civilsamhället/kommunens verksamheter</p>	<p>Skapa lättillgängliga sociala sammanhang i naturen, med syfte att förebygga ofrivillig ensamhet och främja social integrering.</p> <p>Sker genom samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen, bildningsförvaltningen,</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>I samarbete med lokala föreningar skickat riktade inbjudningar till målgrupper som har kontakt med socialförvaltningen och i behov av sociala möten och integrering, för att</p>

	socialförvaltningen samt Familjecentralen.	<p>delta i lätta tipspromenader. Bjudit in till informationsträff med fokus på att synliggöra olika mötesplatser, allemansrätten, visa upp lättillgängliga vandringsleder och samtidigt skapa möten och dialoger.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja, förutom att ett tillfälle fick flyttas inomhus pga. dåligt väder.</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Svårt att göra punktinsatser för riktade målgrupper. Ett sätt att jobba långsiktigt är att ha med ett integrerande perspektiv i andra insatser och som en grund i ordinarie främjande och förebyggande arbete.</p>
--	--	--

Område: Trygghetsfrämjande arbete		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>Våldspreventivt arbete i samverkan genom projektet "En kommun fri från våld".</p> <p>Målgrupp: Civilsamhället/barn och unga/föreningar/kommunens verksamheter</p>	<p>Kampanjer under året (riktade till civilsamhälle samt kommunens verksamheter):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Svartsjuka är inte romantiskt - En vecka fri från våld 	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Synliggjort information om universell våldsprevention riktat till allmänheten, chefer, verksamheter, föreningar, samt hållit föreläsningar och utbildningar inom ämnet.</p> <p>Under trygghetsdagen för åk 5 fick alla elever till sig information från</p>

	<p>Trygghetsdag åk 5</p> <p>Sker i samverkan med bildningsförvaltningen, socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, RF SISU, Familjecentralen, UMO, Köpmannaföreningen, Föreningsliv, Kommunpolis.</p>	<p>flera aktörer som på olika sätt arbetar trygghetsfrämjande/våldspreventivt.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Många aktörer har kopplats in i det våldspreventiva arbetet genom att delta på trygghetsdagen och/eller delta i kampanjveckan En vecka fri från våld. Genom att arbetet sprids och synliggörs på olika håll bildas ringar på vattnet och intresset och kunskapen inom det våldspreventiva arbetet har ökat. Mycket fokus på risk- och skyddsfaktorer där det bl.a. under En vecka fri från våld genomförts en ”öppet hus”-kväll där familjer och barn bjudits för att träffa lokala föreningar och testa på deras aktiviteter. Kvällen blev välbesökt och vi ser stora vinningar med att fortsätta ha såna tillfällen regelbundet.</p>
<p>EST</p> <p>Målgrupp: civilsamhället/kommunens verksamheter</p>	<p>Samverkansarbete i frågor som rör trygghet. Varje månad skapas en lägesbild över händelser/iakttagelser som skett i Herrljunga kommun. EST-gruppen bedömer varje händelse utifrån allvarlighetsgrad och hur akut situationen verkar. Kartläggningen skapar en röd tråd över tid som underlättar och skapar tydlighet i var insatser och resurser bör läggas.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Lokal trygghetsundersökning. Skapat ett nytt, mer tydligt inrapporteringsystem m.h.a GIS-systemet.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Möjligheten att rapportera in händelser och iakttagelser behöver blir mer känt ut till näringsliv och civilsamhället, för</p>

	<p>Skер i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunalt hyresbolag, Polis.</p>	<p>att åtgärdande arbete ska kunna prioriteras rätt.</p>
<p>Samverkan för trygghet genom SSPF</p> <p>Målgrupp:</p> <p>Kommunens verksamheter/familjer/barn och unga.</p>	<p>Fortsatt samverkansarbete i frågor som rör trygghetsskapande arbete med fokus på barn och ungas trygghet. Gruppen hjälps åt att identifiera utmaningar/problemområden samt hitta gemensamma lösningar kort- och långsiktigt. Arbetsgruppen har även fått uppdrag från styrgruppen att arbeta våldspreventivt utifrån gemensamt framtagna uppdragsbeskrivning.</p> <p>Skер i samverkan med socialförvaltningen, bildningsförvaltningen, Polis.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Löpande arbete för att stärka samverkan för trygghetsfrämjande arbete, synliggöra gemensamma utmaningar och möjliggörande av åtgärder. Gemensamt deltagit i konferens för ökade kunskaper i tidigt förebyggande arbete. Under 2023 har fokus varit på att starta upp ett individbaserat arbete för att tidigt stärka och stötta unga individer i riskzon för kriminalitet.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Utifrån ny brottsförebyggande lag har omorganisering krävts gällande styrgrupp för det samlade brottsförebyggande arbetet där SSPF ingår. Därför har den tidigare uppdragsbeskrivningen tagits bort, och arbetet ska istället ”byggas ihop” mer med det övriga brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbetet i kommunen.</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>SSPF är ett viktigt forum för samverkan, men behöver finnas en tydlighet i syftet med gruppen och arbetet.</p>

Område: Äldres hälsa		
Insats/målgrupp	Genomförande	Uppföljning
<p>Ung i sinnet</p> <p>Målgrupp: Äldre</p>	<p>Musik- och kulturinsats riktad till äldre på särskilt boende. Insatsen sker genom besök på boenden, där de boende får delta efter egen förmåga.</p> <p>Sker i samverkan med ABF och socialförvaltningen.</p>	<p>Vad har insatsen lett till?</p> <p>Boende på särskilt boende har fått musik- och kulturunderhållning varannan vecka. De boende får också medverka efter förmåga. Enligt verksamhetschefen är det en givande insats och viktigt inslag för dem boende.</p> <p>Genomfördes insatsen enligt plan?</p> <p>Ja</p> <p>Vad tar vi med oss i det fortsatta arbetet?</p> <p>Det är en bra, givande insats och ett väl fungerande samarbete med ABF.</p>

Herrljunga kommun	
Budget folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2023	Resultat folkhälsotjänst och folkhälsoinsatser 2023

Medel för folkhälsotjänst	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun		HSNS	Kommun		HSNS	Kommun	
Tjänst folkhälsotjänst (lön inkl. lönebikostnader)	405 800	339 000		405 800	339 000		0	0	Noll (0) innebär medlen använts enligt budget
Eventuell motfinansiering av folkhälsotjänst via annan typ av tjänst							0	0	
Totalsumma tjänst/tjänster	405 800	339 000		405 800	339 000		0	0	
Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:				Eventuella kommentarer till tjänst/tjänster:					

Medel för lokala folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Folkhälsoinsatser 14 kronor/nvånare och part	133 014	133 014		133 014	133 014		0	0	0
Överflyttade medel från 2022 till 2023 på eget initiativ enligt avtal*							0	0	0
Överflyttade medel från 2022 till 2023 efter av HSNS beviljad ansökan*.							0	0	0
Eventuella andra medel							0	0	0
Summa totala folkhälsomedel	133 014	133 014	0	133 014	133 014	0	0	0	0

*=Medel som inte används under året ska återbetalas till respektive part.

Om redovisningen är preliminär skickas det slutliga in senast 15 februari.

Redovisningen är:

Preliminär		Slutlig	X
------------	--	---------	---

Eventuella kommentarer till budget

Eventuella kommentarer till utfall och resultatet

--	--

Herrljunga kommun									
Detaljbudget folkhälsoinsatser 2023									
Folkhälsoinsatser	Budget			Utfall			Resultat		
	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt	HSNS	Kommun	Övrigt
Barn och ungas uppväxtvillkor									
Föräldraskapsstöd	10 000	10 000		10 000	10 000		0	0	
Samverkan fullföljda studier	15 000	15 000		15 000	15 000		0	0	
Rörelse på rast									
Meningsfull fritid	15 000	15 000		15 000	15 000		0	0	
Levnadsvanor									
Förebygga ANDTS	5 000	5 000		5 000	5 000		0	0	
Främja fysisk aktivitet	5 000	15 000		5 000	15 000		0	0	
Jämställd, jämlik hälsa									
Utmärkt förening	15 000	15 000		15 000	15 000		0	0	
Främja mänskliga rättigheter									
Psykisk hälsa									
Suicidprevention	10 000	10 000		10 000	10 000		0	0	
Förebygga ofrivillig ensamhet	10 000	15 000		10 000	15 000		0	0	
Trygghetsfrämjande arbete									
Våldspreventivt arbete	20 000	5 000		20 000	5 000		0	0	
EST	5 000	5 000		5 000	5 000		0	0	
SSPF	5 000	5 000		5 000	5 000		0	0	
Äldres hälsa									
Ung i sinnet	10 000	10 000		10 000	10 000		0	0	
Övrigt									
Utbildning, resor, admin, m.m.	8 014	8 014		8 014	8 014		0	0	

Summa	133 014	133 014	0	133 014	133 014	0	0	0
-------	---------	---------	---	---------	---------	---	---	---

Eventuella kommentarer till detaljbudget

Eventuella kommentarer till utfall och resultat i detaljbudget

--	--

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning- räddningstjänsten

Förslag till beslut

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning godkänns.

Sammanfattning av ärendet

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning avser avsnitt Q-
Räddningstjänsten samt punkt 8 i avsnitt B. Befintlig delegationsordning för
kommunstyrelsen saknar flertalet delegationer med koppling till räddningstjänstens
verksamhetsområde. För att kunna hantera räddningstjänstens myndighetsutövning
och övrig verksamhet rättssäkert och med effektiv handläggning så föreslås
utökade delegationer. Utökande av delegationer förbättrar rättssäkerheten och
skapar förutsättningar för effektivitet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet
Förslag på reviderad delegationsordning för kommunstyrelsen

Robert Olsson
Räddningschef

DIARIENUMMER: KS 384/2023
FASTSTÄLLD:
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Kommundirektör

Delegeringsordning

Delegeringsordning för kommunstyrelsen

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

Innehåll	1
1. Allmänt om delegation	2
1.1 Syfte och avgränsning.....	2
1.2 Kommunallagens regler.....	3
1.3 Registrering och rapportering av beslut.....	4
1.4 Begränsning av delegation	5
1.5 Allmänna delegeringsregler.....	5
1.6 Förkortningar.....	5
2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen	6
A. Allmänna administrativa ärenden.....	7
B. Extra ordinär händelse och krisledning.....	11
C. Ekonomiärenden	13
D. Upphandling/Inköp/Avtal	16
E. Organisationsärenden	20
F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan.....	20
G. Personalärenden	22
H. Lönesättning.....	23
I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån.....	23
J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete.....	24
K. Lokalplanering och lokalanvändning	25
L. IKT/IT	26
M. Samhällsplanering	27
N. Mark- och exploateringsärenden.....	28
O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen	29
P. Kultur- och fritidsärenden	29
Q. Räddningstjänst	31

1. Allmänt om delegation

1.1 Syfte och avgränsning

Möjligheterna att delegera beslutanderätten har följande två syften:

- att avlasta det politiska organet rutinärenden så att utrymme finns för mer omfattande behandling av principiella ärenden
- att möjliggöra en effektivare kommunal förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare

Kännetecknande för ett beslut som kan delegeras är bl.a. att det föreligger alternativa lösningar och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar.

Vidare kan sådana beslut överklagas genom kommunalbesvär, vilket innebär att en laglighetsprövning kan göras av besluten.

Revidering av delegationsordning ska göras vid förändringar i verksamheten. Minimikravet är att den revideras inför varje mandatperiod.

Utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar och tillsynsansvar ska kommunstyrelsens delegationsordning tillämpas i respektive nämnds delegationsordning. Nämnden fastställer delegat inom sitt ansvarsområde.

Genom delegation flyttas beslutanderätten över till delegaten. Delegaten träder in helt i kommunstyrelsens ställe. Beslut som fattas med stöd av delegation är juridiskt sett ett kommunstyrelsebeslut respektive nämndbeslut. Beslut som fattas på delegation gäller direkt och kan inte ändras av styrelsen/nämnden. Däremot kan kommunstyrelsen återta sin delegation, även för ett enskilt ärende, men detta får inte rättsverkan på redan fattade beslut.

Nämnden kan delegera sin beslutanderätt till:

- en grupp av ledamöter och/eller ersättare inom den egna nämnden, t ex. ett utskott eller nämndens presidium
- enskild ledamot eller ersättare inom nämnden
- enskild anställd inom kommunen

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera delegationen om inte annat anges.

Delegationsbeslut ska vara skriftliga och fattas i enlighet med gällande lagar och förordningar, kommunfullmäktiges beslut, för kommunen bindande avtal samt i enlighet med vägledande bestämmelser utfärdade av nämnd/styrelse.

Delegaten har också att beakta gällande beslut om anslag och budget samt förvissa sig om att de resurser som behövs för att verkställa beslutet står till förfogande.

Varje beslut ska innehålla uppgift om vem som fattat beslutet, när beslutet fattades, vilket beslut som fattats och vad beslutet avser samt vid behov kostnadsställe.

Tillämpningsanvisningar finns i Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Beslut som fattas inom ramen för verkställighet grundas ofta på instruktioner, avtal eller policy och ingår oftast i tjänsten. Typiska exempel på sådana beslut är tillämpning av tjänstledighetsregler, tilldelning av förskoleplats enligt regelverk och avgiftsdebitering enligt fastställd taxa. Sådana beslut kan heller inte överklagas.

Antalet beslut som fattas som ren verkställighet är mycket omfattande. Det finns inte någon mening i att lista alla möjliga beslut som kan fattas som ren verkställighet. Ett mindre antal verkställighetsbeslut finns listade i delegationsordningen för att klargöra att dessa beslut är, just verkställighet, (V).

Fullmakt skiljer sig från delegation på flera sätt.

Fullmakt ligger inom ramen för civilrättens område och avhandlas i avtalslagen. Lagen utgår från grundtanken att fullmakten är en förklaring av fullmaktsgivaren (det politiska organet) att fullmäktigen (förtroendevald eller tjänstepersoner) har rätt att handla på fullmaktsgivarens vägnar. Fullmaktsgivaren tar således på sig ansvaret för de rättshandlingar (avtal mm) som fullmäktigen ingår för dennes räkning inom fullmaktens gränser. Beslut och andra rättshandlingar inom ramen för en fullmakt kan inte överklagas genom kommunalbesvär.

En delegat däremot, har en organställning genom att delegaten går in i kommunstyrelsens ställe och beslutar.

1.2 Kommunallagens regler

Kommunstyrelsens möjligheter till delegation av ärenden behandlas i 6 kap. 37–40 §§, 7 kap. 5-7 §§ och i speciallagstiftning. Observera att i kommunallagens mening är även kommunstyrelsen att betrakta som nämnd.

6 kap 37 §

En nämnd får uppdra åt presidiet, ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap 38 §.

En gemensam nämnd får även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta på nämndens vägnar.

6 kap 38 §

I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden, och
5. ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.

6 kap 39 §

En nämnd får uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

6 kap 40 §

Nämnden ska besluta i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt 37 § ska anmälas till den. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas enligt bestämmelserna i kommunallagens 13:e kapitel.

Sådana beslut som avses i 6 kap 39 § ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

7 kap 5 §

En nämnd får uppdra åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 38 §.

7 kap 6 §

Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget att fatta beslutet.

7 kap 7 §

Om en nämnd med stöd av 7 kap 5 § uppdrar åt en anställd att besluta på nämndens vägnar, får nämnden ställa upp villkor som innebär att brukarna av nämndens tjänster ska ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig, innan beslutet fattas. Nämnden får också bestämma att en anställd får fatta beslut endast om företrädare för brukarna har tillstyrkt beslutet.

1.3 Registrering och rapportering av beslut

I princip gäller samma formregler för delegationsbeslut som för nämndbeslut.

Detta innebär att det alltid skall finnas någon form av skriftlig dokumentation för de beslut som fattas med stöd av delegation.

Alla beslut som fattas med stöd av delegation skall anmälas till kommunstyrelsen i enlighet med Riktlinjer för dokument- och ärendehantering.

Ett beslut som är fattat på delegation ska kunna överklagas liksom andra beslut som nämnd/styrelse fattar. Därav följer vikten av att delegationsbeslut anmäls. Anmäls inte besluten eller försenas anmälan av beslut, förlängs överklagandetiden med motsvarande tid. Tiden för överklagande löper 3 veckor från att protokollet anslagits på kommunens anslagstavla.

Förvaltningslagens särskilda regler gäller i ärenden som avser myndighetsutövning mot enskild. Enligt § 44 § FL börjar klagotiden löpa från den dagen part har fått del av beslutet genom beslutsmyndigheten.

I delegationsordning nedan, finns beteckningarna F, D respektive V.

F anger att ärendet hanteras med fullmakt, V anger att ett beslut ska betraktas som ren verkställighet utan formellt krav på återrapportering till KS. D anger att ärendet är en delegering inom vilken KS beslutar om huruvida ärendet ska återrapporteras till KS eller inte. I delegeringsordningen är delegerade ärenden

markerade med D1 för beslut som ska återrapporteras till KS, och med D2 för beslut som ska dokumenteras och förvaras hos beslutsfattaren.

Beslut av delegat ska skriftligen anmälas till nämnden/styrelsen nästkommande sammanträde. Beslut som fattas med stöd av vidaredelegation från Kommundirektör eller förvaltningschef ska rapporteras till kommundirektör/förvaltningschef. Syftet med krav på återrapportering är att nämnden/styrelsen ska få information och kunna utöva kontroll samt att beslutet blir registrerat.

1.4 Begränsning av delegation

I de fall delegaten inom ramen för lämnad delegation har att fatta ett beslut av principiell betydelse eller som annars är av större vikt skall ärendet lyftas till kommunstyrelsen för bedömning/beslut. Detsamma gäller om det politiska momentet i ärendet kan antas vara stort. Delegaten har att i dessa fall överlämna ärendet till kommunstyrelsen/nämnd för avgörande. Delegationen omfattas således inte av denna typ av ärenden.

1.5 Allmänna delegeringsregler

Överordnad chef äger rätt att fatta beslut i samtliga ärenden som delegerats till tjänsteperson vid ordinarie delegats frånvaro, vid jäv eller om delegaten överlämnar ärendet till denne. Den som förordnats som vikarie för viss tjänsteperson inträder som delegat i dennes ställe. Kommundirektören har rätt att fatta beslut i stället för samtliga tjänstepersonsdelegater.

Den som av kommunstyrelsen utsetts till delegat har rätt att underteckna de avtal och andra rättshandlingar som erfordras för verkställande av delegationsbeslutet.

I Herrljunga kommun gäller generellt att kommundirektör och förvaltningschef har rätt att vidaredelegera ärenden som är lämpliga att vidaredelegera och om inte annat anges.

Vid kommunstyrelsens ordförandes bortovaro inträder kommunstyrelsens vice ordförande som delegat.

1.6 Förkortningar

F = Fullmakt D = Delegation V = Verkställighet

2. Delegeringsordning för kommunstyrelsen

Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal, Extra ordinär händelse, Krisledning och IKT/IT gäller för samtliga nämnder.

Tillämpliga delar utifrån kommunstyrelsens övergripande ansvar för funktionerna administration, ekonomi, organisation och personal ska tillämpas inom respektive nämnds ansvarsområden. Servicenämnd har att fastställa delegationsordning för ansvarsområdet.

Innehållsförteckning delegationsordning:

- A. Allmänna administrativa ärenden
- B. Extra ordinär händelse och krisledning
- C. Ekonomiärenden
- D. Upphandling/Inköp/Avtal
- E. Organisationsärenden
- F. Kommunstyrelsen som personalorgan
- G. Personalärenden
- H. Lönesättning
- I. Tjänstledigheter
- J. Arbetsmiljöarbete
- K. Lokalplanering och Lokalanvändning
- L. IKT/IT
- M. Samhällsplanering
- N. Mark- och exploateringsärenden
- O. KF-beslutade ärenden – Ärenden till eller som berör samhällsbyggnadsförvaltningen
- P. Kultur- och fritidsärenden
- Q. Räddningstjänst

A. Allmänna administrativa ärenden

Nr	Ärende	Delegat	F/D/V	Not
A.1	Underteckna gåvo- och lånehandlingar, borgensärenden samt avtal och förbindelser av principiell betydelse.	Kommunstyrelsens ordförande (KSO) Ersättare: Kommunstyrelsens andra vice ordförande (2:a V KSO)	F	Finansiella avtal rapporteras till ek chef Handlingar ska kontrasigneras av kommundirektör
A.2	Representation (förtroendevalda)	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.3	Förtroendevaldas deltagande i kurser, konferenser och dylikt upp till 7000 kr per person	Ordf. i resp. nämnd/styrelse	D1	
A.4	Beslut å kommunstyrelsens vägnar enligt 6 kap § 39 KL i fall som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas	KSO	D1	6 kap 39 § KL
A.5	Fatta beslut i framställningar från föreningar, organisationer och företag rörande ekonomiskt stöd.	KS	Ej delegerat	Inom budgetram för tillväxt och utveckling
A.6	Utfärda fullmakt för ombud att föra kommunens talan inför domstolar och andra myndigheter samt vid förrättningar av skilda slag	Kommundirektör (Kdir)	D2	KL 6 kap 15 § Ej vidaredelegering
A.7	Avge yttrande till länsstyrelsen i enlighet med 18 § Kameraövervakningslag (2013:460)	Kdir	D2	
A.8	Beslut att inte lämna ut uppgifter/allmän handling samt enligt prövning av sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom	Administrations- och kommunikationschef	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ &

	kommunens politiska beslutsprocess och kanslifunktionens ansvarsområden	Ersättare: Nämndsamordnare/ Kdir		15 kap 2-3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.9	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom ekonomifunktionens ansvarsområden	Ekonomichef (Ek chef) Ers. Controller/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ & 15 kap 2–3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.10	Beslut att inte lämna ut uppgifter eller allmän handling samt enligt prövning av Sekretesslagen eller att uppställa förbehåll av skilda slag inom personalfunktionens ansvarområden	Personalchef (Pers chef) Ers. personalstrateg/ Kdir	D1	2 kap 14 § TF, 10 kap 11–13 §§ & 15 kap 2–3 §§ OSL Ej vidaredelegering
A.11	Yttrande till domstol vid överklagande av beslut att ej lämna ut allmän handling	Delegaten i ärendet	D1	Ej vidaredelegering
A.12	Prövning och beslut om att avvisa för sent inkomna överklaganden enligt §§ 45–46 FL	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.13	Beslut om ändringar och tillägg i Kommunstyrelsens dokumenthanteringsplan	Administrations- och kommunikationschef	D1	Ej vidaredelegering
A.14	Personuppgiftsbehandling inom KS ansvarsområden	Administrations- och kommunikationschef	D2	Ej vidaredelegering Kommunstyrelse och respektive nämnd är personuppgifts- ansvarig
A.15	Ansvar för förteckning över personuppgiftsbehandlingar för kommunstyrelsen	Registeransvarig	D2	Register- förteckning ska finnas tillgängligt för redovisning Resp. nämnds ansvar

A.16	Besluta om den registrerades rättigheter i fråga om rättelse, radering, begränsning av behandling och överföring av personuppgifter till annan personuppgiftsansvarig (dataportabilitet).	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 16–20, dataskyddsförordningen Resp. nämnds ansvar
A.17	Beslut att neka den registrerades begäran om registerutdrag	Administrations- och kommunikationschef	D2	Art. 12.5 b, dataskyddsförordningen Ej vidaredelegering Resp. nämnds ansvar
A.18	Ingå personuppgiftsbiträdesavtal med personer utanför den kommunala organisationen som behandlar personuppgifter för kommunstyrelsens räkning.	Behörig avtalsansvarig	D2	Art. 28.3, dataskyddsförordningen. Resp. nämnds ansvar
A.19	Avge yttrande eller föra talan i ärenden rörande folkbokföringen	Förvaltningschef (Fc) Socialnämnd	D2	Folkbokföringslag (1991:481)
A.20	Besvara till styrelsen inkomna skrivelser där styrelsens yttrande ej anses påkallat.	KSO	V	
A.21	Göra framställningar till statliga verk eller kommunala myndigheter i anslutning till styrelsens verksamhet	KSO	V	
A.22	Avge yttrande i enlighet med politiskt antagna styrdokument respektive handlingar	Kdir	V	
A.23	Namnändringar och redaktionella ändringar i avtal och andra handlingar	Kdir	V	
A.24	Beslut om gallring i kommunens centralarkiv	Administrations- och kommunikationschef / Arkivansvarig	D2	
A.25	Ansvar för diarieföring av ärenden, registrering, och arkivering inom kommunstyrelsens ansvarsområde	Administrations- och kommunikationschef	V	Ska finnas tillgängligt för redovisning

				Resp. nämnds ansvar
A.26	Tillstånd eller avslag att använda kommunens vapen och logotyp	Administrations- och kommunikationschef	V	Lag (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar
A.27	Yttrande över länsstyrelsens remisser angående ansökning rörande borgerliga vigsel- eller registreringsförrättare	Kdir	D2	
A.28	Yttrande ang. antagande av hemvärnsmän	Kdir	D2	Hemvärnsförordning (1997:146)
A.29	Kommunens digitala anslagstavla	Administrations- och kommunikationschef	V	
A.30	Omprövning av beslut som fattas på delegation	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	37 § FL
A.31	Beslut om rättelse av beslut som blivit fel på grund av förbiseende och som är uppenbart oriktigt	Delegaten i ursprungsbeslutet	D1	36 § FL

B. Extra ordinär händelse och krisledning

Krisledningsnämnden är kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en extraordinär händelse. Krisledningsnämnden får fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden från övriga nämnder i kommunen i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Grundprincipen är att alla givna delegationer fortfarande gäller, men krisledningsnämnden äger dock rätt att återkalla givna delegationer och överta beslutanderätten i de ärenden som berörs av den extraordinära händelsen. Den som normalt sett har delegationen ska skyndsamt informeras om ett sådant återkallande.

Vid extra ordinär händelse upprättas en ledningsgrupp, vilken tillika är beredningsgrupp för krisledningsnämnden.

Beredningsgruppen leds av kommundirektören.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
B.1	Krisledningsnämnd vid extra ordinär händelse eller krissituation	Krisledningsnämnd		Sammanfattas Reglemente för Krisledningsnämnd samt Krisledningsplan för extraordinär händelse
B.2	Utse ersättare för kommundirektören vid kommunchefens planerade frånvaro vid extra ordinär händelse eller krissituation	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
B.3	Beslut om säkerhetsprovning och placering i säkerhetsklass enligt säkerhetsskyddslagen	Säkerhetsskyddschef	D1	Ej vidaredelegering
B.4	Besluta om att bistå annan kommun som har framställt begäran om hjälp p g a att det pågår en extra ordinär händelse där, upp till ett värde av 10 prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.5	Ianspråktagande av ekonomiska resurser inom kommunstyrelsens ansvar vid extra ordinär händelse, upp till 10 prisbasbelopp	Kdir	D1	Ej vidaredelegering

B.6	Begära stöd från en annan kommun vid en extraordinär händelse.	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering
B.7	Lämna begränsat ekonomiskt stöd till en enskild som drabbats av en extraordinär händelse, upp till ett halvt prisbasbelopp	Kdir Krisledningsnämnd	D1	Ej vidaredelegering Socialsekreterare nås på kontorstid, tfn 0513-170 00. Vid akut läge (ej kontorstid) ring 112, be att få tala med social beredskap Herrljunga (sociala jouren erbjuder tillfälligt stöd ex. övernattnig, mat m.m.)
B.8	Begära sändning av viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	Kdir/Fc/Säkerhetschef/ Räddningsschef, räddningsledare, insatsledare samt chefs- och stabsresurs	D2	Ej vidaredelegering

C. Ekonomiärenden

Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar fullt ut för tilldelad budget.

Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.

Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
C.1	Beslutsattestant för kommunstyrelsens ansvarsområde	Kdir Ek chef	D2	Ekonomichef ges rätt att utse ersättare för sig själv och beslutsattestanter och ersättare för styrelsens ansvarsområden. Förteckning över dessa ska hållas aktuell och anmälas till nämnden/styrelsen
C.2	Beslut om ändring i attestantförteckning under löpande mandatperiod	Ek chef	D2	Ej vidaredelegering
C.3	Överenskommelse om betalning av fordran	Ek chef/ Fc	D1	Ej vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.4	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen till ett högsta belopp av 3 prisbasbelopp	Ek chef/ Fc	D2	Rätt till vidaredelegering Rapport till Ek chef
C.5	Anstånd med eller avbetalning av skuld till kommunen över 3 prisbasbelopp	KS		Ej delegerat

C.6	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar över ett halvt prisbasbelopp	KS		Ej delegerat. Konkurser, bouppteckningar / dödsbo- anmälningar ska vara avslutade
C.7	Nedskrivning respektive avskrivning av kundfordringar upp till ett halvt prisbasbelopp	Ek chef	D1	
C.8	Avskrivning av lönefordran under ett halvt prisbasbelopp	Personalchef	D2	
C.9	Lånefinansiering	Ek chef	D1	Enligt Kf:s budgetbeslut
C.10	Omfördelning av investeringsmedel inom Ks förvaltning mellan verksamheter inom budgeterad investeringsram	Kdir	D1	Ej vidaredelegering
C.11	Omdisponering av KF fastställd investeringsbudget efter framställan från nämnd för samtliga nämnder.	Resp. nämnd		Framgår av fastställda ekonomistyrning s-principer
C.12	Besluta om internbudget inom kommunstyrelsens verksamhetsområden	KS		Ej delegerat
C.13	Ta ställning till krav på skadestånd eller andra ersättningsanspråk	Kdir /Fc	D2	Ej vidaredelegering Fc inom respektive ansvars-område Försäkringsbolag ska alltid kontakts
C.14	Likviditetsförvaltning och löpande finansiella transaktioner	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.15	Långsiktig medelförvaltning inkl. pensionsmedelförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.16	Donationsmedelförvaltning	Ek chef	V	Inom ramen för finanspolicy
C.17	Avge yttrande i juridiska processer avseende upphandling, inköp och avtal	Ek chef	D2	Inom ramen för uppdraget

				inköp/upp- handling/avtal
C.18	Utse attestanter för utkvittering/uttag avseende bankmedel, plusgiro, bankgiro och checkar	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning Två attester vid varje tillfälle
C.19	Utse attestanter för utkvittering av kommunens postförsändelser	Ek chef	D2	Fastställd lista ska finnas tillgänglig på ekonomi-avdelning
C.20	Kommunal delfinansiering i EU-projekt och andra regionala projekt	KS		Ej delegerat

D. Upphandling/Inköp/Avtal

Upphandling/Inköp/avtal sker på tre olika samordningsnivåer;

Förvaltningsspecifik

Förvaltningsövergripande - Herrljunga kommun

Upphandling i samverkan med andra kommuner samt med andra upphandlande organisationer såsom Kammarkollegiet och SKL Kommentus Inköpscentral

Samordnad upphandling kan vara förvaltningsspecifik eller förvaltningsövergripande.

Policy och Riktlinjer för inköp och upphandling ska följas.

Ekonomichef (Ek chef) och upphandlingssamordnare (Uso) i Herrljunga kommun ska anlitas.

Särskilda riktlinjer gäller vid direktupphandling där samråd ska ske med upphandlingsansvarig.

Inköp av varor och tjänster inom nämndens ansvarsområde och budgetanslag ska ske genom förvaltningarnas utsedda beställare.

Till grund för anskaffning och upphandling ska fastställd budget finnas, inom drift, investering eller exploatering.

Respektive budgetansvarig chef/ledare ansvarar för tilldelad budget.

Inom fastställd budgetram råder verkställighet för ekonomiskt relaterade beslut.

Undantag finns om förbehåll eller annan delegation är fastställt/d.

Det innebär i korthet att delegationsordningen är överordnad verkställighet inom budgetram.

OBS!

Olika regler gäller beroende på om en upphandlings värde överstiger eller ligger under ett visst tröskelvärde. Därför måste det totala värdet av varje upphandling beräknas för att se vilka regler som gäller. Köp av samma slag räknas samman oavsett om det är vara, tjänst eller tekniskentreprenad.

Följande tröskelvärde/upphandlingsvärde (årskostnad alternativt totalt avtalsvärde) gäller år 2018 och 2019:

Tröskelvärde – Varor och tjänster

Direktupphandling – upp till 586 907 SEK

Förenklad upphandling – 586 908 kr – 2 096 097 SEK

Öppen upphandling – över 2 096 097 SEK

Tröskelvärde – Byggtreprenader

Förenklad upphandling – 52 620 561 SEK

Öppen upphandling – över 52 620 561 SEK

Det är inte tillåtet att dela upp en upphandling i avsikt att komma under de olika beloppsgränserna.

Ramavtal får tecknas för högst fyra år.

Delegationsordning avseende Upphandling/Inköp/Avtal ska gälla för samtliga nämnder.
Respektive nämnd ska fastställa delegation avseende delegat.

Upphandlingssamordnare förkortas Uso.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
	Förvaltningsspecifik			
D.1	Direktupphandling förvaltningspecifik Starta och genomföra upphandling Beslut Avtal/Beställning Eventuell avtalsförlängning enligt option	Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig Budgetansvarig	V	Samråd ska ske med Uso Ska diarieföras Direktupphandling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras. Riktlinjer för direktupphandling ska följas.
D.2	Förenklad upphandling, förvaltningspecifik Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	Fc Fc Fc Fc	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.
D.3	Öppen upphandling, förvaltningspecifik Starta och genomföra upphandling Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud Teckna avtal Eventuell avtalsförlängning enligt option	Resp. nämnd Resp. nämnd Fc Fc	D1	Samråd ska ske med Uso. Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras Eventuell avtalsförlängning efter samråd med respektive nämnd

	Förvaltningsövergripande			
D.4	<p>Direktupphandling, kommunövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Beslut</p> <p>Avtal/Beställning</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p> <p>Budgetansvarig</p>	V	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska diarieföras</p> <p>Direktupphandling över 100 000 ska dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Riktlinjer för direktupphandling ska följas.</p>
D.5	<p>Förenklad upphandling, förvaltningsövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Sluta avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.6	<p>Öppen upphandling, kommunövergripande</p> <p>Starta och genomföra upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut, antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras.</p> <p>Eventuell avtalsförlängning efter samråd med kommunstyrelsens presidium</p>
<p>Samordnad upphandling Ramavtal</p> <p>Upphandlingsverksamheten i kommuner ska i möjligaste mån samordnas för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor och totalekonomi samt för att minimera de administrativa kostnaderna för upphandlingsverksamheten.</p>				

	<p>Samordning ska även ske med andra kommuner, myndigheter och upphandlingsorganisationer där så är lämpligt.</p> <p>Samordnad upphandling förutsätter likvärdiga förfrågningsunderlag och kan avse en eller flera förvaltningars behov.</p>			
D.7	<p>Förenklad upphandling, samordnad</p> <p>Beslut om medverkan eller ej vid upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p> <p>Kdir/Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.8	<p>Öppen upphandling, samordnad</p> <p>Beslut om medverkan i upphandling</p> <p>Tilldelningsbeslut/Antagande av anbud</p> <p>Teckna avtal</p> <p>Eventuell avtalsförlängning enligt option</p>	<p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p> <p>Kdir /Ek chef</p>	D1	<p>Samråd ska ske med Uso.</p> <p>Ska annonseras, dokumenteras och diarieföras</p>
D.9	Uppsägning av avtal	Behörig avtalsansvarig	V	<p>Ingår i uppdragets funktionsansvar.</p> <p>Samråd ska ske med Uso.</p>
D.10	Teckna leasingavtal	Kdir /EK chef	D2	<p>Kdir rätt till vidare-delegering</p> <p>Samråd ska ske med Uso</p>

E. Organisationsärenden

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
E.1	Beslut avseende förvaltningarnas interna organisation	Kdir	D1	Rätt till vidaredelegering

F. Kommunstyrelsens ansvar som personalorgan

De flesta beslut i personalfrågor fattas utifrån lagar och avtal. Besluten är då att se som ren verkställighet.

Även beslut som fattas i enlighet med politiskt antagna riktlinjer och policys är verkställighet och skall därför skiljas från beslutsdelegering i kommunallagens mening.

Kommundirektören och respektive chef har, med nedan angivna undantag, fullständigt personalansvar inom ramen för gällande lagar, förordningar, föreskrifter, avtal och kommunala riktlinjer och policys.

Kommundirektören svarar för att riktlinjer, policydokument och anvisningar utarbetas.

Nedanstående ärenden kan inte beslutas genom verkställighet av tjänsteperson och ska delegeras av KS.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
F.1	Tecknande/Uppsägning av lokala kollektivavtal	Personalchef	D2	
F.2	Twisteförhandlingar jml 64 och 10 §§ MBL	Personalchef	D2	
F.3	Intresseförhandlingar avseende löner, anställningsvillkor, arbetstider och dylikt.	Personalchef	D2	
F.4	Centrala MBL-förhandlingar (MBL § 14)	Personalchef	D2	
F.5	Ordförande i samverkansgrupp samt delegation att hålla förhandlingar inom ramen för samverkansavtalet (MBL § 11, 19, 38): Övergripande (CSG) Förvaltningsövergripande (FSG)	Kdir Fc Avdelningschef	D2 D2 D2	

	Avdelningsnivå (LSG) Enhetsnivå/Områdesnivå (LSG)	Rektor/Områdes- chef/Enhetschef	D2	
F.2	Med bindande verkan för kommunen genom lokala kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.3	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning och förhandlingsrätt utom vad gäller 11 – 14 och 38 §§ Lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområde	Personalchef	D2	
F.4	Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lagar, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Personalchef	D2	
F.5	Beslut med anledning av arbetsmarknadskonflikt	KS		Ej delegerat
F.6	Fastställande av ram vid löneöversynsförhandlingar	KS		Lönenivåer i enlighet med Herrljunga kommuns lönepolicy antagen av ...
F.7	Genomförande av löneöversynsförhandlingar	Kdir	D2	Vidaredelegerat till personalchef Öppnande och avslutande av lokala förhandlingar.
F.8	Beslutanderätten i lönerevisionsfrågor	Kdir	D2	Vidaredelegerat personalchef
F.9	Prövning av arbetstagares bisysslelinnehav	Fc	V	Samråd ska ske med personalchef

F.10	Utveckla, förvalta och arbeta fram förslag till strategiska mål och policydokument för personalfrågor	Personalchef	V	
F.11	Utveckla och förvalta pensions- och försäkringsavtal samt handlägga pension- och försäkringsfrågor	Personalchef	V	

G. Personalärenden				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
G.1	Anställning, förflyttning, avstängning, disciplinpåföljd, uppsägning eller avsked av; Kommundirektör Förvaltningschef Personalchef/Ekonomichef/ Administrations- och kommunikationschef Förflyttning av personal mellan förvaltningar Inom kommunstyrelsens förvaltning Inom respektive förvaltning	KS Kdir Kdir/Fc Personalchef Personalchef Fc/ personalansvarig chef	 D1 D1 D2 D2 D2	Efter samråd med personalchef och förhandlingar i enlighet med gällande avtal Kdir fattar beslut avseende Fc, efter samråd med KSO och berörd nämnds ordförande.
G.2	Tidsbegränsad anställning av förvaltningschef/ställföreträdare högst sammanlagt 12 månader	Kdir	V	
G.3	Tjänstledighet för kommundirektören	KSO	D2	
G.4	Vikariatsförordnande och kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder för kommundirektören	KSO	D1	

G.4	Kvarstående i anställning efter uppnådd pensionsålder	Personalchef	D2	
G.5	Ledighet för enskilda angelägenhet, max 6 månader	Personalansvarig chef	V	
G.5	Beslut om flyttbidrag	Personalchef Ers. Kdir	D2	

H. Lönesättning

Beslut om lönesättning ska vara väl underbyggda utifrån såväl gällande avtal som av Herrljunga kommuns lönepolicy

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
H.1	Beslut om anställningsvillkor och löneinplacering av kommundirektören.	KS presidie	D2	
H.2	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning av förvaltningschefer samt övrig personal inom kommunledningsförvaltningen	Kdir	D2	Kdir fattar beslut avseende Fe efter samråd med berörd nämnds ordförande
H.3	Beslut om anställningsvillkor och lönesättning inom förvaltningsområdet	Fc	D2	

I. Beslut om tjänstledighet med löneförmån

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	
I.2	Förvaltningschefer samt personal inom	Kdir	D2	

	kommunledningsförvaltningen			
I.1	Personal tillhörande förvaltningsområdet	Fc	D2	

J. Ärenden avseende arbetsmiljöarbete

Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifterna är delegerat till respektive nämnd/styrelse.

Respektive nämnd/styrelse ska genom ordförande delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna inom ansvarsområdet till Fc/Kc.

Denne ska i sin tur delegera ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna i linjeorganisationen.

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
J.1	Ansvar för arbetsmiljöarbetsuppgifter under kommunstyrelsen och nämnder.	Kdir/Fc	D2	Inom kommunledningsförvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisationen
J.2	Plan för Systematiskt Arbetsmiljöarbete	Personalchef	D2	Inom kommunledningsförvaltningen är ansvaret för arbetsmiljöarbetsuppgifterna, av kommundirektör, delegerade till respektive avdelningschef i linjeorganisationen Respektive förvaltningschef ansvarar för att plan för

				systematiskt arbetsmiljöarbete arbetas fram.
--	--	--	--	--

K. Lokalplanering och lokalanvändning

Ansvaret för planering av verksamhetslokaler ligger hos respektive verksamhetsansvarig nämnd.

All lokalplanering ska säkerställa att kommunens planering avseende verksamhetslokaler sker utifrån ett strategiskt långsiktigt och hållbart planeringsperspektiv.

~~Tekniska nämnden~~ Internservicenämnden ansvarar för verksamhetslokaler utifrån ägarperspektivet.

Beslut om ombyggnation respektive tillbyggnader för verksamhetslokaler vilka fordrar investeringsinsats ska ske i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd investeringsbudget och Policy för Verksamhets- och ekonomistyrning

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
K.1	Lokalfrågor rörande kommunhuset	Kdir	D2	
K.2	Teckna hyreskontrakt för lokaler avseende verksamhet och/eller boende med fastighetsansvarig internservicenämnden	Fc	D1	Ska ske efter samråd med respektive nämnd. Samtliga hyreskontrakt ska tillställas och förvaras vid ekonomiavdelningen
K.3	Beslut om mindre lokalförändringar/justeringar för verksamhetslokaler, inte underhåll, inom egen budgetram drift, upp till 10 prisbasbelopp	Fc	D2	Efter samråd med nämnd Samrådet ska dokumenteras
K.4	Beslut om inköp utrustning arbetsplatser	Kdir /Fc	V	Avrop från ramavtal och liknande inköp inom ordning för upphandling/inköp

K.5	Teckna förstahandskontrakt med externa fastighetsägare för lokaler avseende verksamhet och/eller boende.	Fc intern-servicenämnden	D1	Efter samråd med hyrande nämnd Samråd ska dokumenteras och redovisas till kommunstyrelsen
K.6	Dödande av inteckningar och liknande åtgärder	Ek chef	D2	

L. IKT/IT

IKT/IT-avdelningen ansvarar för drift och utveckling av den tekniska plattformen, infrastruktur, kommunikation, drift verksamhetssystem, IT-säkerhet, IT-strategi, licenser, teleteknik mm.

Verksamheterna ansvarar för systemförvaltning/utveckling, behörighetsadministration, utbildning IT-säkerhet, IT-beställare till IT-avdelningen (inköp) mm.

Se även delegationsordning upphandling/inköp

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
L.1	Beslut om programinstallation i kommunens datorer/datornät	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.2	Beslut om behörighet i kommunens datanät	IT-chef	V	Ingår som verkställighet i uppdraget
L.3	Besluta om inköp IT-utrustning och verksamhetssystem/programvara	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
L.4	Besluta om hyresavtal av fiber och/eller annan infrastruktur för bredband	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget

L.5	Besluta om support- och operatörstjänster avseende tele- och datakommunikation	IT-chef	V	Inom budgetram Ingår som verkställighet i uppdraget
-----	--	---------	---	--

M. Samhällsplanering

Remissshantering i planärenden avser: 1. Planer som upprättas av Herrljunga kommun. 2. Planer från grannkommuner. 3. Remisser från staten, länsstyrelsen och övriga

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
M.1	Remisser, enkla och okomplicerade och som följer intentionerna i den översiktliga planeringen	Samhälls- utvecklare	D2	
M.2	Fastställa uppdrag avseende fördjupade översiktsplaner och/eller tematiska tillägg till översiktsplan inklusive finansiering	KS		Ej delegerat
M.3	Avge yttranden angående kollektivtrafik- turlistor, koncession för trafik och därmed jämförliga åtgärder	Kollektivtrafik- samordnare Samhälls- utvecklare	D2	Kollektivtrafikpla- nering i första hand – Kollektivtrafik- samordnare. Övergripande strategiska remisser kopplat till samhällsplanering – Planerings- sekreterare
M.4	Avge yttranden i ärenden rörande koncession för eldistributionsledningar och liknande	Samhälls- utvecklare	D2	
M.5	Avge yttranden över ansökningar om täktillstånd	KS		Ej delegerat
M.6	Ge uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen att utarbeta detaljplan.	KS		Ej delegerat

				Finansiering ska säkerställas före beslut
M.7	Avge samrådsyttrande till samhällsbyggnadsnämnden i ärenden om enkelt planförfarande enligt PBL	Samhälls-utvecklare	D1	Efter samråd med KSO/Vice. KSO
M.8	Avge samrådsyttrande över förslag till detaljplaner och områdesbestämmelser	KS		Ej delegerat
M.9	Prövning av domar avseende överklaganden av beslut som fattats av KF respektive KS	KS		Ej delegerat
M.10	Bevakning av kommunens intressen vid fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och byggnationsplanering	Fc Internservice-nämnd	D2	
M.11	Framställningar och yttrande till samhällsbyggnadsnämnden eller lantmäterimyndigheten angående fastighetsbildning, bygglov mm.	KSO		

N. Mark- och exploateringsärenden				
Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
N.1	Brådska mark och exploateringsärenden, besluta om köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösen med stöd av plan- och bygglagen av fastighet eller fastighetsdel inom de ramar och enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.	KS		Ej delegerat

O. KF-beslutade ärenden - Ärenden till eller som berör Samhällsbyggnadsförvaltningen

Nr	Ärende	Delegat	D/V	Not
O.1	Inom beloppet 100 prisbasbelopp genomföra köp/ försäljning av strategiska fastigheter/ strategisk mark.	SBN	D1	Vid ärenden av möjlig principiell betydelse eller annars av större vikt ska internservice-nämnden fatta beslut efter samråd med kommunstyrelsen Ärenden av principiell betydelse eller annars av större vikt för Herrljunga kommun ska överlämnas till kommunfullmäktige

P. Kultur- och fritidsärenden

Nr	Ärende	Delegat	Not
P.1	Beslut om regler för stöd till föreningslivet	Kultur- och fritidsutskottet	
P.2	Beslut om regler för stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidsutskottet	
P.3	Beslut gällande ansökningar om utvecklingsstöd för investeringar och satsningar	Kultur och fritidsutskottet	Enligt regler för stöd till föreningslivet

P.4	Beslut om Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kommuns hantverks- och kulturstipendium
P.5	Beslut om Herrljunga kulturpris	Kultur- och fritidsutskottet	Enligt stadgar för Herrljunga kulturpris
P.6	Beslut om avgifter inom biblioteksverksamheten	Kultur- och fritidsutskottet	
P.7	Beslut om pris till årets ungdomsledare	Kultur- och fritidsutskottet	
P.8	Utskottets deltagande i kurser, konferenser och dylikt	Ordförande i kultur- och fritidsutskottet	
P.9	Beslut om fördelning av bidrag till studieförbunden	Kultur- och fritidschef	Enligt Västra Götalands bildningsförbunds rekommendationer
P.10	Beslut gällande ansökningar om ”Snabba slanten”	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.11	Beslut om stöd till kulturarrangemang och projekt	Kultur- och fritidschef	Enligt äldre version av regler för stöd till föreningslivet
P.12	Beslut om öppettider i biblioteken och i hälso- och friskvårdscenter	Kultur- och fritidschef	
P.13	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i biblioteken	Bibliotekschef	
P.14	Beslut om tillfälliga ändringar av öppettider i hälso- och friskvårdscenter.	Chef för simhall och sporthall	
P.15	Beslut gällande ansökningar om kommunalt aktivitetsstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet
P.16	Beslut gällande ansökningar om drift-/och lokalstöd	Besöksnärings-ansvarig	Enligt regler för stöd till föreningslivet
P.17	Beslut om stöd till föreningar som riktar sig till människor med psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar och/eller missbruksproblem eller anhörigföreningar till dessa (tidigare socialnämndens föreningsstöd).	Kultur- och fritidschef	

P.18	Tecknande av hyresavtal, leasingavtal, samverkansavtal och underhållsavtal för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	
P.19	Tecknande av avtal för ansökan om statsbidrag, regionbidrag och övriga bidrag för kultur- och fritidsverksamheten	Bibliotekschef/ Chef för simhall och sporthall	

Q. Räddningstjänst			
Nr	Ärende	Delegat	Not
Lag om skydd mot olyckor (2003:778) och Förordning om skydd mot olyckor (2003:789)			
Q.1	Beslut om tillsynsintervall.	Räddningschef	LSO 2 kap. 2§
Q.2	Beslut om skriftlig brandskyddsredogörelse och förnyelse av densamma	Räddningschef	LSO 2 kap. 3§
Q.3	Meddelande av föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning samt liknande förebyggande åtgärder mot brand	Räddningschef	FSO 2 kap. 7§
Q.4	Beslut om kontroll av brandskyddet i andra fall och vid andra tillfällen än vad som anges i föreskrift, om betingat av brandskyddsmässiga skäl.	Räddningschef Skorstensfejar- tekniker	FSO 3 kap. 1§
Q.5	Föreläggande och förbud i samband med brandskyddskontroll.	Skorstensfejar- tekniker	LSO 3 kap. 4§
Q.6	Beslut att medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten.	Räddningschef	LSO 3 kap. 4§
Q.7	Föreläggande och förbud i tillsynsärenden.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 2§
Q.8	Klassificering av särskilt farlig verksamhet.	Räddningschef	FSO 2 kap. 3§, i enlighet med LSO 2 kap. 4§

Förvaltningslagen			
Q.9	Ändring av överklagat föreläggande eller beslut.	Kommunstyrelsen	FL 27 § 1:a stycket
Q.10	Avvisning av försent inkommet överklagande.	Kommunstyrelsen	FL 24 §
Lagen (2010:1011) och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor			
Q.11	Beslut om tillstånd att hantera, Överföra eller importera explosiv varor eller att yrkesmässigt eller i större mängd hantera brandfarliga varor	Räddningschef	LBEV 16–19 §§
Q.12	Beslut om nya eller ändrade villkor för tillstånd	Räddningschef	LBEV 19 § tredje stycket
Q.13	Beslut att återkalla tillstånd	Räddningschef	LBEV 20 §
Q.14	Beslut att begära den hjälp av Polismyndigheten som behövs för tillsynen.	Räddningschef Tillsynsförrättare	LBEV 24 § tredje stycket
Q.15	Föreläggande och förbud i tillsynsärenden	Räddningschef Tillsynsförrättare	LBEV 25 §
Q.16	Beslut om avgiftsuttag i enskilda fall för tillståndshantering, tillsyn, provtagning, undersökning, godkännanden och andra beslut och åtgärder.	Räddningschef	
Ordningslagen			
Q.17	Yttrande till polismyndighet.	Räddningschef	Ordningslagen

Q. Räddningstjänst			
Nr	Ärende	Delegat	Not
Lag om skydd mot olyckor (2003:778) och Förordning om skydd mot olyckor (2003:789)			
Q.1	Tillsyn Beslut om årlig tillsynsplan samt plan för rådgivning och information.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 1 § MSBFS 2021:8
Q.2	Utse personal enligt att utföra tillsyn – Tillsynsför rättare samt tillsynsför rättare med utökat beslutsmandat	Räddningschef	LSO 3 kap. 14 § LSO 5 kap. 1 §
Q.3	Beslut om föreläggande och förbud i tillsynsärenden.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 2 §
	Beslut om att beslut fattade efter tillsyn enligt LSO ska gälla även om de överklagas	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 10 kap 4 §
	Begära hjälp från Polismyndigheten	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap 3 §
	Besluta om avskrivning av tillsynsärende	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap 1 §
Q.4	Meddelande av föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning samt liknande förebyggande åtgärder mot brand	Räddningschef Insatsledare	FSO 2 kap. 7 §
Q.5	Besluta om uttag av avgifter i enlighet med gällande taxa för tillsyn. Besluta om nedsättning eller efterskänkande av avgifter i enskilda fall enligt de gällande taxorna	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 4 §
Q.6	Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll Beslut om kontroll av brandskyddet i andra fall och vid andra tillfällen än vad som anges i föreskrift, om betingat av brandskyddsmässiga skäl.	Räddningschef Skorstensfejartekniker Tillsynsför rättare	FSO 3 kap. 1 § LSO 3 kap. 4 §

Q.7	Utse personal att utföra brandskyddskontroll av eldstäder, skorstenar mm.	Räddningschef Skorstensfejartekniker Tillsynsför rättare	LSO 3 kap. 14 §
Q.8	Beslut om föreläggande i samband med brandskyddskontroll. Gäller ej vite.	Räddningschef Skorstensfejartekniker Tillsynsför rättare	LSO 5 kap. 2 §
Q.9	Beslut att medge eller avslå att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 3 kap. 4 §
Q.10	Beslut om återtagande av dispens för egenotning,	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 3 kap 4 §
	Beslut om brandskyddskontroll i särskilda fall	Räddningschef Tillsynsför rättare Insatsledare Skorstensfejartekniker	FSO 3 kap 1§ LSO 3 kap 4§
	Avgifter för brandskyddskontroll Besluta om timdebitering vid uttag av avgifter i enlighet med gällande taxa för brandskyddskontroll	Räddningschef Tillsynsför rättare	LSO 3 kap. 6 §
Q.11	Information och rådgivning enligt LSO	Räddningschef Tillsynsför rättare Insatsledare	LSO 3 kap. 2 §
Q.12	Farlig verksamhet Klassificering av särskilt farlig verksamhet.	Räddningschef	FSO 2 kap. 3 §, i enlighet med LSO 2 kap. 4 §
Q.13	Olycksutredning Besluta om olycksutredning. Begära rätt att få tillträde för undersökning efter räddningsinsats.	Räddningschef Tillsynsför rättare Insatsledare	LSO 3 kap 10 §
Förvaltningslagen			
Q.14	Ändring av överklagat föreläggande eller beslut.	Kommunstyrelsen	FL 37-39 §
Q.15	Avvisning av ett för sent inkommit överklagande.	Kommunstyrelsen	FL 45 §
Lagen (2010:1011) och förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor			

Q.16	Utse tillståndshandläggare att pröva tillstånd enligt lag lagen	Räddningschefen	LBE 17 § LBE 18 §
Q.17	Beslut om tillstånd och godkännande av föreståndare respektive deltagare	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBE 17–19 §§
Q.18	Besluta om avslag respektive att inte godkänna föreståndare eller deltagare	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBE 17–19 §§
Q.19	Beslut om nya eller ändrade villkor för tillstånd	Räddningschef	LBE 19 §
Q.20	Beslut att återkalla tillstånd	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBE 20 §
Q.21	Beslut att begära den hjälp av Polismyndigheten som behövs för tillsynen.	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBE 24 §
Q.22	Besluta om Föreläggande och förbud samt besluta om åtgärder på den enskildes bekostnad och att föreläggande får förenas med vite	Räddningschef Tillsynsför rättare	LBE 25 §
Q.23	Besluta om tillfällig och tidsbegränsad förlängning av tillstånd, under handläggningstid av nytt tillstånd	Räddningschef Tillsynsför rättare	FBE 19 §
Q.24	Beslut om avgiftsuttag och nedsättning eller efterskänkning av avgifter i enskilda fall för tillståndshantering, tillsyn, provtagning, undersökning, godkännanden och andra beslut och åtgärder.	Räddningschef	LBE 27 §
Q.25	Besluta om årlig tillsynsplan och om urval av verksamheter som omfattas av årlig tillsynsplan	Räddningschefen Tillsynsför rättare	LBE 21 §
Q.26	Utse personal att utföra tillsyn – Tillsynsför rättare samt tillsynsför rättare med utökat beslutsmandat	Räddningschefen	LBE 21 §
Q.27	Besluta om att beslut fattat enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen efter tillsyn enligt	Räddningschefen Tillsynsför rättare	LBE 35 §

	LBE ska gälla även om det beslutet överklagas, 35 § LBE		
Q.28	Besluta om avskrivning av tillsynsärende	Räddningschefen Tillsynsförättare	LBE 21 §
Remisser och övrigt			
Q.29	Besvara remisser och avge yttrande utifrån följande lagstiftning samt övriga remisser (t.ex. från andra myndigheter och organisationer) som berör räddningstjänstens uppdrag	Räddningschef Tillsynsförättare	-Ordningslag (1993:1617) -Plan- och bygglagen (2010:900) -Väglagen (1971:948) -Lag (1995:1649) om byggande av järnväg -Alkohollagen (2010:1622) - Brottsbalken (1962:700) - Miljöbalken (1998:808) -Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor - Lag (1999:381) Seveso - Förordning (2006:311) om transport av farligt gods

Samverkansavtal – E-arkiv i Sjuhärad

Förslag till beslut

1. Samverkansavtalet för e-arkiv i Sjuhärad godkänns.
2. Kommundirektör ges i uppdrag att underteckna avtalet för Herrljunga kommun.

Sammanfattning av ärendet

Ett e-arkivsystem, som är avgörande för kommunen framtida digitaliseringsarbete och informationssäkerhet kommer införas i kommunerna Ulricehamn, Tranemo, Herrljunga, Vårgårda, Bollebygd, Mark och Svenljunga genom gemensam upphandling.

För att säkra långsiktig förvaltning och finansiering av systemet har ett samverkansavtal tagits fram. Genom samverkansavtalet kommer Ulricehamns kommun att tillhandahålla två heltidstjänster för e-arkivet från och med 1 januari 2026.

Kostnaden fördelas mellan parterna enligt en fördelningsnyckel bestående av:

- Fast avgift motsvarande 15 % av den totala kostnaden, fördelad på respektive part, samt en rörlig avgift baserad på befolkningsuppgift. Beräknad kostnad i kronor, 2024 års nivå för Herrljunga kommun totalt 191 256.
- Kostnader för system, drift och integration med verksamhetssystem tillkommer kommunerna, beräknat till cirka 100 000 kr per år och kommun.

Detta innebär att den årskostnad som kommunen får för samverkansavtalet och årskostnaden för e-arkivet kommer hamna på cirka 300 tkr. För att kunna bekosta samverkansavtalet och den löpande årskostnaden för e-arkivsystemet behöver administrations- och kommunikations enhetens rambudget utökas med motsvarande belopp då dessa kostnader inte inryms i nuvarande budgetram. Detta tas med i budgetarbetet från och med år 2025.

Utöver ovanstående årskostnader för drift och systemförvaltning av e-arkivet tillkommer det kostnader för avställning av verksamhetssystem till e-arkivet, s.k. integrationer. Kostnaderna för respektive avställning beräknas hamna på 20-80 tkr per integration/verksamhetssystem och kommer belasta respektive enhet/förvaltning som äger verksamhetssystemet som ska ställas av till e-arkivet.

Bakgrund

Ett elektroniskt arkiv, s.k. e-arkiv, är en förutsättning för kommunernas digitaliseringsarbete. Många arbetsprocesser är idag helt digitala och kommunernas information sparas i verksamhetssystem som inte är skapta för långtidsbevaring. E-arkivet är ett system för långtidsbevarande och hållbar hantering av digital information som består av en teknisk lösning för långtidsbevaring.

2022-02-21 § 27 beslutade kommunstyrelsen att Herrljunga kommun ska medverka i ett samverkansprojekt för införande av e-arkiv. Samverkansprojektet pågår från hösten 2022 till och med 2025-12-31 och bekostas genom en årskostnad.

Projektet drivs av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund tillsammans med kommunerna Ulricehamn, Tranemo, Herrljunga, Vårgårda, Bollebygd, Mark och Svenljunga med syfte att införa ett gemensamt e-arkiv i samtliga organisationer. Från kommunens sida är det administrations- och kommunikationsenheten som är drivande och deltagande i projektet.

Ulricehamns kommun har av styrgruppen för projektet utsetts till värdkommun för e-arkivet från och med 1 januari 2026. För att skapa hållbar samverkan och förvaltning av systemet har ett samverkansavtal tagits fram av styrgruppen för projektet och behandlats i kommunchefsnätverket den 19 januari 2024.

Samverkansavtalet säkerställer en långsiktig förvaltning av e-arkivet och möjliggör för Värdkommunen, Ulricehamns kommun, att genomföra nödvändiga rekryteringar. Genom samverkansavtalet kommer värdkommunen från och med 1 januari 2026 att finansiera två heltidstjänster med ansvar för e-arkivet inklusive stöd till samverkanskommunerna i frågor gällande elektronisk arkivering. E-arkivarie kommer att rekryteras under 2024 medan IT-resurs kommer att rekryteras efter att upphandlingen av e-arkivet är slutförd.

Kostnader

Samtliga kostnader fram till 2025-12-31 tas av projektet och kommer inte att belasta kommunerna ytterligare. Samverkansavtalet träder i kraft 1 januari 2026 och likaså kostnaderna för systemförvaltningen.

Den långsiktiga finansieringen av förvaltningsorganisationen baseras på en fast avgift per kommun samt en rörlig del utifrån kommuninvånarantal.

Kostnader för e-arkivet, dess drift och kopplingar/integrationer mellan verksamhetssystem och e-arkivet täcks inte av fördelningsnyckeln i samverkansavtalet.

Samverkansavtalet reglerar kostnaden för förvaltningsorganisationen, det vill säga två heltidstjänster i Ulricehamns kommun. Kostnaden fördelas mellan parterna enligt en fördelningsnyckel bestående av en fast avgift motsvarande 15 % av den totala kostnaden, fördelad på respektive part, samt en rörlig avgift baserad på befolkningsuppgift den 1 juli föregående år, hämtad från Statistiska Centralbyrån (SCB).

Beräknad kostnad i kronor, 2024 års nivå för Herrljunga kommun:

	Fast avgift	Rörlig avgift	Totalt
Herrljunga	44 558	146 699	191 256

Utöver kostnaden för samverkansavtalet/förvaltningsorganisationen tillkommer årskostnader i kommunen för e-arkivsystem och dess drift samt kopplingar mellan kommunens verksamhetssystem och e-arkivet.

Efter kartläggning av andra kommuners och organisationers kostnad för e-arkiv är uppskattningen att kostnaden för System och drift kommer att uppgå till omkring 100 000 kronor per år och kommun. Detta innebär att den årskostnad som kommunen får för samverkansavtalet och årskostnaden för e-arkivet kommer hamna på cirka 300 tkr. ör att kunna bekosta samverkansavtalet och den löpande årskostnaden för e-arkivsystemet behöver administrations- och kommunikations enhetens rambudget utökas med motsvarande belopp då dessa kostnader inte inryms i nuvarande budgetram. Detta tas med i budgetarbetet från och med år 2025.

Kopplingar/integrationer mellan e-arkivet och kommunens verksamhetssystem kommer tillkomma beroende på den takt kommunen väljer att ställa av system till e-arkivet. Kostnader per avställning varierar beroende på system och kan uppgå till mellan 20 000 kronor och 80 000 kronor eller mer. Den kostnaden kan minskas om flera kommuner har samma system och delar på kostnaderna. Respektive kommun avgör själva i vilken takt man vill ställa av till e-arkivet. Dessa kostnader kommer belasta respektive enhet/förvaltning som äger verksamhetssystemet som ska ställas av till e-arkivet.

Konsekvenser

Om Herrljunga kommun väljer att inte delta i samverkansavtalet, skulle detta innebära att kommunen ensamt ansvarar för att hantera e-arkivsystem utan stöd från andra kommuner och inte kunna ta del av resurser från Ulricehamns kommun. Detta skulle kräva att Herrljunga kommun utvecklar och implementerar egna rutiner för hantering av e-arkiv. En sådan enskild hantering kan innebära betydande utmaningar eftersom kommuner som deltar i samverkansavtalet förväntas ha liknande rutiner och system. Att utveckla och hantera egna rutiner för e-arkiv skulle medföra en ökad belastning på personalresurserna, särskilt då kommunen saknar kompetens inom området. Detta skulle i sin tur leda till ökade personalkostnader och ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Förslag till Samverkansavtal – E-arkiv i Sjuhärad

KS § 27 Införande av e-arkiv

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunchef/kommundirektör

Kanslichef

Projektledare

Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund

[Titel]

Samverkansavtal – E-arkiv i Sjuhärad

§ 1 Avtalsparter

Avtal har träffats mellan nedanstående parter med stöd av 9 kap 37 § kommunallagen gällande avtalssamverkan.

Parter	Organisationsnummer
Bollebygds kommun	212000-2973
Herrljunga kommun	212000-1520
Marks kommun	212000-1504
Svenljunga kommun	212000-1512
Tranemo kommun	212000-1462
Ulricehamns kommun - Vårdkommun	212000-1579
Vårgårda kommun	212000-1454

Även Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund (212000-1008) ingår i samverkan, men tecknar ett särskilt avtal med Ulricehamns kommun.

§ 2 Inledning och syfte

Kommunerna i Sjuhärad har behov av att digitalt kunna spara och arkivera information, som numera i allt större utsträckning är digital i stället för i pappersform. Införande och förvaltning av ett e-arkiv kräver särskild kompetens och resurser som är svårt för respektive kommun att hantera på egen hand. Kommunerna, som är geografiskt närliggande, ser behov av att samarbeta för att kunna införa e-arkiv samt säkerställa en långsiktig förvaltning av detsamma, vilket är till gagn för verksamheterna i alla kommunerna. Samarbetet sker genom avtalssamverkan enligt 9 kap 37 § kommunallagen.

Avtalet avser samverkan inom elektronisk arkivering och informationsförvaltning mellan samverkanskommunerna och kommunalförbundet, benämnt E-arkiv i Sjuhärad.

E-arkiv är en funktion för långtidsbevarande och hållbar hantering av digital information. Det sker genom en teknisk lösning för elektronisk bevaring, nedan kallat Systemet.

Ulricehamns kommun är värdkommun för funktionen e-arkiv, vilket innefattar förvaltning av Systemet och ansvar för dess förvaltningsorganisation.

Avtalet beskriver vad som gäller avseende det gemensamma e-arkivet; organisation, ansvarsfördelning, finansiering, ersättning och tvist.

Bakgrund

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund genomförde på uppdrag av kommuncheferna/kommundirektörerna en förstudie gällande införande av e-arkiv hos medlemskommunerna och kommunalförbundet.

Projekt E-arkiv i Sjuhärad startade hösten 2022 och projekttiden är tre år. Under projekttiden ska en projektgrupp genomföra upphandling av den tekniska lösningen för elektronisk långtidsbevaring (system och drift), upprätta en förvaltningsorganisation samt förbereda verksamheterna på elektronisk bevaring. Arbetet under projekttiden genomförs i enlighet med beslutat projektstartsdirektiv samt fastställd projektbeskrivning.

Detta samverkansavtal omfattar den löpande driften av e-arkivet efter avslutat projekt.

§ 3 Organisation

Respektive kommun är arkivmyndighet och informationsägare av sin information. Det är arkivmyndigheten i respektive kommun som äger den information som levererats till Systemet för bevarande (slutarkiv).

Befintliga arkivresurser är kvar i sina respektive kommuner och involveras på olika sätt i den gemensamma förvaltningsorganisationen.

Styrgrupp

Styrgruppen består av de samverkande kommunernas kanslichefer eller motsvarande och sammanträder två gånger/år eller oftare vid behov. Kanslichef i värdkommunen är ordförande och sammankallande.

Styrgruppen hanterar budget enligt samverkansavtalet och godkänner prioriterings- och anslutningsplaner till Systemet efter förslag från den centrala arbetsgruppen.

Styrgruppen ansvarar för att hålla kommuncheferna/kommundirektörerna i samverkande kommuner informerade samt ansvarar för att följa upp samverkansavtalet årligen.

Styrgruppen har rätt att adjungera deltagare till möten.

Styrgruppen beslutar om framtida upphandlingar och tillvägagångssättet för desamma.

Central arbetsgrupp

Den centrala arbetsgruppen leds av värdkommunens kanslichef. Här ingår de resurser som bekostas genom samverkansavtalet, förslagsvis en e-arkivsamordnare och en IT-resurs, vilka är anställda hos värdkommunen. Denna grupp driver arbetet med e-arkivet, genomför relevanta utredningar och samordnar prioriterings- och anslutningsplaner som styrgruppen sedan fastställer. Arbetsgruppen projektleder också inleveranserna till Systemet.

Strategiskt samverkar den centrala arbetsgruppen med de lokala organisationerna i samverkanskommunerna för att få underlag till prioriterings- och anslutningsplaner.

Lokal organisation

Respektive samverkanskommun ansvarar för sin egen arkivhantering, vilket bland annat avser arkivredovisning och gallringsutredningar. Respektive kommun ansvarar för uttag av information från sina verksamhetssystem samt framtagande av den egna kommunens prioriteringslista för leverans till Systemet. Kommunen arbetar tillsammans med den centrala arbetsgruppen för att genomföra arkivbeständiga, informationssäkrade inleveranser till Systemet.

Exempel på kompetenser som behövs i arbetet är arkiv, informationssäkerhet och IT samt funktioner från den verksamhet som ska göra inleverans till e-arkivet; exempelvis arkivredogörare, informationssäkerhetshandläggare, administrativ systemförvaltare och teknisk systemförvaltare. Till sin hjälp kan de komma att behöva stöd från jurist, ekonom och kommunikatör i respektive kommun

§ 4 Värdkommunens ansvar

Ulricehamns kommun är värdkommun för det gemensamma e-arkivet. Värdkommunen anställer de kompetenser som behövs för förvaltning av det gemensamma e-arkivet. Värdkommunen upplåter erforderliga lokaler och utrustning för personal vid E-arkiv i Sjuhärad samt svarar för att erforderliga investeringar avseende lös egendom görs inom gällande budget. Kostnaden fördelas mellan de samverkande kommunerna enligt § 6 Finansiering.

Värdkommunen ansvarar för:

- Kontakt gentemot systemleverantör
- Kontakt gentemot driftleverantör
- Förvaltning av Systemet
- Användarstöd/utbildning
- Stöd till kommunala projekt vid skapandet av leveranser
- Resurser för att ta emot leveranser såsom personal och system som behövs för att skapa paket för långtidsbevaring
- Bemanning inom fastställd budget

Värdkommunen ska för styrgruppen redovisa hur behörighetsstruktur, ansvarsfördelning och roller kring systemet är organiserat och dokumenterat utifrån krav i gällande lagstiftning. Detta ska löpande följas upp av styrgruppen. Organisationer som ingår i samverkan ska på begäran ges tillgång till dokumentation och andra underlag, till exempel fakturor eller avtal, som berör det gemensamma e-arkivet.

Samverkanskommunens ansvar i § 5 gäller även värdkommunen.

§ 5 Samverkanskommunens ansvar

Respektive samverkanskommun är arkivmyndighet för sina arkivhandlingar och informationsägare för sin information enligt gällande lagstiftning.

Kommunen ansvarar för sin egen arkivhantering, vilket bland annat avser arkivredovisning och gallringsutredningar. Kommunen ansvarar för uttag av information från verksamhetssystemen.

Kommunen ska bistå och underlätta för det gemensamma e-arkivet vid leveranser till Systemet. För det fall det system/informationspaket som kommunen vill leverera till Systemet innebär ett mer kostnadskrävande arbete än vad som är normalt, ska kommunen svara för denna merkostnad. Vid oenighet fattas beslut i styrgruppen om kommunens kostnadsansvar.

Kommunen förbinder sig att tillämpa de rutiner och liknande som styrgruppen tar fram för tillämpning av detta avtal.

Kommunen ska tillse att styrgrupp och lokal organisation bemannas med representanter från kommunen samt bistå den centrala arbetsgruppen i dess strategiska arbete.

Vid behov ska kommunerna bistå det gemensamma e-arkivet med personal eller andra resurser som krävs för utredningar kring exempelvis juridik-, ekonomi- eller IT-frågor.

§ 6 Finansiering

Den gemensamma kostnaden för förvaltning av e-arkivet fördelas mellan parterna enligt en fördelningsnyckel bestående av en fast avgift motsvarande 15 % av den totala kostnaden, fördelad på respektive part, samt en rörlig avgift baserad på befolkningsuppgift den 1 juli föregående år, hämtad från Statistiska Centralbyrån (SCB).

Styrgruppen ska årligen upprätta en budget, vilken tillhandahålls respektive kommun senast den 15 mars året innan aktuellt verksamhetsår för att kunna hanteras i kommunernas ordinarie budgetprocess. Kostnaderna uppräknas årligen till följd av löneökningar, ökade lokalkostnader med mera; uppräkning sker årligen enligt PKV (prisindex för kommunal verksamhet) om inte annat bestäms av styrgruppen.

Fördelningsnyckeln omfattar följande

- Personal- och lokalkostnad för de resurser utöver kanslichefen som ingår i den centrala arbetsgruppen
- Värdkommunens overheadkostnader i form av kostnader för central personal- och ekonomihantering, administration och liknande

Värdkommunen fakturerar respektive kommun halvårsvis i förskott i januari och juni den i budgeten bestämda kostnaden inklusive mervärdesskatt. Fakturan förfaller till betalning 30 dagar efter fakturans utställningsdatum. Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta. Faktureringsavgift debiteras inte.

Vid årets slut sker avräkning mot faktisk kostnad, vilket hanteras enligt § 7 Ekonomi och regleras mellan parterna enligt fördelningsnyckeln.

Följande ingår inte i fördelningsnyckeln

- Respektive parts licenskostnad för Systemet, vilket regleras i avtal med leverantören
- Drift och underhåll av Systemet, vilket regleras i avtal med leverantören
- Respektive parts egen arkivhantering
- Kostnad för respektive parts leverans till Systemet

§ 7 Ekonomi

Värdkommunen ska årligen till samverkanskommunerna redovisa föregående års räkenskaper. Redovisningen ska färdigställas i tid för att kunna hanteras i kommunernas ordinarie årsredovisningsprocess. Underlagen ger förutsättningar för kommunstyrelsen att tillgodogöra sin uppsiktsplikt i enlighet med 6 kap 1 § kommunallagen och rapporteringsskyldighet till kommunfullmäktige enligt 9 kap 38 § kommunallagen.

Beslut om reglering av överskott/underskott i årsresultatet tas av styrgruppen och fördelas enligt § 6 Finansiering.

§ 8 Försäkringar

Varje part ansvarar för att hålla sin egendom och sin verksamhet försäkrad på ett erforderligt sätt.

§ 9 Revidering av samverkansavtalet

Ändringar och tillägg

Ändringar och tillägg till detta avtal ska ske skriftligen och vara undertecknade av samtliga parter genom behörig företrädare för att vara gällande. Ändringar och tillägg som i grund ändrar förutsättningarna för samverkan ska godkännas av respektive kommunfullmäktige.

Utvärdering och omförhandling

Avtalet ska utvärderas på skriftlig begäran av en samverkanskommun. Att särskilt beakta vid utvärderingen är att verksamheten ska bedrivas med hög kvalitet och rättssäkerhet. Verksamheten ska bedrivas så kostnadseffektivt som möjligt.

Avtalet ska även utvärderas och eventuellt omförhandlas vid följande tidpunkter:

- Upphandling av system och driftleverantör är genomförd
- Projektet övergår i förvaltningsfas

Förslag på nytt samverkansavtal ska godkännas av styrgruppen innan det översänds till respektive kommun för beslut i kommunfullmäktige. Parterna är däremot fortfarande bundna av avtalet enligt § 15.

§ 10 Utökad samverkan

Vid förfrågan från intresserade kommuner om att ansluta till samverkan ska en analys genomföras av kostnadseffekt och kapacitetseffekt för samverkanskommunerna. Ärendet bereds av den centrala arbetsgruppen.

För inträde av ny part krävs att samtliga parter i samverkansavtalet godkänner det. Inträdet sker till självkostnadspris och utifrån gällande kostnadsmodell. Inträde av ny part ska godkännas av respektive kommunfullmäktige i samband med att avtalet justeras för att omfatta ny part.

I det fall omfattande investeringar har gjorts och som bekostats av parterna innan en ny part vill träda in i samverkan, har parterna rätt att besluta om en skälig engångskostnad för den nya parten som vill träda in i samverkan.

§ 11 Hantering av handlingar, dokumentation och arkiv

Kommunerna är fortsatt arkivmyndighet och informationsägare av sin information i Systemet. E-arkivet ska säkra att endast informationsägande kommun har tillgång till sin information.

Värdkommunens eventuella tillgång till annan kommuns information ska endast vara i den omfattning som behövs som ett led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring i samband med förvaltning av det gemensamma Systemet.

§ 12 Personuppgiftsbehandling

Varje part ansvarar för att säkerställa att partens behandling av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddslagstiftningen.

Personuppgiftsbiträdesavtal tecknas separat med berörda parter. De myndigheter som äger information i Systemet är personuppgiftsansvariga för sin del och tecknar avtal med kommunstyrelsen i Ulricehamns kommun, som är personuppgiftsbiträde.

§ 13 Sekretess

Värdkommunen ansvarar för att den personal som utför uppgifter med anledning av avtalet informeras om och följer för uppdraget tillämpliga bestämmelser i lag eller annan författning.

§ 14 Tvist

Tvister angående tolkning och/eller tillämpning av detta avtal ska i första hand lösas genom förhandling mellan parterna. Om samförstånd inte uppnås, rekommenderas parterna utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till ansvarig nämnd i värdkommunen för särskilt förlikningsförfarande. Om förlikning inte kan uppnås ska tvisten slutligt avgöras av allmän domstol varvid tingsrätten i Borås ska utgöra första instans. Det ankommer på parterna att genom tydlig kommunikation och god vilja lösa problemställningar för att undvika tvister.

§ 15 Giltighet och uppsägning

Detta avtal gäller från och med den tidpunkt då avtalet är underskrivet av alla samverkande parter och tillsvidare.

Vid uppsägning av avtalet gäller en uppsägningstid om tre (3) år från det att Ulricehamns kommun och samtliga samverkansparter mottagit uppsägningen. Part är under uppsägningstiden till fullo bunden av de åtaganden och förpliktelser som följer av avtalet.

Kommun som lämnar samverkan står för alla kostnader som uppstår i samband med utträdet.

§ 16 Hävning

Parterna är överens om att en part inte kan häva detta samverkansavtal. Om en part vill träda ur samverkansavtalet gäller reglerna i § 15 Giltighet och uppsägning.

§ 17 Upplösning/avveckling

Samverkansavtalet ska avvecklas om kvarvarande samverkanskommuner inte kan enas om fördelning av kostnader för det gemensamma e-arkivet.

Avveckling ska också ske om samtliga kvarvarande samverkanskommuner är överens om att samverkan ska upphöra.

Beslut om avveckling och tidplan för denna fattas av respektive kommunfullmäktige. Ärendet bereds av styrgruppen.

Vid sådan avveckling ska resterande värden i det gemensamma e-arkivet fördelas mellan de kvarvarande samarbetskommunerna. Fördelning sker enligt aktuell fördelningsnyckel enligt § 6 Finansiering.

§ 18 Befrielsegrunder - Force majeure

Part ska vara befriad från ansvar, skadestånd och andra påföljder om fullgörandet av visst åtagande förhindras eller väsentligen försvåras av omständigheter som parten inte rimligen kunnat råda över eller förutse. Exempel på detta är krig, revolution, strejk, lockout, blockad, brand, myndighetsåtgärd, miljökatastrofer eller liknande förhållanden.

Parterna ska omgående informera varandra om det föreligger omständigheter som kan föranleda tillämpning av denna bestämmelse. Så snart den återopade omständigheten upphört ska parten underrätta motparten och omedelbart återuppta fullgörandet av avtalad prestation.

Dokumentet signeras digitalt av behöriga företrädare. Det signerade dokumentet distribueras sedan digitalt till samtliga parter.

KS § 27

DNR KS 34/2022 948

Införande av e-arkiv

Sammanfattning

Boråsregionen har på uppdrag av kommuncheferna genomfört en förstudie för införande av e-arkiv inom medlemskommunerna och kommunalförbundet. Det alternativ som föreslås för införande av e-arkiv är ett samverkansprojekt, där Boråsregionen inför ett gemensamt system för e-arkiv. Ett införande av e-arkiv är en grundförutsättning för en digitalisering av kommunens verksamheter och skapar möjlighet till en långsiktig hållbar hantering av information. Kommunstyrelsen behöver ta ställning till kommunens deltagande i föreslaget samverkansprojekt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-04
Förstudierapport - Förslag om samverkan för införande av e-arkiv

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att Herrljunga kommun och koncern medverkar i föreslaget samverkansprojekt för införande av e-arkiv.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Herrljunga kommun och koncern medverkar i föreslaget samverkansprojekt för införande av e-arkiv.

Expedieras till:

Boråsregionen

Revidering av ekonomistyrningsprinciper

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna revidering av policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper

Sammanfattning av ärendet

I kommunens policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper anges riktlinjer för kommunens process för ekonomiuppföljning. Förvaltningarna ska upprätta en månadsuppföljning som presenteras kommunstyrelsen och nämnderna fyra gånger per år. Enligt nuvarande policy ska månadsuppföljning genomföras och presenteras per februari, april, juli och oktober. Förstärkt månadsuppföljning upprättas per april.

Revidering av policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper avser månadsuppföljningen per juli månad som föreslås ändras till månadsuppföljning per juni. Månadsuppföljning per juni månad innebär att uppföljning kan göras innan semesterperioden och att personalen på det sättet har bättre förutsättningar att genomföra uppföljningen.

Månadsuppföljningen per juni föreslås redovisas endast till kommunstyrelsen vid augustisammanträdet som en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt. En anledning till detta är nämndernas sommaruppehåll som inneburit att månadsuppföljningen per juli och delårsrapporten per augusti redovisats för nämnden vid samma sammanträde i september.

Beslutsunderlag

Policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper revidering 2024

Tjänsteskrivelse daterad 2024-04-12

Beslutet ska skickas till

Kommunens förtroendevalda revisorer

Nämndsordföranden

Förvaltningschefer

Controllers

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

DIARIENUMMER: KS-2024-00169
SENAST REVIDERAD: **xxx**
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Ekonomiavdelning

Policy

Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper

Kommunfullmäktige har fattat beslut om nya/reviderade Verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper att gälla tillsvidare för Herrljunga kommun.

Innehållsförteckning

1. GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING.....	1
1.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv	1
1.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv	1
2. VISION/MÅLSTYRNING (hela detta avsnitt är förändrat)	2
3. RESURSFÖRDELNING/RESURSSTYRNING	3
4. BUDGET OCH VERKSAMHETSPLAN.....	3
4.1 Anslagsbindningsnivåer	4
4.1.1 Driftbudget	4
4.1.2 Investeringsbudget – ramar för investeringar	4
4.1.3 Särskilda investeringsbeslut	4
4.2 Budgetprocessen.....	4
5. RESURSFÖRDELNINGSMODELL.....	5
6. ÅRSPLAN.....	6
7. UPPFÖLJNING.....	6
7.1 Åtgärder vid budgetavvikelse.....	7
8. HANTERING AV ÖVER- RESPEKTIVE UNDERSKOTT	7
8.1 Resultatutjämningsreserv (RUR).....	7
8.2 Renhållningsverksamhet.....	8
8.3 Kommunfullmäktige/kommunstyrelse/nämnder – överskott/underskottshantering.....	8
9. HANTERING AV ÖVER-/UNDERSKOTT AV MIGRATIONSVERKSAMHETEN	8
BILAGA 1 Processbeskrivning av investeringsprojekt som rör byggprojekt	0

1. GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Enligt kommunallagen ska budgeten innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. För verksamheten ska mål och riktlinjer upprättas som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska finansiella mål som är av betydelse upprättas för en god ekonomisk hushållning.

1.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket verksamhet som ryms inom de finansiella målen, alltså kopplingen mellan ekonomi och verksamhet. Det ska finnas ett samband mellan de resurser vi använder, de prestationer som genomförs och de resultat som uppnås. Detta fordrar en planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga mål samt bra analys och uppföljning.

Den övergripande politiska styrningen av verksamheterna sker utifrån kommunens vision samt kommungemensamma fokusområden och mål som fastställs av kommunfullmäktige.

1.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Innebörden av god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv är att:

- varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat
- kommunens balanskravsresultat ska vara positivt, dvs. samlade intäkter ska överstiga totala kostnader
- kommunen har en ekonomisk buffert för att kunna hantera oförutsedda händelser och konjunktursvängningar (RUR)

För att uppnå god ekonomisk hushållning gäller följande finansiella mål:

Resultatmål

Det årliga resultatet ska i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag långsiktigt uppgå till minst 2 procent.

Soliditet

Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 35 procent (ansvarsförbindelsen medräknad).

Investeringar

Nettoinvesteringarna ska under en rullande femårsperiod (budgetperioden + två år dessförinnan) finansieras till 70 procent med egna medel (årligt resultat + avskrivningskostnader).

2. VISION/MÅLSTYRNING

Växtkraft 10 000			
Fokusområde	En hållbar och inkluderande kommun Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.	En välkomnande och attraktiv kommun Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!	En utvecklande kommun Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande
Kommun-övergripande mål	<ol style="list-style-type: none"> Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet. 	<ol style="list-style-type: none"> Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen. 	<ol style="list-style-type: none"> Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Herrljunga kommun har tre övergripande fokusområden med sikte på Växtkraft 10 000. Kopplat till fokusområdena har totalt nio övergripande mål formulerats, se tabellen ovan. Nämnder och förvaltningar har sedan utifrån de övergripande målen utvecklat och gemensamt tagit fram nämndsmål som alla bidrar till de kommunövergripande målen. Nämndsmål och målindikatorer kopplade till dessa, hanteras och beslutas i respektive nämnds budget och verksamhetsplan.

Kommunstyrelseförvaltningen har ett särskilt uppdrag kring process och ledning av arbetet gällande analys och uppföljning under året. Prioriterade områden för kommunledning är att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela kommunen.

Revidering av fokusområden och tillhörande fullmäktigemål sker vid varje ny mandatperiod.

Analys och uppföljning av målen sker två gånger per år, vid delårsbokslut per sista augusti samt vid årsbokslut per sista december.

3. RESURSFÖRDELNING/RESURSSTYRNING

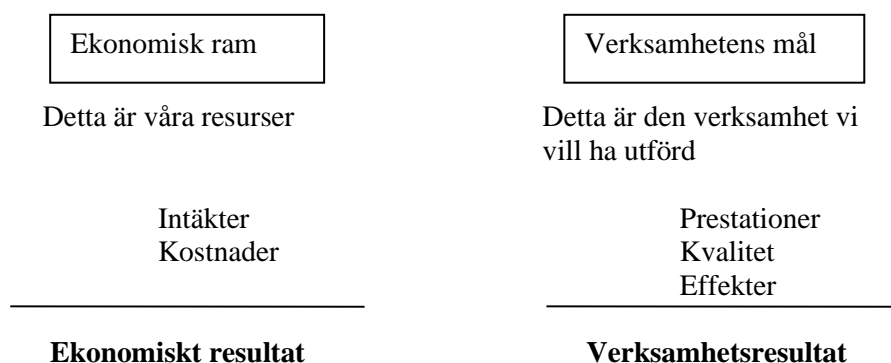
Ekonomistyrning är en del i det totala styrsystemet och handlar liksom all styrning om att påverka agerandet i en viss önskvärd riktning. Ekonomistyrning ska uppmuntra till ett sunt ekonomiskt agerande. Det innebär t.ex. att alla ekonomiskt ansvariga ska agera med kommunens bästa för ögonen. Detta kan medföra att nyttan för den totala ekonomin ibland måste gå före det enskilda ansvarets bästa.

I budgeten bestäms fördelningen av kommunens resurser för de kommande åren utifrån Herrljunga kommuns resursfördelningsmodell som bygger på föregående års budgetramar som grund. Resursstyrningen sker genom att kommunfullmäktige tilldelar nämnderna ekonomiska ramar. Nämnderna fördelar sedan medel till de olika verksamheterna utifrån de mål som kommunfullmäktig/styrelse/nämnd satt upp.

Det ekonomiska resultatet redovisar hur nämnden har använt sina tilldelade medel. Verksamhetsresultatet redovisar hur målen har infriats.

Följande uppställning visar schematiskt hur resursstyrningen ser ut.

Resursstyrning

De kommunala verksamheterna ska bedrivas inom befintliga ramar även om detta medför att de i budgeten angivna verksamhetsmålen inte helt kan uppnås. Detta innebär att de ekonomiska målen är överordnade verksamhetsmålen, medel går före verksamhetsmål.

4. BUDGET OCH VERKSAMHETSPLAN

Kommunen ska årligen upprätta och fastställa budget och verksamhetsplan. Där tydliggörs mål för ekonomin men även mål för verksamheterna.

Kommunen tillämpar en rullande flerårsplanering där kommunfullmäktige årligen fastställer ekonomiska mål och verksamhetsmål för kommande treårsperiod. Härigenom skapas stabila planeringsförutsättningar och en helhetssyn med tydlig inriktning på ekonomi och verksamhet.

4.1 Anslagsbindningsnivåer

4.1.1 Driftbudget

Anslagsbindningsnivån är styrelse/nämnd. Anslagsbindningsnivå är det område inom vilken styrelse/nämnden (utan beslut från kommunfullmäktige) kan omfördela resurser mellan enheter/verksamheter.

Förändring som innebär ändrad verksamhetsinriktning beslutas av kommunfullmäktige.

Varje nämnd ska i sitt förslag till driftbudget ange:

- Verksamhetsbudget för kommande år. Budgetförslaget ska upprättas inom tilldelad ram. Verksamhetsbudgeten ska innehålla uppgifter om nettokostnader på delverksamhetsnivå samt uppdelning i kostnader och intäkter på nämndsnivå.
- Nämndsmål med tillhörande målindikatorer
- Verksamhetsbeskrivning med verksamhetsmått och nyckeltal
- Information om planerad verksamhet

4.1.2 Investeringsbudget – ramar för investeringar

För investeringsobjekt understigande 75 prisbasbelopp beslutar kommunfullmäktige om en årlig investeringsram för styrelse/nämnd. Inom erhållna investeringsramar får styrelse/nämnd disponera anslagen. Detta ska regleras i styrelsens/nämndens delegationsordning.

Med investering avses anskaffning av anläggning eller inventarier som är avsedd för stadigvarande bruk, har en livslängd på mer än tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp. I redovisningen av investeringar ska RKR:s (Rådet för kommunal redovisnings) rekommendation kring materiella anläggningstillgångar följas.

4.1.3 Särskilda investeringsbeslut

Investeringsprojekt över 75 prisbasbelopp beslutas av kommunfullmäktige per enskilt projekt vilket innebär att anslaget binds till det enskilda projektet. Om investeringsprojekt löper över flera kalenderår ska fördelning göras av investeringsbelopp för respektive år. Innan ett investeringsprojekt överstigande 75 prisbasbelopp startar upp ska kommunfullmäktige godkänna igångsättningen av projektet (startbeslut).

Se bilaga 1 gällande processbeskrivning för investeringsprojekt som rör byggprojekt.

Omdisponering av särskilda investeringsprojekt kan göras av kommunfullmäktige.

4.2 Budgetprocessen

Tidsplan för kommuners budgetprocess regleras i kommunallagen. Enligt kommunallagens kapitel 11, § 8-11, kan kommunstyrelsen besluta om nästkommande års budget under november månad om det finns särskilda skäl för det. I så fall ska styrelsen före oktober månads utgång föreslå skattesatsen som ingår i den preliminära inkomstskatten under det följande året. Styrelsen bestämmer när övriga nämnder ska lämna in sina budgetförslag till styrelsen. Kommunallagen anger vidare att budgeten fastställs av nyvald fullmäktige de år som val av fullmäktige hålls i hela landet. Om budgeten på grund av särskilda skäl inte

kan fastställas av fullmäktige i november kan beslut om nästkommande års budget tas före december månads utgång.

Budgetprocessen beskrivs nedan utifrån vad som görs, av vem och när det sker under året.

Februari	Utifrån framtagna omvärldsanalys hålls en allmänpolitisk debatt i kommunfullmäktige med sikte på kommande års budgetperiod.
Februari	Styrelse och nämnder äskar om investeringar och eventuellt ökad drift.
Mars	Tjänstepersoner arbetar fram budgetförutsättningar, (resultaträkning, balansräkning och investeringsbudget samt resursfördelning)
Mars	Budgetdialog hålls mellan politiker, tjänstepersoner och fackliga företrädare. Tjänstepersonerna presenterar förslag till budgetförutsättningar, (resultaträkning, balansräkning, investeringsbudget samt resursfördelning)
April/maj	Politisk budgetberedning
Maj/juni	Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta om budget innehållande: - resultaträkning och balansräkning för de kommande tre åren - investeringsbudget för de kommande tre åren - kommunbidrag för nästkommande år för styrelse/nämnder - skattesats för det kommande året
Juni	Kommunfullmäktige beslutar om budget innehållande: - resultaträkning och balansräkning för de kommande tre åren - investeringsbudget för de kommande tre åren - kommunbidrag för nästkommande år för styrelse/nämnder - skattesats för det kommande året
Aug/sept	Förvaltningen arbetar fram förslag till budget och verksamhetsplan per nämnd/styrelse. Styrelse/nämnd beslutar om budget och verksamhetsplan för nästkommande år.
Oktober	Kommunstyrelse föreslår kommunfullmäktige fastställa skattesatsen som ingår i den preliminära inkomstskatten under det följande året.
November	Kommunstyrelse föreslår kommunfullmäktige fastställa budget och verksamhetsplan för kommande tre år samt skattesatsen för det kommande året senast i november.
November/ December	Kommunfullmäktige fastställer budget och verksamhetsplan för kommande tre år samt skattesatsen för det kommande året. Styrelse/nämnder beslutar om eventuella revideringar av budget och verksamhetsplan för nästkommande år.

5. RESURSFÖRDELNINGSMODELL

Den centrala resursfördelningen görs årligen i samband med framtagandet av ekonomiska ramar.

Kommunens resursfördelningsmodell omfattar styrelse/nämnder och bygger på föregående års tilldelade budgetar. Modellen tar hänsyn till:

- föregående års budget
- beslutade förändringar (av både myndighet och kommunfullmäktige)
- antaganden om prisförändring
- antaganden om löneutveckling
- framräknade volymförändringar utifrån demografiska förändringar
- politiska prioriteringar
- Kapitalkostnadsförändringar

- ytterligare områden kan komma att ingå i resursfördelningsmodellen

6. ÅRSPLAN

Kommunstyrelsen fastställer senast i september månad en årsplan för nästa års sammanträden och ärenden.

7. UPPFÖLJNING

Månadsuppföljning till kommunstyrelsen

Ekonomiavdelning upprättar månadsuppföljning som presenteras för kommunstyrelsen. Uppföljningen innehåller budget och prognos för kommunens resultaträkning, styrelse/nämndernas kommunbidrag och investeringar.

Månadsuppföljning ska göras per februari, april, ~~juli~~ juni och oktober.

Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

Månadsuppföljning till nämnd.

Förvaltningarna upprättar en månadsuppföljning som presenteras nämnderna. Uppföljningen ska för driften redovisa budget och prognos för helår samt budget och prognos helår för investeringar. Månadsuppföljning ska göras per februari, april, ~~juli~~ juni och oktober.

Månadsuppföljning per juni månad redovisas endast till kommunstyrelsen vid sammanträdet i augusti som en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Uppföljning av nämndens ekonomi ska också göras vid delårsbokslut per augusti samt helårsbokslut per december med samma principer som redovisningen till kommunstyrelsen.

Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

Förstärkt månadsuppföljning till kommunstyrelsen

Förstärkt månadsuppföljning upprättas per april månad.

Uppföljningen ska för driften redovisa budget och utfall för perioden, budget och prognos för helår, budget och prognos helår för investeringar samt en personalredovisning.

Vid prognostiserat underskott ska åtgärder presenteras för att korrigera förväntat underskott. Konsekvenser av presenterade åtgärder ska redovisas.

Den förstärkta månadsuppföljningen ska även omfatta avstämningar av väsentliga balanskonton.

Delårsrapport

Ekonomiavdelningen upprättar delårsrapport per augusti månad som presenteras för kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. Delårsrapporten ska förutom formella krav enligt RKR även innehålla måluppfyllelse av kommunfullmäktiges beslutade mål samt en personalredovisning.

Årsredovisning

Ekonomiavdelningen upprättar årsredovisning för kommunen för föregående verksamhetsår som fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad. I samband med detta beslutar kommunfullmäktige om hantering av över- och underskott samt ombudgetering av investeringsmedel.

Verksamhetsberättelse

Styrelse/nämnderna upprättar verksamhetsberättelse för föregående verksamhetsår som fastställs av kommunfullmäktige senast under maj månad.

7.1 Åtgärder vid budgetavvikelse

Drift

Styrelse/nämnderna ansvarar för att tilldelade resurser för verksamheter inte överskrids. Det ligger i förvaltningschefens ansvar att rapportera avvikelser till styrelse/nämnd samt att upprätta förslag till åtgärder. Så snart avvikelse befaras eller har konstaterats är styrelse/nämnd skyldiga vidta åtgärder så att budgetramen kan hållas. Åtgärder kan innebära kostnads-/intäktsjustering men även omDispositioner inom verksamheter. Om sådana åtgärder inte bedöms tillräckliga är nämnd skyldig att till kommunstyrelsen rapportera befarad avvikelse. Vid befarat underskott är kommunstyrelsen skyldig att rapportera avvikelsen till kommunfullmäktige samt uppmana nämnd att lämna förslag till åtgärder så att budgeten kan infrias.

Tilläggsanslag

Huvudprincipen är att tilläggsanslag **inte** tillämpas för igångvarande verksamheter.

Volymförändringar ska hanteras inom resursfördelningsmodellen och är **inte** skäl för tilläggsanslag.

Avsevärda volymförändringar, vilka ej är hanterade i resursfördelningsmodellen, kan prövas av kommunfullmäktige.

För nya verksamheter beslutade av kommunfullmäktige kan tilläggsanslag ges.

Investeringar

Finner styrelse/nämnd att projektanslag för särskilda investeringsbeslut kommer att bli otillräckligt eller att betydande tidsmässiga förskjutningar i projektets genomförande befaras, ska förhållandet anmälas till fullmäktige. Anmälan ska åtföljas av redovisning av de omständigheter som finns samt innehålla förslag till åtgärder.

8. HANTERING AV ÖVER- RESPEKTIVE UNDERSKOTT

8.1 Resultatutjämningsreserv (RUR)

Syftet med RUR är att bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag.

RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

RUR ska kunna täcka negativa resultat, dvs så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll.

För Herrljunga kommun gäller;

- Avsättning till resultatutjämningsfonden kan göras i samband med bokslut med belopp som överstiger två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Ianspråkstagande av resultatutjämningsreserv kan ske de år när balanskravsavstämningen visar ett negativt slutresultat.

8.2 Renhållningsverksamhet

Renhållningsverksamheten är avgiftsfinansierad och ska över en femårsperiod visa ett nollresultat.

8.3 Kommunfullmäktige/kommunstyrelse/nämnder – överskott/underskottshantering

Vid beräkning av över- respektive underskott ska avstämning göras av beräknade demografiska förändringar samt beräknade verksamhetsvolymförändringar mot verkliga förändringar. Dessa avstämningar kan påverka storleken på fullmäktiges/styrelsens/ nämndernas över- respektive underskott.

Underskott

Redovisar fullmäktige/styrelsen/nämnderna ett underskott skall det avstämda underskottet i första hand avräknas mot tidigare års ackumulerade överskott. Saknas denna möjlighet ska underskottet vara reglerat inom tre år efter det år det redovisades.

Ett återfört underskott ska hänskjutas till den nämnd där underskottet redovisades.

Överskott

Redovisar fullmäktige/styrelsen/nämnderna ett överskott ska det avstämda överskottet reserveras inför kommande år. För att disponera ett överskott gäller följande:

- Ett ackumulerat överskott får av nämnd disponeras först efter framställning till och beviljande av kommunstyrelsen. En bedömning ska göras av möjligheten till att disponera ett överskott utifrån gällande finansiella mål.
- Kommunstyrelsen disponerar ett ackumulerat överskott först efter framställning och beviljande av kommunfullmäktige. En bedömning ska göras av möjligheten till att disponera ett överskott utifrån gällande finansiella mål.
- Ett disponerat överskott är inte nivåhöjande.
- Ett disponerat överskott ska hänskjutas till den nämnd där överskottet redovisades.
- Ett överskott som inte nyttjas kommande år ackumuleras upp under fullmäktige/styrelse/nämnd.

9. HANTERING AV ÖVER-/UNDERSKOTT AV MIGRATIONSVERKSAMHETEN

Verksamhet gällande nyanlända med uppehållstillstånd samt ensamkommande barn (asylsökande samt barn som fått uppehållstillstånd) innefattas i detta kapitel.

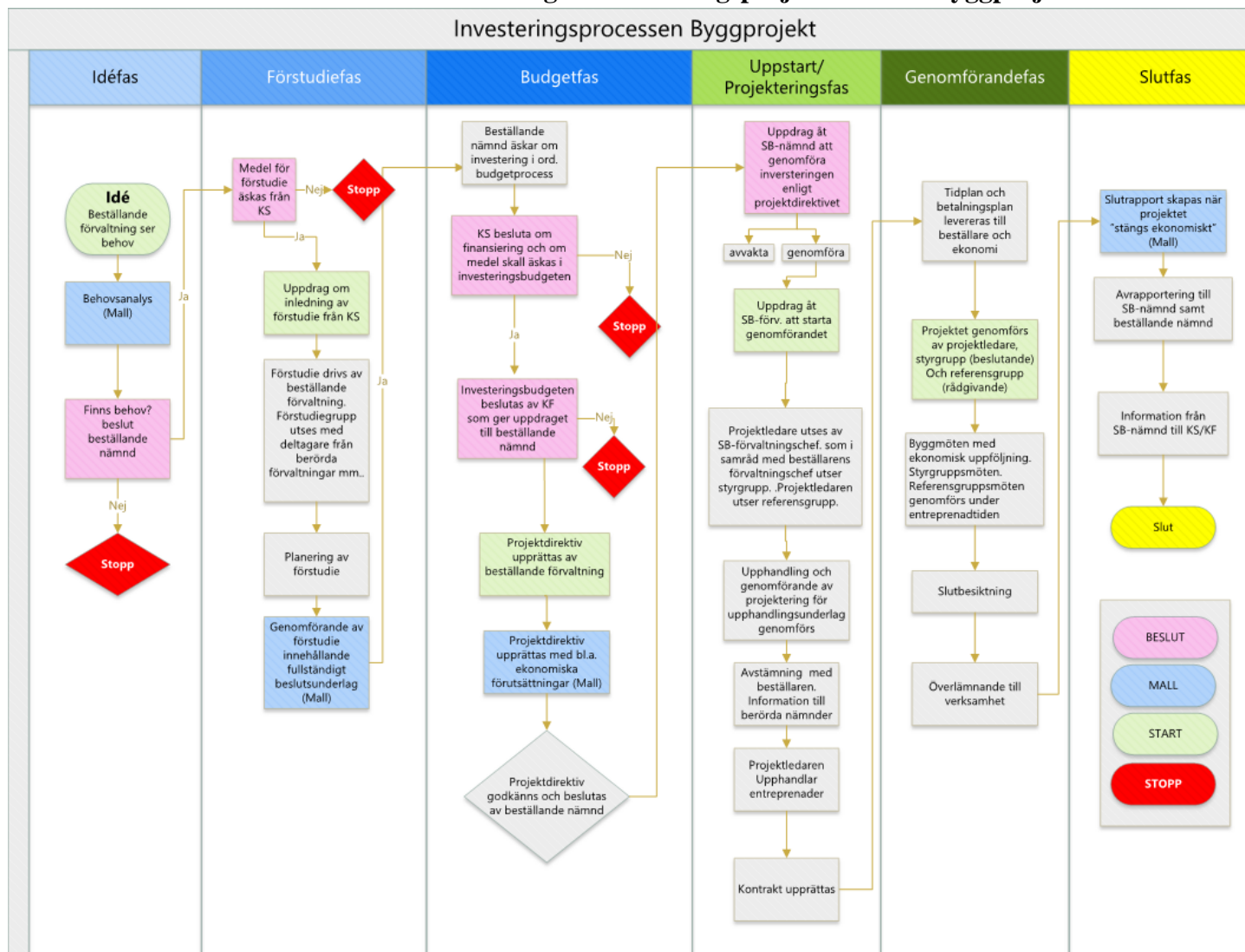
Verksamheten finansieras av statliga medel. Intäkter och kostnader skiljer sig av olika orsaker mellan åren och därför måste verksamheten ses i ett längre perspektiv än ett år. Herrljunga kommun följer en redovisningsprincip som innebär att intäkterna från migrationsverket följer den ankomna gruppen för tre till fem år. Undantag från denna regel gäller redovisningen för ankomstår 2016 som var ett år med exceptionellt stora volymer. Intäkterna för detta ankomstår kan följa gruppen under maximalt åtta år. Med denna princip balanseras varje enskilt års över- respektive underskott för att inte påverka kommunens egna medel.

Tre år efter det ankomstår som målgruppen kommit till Herrljunga kommun redovisas ett resultat. Finns det ett överskott för avräknad ankomstgrupp, och gruppen finns kvar, kan överskottet balanseras i ytterligare två år. Därefter ska överskottet redovisas till årets resultat. På motsvarande sätt redovisas ett underskott för avräknad grupp i årets resultat senast tre år efter ankomståret.

De verksamheter som budgeteras med statliga medel ska inte behandlas annorlunda än andra likvärdiga verksamheter inom kommunen. Detta gäller både de individer som statliga medel avser men även personal som arbetar inom verksamheten.

Över- och underskott som lyfts enligt dessa principer tillfaller den nämnd som ansvarar för verksamheten.

BILAGA 1 Processbeskrivning av investeringsprojekt som rör byggprojekt

Beskrivning av investeringsprocessen för byggprojekt

Idéfas

En beställande nämnd (Socialnämnden eller Bildningsnämnden) identifierar att det finns behov av ett kommande byggprojekt. Den beställande nämnden initierar och genomför en behovsanalys. En mall för behovsanalysen används och när behovsanalysen är genomförd beslutar beställande nämnd om det finns ett behov av byggprojektet eller inte. Om det finns behov av ett kommande byggprojekt så går behovsanalysen in i en förstudiefas.

Förstudiefas

Kommunstyrelsen har årliga medel i investeringsbudgeten som är avsedda för förstudier. Beställande nämnd äskar förstudiemedel genom att skicka behovsanalysen tillsammans med begäran om att ta del av förstudiemedel till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beviljar eller avslår begäran om förstudiemedel. Om Kommunstyrelsen godkänner begäran skickar kommunstyrelsen ett uppdrag till beställande nämnd om att starta förstudie. Den beställande nämnden genomför förstudien med hjälp av en mall för förstudie av byggprojekt. I förstudien utreds detaljer kring kommande investeringsutgifter och även kommande driftskostnader som uppstår under och efter genomfört byggprojekt. När förstudien är genomförd hanteras uppgifterna om investeringsvolym för byggprojektet samt tillkommande driftskostnader i beställande nämnd i ordinarie budgetprocess.

Budgetfas

Den ordinarie budgetprocessen hanterar alla nämndens investeringsäskanden och driftsäskanden på nämndssammanträdet i februari månad. Nämnden äskar då om investeringsmedel utifrån de behov som nämnden identifierat och utrett. Ekonomiavdelningen sammanställer alla äskade underlag tillsammans med andra budgetförutsättning och överlämnar dessa till de politiska partierna i Herrljunga kommun. De politiska partierna hanterar alla underlag i sina budgetberedningar och i detta arbete föreslår enskilda politiska partier och/eller politiska grupperingar om vilka investeringar som ska genomföras under de kommande tre åren. Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige i juni att besluta om ett budgetalternativ som ska gälla för den kommande treårsperioden.

Vid nytillkomna byggprojekt ges beställande nämnd i uppdrag att upprätta ett projektdirektiv med bland annat ekonomiska förutsättningar för projektet. En mall finns att tillgå för upprättande av projektdirektiv. Projektdirektivet godkänns och beslutas av beställande nämnd, som också ger Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att genomföra byggprojektet. I byggprojekt är projektdirektivet projektledarens styrdokument.

Uppstart/projekteringsfas

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att genomföra byggprojektet och ger Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att starta projektet. Projektledare, styrgrupp och referensgrupp utses. Upphandlingsunderlag tas fram och upphandlingen genomförs av Samhällsbyggnadsförvaltningen. Projektledaren upphandlar entreprenaden och underlag tas fram för genomförande. Kontrakt upprättas.

Genomförande

Beställande nämnd samt ekonomiavdelningen informeras om tidplan för genomförandet samt utbetalningsplan under projektiden. Projektet genomförs av projektledare, styrgrupp (beslutande) samt referensgrupp (rådgivande). När byggprojektet är klart sker en slutbesiktning och denna godkänns av

båda parter i enlighet med upprättat avtal. En slutrapport upprättas med hjälp av en framtagen mall och avrapportering sker från Samhällsbyggnadsnämnden till beställande nämnd samt att information går till kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Tolkförmedling Väst Årsredovisning 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

1. Kommunfullmäktige godkänner Årsredovisning 2023 för Tolkförmedling Väst.
2. Kommunfullmäktige beviljar ledamöterna i direktionen för Tolkförmedling Väst ansvarsfrihet för år 2023.

Sammanfattning av ärendet

Årsredovisning för 2023 skickas ut till samtliga medlemsfullmäktige för beslut om att godkänna årsredovisningen samt beslut om ansvarsfrihet. Detta sker i enlighet med TFVs förbundsordning (16§).

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Ett av de övergripande verksamhetsmålen är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv. Intäkter fås genom förmedling av tolktjänster och förbundets största kostnader är arvoden till tolkar kopplat till tolkuppdrag. Den totala kostnaden för arvoden och de totala intäkterna är beroende av hur många tolktjänster som utförs. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Resultatet för 2023 blev -215 tkr (4 177 tkr). Förbundet har under året haft oväntat höga konsultkostnader på grund av ett antal pågående juridiska ärenden, vilket har bidragit till ett negativt resultat för året. Även kostnaderna kopplat till IT-program och licenser är högre än budgeterat och beror på att det nya bokningssystemet har en högre driftskostnad än vad som budgeterats för året. Förbundet hade budgeterat med ett nollresultat under 2023.

Revisionen bedömer att TFV har bedrivit sin verksamhet på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023

Protokollsutdrag från direktionen

Revisionsberättelse 2023

Sakkunnigas bedömning

Förbundsordning

Internkontrollrapport

Beslutet ska skickas till

Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

ÅRSREDOVISNING

Dnr 24/0011-2

2024-03-22

Årsredovisning 2023

Tolkförmedling Väst

Organisationsnummer 222000-2972

Innehåll

Inledning	4
Vision.....	5
Ledord	5
Förvaltningsberättelse	6
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Organisation	6
Direktionen	7
Förbundets verksamhet.....	9
Tolkar och översättare.....	11
Kunder.....	14
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	14
Ekonomi.....	14
Likviditet.....	15
Utvärdering av ekonomisk ställning.....	15
Händelser av väsentlig betydelse	15
Driftsättning av nytt bokningssystem.....	15
Minskning av antalet kontor	15
Avslut av jouden.....	15
ISO-Certifiering.....	15
West Pride	16
Flertalet rättsärenden	16
TFV 10 år	16
Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång.....	16
Styrning och uppföljning av verksamheten.....	17
Övergripande verksamhetsmål.....	17
Verksamhetsmål 2023 och måluppfyllelse.....	18
God ekonomisk hushållning	20
Balanskravsresultat	21
Balanskravsavstämning.....	21
Väsentliga personalförhållanden.....	22
Medarbetare	22
Tillsvidare- och visstidsanställda	22
Sysselsättningsgrad.....	23

Sjukfrånvaro	23
Pensioner	24
Förväntad utveckling.....	24
Budget 2023.....	25
Ekonomisk plan 2023–2025	25
Räkenskaper.....	26
Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner.....	26
Resultaträkning.....	26
Resultaträkning	26
Balansräkning.....	27
Kassaflödesanalys.....	28
Noter	29
Driftsredovisning	32
Utfall i förhållande till budget	32
Bakgrund till budget.....	32
Utfall.....	32
Förbundets investeringsverksamhet.....	34

Inledning

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund och dess ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov¹ av språktolk. Förbundet har tilldelats uppdraget att bedriva språktolkförmedling och är därmed huvudman för verksamheten. Medlemsorganisationernas verksamheter köper samtliga språktolktjänster av Tolkförmedling Väst. Förbundet bedriver även översättningsverksamhet.

Tolkförmedling Väst har varit i drift sedan 1 april 2013 och består av totalt 43 medlemmar; Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Borås, Bollebygd, Dals-Ed, Essunga, Falköping, Grästorps, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mariestad, Mark, Munkedal, Mölndal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda och Öckerö.

Figur 1 Karta över medlemmar

Förbundet är en egen offentlighetsjuridisk person, fristående i förhållande till sina medlemmar. Medlemmarna har kvar ett yttersta ekonomiskt ansvar för verksamheten. Varje medlem har tillskjutit en krona per kommuninvånare som andelskapital. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

¹ En myndighet ska enligt 13 § i Förvaltningslagen ”... använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska.”

Förbundet styrs av en direktion bestående av ledamöter från respektive medlemsorganisation. Särskilt utsedda revisorer granskar förbundets verksamhet. Förbundet har sitt säte i Göteborg samt ett lokalkontor i Mariestad.

Vision

Genom att erbjuda kvalitativa språktolktjänster bidrar Tolkförmedling Väst till ökad integration i samhället.

Ledord

Förbundets ledord; professionalitet, tillgänglighet och trygghet är en del av förbundets varumärke. Ledorden talar om vad förbundet står för och ska genomsyra verksamheten.

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

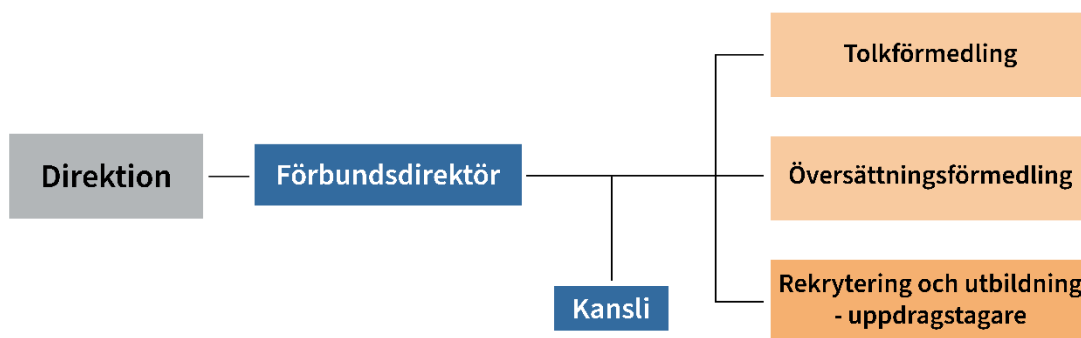
De senaste åren, med undantag för 2020 på grund av pandemin, har efterfrågan på tolk ökat. Under 2023 har dock efterfrågan sjunkit och kommer sannolikt att plana ut de kommande åren då inflödet av nya tolkbehövande är avsevärt mindre. Det minskade inflödet har en koppling till såväl Sveriges som Europas mer slutna gränser. Förbundet har under året haft oväntat höga konsultkostnader på grund av ett antal pågående juridiska ärenden, vilket har bidragit till ett negativt resultat för året. Under 2022 påbörjades investeringen av ett nytt bokningssystem vilket var färdigställt under 2023. Total investering uppgår till 8,3 miljoner, varav 7 mkr har investerats under 2023.

Förbundet (tkr)	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	221 686	223 851	206 925	195 487	220 370
Verksamhetens kostnader	-218 256	-213 340	-198 269	-190 985	-214 448
Årets resultat	-215	4 177	5 442	3 465	5 867
Soliditet (%)	49 %	50 %	56 %	53 %	49 %
Nettoinvesteringar	7 035	1 254	0	10 086	3 031
Långfristig skuld	0	0	0	0	0

Tabell 1 Översikt över verksamhetens utveckling 2019–2023

Organisation

På uppdrag av direktionen leds tjänstemannaorganisationen av förbundsdirektör. Verksamheten består av kansli, tre tolkförmedlingskontor samt översättningsförmedling. Kansliet leds av förbundsdirektören. De lokala förmedlingskontoren, inklusive översättningsförmedling samt verksamheten för rekrytering och utbildning av uppdragstagare, leds av förbundets fyra verksamhetschefer. Administrativt stöd inom IT, ekonomi, HR och lön köps av Mariestads, Töreboda, Gullspångs kommuner i samverkan. Verksamhetsspecifikt IT-stöd och verksamhetsanpassat telefonisystem köps separat.

Figur 2 Organisationsschema

Direktionen

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion. Direktionens uppdrag regleras i kommunallagen och den förbundsordning som medlemmarna antagit. Direktionen har haft sex möten under året, varav fyra genomförts på distans.

Direktionen för Tolkförmedling Väst utgjordes 2023-12-31 av:

Göteborgs Stad

Claudia Nistor Pedrini (S), ordförande
Zagros Hama Ada (M), ersättare

Alingsås kommun

Per-Gordon Tranberg (M), ledamot
Ulla Dalén (MP), ersättare

Borås Stad

Marie Samuelsson (S), ledamot
Birgitta Bergman (M), ersättare

Essunga kommun

Marie-Louise Svensson (M), ledamot
Pernilla Jönsson (M), ersättare

Grästorps kommun

Svante Classon (C), ledamot
Lars-Erik Tengeland (M), ersättare

Götene kommun

Rebecka Franzén (GF²), ledamot
Björn Cavalli Björkman (S), ersättare

Hjo kommun

Eva-Lott Gram (KD), ledamot
Lars-Göran Svensson (S), ersättare

Karlsborgs kommun

Ingvar Kärsmyr (KD), ledamot
Hilkka Eskelinen (S), ersättare

Lerums kommun

Halim Azemi (S), ledamot
Yvonne Kuhlin (SD), ersättare

Lilla Edets kommun

Gitte Jensen (S), ledamot
Johan Sösaeter Johansson (SD), ersättare

Västra Götalandsregionen

Dragan Dobromirovic (S), vice ordförande
Monika Beiring (M), ersättare

Bollebygd kommun

Fredrik Drugge (M), ledamot
Lisette Vermeulen (SD), ersättare

Dals-Eds kommun

Christina Virevik (C), ledamot
Carina Halmberg (S), ersättare

Falköpings kommun

Caroline Lundberg (M), ledamot
Niclas Hillestrand (S), ersättare

Gullspångs kommun

Björn Thodenius (M), ledamot
Ann-Christin Erlandsson (S), ersättare

Herrljunga kommun

Mats Palm (S), ledamot
Gunnar Andersson (M), ersättare

Härryda Kommun

Maria Kornevik Jakobsson (C), ledamot
Siw Hallbert (S), ersättare

Kungälv kommun

Ulrica Brogren (S), ledamot
Dagmar Marcusson (S), ersättare

Lidköpings kommun

Vakant
Lena O Jenemark (S), ledamot

Lysekils kommun

Ricard Söderberg (S), ledamot
Philip Nordqvist (M), ersättare

² Götene Framtid

Mariestads kommun

Richard Thorell (M), ledamot
Janne Jansson (S), ersättare

Munkedals kommun

Fredrik Roos-Fylksjö (SD), ledamot
Liza Kettil (S), ersättare

Orust kommun

Veronica Almroth (L), ledamot
Martin Reteike (MP), ersättare

Skara kommun

Suzanne Johansson (C), ledamot
Marie Nilsson (M), ersättare

Sotenäs kommun

Gerardo Alas (S), ledamot
Roland Mattsson (M), ersättare

Svenljunga kommun

Birgitta Boo (M), ledamot
Patrik Harrysson (S), ersättare

Tibro kommun

Peter Söderlund (L), ledamot
Bodil Olsson (M), ersättare

Tjörns kommun

Cathrine Berntsson (L), ledamot
Maricanne Berndtsson (S), ersättare

Trollhättans Stad

Margreth Johnsson (S), ledamot
Dana Roman Blomster (KD), ersättare

Uddevalla kommun

Marie-Louise Andreasson (M), ledamot
Stefan Skoglund (S), ersättare

Vara kommun

Elin Härling (SD), ledamot
Fredrik Pettersson (S), ersättare

Öckerö kommun

Sandra Svensson (M), ledamot
Thomas Wijk (S), ersättare

Marks kommun

Niklas Herneryd (L), ledamot
Kerstin Wimman-Lindén (M), ersättare

Mölnåls stad

Shahla Alamshahi (S), ledamot
Delaram Wall (L), ersättare

Partille Kommun

Anette Nord (KD), ledamot
Eva Carlsson (S), ersättare

Skövde kommun

Maria Hjærtqvist (S), ledamot
Ann-Britt Nilsson (SD), ersättare

Strömstads kommun

Hans-Robert Hansson (L), ledamot
Merry Johansson (S), ersättare

Tanums kommun

Roger Wallentin (C), ledamot
Birgitta Nilsson (M), ersättare

Tidaholms kommun

Zelal-Sara Yesildeniz (VT³), ledamot
Jonas Storm (S), ersättare

Tranemo kommun

Eva-Karin Haglund (S), ledamot
Erene Bertilsson (KD), ersättare

Töreboda kommun

Björn Lagerqvist (M), ledamot
Anne-Charlotte Karlsson (S), ersättare

Ulricehamn kommun

Sebastian Gustavsson (M), ledamot
Kari Isomaa (S), ersättare

Vårgårda kommun

Bengt Hilmersson (C), ledamot
Tony Willner (S), ersättare

³ Vi Tidaholm

Förbundets verksamhet

Tolkförmedling Väst har i uppdrag att tillgodose medlemmarnas behov av språktolktjänster. Förbundet erbjuder även översättningstjänster till sina medlemmar. Språktolkning erbjuds på plats och på distans. Distanstolkning utförs via telefon eller skärm för såväl kortare meddelanden som längre tolkningsuppdrag.

Bokning av förbundets tjänster kan ske på webben eller via telefon. Förmedlingskontoren har öppet vardagar under kontorstid, övriga tider bokas tolk via webben. Via förbundets digitala tjänst, Akut tolk, tillsätts akuta tolkuppdrag omgående, dygnet runt, årets alla dagar.

Förbundet har under 2023 utfört drygt 329 000⁴ uppdrag vilket är 6 000 färre än budgeterat. Differensen i budget och utfall avseende antal uppdrag beror troligtvis på att behovet av tolk nu planar ut vilket går i linje med tidigare prognoser. Kundernas tolkbehov är påverkade av många parametrar och behovsanalysen för prognosen i budget är därför komplex. En orsak till den minskade efterfrågan är ett minskat inflöde av nya tolkbehövande i landet. Tillsättningsgraden av uppdrag är i stort sett densamma som föregående år och ligger strax över 99 %.

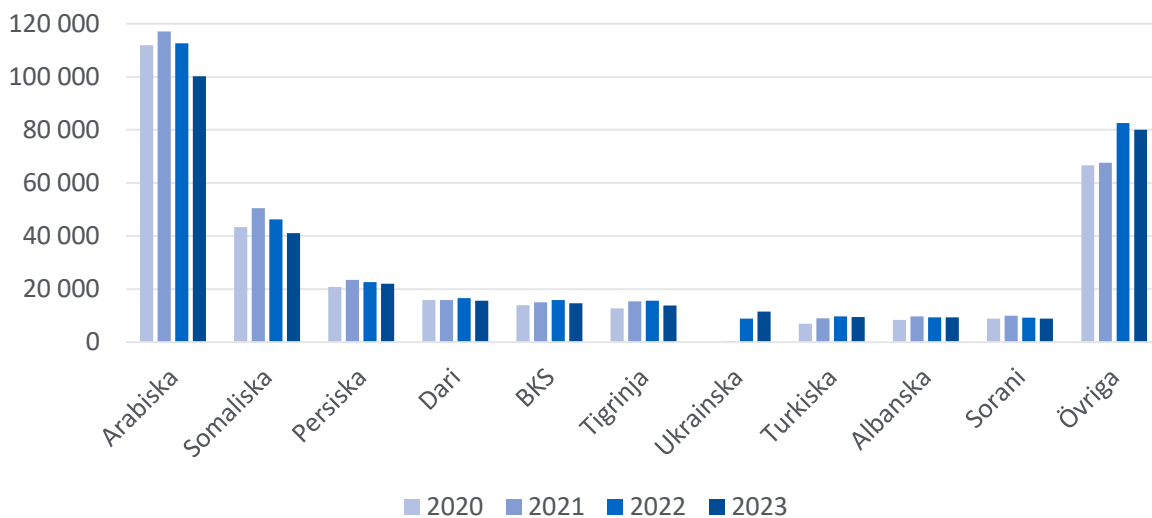
År	Antal utförda uppdrag	Procentuell tillsättning, tolkuppdrag	Antal utförda uppdrag, tolk	Antal utförda uppdrag, översättning
2023	329 156	99,1 %	328 053	1 103
2022	349 349	99,2 %	347 789	1 560
2021	341 088	99,1 %	339 366	1 722
2020	315 663	99,0 %	313 907	1 756
2019	346 564	99,5 %	344 972	1 592
2018	336 634	99,2 %	335 134	1 500
2017	336 093	98,8 %	334 434	1 659
2016	355 429	97,6 %	353 689	1 740
2015	307 462	97,3 %	306 230	1 232

Tabell 2 Uppdrag och tillsättningsgrad

Under 2023 utfördes 1 103 översättningsuppdrag vilket är betydligt färre än tidigare år. Någon annan förklaring än att kundernas behov av översättningstjänster har minskat finns i dagsläget inte. Nästan 73 % av översättningsuppdragen beställs av medlemskommunerna och resterande del är kopplat till Västra Götalandsregionens olika verksamheter. Översättningsuppdragen är utförda på 35 olika språk. Svenska är det vanligaste källspråket, det vill säga att översättningar görs från svenska till andra språk. Flest översättningar har gjorts från svenska till; engelska, arabiska, somaliska, persiska och finska. De största källspråken, där översättning görs från annat språk till svenska är; arabiska, persiska, ukrainska, engelska och finska.

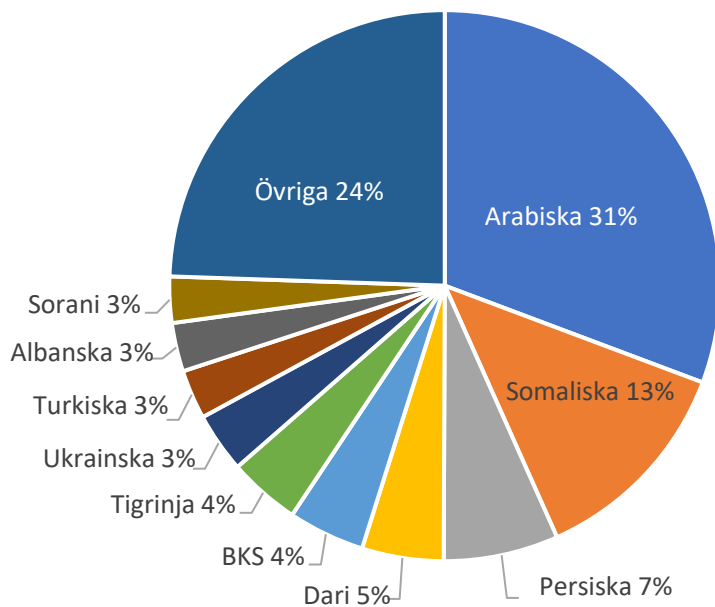
Under året har standardutbudet av översättningstjänster utökats med undertextning till film. En tjänst som bland annat används av medlemmarna för video- och ljudinnehåll på deras webbplatser. Förbundet erbjuder numera även omarbetning av texter till lätt svenska i syfte att möta språksvaga målgrupper och läsare med annat modersmål än svenska.

⁴ Av dessa 329 000 uppdrag är 0,3 % översättningsuppdrag.

Figur 3 Antal uppdrag 2020–2023

Under 2023 var arabiska och somaliska, liksom tidigare år, de mest efterfrågade språken. Tillsammans motsvarar de knappt hälften av de utförda uppdragen. Samtliga av de tio största språken, förutom ukrainska, har minskat i antal beställningar under 2023 jämfört med föregående år. Förbundet förmedlade under året tolkuppdrag på 136 olika språk och dialekter.

Figur 4 Språkfördelning i relation till varandra 2023

Tolkar och översättare

Den 31 december 2023 hade förbundet 1 432 aktiva uppdragstagare. Av dessa var 1 295 tolkar vilket är en ökning med 135 tolkar jämfört med föregående år. Den 31 december 2023 fanns även 137 aktiva översättare vilket är 21 fler än föregående år. Totalt var 44 uppdragstagare aktiva som både tolk och översättare i förbundet. Tolkyrket har varit, och är delvis fortfarande, ett så kallat genomgångsyрке vilket innebär att omsättningen av tolkar är relativt stor till skillnad mot översättningsyrket.

År	Tolkar	Översättare	Tolk och översättare	Auktoriserade uppdragstagare	Sjukvård-auktorisering
2023	1 295	137	44	377	89
2022	1 160	116	37	289	76
2021	1 078	109	33	273	69
2020	1 204	94	29	294	63
2019	1 183	96	31	271	62
2018	1 088	87	27	251	58
2017	992	151	38	264	52
2016	969	138	38	261	52
2015	919	139	44	260	45

Tabell 3 Statistik över förbundets aktiva uppdragstagare

I Sverige talas ca 200 språk. Kammarkollegiet ansvarar för auktorisation av tolkar och översättare. Möjligheten till auktorisation erbjuds dock endast i ca 50 språk för tolkar respektive ca 30 språk för översättare. En uppdragstagare kan vara auktoriserad på flera språk. Tillgången på auktoriserade tolkar är begränsad och inte i paritet med vilka språk som efterfrågas.

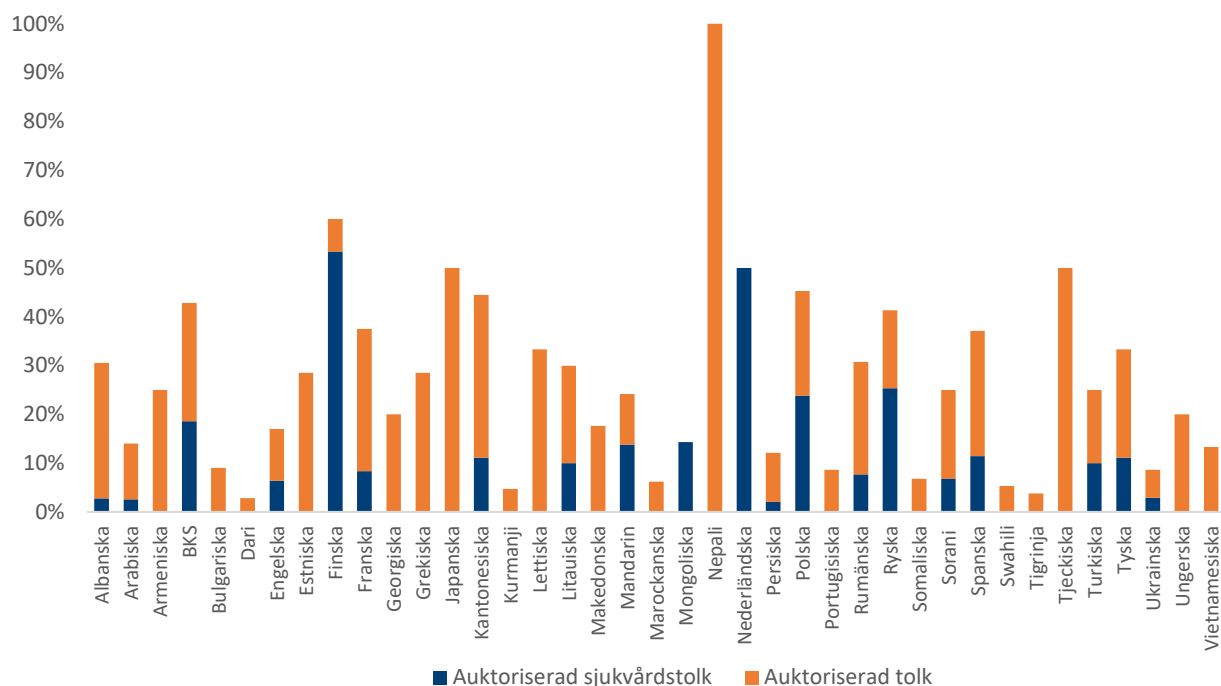
Språk	Antal uppdrag	Antal tolkar	Auktoriserad tolk	Auktoriserad sjukvårdstolk
Arabiska	100 248	270	38	7
Somaliska	41 124	132	9	0
Persiska	22 005	99	12	2
Dari	15 647	70	2	0
BKS	14 654	70	30	13
Tigrinja	13 758	52	2	0
Ukrainska	11 460	69	6	2
Turkiska	9 437	40	10	4
Albanska	9 331	36	11	1
Sorani	8 836	44	11	3
Polska	7 518	42	19	10
Ryska	6 357	75	31	19

Tabell 4 Tolkuppdrag i relation till antal tolkar och auktorisationsnivå på de tolv mest efterfrågade språken per 31 december 2023.

Av förbundets uppdragstagare är 21% av tolkarna auktoriserade och 75 % av översättarna är auktoriserade translatorer. Av de auktoriserade tolkarna innehar 89 även sjukvårdsauktorisering. På förbundets mest efterfrågade språk, arabiska, med totalt 270 tolkar är endast 38 tolkar auktoriserade, varav sju med sjukvårdsauktorisering. Somaliska är det näst mest efterfrågade språket och förbundet har 132 aktiva somaliska tolkar. Endast nio av dessa är auktoriserade tolkar, tyvärr innehar ingen sjukvårdsauktorisering. Procentuellt flest auktoriserade tolkar finns

inom språkgruppen BKS (bosniska/kroatiska/serbiska) och ryska. Av förbundets 70 aktiva tolkar på BKS är 30 auktoriserade, varav 13 med sjukvårdsauktorisering. 31 av förbundets 75 ryska tolkar är auktoriserade varav 19 även innehar sjukvårdsauktorisering.

Under året har 18 auktoriserade tolkar rekryterats varav tre med sjukvårdsauktorisering. Utöver det har nio av förbundets redan etablerade tolkar auktoriserat sig under året och sex tolkar har blivit auktoriserade sjukvårdstolk.

Figur 5 Fördelning utbildningsnivå inom de språk där auktoriserade tolkar finns.

Förbundet arbetar kontinuerligt med att rekrytera såväl tolkar som översättare och fokus under året har legat på att rekrytera och attrahera redan utbildade eller auktoriserade tolkar. Rekrytering av tolkar sker bland annat genom annonsering men också i samarbete med externa utbildningsanordnare. Under året har totalt 164 tolkar och 17 översättare rekryterats. Av tolkarna var 72 utbildade och 18 auktoriserade varav tre även innehar sjukvårdsauktorisering. Av de rekryterade översättarna var sex auktoriserade translatorer. Sju av de totalt 181 rekryterade uppdragstagarna är verksamma som både tolk och översättare.

År	Tolkar	Sjukvårds- auktoriserade tolkar	Auktoriserade tolkar	Utbildade tolkar	Översättare	Auktoriserade translatorer
2023	164	3	18	72	17	6
2022	161	3	9	64	10	3
2021	76	9	16	32	13	8

Tabell 5 Totalt antal rekryterade tolkar/översättare samt fördelning per utbildningsnivå.

Under året har ett internt rekryteringstest för översättare tagits fram för förenklad rekrytering av översättare i de språk där möjlighet till utbildning och auktorisation saknas.

Intresset för att tolka för förbundet har under året varit stort. Dock har inte de sökandes språkkompetens speglat förbundets rekryteringsbehov i den utsträckning som efterfrågats. Förbundet har en ständig utmaning i att rekrytera numerärt små språk. Under året genomförde totalt 73 tolkspiranter förbundets rekryteringstest, redan auktoriserade och utbildade tolkar genomgår inte testet. Knappt hälften av de testade tolkspiranterna fick godkänt resultat vilket är i paritet med tidigare år, undantaget 2022 då en stor andel ukrainska tolkar rekryterades. Dessa var generellt mycket välutbildade, med i flera fall akademisk bakgrund, och hade därmed större förutsättningar för godkänt resultat.

År	Antal personer som genomfört rekryteringstest	Andel godkända resultat, rekryteringstest	Antal utfärdade kursintyg	Antal personer som genomgått SRHR-utbildning
2023	73	48%	127	73
2022	97	70 %	224	65
2021	36	47%	268	10
2020	93	55 %	63	25
2019	143	38 %	137	54
2018	248	46 %	148	86
2017	211	56 %	212	62
2016	251	52 %	195	35
2015	475	33 %	224	76

Tabell 6 Test- och utbildningsstatistik

I syfte att väcka intresse för tolkyrket samt att synliggöra Tolkförmedling Väst har förbundet återigen under året deltagit på rekryteringsmässor som Opportunity Day men också besökt Göteborgs Universitet för att attrahera flerspråkiga studenter till tolkyrket.

Förbundet uppmuntrar och stöttar aktiva tolkar och översättare att höja sin kompetens, bland annat erbjuds preparandkurs inför auktorisationsprov. 18 tolkar har under 2023 höjt kompetensnivån till utbildad tolk vilket är nivån under auktorisation. Nio tolkar har auktoriserats och sex tolkar har erhållit sjukvårdsauktorisering under året.

Förbundets interna kurser har även under 2023 varit mycket efterfrågade. Genom att förbundet erbjuder samtliga kurser på distans nås numera alla tolkar oavsett bostadsort. Totalt har 41 tolkar genomgått "Fördjupningskurs Psykiatri och psykisk ohälsa", 41 tolkar "Fördjupningskurs Socialtjänst" och 42 tolkar "Att tolka i skolan". 73 tolkar har genomgått SRHR-utbildningen⁵.

Under 2023 har förbundets uppdragstagare vid två tillfällen bjudits in till informationsmöten på distans. I december bjöds tolkar och översättare in till kontoret i Göteborg för att i samband med årets julfika även uppmärksamma förbundets 10-årsjubileum.

Som ett led i förbundets kvalitetsarbete skickades under hösten en enkät ut till förbundets tolkar och översättare i syfte att fånga upp upplevelsen av Tolkförmedling Väst som uppdragsgivare. Totalt inkom 736 svar vilket motsvarar ca 60 % i svarsfrekvens. Uppdragstagarna var generellt mycket positiva och deras synpunkter och idéer beaktas i förbundets kvalitets- och utvecklingsarbete.

⁵ Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Kunder

Den 31 december 2023 hade förbundet 5 415 registrerade medlemskunder. Varje månad under 2023 förmedlades i snitt 25 000 uppdrag till 2 000 kunder. 99,99 % av uppdragen köptes av förbundets medlemmar⁶. Västra Götalandsregionen stod för 69 % av förbundets uppdrag under året vilket är samma siffra som året innan.

Kundarbete

Förbundets kundarbete är numera en naturlig del i verksamheten och i medarbetarnas vardag. Under våren skickades den årliga kundenkäten ut och värdefull input från kunderna inhämtades för verksamhetens utveckling. Nöjd kundindex (NKI) för 2023 uppgick till 80 vilket visar på en mycket stor kundnöjdhet.

Under året har ett antal öppna webinarier genomförts för förbundets kunder i syfte att öka kunskapen kring tolkanvändande. Även skraddarsydda informationsmöten har genomförts på plats hos kund alternativt på distans.

Liksom tidigare år har förbundet besökt Högskolan i Skövde och utbildningen för blivande sjuksköterskor för att utbilda i tolkanvändning. Likaså har de blivande specialistläkarna inom Sahlgrenska Universitetssjukhuset fått besök av förbundet och ett fyrtiotal blivande ST-läkare har utbildats i tolkanvändning.

Vid åtta tillfällen har ”Kulturdialog” under året genomförts på plats hos förbundets kunder. Kulturdialog syftar till att öka kunskapen och förståelsen avseende kulturella utmaningar som kan uppstå i tolksituationen.

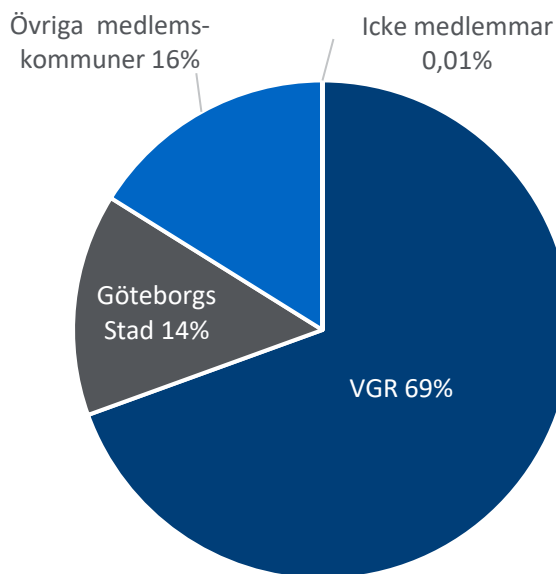
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomi

I enlighet med förbundsordningen ska förbundets årliga kostnader minst täckas av årets intäkter. Ett av de övergripande verksamhetsmålen är att verksamheten ska vara kostnadseffektiv. Intäkter fås genom förmedling av tolktjänster och förbundets största kostnader är arvoden till tolkar kopplat till tolkuppdrag. Den totala kostnaden för arvoden och de totala intäkterna är beroende av hur många tolktjänster som utförs. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Tolkförmedling Väst har en checkkredit hos bank på 10 mkr.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,1 mkr.

Figur 6 Fördelning av bokade uppdrag

⁶ Förbundet utför i ett fåtal akuta situationer tolkuppdrag till domstol och polis.

Likviditet

Förbundet har haft en god likviditet under 2023 och utbetalning av investering av nytt verksamhetssystem har klarats med egna medel. Checkkrediten har inte nyttjats under året.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förbundet finansieras av intäkter från de tjänster som medlemmarna köper enligt självkostnadsprincipen. Sedan start har förbundet byggt upp ett stabilt eget kapital. Det ekonomiska överskottet tillsammans med medlemsandelarna är förbundets likvida medel.

Direktionen har fastställt att lägsta nivå på eget kapital ska vara 22 mkr, vilket motsvarar ca sex månaders löpande driftskostnader. Efter att direktionen beslutat att godkänna årsredovisningen beslutas även om en eventuell återbetalning ska ske av eget kapital till förbundsmedlemmarna. Ett eget kapital om minst 27 mkr krävs enligt tidigare beslut för att en återbetalning ska bli aktuell. Trots ett eget kapital över 27 mkr beslutade direktionen, i avvaktan på utfallet av de pågående juridiska ärendena, att inte återbetala medlemmarna under 2023. Förbundets checkkredit kan komma att nyttjas vid en återbetalning av eget kapital varför den är beslutad att finnas kvar.

Sedan driftstarten 2013 har likviditeten varit god och alla investeringar har klarats med egna medel. Det överskott som genererats i förbundet gör att den ekonomiska ställningen är god.

Händelser av väsentlig betydelse

Driftsättning av nytt bokningssystem

Under 2022 upphandlades ett nytt bokningssystem för förmedling av förbundets tjänster. Efter intensivt implementeringsarbete under hösten 2022 och våren 2023 driftsattes det nya systemet 15 maj. Bokningssystemet har sedan driftsättning fungerat enligt plan.

Minskning av antalet kontor

Direktionen beslutade under hösten att minska antalet kontor från tre till två, vilket resulterade i att kontoret i Borås stängdes ner i slutet av året. Verksamheten flyttade över till Göteborg, där även medarbetarna erbjöds fortsatt anställning.

Avslut av jouten

Under hösten sades avtalet med Regionservice, Västra Götalandsregionen, upp vilka hanterat förbundets bokningar utanför ordinarie kontorstid. Från och med 1 januari 2024 kommer förbundets kunder att boka tolkuppdragen direkt i förbundets bokningssystem på webben.

ISO-Certifiering

Under 2023 övergick förbundet från kvalitetsledningssystemet FR2000 till ISO-standard. Förbundet är sedan hösten certifierade i enlighet med ISO 9001 (kvalitet) och ISO 45001 (arbetsmiljö).

West Pride

Förbundet har även under 2023 medverkat med monter under West Pride-veckan. Då fler och fler av förbundets kunder efterfrågar tolkar med SRHR⁷-kompetens är det angeläget för förbundet att visa sin medvetenhet avseende HBTQI⁸-frågornas betydelse i tolksammanhang.

Flertalet rättsärenden

Anmälan till konkurrensverket

Förbundet blev anonymt anmälda till Konkurrensverket under våren. Konkurrensverket har yrkat på att Tolkförmedling Väst ska betala en upphandlingsskadeavgift. Ärendet är pågående hos Förvaltningsrätten.

Överklagade direktionsmöte

Direktionsmötet i september överklagades och Förvaltningsrätten dömde till motpartens fördel. Ett extra direktionsmöte sattes därmed in i oktober, även detta möte överklagades dock på andra grunder. Ärendet är pågående i Förvaltningsrätten.

Begäran om allmän handling

Förbundet avslog under hösten utlämnande av allmän handling då den bedömdes omfattas av sekretess. Beslutet överklagades till Kammarrätten som dömde till förbundets fördel. Domen överklagades och ärendet är pågående i Högsta Förvaltningsdomstolen.

TFV 10 år

Förbundet bildades 2013 och har därmed varit i drift i 10 år 2023. 10 årsjubileet uppmärksammades såväl internt tillsammans med förbundets medarbetare som med uppdragstagarna.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

I ärendet gällande anmälan till Konkurrensverket döms förbundet att betala upphandlingsskadeavgift. Analys av domen pågår och beslut om överklagan är ännu inte fattat. Upphandlingsskadeavgiften har reserverats i bokslutet för 2023.

⁷ Sexuell och Reproductiv Hälsa och Rättigheter

⁸ Ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner.

Styrning och uppföljning av verksamheten

Övergripande verksamhetsmål

Tolkförmedling Väst ska tillgodose medlemmarnas behov av språktolk och ska vara det självklara valet av förmedling för professionella uppdragstagare. Förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare där alla medarbetare vet sitt uppdrag och vem vi är till för. Tolkförmedling Väst ska vara i framkant och en förebild för andra. Förbundets värdegrund ska vara ett gemensamt förhållningssätt och verksamheten ska genomsyras av professionalitet, tillgänglighet och trygghet i alla led.

Tolkförmedling Väst ska

- ha god tillgänglighet och likvärdig service till förbundets kunder
- hantera och tillvarata såväl kundernas som uppdragstagarnas synpunkter för verksamhetens kvalitetssäkring och utveckling
- ha en god ekonomisk medvetenhet och arbeta kostnadseffektivt
- arbeta miljömedvetet och hållbart
- verka för ökad kunskap om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkare i samhället.

Måluppfyllelse

Tillgången av tolkar har varit god vilket delvis är ett resultat av att förbundet under året löpande arbetat strategiskt med rekrytering av tolkar. Bland annat har flertalet tolkar rekryterats i mindre frekventa språk och i kombination med den fortsatt höga andelen distanstolkning har tillsättningen på efterfrågade uppdrag varit hög. Genom tydliga och, i organisationen, gemensamma rutiner säkerställs likvärdig service till förbundets olika kunder. För att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten sker bland annat ett kontinuerligt arbete med inkommande synpunkter. Förbundet har även under året ISO-certifierats.

För att uppnå en god ekonomisk medvetenhet inom förbundet redovisas och kommuniceras verksamhetens ekonomi kontinuerligt. Förbundet arbetar också systematiskt med verksamhetsutveckling för att vara kostnadseffektiva.

Andelen distanstolkning har under året fortsatt dominera. Fördelarna med tolkuppdrag på distans är att antalet resor minskar och tolkens tid kan användas mer effektivt samt att det är mer ekonomiskt fördelaktigt för kunden. Ett kundarbete kopplat till att öka distanstolkningen har under året fortgått för att bibehålla den höga andelen distansuppdrag och därmed bidra till en hållbar och miljömedveten verksamhet.

Under året har förbundet genomfört ett antal Kulturdialoger för att synliggöra de kulturella utmaningar som ofta uppstår i det tolkade mötet. Förbundets kunder bjuds också regelbundet in till webinarier avseende tolkanvändning för att öka kunskapen om tolkanvändande och vikten av professionella språktolkare. Förbundet erbjuder även kundanpassad information och utbildning, såväl på plats som på distans.

Verksamhetsmål 2023 och måluppfyllelse

Direktionen har fastslagit följande verksamhetsmål:

Kvalitetsmål

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Indikator	Utfall 2022	Målvärde 2023	Utfall 2023
Andel tillsatta beställningar ska överstiga 99 %.	99,2 %	≥99 %	99,1 %
Andel tillfällen tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ska understiga 1 %.	0,8 %	<1 %	0,8 %

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Indikator	Utfall 2022	Målvärde 2023	Utfall 2023
Andel hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk ska uppgå till minst 7 %.	8,8 %	≥7 %	10,7 %
Andel uppdrag som utförs av auktoriserad tolk ska uppgå till minst 20 %	23,2 %	≥20 %	27,5 %
Andel uppdrag som utförs av utbildad tolk ska uppgå till minst 63 %.	59,3 %	≥63 %	56,8 %

Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Indikator	Utfall 2022	Målvärde 2023	Utfall 2023
Andel beställningar som inkommer via digitala tjänster ska uppgå till minst 70 %.	72,7 %	≥70 %	75,6 %
Nöjd kundindex (NKI) ska överstiga 80*	-	-	80

*Ny indikator 2023

Arbetsmiljömål

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Indikator	Utfall 2022	Målvärde 2023	Utfall 2023
Sjukfrånvaron ska understiga 6 %.	5,3 %	<6 %	6,4 %
Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska överstiga 87.	85	>87	89

Miljömål

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Indikator	Utfall 2022	Målvärde 2023	Utfall 2023
Andel uppdrag som utförs på distans ska uppgå till minst 65 %.	67,2 %	≥65 %	67,9 %

Måluppfyllelse

Tolkförmedling Väst ska ha en pålitlig leverans

Utfallet av andel tillsatta beställningar blev 99,1 % och är i paritet med de senaste åren. Andelen uppdrag där tolkar kommer sent eller uteblir från bokade uppdrag ligger på samma nivå som föregående år. Den höga andelen distanstolkningsuppdrag bidrar till utfallet då yttre faktorer, exempelvis trafikproblem, inte existerar vid uppdrag som utförs på distans. Målet att ha en pålitlig leverans bedöms ha uppnåtts då båda indikatorerna uppfyllts.

Tolkförmedling Väst ska tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar

Utfallet av såväl andelen uppdrag som utförs av auktoriserad tolk som andelen hälso- och sjukvårdsuppdrag som utförs av auktoriserad sjukvårdstolk har ökat jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på att tolkning på distans fortsatt dominera men också att förbundet rekryterat 18 nya auktoriserade tolkar under året, varav tre även hade sjukvårdsauktorisering. Vid tolkning på distans kan tolkarnas tid i större utsträckning nyttjas till effektiv tolktid vilket resulterar i att de auktoriserade tolkarna kan utföra fler uppdrag. Andelen uppdrag som utförts av nivån utbildad tolk har däremot fortsatt att minska. Minskningen är dock till fördel för andelen uppdrag som utförs av auktoriserade tolkar och ska därmed inte ses som något negativt. Totalt sett så utförs alltså fler tolkuppdrag av de högre kompetensnivåerna. Målet att tillhandahålla utbildade och kvalificerade tolkar bedöms ha uppnåtts trots att en av indikatorernas målvärde ej uppfyllts.

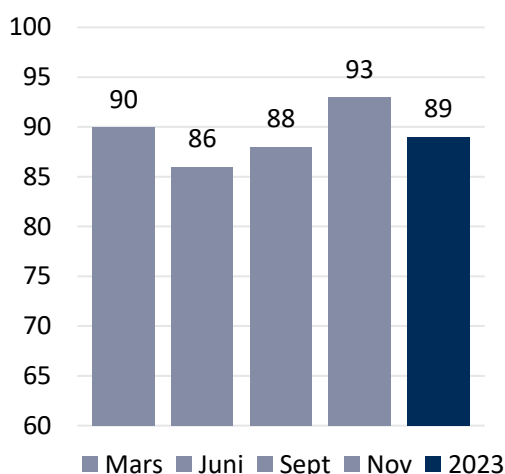
Tolkförmedling Väst ska ligga i framkant och verksamheten ska utvecklas

Förbundet har haft en hög andel beställningar som inkommit via digitala tjänster de senaste åren. I mitten på maj implementerade förbundet ett nytt bokningssystem vilket har resulterat i att andelen beställningar som sker via digitala tjänster har ökat ytterligare. Under året genomfördes en mätning av Nöjd kundindex (NKI). Svarefrekvensen var god och 167 frisvar inkom. Genom förbundets lyhördhet för kundernas föränderliga behov sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete. Målet att ligga i framkant och att verksamheten ska utvecklas bedöms därmed uppfyllt.

Tolkförmedling Väst ska vara en attraktiv arbetsgivare

Det fokuserade värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen de senare åren har haft en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö. Att årets indikator avseende att Hållbart Medarbetarengagemang (HME) skulle överstiga 87 var en mycket hög ambition, utfallet blev 89 vilket är synnerligen bra. Förbundet mäter HME fyra gånger per år och den högsta mätningen, i november, var på hela 93.

Sjukfrånvaron under året har varit högre än senaste åren och hänger samman med ett fåtal personers, icke arbetsrelaterade, långtidsfrånvaro samt att flera medarbetare i högre utsträckning än tidigare år varit korttidssjuka i exempelvis vanlig influensa under detta år. Indikatorn avseende att sjukfrånvaron ska understiga 6 % uppfylls inte då utfallet för året blev 6,4%. Även om målvärdet inte uppfylls så finns ingen arbetsrelaterad frånvaro utan förbundet

Figur 7 HME-mätningar 2023

bedöms vara en välmående och välfungerande organisation vilket också det höga HME-värdet visar. Målet att förbundet ska vara en attraktiv arbetsgivare bedöms därför uppfyllt.

Tolkförmedling Väst ska bedriva en hållbar verksamhet

Andelen uppdrag som utförts på distans har ökat med 0,7 procentenheter jämfört med föregående år och uppgick till 67,9 % under 2023. För att öka andelen distanstolkning har distanstolkningens fördelar fortlöpande marknadsförts under året. Riktade insatser har också skett till de kunder som i mindre utsträckning nyttjat tjänsten. Genom distanstolkning minskar miljöpåverkan samt kundernas kostnader och tolkens tid kan nyttjas mer effektivt. Målet att bedriva en hållbar verksamhet bedöms därmed uppnått.

God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska förbundet ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Verksamheten ska genomsyras av en god ekonomisk hushållning både i ett kort- och i ett långsiktigt perspektiv. Kännetecknen för detta är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet, sett över en längre period, är positivt.

Direktionen har fastslagit följande finansiella mål rörande god ekonomisk hushållning:

- Den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat
- Checkkrediten ska ej nyttjas

Den löpande verksamheten visar ett negativt resultat för 2023 vilket innebär att målet avseende att den löpande verksamheten ska visa ett positivt resultat ej uppfylls. Underskottet kommer att omhändertas i budgetarbetet för 2025. Checkkrediten har inte nyttjats under året och likviditeten har varit god.

Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål, sid 18, och delvis de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att förbundets intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är förbundet skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Balanskravet uppfylls inte 2023. Underskottet kommer att omhändertas i budgetarbetet för år 2025. Inga underskott finns att återställa från tidigare år.

Balanskravsavstämning

(tkr)	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	-215	4 177	5 442
- Samtliga realisationsvinster	0	0	0
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-215	4 177	5 442
Årets balanskravsresultat	-215	4 177	5 442
Balanskravsresultat att reglera inom 3 år	-215	0	0

Väsentliga personalförhållanden

Medarbetare

Förbundet har generellt haft en hög personalomsättning även under 2023. Ett nytt, och mycket välfungerande, bokningssystem driftsattes innan sommaren. Såväl det nya systemet som den i övrigt snabba tekniska utvecklingen har medfört effektivare förmedlingsarbete. Likaså har den stora andelen distanstolkningsuppdrag minskat behovet av lokalkontor vilket har resulterat i att kontoret i Borås stängdes under hösten. Medarbetarna på Boråskontoret erbjöds fortsatt anställning inom förbundet och bemanningsresurserna kopplat till tolkförmedling omfördelades mellan kontoren i Göteborg och Mariestad. Efter en tids underbemanning på översättningsenheten blev åter bemanningen fulltalig i början av året.

Den, i slutet av 2022, nyanställda verksamhetschefen för Boråskontoret valde under sommaren 2023 att lämna sin anställning då hon erbjödits annat uppdrag. Då verksamhetschefens avslut sammanföll med avvecklingen av Boråskontoret har inte tjänsten återbesatts.

Under senvåren 2023 tillträdde återigen en, och för förbundet välbehövd, ny kommunikatör. Detta efter att den under hösten 2022 då nytillträdde kommunikatören, efter en lång tids sjukskrivning, valde att avsluta sin anställning i början av 2023. Förbundet har därmed i princip inte haft någon kommunikatör i tjänst sedan augusti 2022.

Inför semestern avslutade förbundets digitaliseringsutvecklare sin anställning för nya utmaningar. Huruvida tjänsten kommer att återbesättas eller inte är i dagsläget ännu oklart.

Det kontinuerliga värdegrundsarbetet som bedrivits i organisationen de senare åren har haft en fortsatt positiv inverkan på förbundets arbetsmiljö och medarbetarnas engagemang, vilket tydligt synliggörs i arbetsmiljöverktyget Winningtemp. Hållbart medarbetarengagemang (HME) för 2023 uppgick till 89 vilket är ett extremt högt utfall och tre enheter högre än föregående år.

Den, sedan 2016 årliga, förbundsdagen genomfördes i december med kundfokus som årets tema. Årets externa föreläsare var Vanessa Leporati med rubriken ”Det är DU som gör skillnad - med kunden i fokus”. Under dagen gjordes även en uppskattad tillbakablick av de tio år som förbundet varit i drift. Som tidigare år uttrycktes stor uppskattning från medarbetarna över värdet av en gemensam och utvecklande dag.

Årets löneöversyn genomfördes i enlighet med avtal och ny lön betalades ut i april. Löneöversynen föranleddes av en lönekartläggning där inga osakliga löneskillnader förelåg.

Tillsvidare- och visstidsanställda

Per den 31 december 2023 hade förbundet 52 tillsvidareanställda arbetstagare. Av de tillsvidareanställda arbetstagarna var 46 kvinnor och sex män. Vid mättillfället var sex tillsvidareanställda arbetstagare partiellt lediga, varav två var föräldralediga och en var studielediga. Ytterligare en person var 100 % föräldraledig och två personer var 100 % studielediga. Totalt har 52 olika personer varit tillsvidareanställda i förbundet under året vilket motsvarar en personalomsättning om 25 %. Även under 2023 låg personalomsättningen på en relativt hög nivå, vilket för året har en koppling till minskning av antal kontor.

Under året har totalt antal arbetade timmar inom förbundet motsvarat 53,7 åa vilket är en minskning om 2,2 åa jämfört med föregående år. Såväl visstidsanställda som tillsvidareanställda

har minskat. Det färre antalet arbetade timmar beror främst på att flera tjänster inte har återbesatts.

År	Tillsvidare (åa)	Visstid (åa)	Timavlönade (åa)	Totalt (åa)
2023	52	1,4	0,3	53,7
2022	53,6	2,0	0,3	55,9
2021	57,5	3,8	1,0	62,3
2020	52,5	7,6	1,1	61,3
2019	53,4	9,8	1,6	64,8
2018	57,6	6,8	2,0	66,4
2017	57,0	6,8	2,6	66,4
2016	47,3	8,6	9,6	65,5

Tabell 7 Faktiskt arbetade timmar omvandlat till årsarbetare (åa)

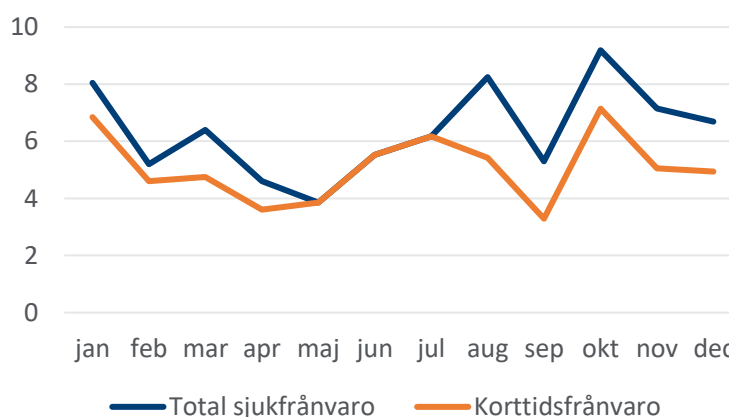
Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för de tillsvidareanställda medarbetarna är 99,6 % vilket är samma utfall som föregående år. 97,4 % av kvinnorna respektive 100 % av männen är heltidsanställda inom förbundet.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron för 2023 var 6,4 % vilket är högre än förväntat men är med stor sannolikhet ett resultat av att vi alla efter pandemin tycks ha mindre immunförsvar.

Långtidssjukfrånvaron är betydligt högre än föregående år och motsvarar 19,9 % av den totala sjukfrånvaron, dock är inte långtidssjukfrånvaro arbetsrelaterad.

Figur 8 Sjukfrånvaro 2023

Sjukfrånvaron för förbundets anställda kvinnor har minskat något jämfört med föregående år och var 5,5 % under året. Männen sjukfrånvaro har i stället ökat kraftigt till 11,2 % vilket är direkt kopplat till en icke arbetsrelaterad långtidssjukfrånvaro. Den högre sjukfrånvaron i åldersgrupperna 30 år och uppåt är kopplade till de icke arbetsrelaterade sjukskrivningarna. Övrig sjukfrånvaro bedöms ligga inom ett normalvärde.

	2023	2022
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	6,4	5,3
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	19,9	9,8
Sjukfrånvaron för kvinnor	5,5	5,7
Sjukfrånvaron för män	11,2	4,3
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre	4,7	2,9
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år	6,7	3,8
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre	6,3	7,2

Tabell 8 Översikt sjukfrånvaro, jämförelse mellan 2022 och 2023

Kostnaden för företagshälsovård var i princip obefintlig under året. Friskvårdsbidraget har under 2023 nyttjats av 37 medarbetare vilket är något färre jämfört med föregående år men fortfarande en mycket hög andel.

Pensioner

Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen och är en pensionslösning via KPA.

Förväntad utveckling

2023 driftsattes ett nytt bokningssystem vilket möjliggör andra utvecklingsmöjligheter. Under kommande år beräknas bokningsförfarandet bli än mer automatiserat och digitaliserat. De traditionella tolktjänsterna kommer med största sannolikhet inom de närmaste åren att kompletteras med digitaliserade tolk och översättningstjänster.

De senaste årens mätning av Nöjd Kundindex (NKI) visar på en hög kundnöjdhet och sedan ett år tillbaka ingår mätetalet i förbundets verksamhetsmål. Under 2024 kommer kundarbetet att intensifieras ytterligare för att än mer kunna möta kundernas olika behov.

Rekrytering av nya uppdragstagare och vidareutbildning av befintliga sker löpande för att möta kundernas förväntade behov. Förbundet har en ständig utmaning i att attrahera och rekrytera lämpliga kandidater till tolkyrket. Under senaste åren har rekryteringen av tolkar varit mer riktad och ambitionen har varit, och är även framledes, att kunna tillgodose kundernas behov med förbundets egna tolkar även på mindre frekventa språk.

Från och med 2024 kommer förbundets interna kursutbud för tolkar utökas med distansutbildningen "Väld i nära relationer". Introduktionskursen för nya tolkar planeras att erbjudas digitalt under nästa år. Förbundet avser även att delta på olika mässor och event såsom exempelvis Opportunity Day, Kompetensmässan och West Pride.

Budget 2023

Budget 2023 är lagd utifrån gällande förutsättningar och efter samråd med förbundets medlemmar. Medlemmarnas behov beräknades till ca 335 000 uppdrag för 2023. För en budget i balans bedömdes en prisjustering för 2023 resultera i en snitthöjning om 2,9 %.

Budget 2023	(tkr)
Verksamhetens intäkter	213 000
Verksamhetens kostnader	213 000
Årets resultat	0

Ekonomisk plan 2023–2025

Budget, (tkr)	2023	2024	2025
Intäkter	213 000	219 000	225 000
Kostnader	213 000	219 000	225 000
Budgeterat resultat	0	0	0

Räkenskaper

Redovisningsprinciper, upplysningar och definitioner

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade sedan föregående årsredovisning. Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges. Intäkter redovisas i den period som tolk- och översättningsuppgifterna har utförts och har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras av förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta. Intjänande av pensioner inklusive löneskatt bokförs löpande i driftsredovisningen. Inventarier av mindre värde (understigande ett halvt prisbasbelopp) aktiveras inte. Avskrivningar av inventarier och immateriella tillgångar skrivs av på fem år.

Resultaträkning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Förbundet debiterar medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen. Om årets kostnader inte täcks ska finansieringen av underskottet fördelas mellan medlemmarna i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2023	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	1	213 000	221 686	223 851
Verksamhetens kostnader	2	-210 427	-218 256	-213 340
Avskrivningar	3	2 618	-3 516	-6 232
Verksamhetens nettokostnader		-45	-86	4 279
Finansiella intäkter	4	5	22	5
Finansiella kostnader	5	-50	-151	-107
Resultat före extraordinära poster		0	-215	4 177
Extraordinära poster		0	0	0
Årets resultat		0	-215	4 177

Balansräkning

(tkr)

TILLGÅNGAR	Not	2023	2022
Anläggningstillgångar			
Immateriell anläggningstillgång	6,7	7 412	3 820
Inventarier	8	47	120
Summa anläggningstillgångar		7 460	3 940
Omsättningstillgångar			
Fordringar	9	42 055	45 118
Likvida medel	10	18 974	18 467
Summa omsättningstillgångar		61 029	63 585
SUMMA TILLGÅNGAR		68 489	67 525
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	11		
Eget kapital		30 946	26 769
Andelskapital, medlemmar		3 135	3 135
Årets resultat		-215	4 177
Summa eget kapital		33 866	34 081
Skulder			
Kortfristiga skulder	12	34 623	33 444
Summa skulder		34 623	33 444
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		68 489	67 525

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	2023	2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	11	-215	4 177
Justering för av- och nedskrivning	3	3 516	6 226
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 301	10 403
Förändring kortfristiga fordringar		3 063	-3 699
Förändring kortfristiga skulder		1 179	2 686
Medel från den löpande verksamheten		7 542	9 390
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Bruttoinvestering i anläggningstillgångar	6	-7 035	-1 254
Medel från investeringsverksamheten		-7 035	-1 254
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Andelskapital	13	0	0
Återbetalning av Eget Kapital	11	0	-10 000
Medel från finansieringsverksamheten		0	-10 000
ÅRETS KASSAFLÖDE		507	-1 864
Likvida medel vid årets början		18 467	20 331
Likvida medel vid årets slut	10	18 974	18 467

Noter

(tkr)	2023	2022
1 Verksamhetens intäkter		
Förmedlingstjänster	221 671	223 802
Övriga intäkter	15	49
Summa verksamhetens intäkter	221 686	223 851
2 Verksamhetens kostnader		
Direktionskostnader	540	454
Sociala avgifter direktion	241	179
Personalkostnad	21 747	21 209
Sociala avgifter personal	7 043	6 355
Arvoden och ersättning tolkar	144 628	144 003
Sociala avgifter tolkar	30 492	29 354
Tolkutbildning	471	554
Lokalkostnader	4 095	3 553
Dator/IT/telefoni/post	3 831	2 192
Inventarier, förbrukningsmaterial	252	383
Administrativa- och konsulttjänster	4 712	4 992
Summa verksamhetens kostnader	218 051	213 228
Ersättning för revisorer		
Revisionsuppdraget, sakkunniga	205	112
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget, sakkunniga	0	0
Skatterådgivning	0	0
Övriga tjänster	0	0
Summa	205	112
3 Avskrivningar		
Inventarier	3 516	6 232
Summa	3 516	6 232
4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter	22	3
Övriga finansiella intäkter	0	2
Summa	22	5
5 Finansiella kostnader		
Räntekostnad	0	0
Övriga finansiella kostnader	151	106
Summa	151	107

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.

(tkr) 2023 2022

Anläggningstillgångar

6 Pågående investeringar

Pågående investeringar		
- <i>Nytt verksamhetssystem</i>	0	1 254
Summa	0	1 254

7 Immateriella anläggningstillgångar

Ingående anskaffningsvärde	12 758	12 758
Årets investering	7 035	0
Årets Utrangering	-12 758	0
Omklassificering från pågående investering	1 254	0
Utgående anskaffningsvärde	8 289	12 758

Avskrivningar

Ingående avskrivning	-10 191	-4031
Årets Avskrivning	-3 444	-6 160
Försäljning/utrangering	12 758	0
Utgående avskrivningar	-877	-10 191

Utgående bokfört värde vid årets slut	7 412	2 567
--	--------------	--------------

8 Inventarier

Ingående anskaffningsvärde	1 438	1 600
Årets försäljning	0	-162
Årets utrangering	-98	0
Utgående anskaffningsvärde	1340	1438

Avskrivningar

Ackumulerade avskrivningar	-1 319	-1 409
Årets avskrivning	-72	-72
Försäljning/utrangering	98	162
Utgående avskrivningar	-1293	-1319

Utgående bokfört värde	47	119
-------------------------------	-----------	------------

9 Fordringar

Kundfordringar	25 467	26 908
Div. kortfristiga fordringar	83	228
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16 505	17 982
Summa	42 055	45 118

(tkr)	2023	2022
10 Kassa och bank		
Bank	18 974	18 467
Summa	18 974	18 467
En checkkredit på 10 mnkr finns. Ingen kredit var nyttjad per 31 december 2023.		
11 Eget kapital		
Ingående balans Allmänt eget kapital	30 946	36 769
Återbetalning av Eget Kapital till förbundets medlemmar	0	-10 000
Utgående balans Allmänt eget kapital	30 946	26 769
Årets resultat	-215	4 177
Andelskapital, medlemskommuner	3 135	3 135
Summa eget kapital	33 866	34 081
12 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 678	2 047
Moms	8 176	8 722
Personalens skatter och avgifter	3 605	3 541
Skulder till anställda	27	-6
Upplupna semesterlöner	1 013	869
Upplupna tolkkostnader inkl. sociala avgifter	13 149	6 039
Övriga upplupna kostnader	6 976	12 233
Summa	34 623	33 444
13 Andelskapital		
Årets förändring av andelskapital	0	0
Varje medlem i förbundet har andelar motsvarande antalet invånare		
Summa	0	0

Driftsredovisning

Driftsredovisningen redovisas totalt för förbundet då styrningen av verksamhet sker på en förbundsövergripande nivå. Kostnader kopplat till respektive verksamhetsort finns utfördelad, dock ligger de övergripande kostnaderna budgeterat centralt.

Utfall i förhållande till budget

Bakgrund till budget

Budget 2023 är lagd utifrån ett beräknat behov om 335 000 uppdrag och efter samråd med förbundets medlemmar. För en budget i balans bedömdes prisjusteringen för 2023 resultera i en snitthöjning om 2,9 %.

Utfall

Utfallet för 2023 blev 329 000 uppdrag vilket är 6 000 färre än budgeterat. Årets resultat blev -215 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat.

INTÄKTER	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2023
Förmedlingstjänster	223 802	221 665	213 000
Övriga intäkter	49	21	0
Summering	223 851	221 686	213 000
KOSTNADER			
Ersättning direktionen	633	781	800
Personalkostnader	27 547	28 790	34 600
Arvoden uppdragstagare	173 357	175 120	164 150
Rekrytering och tolkutbildning	554	471	800
Lokalkostnader	3 553	4 095	3 447
Hyra IT-utrustn., IT-program, licenser	2 192	3 831	2 506
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial	383	252	237
Administrativa- och konsulttjänster	5 120	4 917	3 797
Finansiella kostnader	6 334	3 645	2 663
Summering	219 674	221 901	213 000
RESULTAT			
Årets resultat	4 177	-215	0

Tabell 9 Utfall mot budget 2023

Den minskade efterfrågan på förbundets tjänster tros hänga ihop med det minskade inflödet av nya tolkbehövande till Sverige. Kundens tolkbehov är påverkade av många parametrar och behovsanalysen som ligger till grund för budgeten är därför komplex och svårbedömd. Utfallet av försäljningsintäkter och kostnader för uppdragstagare ligger över budget vilket är ett resultat av att andelen distansuppdrag ökat och därmed utförs fler uppdrag av tolkar med högre kompetens. Dessa uppdrag genererar högre arvodeskostnader men också högre intäkter.

Utfallet för personalkostnader blev betydligt lägre än budgeterat vilket främst beror på flera under året vakanta tjänster. Däribland både en cheftjänst samt en specialisttjänst.

Endast hälften av budget för tolkutbildning har använts vilket bland annat är ett resultat av att tolkarnas kompetensutveckling, som skett i förbundets regi, genomförts på distans. I kombination med att förbundet har rekryterat flertalet redan utbildade tolkar har rekryterings- och utbildningsverksamheten varit mer kostnadseffektiv än budgeterat vilket förklarar avvikelsen.

Direktionen beslutade under hösten att minska antalet kontor från tre till två, vilket resulterade i att kontoret i Borås stängdes ner i slutet av året. Hyran för resterande avtalstid belastar därmed 2023 vilket resulterade i ett högre utfall jämfört mot budget.

Även kostnaderna kopplat till IT-program och licenser är högre än budgeterat och beror på att det nya bokningssystemet har en högre driftskostnad än vad som budgeterats för året. När direktionen beslutade om ”Förslag till Budget och verksamhetsplan 2023” var inte upphandlingen av nytt bokningssystem klar vilket förklarar avvikelsen.

Kostnadsutfallet för konsulttjänster är betydligt högre än budgeterat och är bland annat kopplat till det juriststöd som förbundet anlitat till följd av de olika juridiska ärenden som pågått under större delen av 2023. Förbundet har också haft högre kostnader i samband med driftsättning av det nya bokningssystemet, delvis för projektledning, men framför allt till följd av att den tidigare leverantören av bokningssystem debiterade förbundet en stor summa för att migrera data till det nya systemet. Då investeringen av nytt bokningssystem blev högre än budgeterat resulterat det i att även utfallet för avskrivningarna blev högre. Sammantaget förklarar detta avvikelserna för konsulttjänster och finansiella kostnader jämfört mot budget.

Förbundets investeringsverksamhet

I september 2022 skrevs avtal med en ny leverantör för nytt bokningssystem. I samband med avtalsskrivningen påbörjades implementeringsarbetet och driftsättning skedde i maj 2023. Budget för investeringen var 6,5 mkr och den totala investeringen uppgick till 8,3 mkr. Avvikelsen beror främst på utvecklingskostnader för att uppnå önskad funktionalitet. Såväl implementeringsprocessen som samarbetet med den nya leverantören har fungerat mycket bra.

Investering, tkr	Budget	Utfall 2022	Utfall 2023	Total investering	Avvikelse
Bokningssystem	6 500	1 254	7 035	8 289	1 789

Tolkförmedling Väst, Göteborg 2023-03-22

Claudia Nistor Pedrini
Ordförande

Dragan Dobromirovic
Vice ordförande

Tolkar med kvalitet

www.tolkformedlingvast.se

§ 550 Årsredovisning 2023

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna Årsredovisning 2023 med ändringsyrkandet att texten under rubriken om väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång på sidan 16 ändras till:

”I ärendet gällande anmälan till Konkurrensverket döms förbundet att betala upphandlingsskadeavgift. Analys av domen pågår och beslut om överklagan är ännu inte fattat. Upphandlingsskadeavgiften har reserverats i bokslutet för 2023.”

Vidare beslutar direktionen att översända årsredovisningen till medlemmarna för godkännande och prövning av ansvarsfrihet.

Sammanfattning

Efter varje räkenskapsår, tillika kalenderår, ska en årsredovisning upprättas. Årsredovisningen ska innehålla förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning, finansieringsanalys, noter samt drift- och investeringsredovisning.

Förbundsordningen reglerar att förbundets årliga kostnader minst ska täckas av årets intäkter. Förbundet ska debitera medlemmarna för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Andelskapitalet är beräknat på medlemmarnas invånarantal och uppgår till totalt 3,1 mkr.

Händelser av väsentlig betydelse:

- Driftsättning av nytt bokningssystem - Under 2022 upphandlades ett nytt bokningssystem för förmedling av förbundets tjänster. Bokningssystemet driftsattes i maj 2023 och har sedan driftsättning fungerat enligt plan.
- Minskning av antal kontor - Direktionen beslutade under hösten att minska antalet kontor från tre till två, vilket resulterade i att kontoret i Borås stängdes ner i slutet av året. Såväl verksamheten, som delar av medarbetarna, flyttade till Göteborg.
- Avslut av jouten – Under hösten sades avtalet med Regionservice, Västra Götalandsregionen, upp vilka hanterat förbundets bokningar utanför ordinarie kontorstid.
- ISO-Certifiering – Under året övergick förbundet från FR2000 till ISO-standard.
- West Pride – Förbundet medverkade i West Pride-veckan.
- Flertalet rättsärenden – Förbundet har under året haft ett antal rättsärenden; anmälan till konkurrensverket, överklagande av direktionmöte samt en överklagan gällande avslag om begäran om allmän handling.
- TFV 10 år – Förbundet har under 2023 varit i drift i 10 år. Årsjubileet uppmärksammades under året såväl internt som externt.

Under 2023 utfördes drygt 329 000 uppdrag vilket är 6 000 färre uppdrag än budgeterat. Årets resultat blev -250 tkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Det negativa resultatet är främst kopplat till färre utförda uppdrag än budgeterat.

Förbundet bedöms ha uppfyllt samtliga verksamhetsmål och delvis de finansiella målen. Sammantaget bedöms förbundet ha en god ekonomisk hushållning.

Förslag under sammanträdet

Ordförande föreslår att direktionen beslutar enligt förslaget med ändringsyrkandet att texten under rubriken om väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång på sidan 16 ändras till: ”I ärendet gällande anmälan till Konkurrensverket döms förbundet att betala upphandlingsskadeavgift. Analys av domen pågår och beslut om överklagan är ännu inte fattat. Upphandlingsskadeavgiften har reserverats i bokslutet för 2023.”

Beslutsgång

Direktionen beslutar enligt ordförandens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- ÅRSREDOVISNING 2023, dnr 24/0011-2
- INTERNKONTROLLRAPPORT, dnr 24/0011-3

Beslutet ska skickas till

Förbundsmedlemmarna
Revisorerna

**Revisorerna i kommunalförbundet
Tolkförmedling Väst**

2024-04-08

Till fullmäktige i

Västra Götalandsregionen
Alingsås kommun, Bengtsfors kommun,
Bollebygd kommun, Borås stad, Dals-Eds kommun,
Essunga kommun, Falköpings kommun,
Grästorps kommun, Gullspångs kommun,
Göteborgs Stad, Götene kommun,
Herrljunga kommun, Hjo kommun,
Härryda kommun, Karlsborgs kommun,
Kungälv kommun, Lerums kommun,
Lidköpings kommun, Lilla Edets kommun,
Lysekils kommun, Mariestads kommun,
Marks kommun, Munkedals kommun,
Mölnåls kommun, Orust kommun,
Partille kommun, Skara kommun, Skövde kommun,
Sotenäs kommun, Stenungsunds kommun,
Strömstads kommun, Svenljunga kommun,
Tanums kommun, Tibro kommun,
Tidaholms kommun, Tjörns kommun,
Tranemo kommun, Trollhättans Stad,
Töreboda kommun, Uddevalla kommun,
Ulricehamns kommun, Vara kommun,
Vårgårda kommun, Vänersborgs kommun samt
Öckerö kommun

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, *vid bolagsstämman* utsedda revisorer för Tolkförmedling Väst, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet (organisationsnummer 222000-2972) av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller verksamheten. Direktionen ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordning och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna densamma.

Vi åberopar bifogad redogörelse.

Vänersborg 2024-04-08

/Marie Engström Rosengren/

/Anne-Lie Sundling/

Bilaga: Yttrande över årsredovisning 2023 Tolkförmedling Väst, PWC

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	MARIE ENGSTRÖM ROSENGREN	
TITEL, ORGANISATION:	Förtroendevald revisor, Västra Götalandsregion...	
TID:	2024-04-08 18:57:13 +02:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05725333c43e9a5bd87202298616e060fa	

NAMN:	KARIN ANNELIE SUNDLING	
TITEL, ORGANISATION:	Förtroendevald revisor, Västra Götalandsregion...	
TID:	2024-04-08 19:50:23 +02:00	
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation	
IDENTIFIKATIONS-ID:	_06691647f09089f8ed6734fcb912beef7f	

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-04-08 19:50:28 +02:00
Ref: 123790SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Till revisorerna i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst (org.nr 222000-2972)

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för år 2023-01-01–2023-12-31.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision för kommunalförbundet Tolkförmedling Väst för år 2023-01-01–2023-12-31. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av kommunalförbundets finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar [1] är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till kommunalförbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1–5. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med

årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga bitrådets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

1. identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
2. Skaffar vi oss en förståelse av den del av kommunalförbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

3. Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
4. Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
5. Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Det sakkunniga bitrådets granskning av förvaltningsberättelsen

Det är direktionen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen att dessa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt "Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse" i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Datum enligt digital signatur

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor

[1 De granskade lagstadgade delarna återfinns på sidorna 6–35].

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2024-03-26 11:49:04 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Gunilla Fredrika Lönnbratt

Datum

Gunilla Lönnbratt
Auktoriserad revisor

Leveranskanal: E-post

Förbundsordning

Gäller fr.o.m. 2024-01-01

Diarienummer: 23/0031-2	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad: 2023-05-26	Granskad: 2023-05-26
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

Tolkförmedling Väst

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 46 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda, Vänersborg samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

16 § Eget kapital

Direktionen fattar årligen beslut om återbetalning av eget kapital i samband med direktionens godkännande av årsredovisningen.

17 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicyn. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

18 § Insyn och informationskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

19 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådats med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten. Direktionsmötet då budgeten fastställs är offentligt.

20 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionsmötet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

21 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

22 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

23 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

24 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

25 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

Internkontrollrapport

Kontrollmoment

Sammanfattning av internkontroller

Enhet

Förbundsövergripande

Metod

Genomgång av utförda internkontroller kopplat till planen för interkontroll.

Mätperiod

2023-01-01 – 2023-12-31

Tillvägagångssätt

Genomgång av kontroller genomförda inom ramen för internkontrollplanen 2023.

Resultat

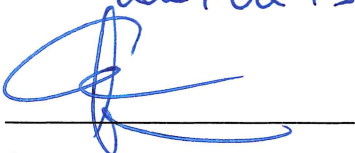
1. GDPR; inga brister påvisade.
2. Politiska beslut; inga brister påvisade.
3. Löneutbetalningar; inga brister påvisade.
4. Arvodesutbetalningar politiker; inga brister påvisade.
5. Arvodesnivå och uppdragstagarregister; I ett ärende saknades korrekt beslutsunderlag och i ett ärende fanns ett utbildningsintyg som ej var översatt till svenska, samt var eventuellt behov av auktorisationsförnyelse ej klarlagt. Bristerna åtgärdades skyndsamt.
6. Synpunkter; inga brister påvisade.
7. Driftmöten; inga brister påvisade.
8. Internkontrollrapport; se denna sammanställning.

Sammanfattningsvis konstateras att samtliga kontroller i internkontrollplanen genomförts. De brister som uppmärksammats har åtgärdats direkt.

Kontroll utförd

Datum

2024-02-13

Åsa Fröding
Förbundsdirektör

Kontroll rapporterad

Datum

4/3 - 2024

Claudia Nistor-Pedrini
Ordförande

Årsredovisning och revisionsberättelse 2023 för Boråsregionen - Sjuhärads kommunalförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

1. Årsredovisning för förbundsdirektionen Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2023 godkänns.
2. Ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i direktionen i Sjuhärads kommunalförbund för verksamhetsåret 2023 beviljas.

Sammanfattning av ärendet

Sjuhärads kommunalförbund redovisar ett resultat på 695 tkr för 2023. Den största avvikelserna är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat om knappt 1 000 tkr, vilket härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om ca 2 000 tkr samt ett budgeterat överskott om 500 tkr. En avsättning om 1 500 tkr har gjorts till socionomutbildning vid Borås högskola, enligt beslut i Direktionen 2023-09-29.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2023 beslutat om två finansiella mål:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 4 mnkr.

Det egna kapitalet uppgår till 12 569 tkr.

Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning kan anses vara uppfyllda.

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen fastställt.

I revisionsrapporten framgår att revisionskontoret bedömer att årsredovisningen har upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

Beslutsunderlag

Årsbokslut Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund 2023

Rapport – Granskning av Sjuhärads kommunalförbund årsbokslut 2023

Revisionsberättelse Sjuhärads kommunalförbund 2023

Protokollsutdrag §10 240301 Årsredovisning 2023

Beslutet ska skickas till

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Kaisa Lundqvist
Ekonomichef

Årsbokslut

2023

Boråsregionen
Sjuhärad's kommunalförbund

Innehåll

1.	Politisk representation	4
1.1	Direktion.....	4
1.2	Revisorer.....	4
2.	Förvaltningsberättelse.....	5
2.1	Organisation.....	5
2.1.1	Syfte och strategiskt mål	5
2.1.2	Grunduppdrag.....	5
2.1.3	Styrdokument.....	6
2.1.4	Finansiering.....	6
2.2	Händelser av väsentlig betydelse.....	7
2.3	Väsentliga personalförhållanden.....	8
2.4	Resultat 2023	9
2.4.1	Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet.....	9
2.5	God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	9
2.6	Balanskravsutredning	10
2.7	Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder.....	10
2.8	Investeringsredovisning	10
2.9	Intern kontroll.....	10
2.10	Verksamhetens förväntade utveckling	10
3.	Räkenskaper	12
3.1	Resultaträkning total.....	12
3.1.1	Resultaträkning Förbundskansli	12
3.1.2	Resultaträkning Administration.....	13
3.1.3	Resultaträkning Regional utveckling	13
3.1.4	Resultaträkning Välfärdsutveckling.....	14
3.1.5	Resultaträkning Business Region Borås.....	14
3.1.6	Resultaträkning Dataskyddsbud	15
3.1.7	Resultaträkning Medarbetarcentrum.....	15
3.1.8	Resultaträkning Vård- och omsorgscollege	16
3.1.9	Resultaträkning Navet science center	16
3.1.10	Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg	17
3.2	Balansräkning.....	17
3.3	Noter.....	18
3.4	Kassaflödesanalys.....	23
3.5	Driftredovisning	24
4.	Måluppfyllelse.....	25
4.1	Strategiskt mål.....	25
4.2	Grunduppdrag.....	25
4.3	Mål och uppdrag 2023	28
4.4	Intressebolag.....	34

Bilagor

1. Uppföljning internkontrollplan 2023
2. Uppföljning Utvecklingsstrategi för Sjuhärad
3. Uppföljning Kulturplan Boråsregionen
4. Årsrapport Business Region Borås
5. Årsrapport Dataskyddsombud
6. Årsrapport Medarbetarcentrum
7. Årsrapport Vård- och omsorgscollege
8. Årsrapport Närvårdskontoret
9. Årsrapport Navet science center

1. Politisk representation

1.1 Direktion

Direktionen är förbundets beslutande organ och tillika förbundsstyrelse. Direktionen hade sju sammanträden under 2023.

Ordförande	Ulf Olsson (S)	Borås Stad
1e vice ordförande	Annette Carlson (M)	Borås Stad
2e vice ordförande	Ulf Dahlberg (S)	Marks kommun
Ledamot	Ulf Rapp (S)	Bollebygds kommun
Ledamot	Mats Palm (S)	Herrljunga kommun
Ledamot	Johan Björkman (M)	Svenljunga kommun
Ledamot	Driton Bilalli (S)	Tranemo kommun
Ledamot	Wiktor Öberg (M)	Ulricehamns kommun
Ledamot	Bengt Hilmersson (C)	Vårgårda kommun
Ersättare	Daniel Persson (SD)	Bollebygds kommun
Ersättare	Kerstin Hermansson (C)	Borås Stad
Ersättare	Niklas Arvidsson (KD)	Borås Stad
Ersättare	Gunnar Andersson (M)	Herrljunga kommun
Ersättare	Tomas Ekberg (M)	Marks kommun
Ersättare	Patrik Harrysson (S)	Svenljunga kommun
Ersättare	Niklas Gardewik (M)	Tranemo kommun
Ersättare	Klas Redin (S)	Ulricehamns kommun
Ersättare	Tony Willner (S)	Vårgårda kommun
Adjungerad	Tobias Carlsson (L)	Varbergs kommun
Adjungerad	Jeanette Qvist (S)	Varbergs kommun
Adjungerad	Stefan Lindborg (V)	
Adjungerad	Mikael Levander (NU)	
Adjungerad	Anna Svalander (L)	

1.2 Revisorer

Förbundet ska revideras av minst tre revisorer som är gemensamma för förbundsmedlemmarna. Borås, Mark och Ulricehamn utser vardera en revisor. Borås Stads revisor är sammankallande. Dessutom kan övriga medlemskommuner om de så önskar utse vardera en revisor.

Boris Preijde (M)	Borås Stad	
Marijke Hallencreutz (M)	Marks kommun	
Olof Qvist (SD)	Ulricehamns kommun	
Elin Axelsson (SD)	Bollebygds kommun	Tom 231019
Göran Nordh (FR)	Bollebygds kommun	From 231019
Jonny Gustafsson (-)	Herrljunga kommun	
Bengt Melkersson (C)	Tranemo kommun	
Weine Eriksson (S)	Vårgårda kommun	

2. Förvaltningsberättelse

2.1 Organisation

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund bildades 1999 och är en samverkansorganisation för kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Varbergs kommun är adjungerad till förbundet enligt särskilt avtal.

Förbundet leds av en Direktion där medlemskommunerna företräds av politiskt valda ledamöter. De två beredningsgrupperna Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7) och Valfärd och Kompetens (VoK) arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

Sjuhärads kommunalförbund är delägare i bolagen Gryning Vård AB och Mediapoolen AB. Förbundet ingår även i VästKom, en sammanslutning av de delregionala kommunalförbunden i Västra Götaland som inom vissa områden på regional nivå ska företräda och samordna kommunernas intressen.

Förbundet utser Boråsregionens representanter i regionala beredningar samt nominerar deltagare till styrelsen för VästKom, Beredningen för hållbar utveckling Västra Götaland (BHU) och det politiska samrådsorganet SRO.

2.1.1 Syfte och strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är **Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.**

Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande. Förbundet syftar till att stärka Sjuhäradregionen samt att främja medlemmarnas samverkan för utveckling och effektivt resursutnyttjande.

Enligt förbundsordningen ska förbundet aktivt tillvarata medlemskommunernas gemensamma intressen, bland annat regionalt och nationellt, samt vara en plattform för medlemmarnas sammanhållning byggd på samsyn över kommun- och partigränser.

Ändamål med verksamheten

1. Att verka för samordning av strategiska angelägenheter av gemensamt intresse för medlemskommunerna i deras roll och verksamheter
2. Samverkan i andra frågor där medlemmarna bedömer detta lämpligt
3. Att tills vidare svara för drift av verksamheter som Direktionen samfällt beslutar

2.1.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förbundet har specialistkompetens som kan utgöra ett viktigt stöd för medlemskommunerna och bidra till utveckling av Sjuhärad. Förbundet har grunduppdrag inom regional utveckling och välfärdsutveckling av både permanent och tillfällig karaktär samt fördelar utvecklingsmedel enligt avtal med Västra Götalandsregionen.

Förbundskansliet stödjer de politiska grupperingarna och är kontakt gentemot medlemskommunerna samt andra myndigheter och organisationer. I syfte att tillvarata och fånga upp utvecklingsbehov deltar förbundet i grupperingar på såväl delregional, regional som nationell nivå.

Förbundets verksamhet innefattar även verksamheter och uppdrag som finansieras av deltagande kommuner; Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret som koordinerar Närvårdssamverkan Södra Älvsborg.

Närvårdssamverkan styrs av ett delregionalt politiskt samråd bestående av representanter från medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

2.1.3 Styrdokument

Verksamheten grundar sig på [förbundsordningen](#). Styrdokument inom regional utveckling är [Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030](#) samt [Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023](#). Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

2.1.4 Finansiering

Verksamheten finansieras i första hand via medlemsavgifter från medlemskommunerna samt via bidrag för tillväxtingsningar från Västra Götalandsregionen. Utvecklingsmedel och projektmedel utgör de största intäktsposterna för förbundet. Merparten av dessa delas sedan ut till externa parter för olika projekt och utvecklingsarbeten enligt fastställd modell.

Business Region Borås, Dataskyddsombudsverksamheten, Medarbetarcentrum och Navet science center finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna och förs därför som egna enheter i den interna redovisningen. Detta gäller även Vård- och omsorgscollege och Närvårdssamverkan Södra Älvsborg som finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Utöver ovanstående bedriver förbundet en rad projekt där finansiering sker i särskild ordning.

Verksamhet	Finansiering
Basverksamhet	Medlemsavgift 41 kr, Varberg 11 kr/invånare. Total intäkt ca 10 000 tkr. Uppräkning till 2023 ca 0,7 %
Utvecklingsmedel samt projekt	Förbundet erhåller enligt beslutad överenskommelse medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel. Medlen betalas ut från regionutvecklingsnämnden (7 500 tkr), kulturnämnden (2 050 tkr) och miljönämnden (1 500 tkr). Medlemskommunerna motfinansierar dessa medel med 37 kr/invånare, totalt 8 000 tkr. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och används för att ge stöd till projekt som främjar hållbar regional utveckling och löser aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategi 2020–2023 och Klimat- och miljöstrategin 2030. Utöver utvecklingsmedel erhålls projektmedel från andra externa parter.
Business Region Borås	Medlemsavgift 6 kr/invånare. Uppräkning till 2023 ca 0,7 %.
Dataskyddsombud	Verksamheten finansieras genom en fast avgift om 135 tkr per deltagande kommun samt en rörlig avgift om 6,53 kr/invånare. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Medarbetarcentrum	Medlemsavgift samt försäljning av tjänster. Uppräkning enligt avtal 2,5 %.
Vård- och omsorgscollege	Verksamheten finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen enligt fastställd modell. Kommunernas kostnader fördelas utifrån invånarantal. Uppräkning enligt PKV.
Navet science center	Medlemsavgift, Skolverket, Västra Götalandsregionen, sålda tjänster, temporära projektmedel. Uppräkning skolavtal 2,5 %.
Närvårdssamverkan	Medlemsavgift 6 kr/invånare (50 %), Södra Hälso- och sjukvårdsnämnden 50 %, temporära projektmedel.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Under våren fattades ett beslut gällande omställning av VästKoms organisation och verksamhet, vilket har påverkat enhet Välfärdsutveckling och kommunalförbundet i sin helhet. Förändringen innebär att VästKom kommer att få ett mer tydligt och avsmalnat uppdrag att företräda kommunerna i samverkansfrågor och förhandlingar med Västra Götalandsregionen inom hälso- och sjukvårdsområdet, där det krävs ett länsgemensamt synsätt. För förbundet innebär förändringen att flera ansvarsområden flyttas från VästKom till förbundet.

En annan stor fråga för förbundet och kommunerna i Sjuhärad är att program Millenium, tidigare FVM, kommer att implementeras under hösten 2024 med start i Sjuhärad. Som stöd för kommunerna har förbundet fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå.

Business Region Borås har tillsammans med övriga tre investeringsfrämjande aktörer i Västra Götaland samt Västra Götalandsregionen beviljats medel för Västsvenska etableringar för grön omställning. Satsningen, som är gemensam för hela Västra Götaland, innebär inte bara en kraftsamling för att ta nya steg mot att ställa om utan även att Business Region Borås tillsammans med kommunerna behöver hitta nya samverkansformer. Förbundet har genom satsningen erhållit medel för att förstärka befintlig organisation under en treårsperiod.

Arbetet med att möjliggöra etableringen av en batterifabrik i Lockryd, Svenljunga, pågick under årets åtta första månader utifrån framtagna organisationsmodell. I september kom beskedet att etableringen inte blir av, men det arbete som gjorts och de kontakter som etablerats med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering.

Arbetet inom ramen för Fossilfri Boråsregion har intensifierats under året med en tydlig inriktning mot att skapa en trygg energiförsörjning för framtiden. Insatser har skett i samverkan med kommuner, aktörer inom energibranschen, forskning och myndigheter med ett tydligt mål om att skapa en mer stabil energiförsörjning i kombination med ökad egenproduktion av fossilfri el.

Navet science center har utökat sina öppettider under året samt utvecklat sin hemsida och kommunikationskoncept. Antal publika besökare ökade med 60 % jämfört med 2022. Under sommaren hade Navet dubbelt så många besökare jämfört med sommaren 2022 - vilket är nytt besöksrekord.

2.3 Väsentliga personalförhållanden

Det faktum att förbundet endast har 50 anställda innebär att enstaka personer kan leda till stora svängningar i mätningarna. Utökningen av antalet anställda är i sin helhet kopplad till projektverksamhet.

	2020	2021	2022	2023
Antal anställda, åa	42,2	41,3	43,9	49,0
Sjukfrånvaro total i %	2,3	1,4	2,4	3,3
<i>Män</i>	0,5	2,1	0,9	2,9
<i>Kvinnor</i>	3,2	1,2	2,9	3,5
Sjukfrånvaro 1-14 dgr i % av total sjukfrånvaro	38,7	63,6	68,9	52,8
<i>Män</i>	18,8	12,1	14,6	43,5
<i>Kvinnor</i>	35,7	51,4	85,4	55,5
Sjukfrånvaro över 15 dgr i % av total sjukfrånvaro		36,4	31,2	9,2
<i>Män</i>		25,1	0	0
<i>Kvinnor</i>		11,3	34,6	11,9
Sjukfrånvaro över 60 dgr i % av total sjukfrånvaro	27,9	0	12,6	38
<i>Män</i>	0	0	0	56,5
<i>Kvinnor</i>	27,9	0	14	32,5
Sjukfrånvaro 29 år och yngre	0,4	0,9	2,8	2,0
<i>Män</i>	0	2,7	0,3	1,6
<i>Kvinnor</i>	0,4	0,7	3,4	2,2
Sjukfrånvaro 30-49 år	4,6	1,1	2,0	2,6
<i>Män</i>	1,1	0,7	2,2	6,3
<i>Kvinnor</i>	6,1	1,2	1,2	1,8
Sjukfrånvaro 50 år och äldre	1,2	2,0	2,7	4,2
<i>Män</i>	0,8	3,5	0,9	1
<i>Kvinnor</i>	1,2	1,3	3,4	5,8
Medianlön för tillsvidareanställda, kr/månad	43 328	44 000	44 000	46 250
<i>Män</i>	42 462	43 900	45 150	50 800
<i>Kvinnor</i>	43 328	44 059	43 150	45 800
Tillsvidareanställda med heltidsanställning i %	92	90	97	92
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i %	97	97	99,6	98

2.4 Resultat 2023

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 695 tkr gentemot budget vilket är ca 1 300 tkr lägre än resultatet 2022. Den största avvikelsen är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat om knappt 1 000 tkr, vilket härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om ca 2 000 tkr samt ett budgeterat överskott om 500 tkr. En avsättning om 1 500 tkr har gjorts till socionomutbildning vid Borås högskola, enligt beslut i Direktionen 2023-09-29.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om 385 tkr vilket i sin helhet beror på en engångskostnad då befintligt varulager kostnadsförts.

Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2024.

2.4.1 Kommentarer till ekonomiskt resultat i förhållande till delårsbokslutet

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 1 989 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen härrör främst från den avsättning till socionomutbildningen som gjorts samt bättre resultat för Navet science center.

2.5 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen 11 kap §1 ska kommuner, kommunalförbund och regioner ha god ekonomisk hushållning. Förbundet ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa förutsättningar för god ekonomisk hushållning enligt följande riktlinjer:

1. Förbundet ska hantera beslutade budgetmedel rationellt och effektivt så att de gör mesta möjliga nytta för Boråsregionen och medlemskommunerna
 - Förbundets verksamheter, insatser och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas
 - Förbundet ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån Direktionens reglemente, riktlinjer och beslut
2. Förbundets tillgångar och skulder ska förvaltas på ett trygghänsynsfullt sätt
3. Direktionens budgetbeslut är överordnat verksamheten och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet.

Kommunallagen anger att ekonomin ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna och det så kallade balanskravet utgör en miniminivå för det ekonomiska resultatet. Förbundets finansiella mål 2023 är:

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 12 569 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Utöver de finansiella målen redovisar förbundet generellt god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumentet samt den enkät som besvarats av 156 deltagare i förbundets nätverk där 94 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2023 är 15 av 17 uppnådda och två delvis uppnådda. Även driftverksamheterna uppvisar generellt god måluppfyllelse.

Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.6 Balanskravsutredning

Kommunalförbundet redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2023 om 695 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

Beräkning av balanskravsresultat

Belopp i tkr

Årets resultat enligt resultaträkningen	695
Reducering realisationsvinster	0
Balanskravsresultat	695

2.7 Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder

Samma redovisningsprinciper har använts som i årsredovisning 2022.

2.8 Investeringsredovisning

Under året har kansliet investerat i ny mötesteknik och kontorsmöbler. Navet science center har investerat i en ny utställning.

Projekt	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse
Inventarier kontor och möteslokaler, kansliet	210 tkr	96 tkr	114 tkr
Ny utställning Navet	1 200 tkr	1 171 tkr	29 tkr

2.9 Intern kontroll

Uppföljning av intern kontrollplan för 2023 är genomförd och redovisas i bilaga 1. Beslut om intern kontrollplan 2024 fattades av Direktionen 2023-12-08.

2.10 Verksamhetens förväntade utveckling

Att samordna och koordinera planeringsprocesser gällande frågor som sträcker sig över kommungränserna bidrar till både högre kvalitet och ökad effektivitet i samhällsplaneringen. Projektet strategisk markanvändning fortsätter under 2024, med fokus på gröna och blå strukturer. Beslutet kring ny järnväg Göteborg-Borås kommer att påverka förbundets arbete i hög utsträckning, samtidigt som samverkan inom övriga två stråk i delregionen är prioriterad för att stärka möjligheterna till effektivt och hållbart resande.

Den gröna omställningen ställer nya krav på kommunerna och näringslivet och behovet av el är en av flera utmaningar. För att skapa förutsättningar för fler etableringar krävs ökad samverkan, både delregionalt mellan kommunerna och regionalt. Konjunkturen kan dock påverka investeringsviljan i negativ riktning, där exempelvis branscher som bygg och handel står inför stora utmaningar. För att ge befintligt näringsliv möjlighet att utvecklas och växa fortsätter förbundets arbete med att utveckla ett närmare samarbete mellan näringsliv, akademi och innovationsstödssystemet.

Att minska negativ klimatpåverkan och stoppa förlusten av biologisk mångfald är två stora utmaningar som kräver samverkan. Satsningen Fossilfri Boråsregion kommer, i enlighet med den regionala energiöverenskommelsen, att arbeta med aktiviteter i syfte att stärka förutsättningarna för en trygg energiförsörjning. Den gemensamma avfallsplanen är också ett viktigt instrument för att driva på utvecklingen mot att minska avfallsmängder, hushålla med resurser och minska klimatpåverkan. Den Europeiska gröna given kommer att påverka såväl kommunerna som näringslivet i Sjuhärad. Genom samverkan kan Sjuhärad vara förberedd på ny lagstiftning och nödvändiga anpassningar för att nå långsiktig hållbarhet.

Kompetensförsörjning anges som en av de största utmaningarna för arbetsgivarna; privata såväl som offentliga. Utbildningssystemet måste skyndsamt anpassas efter arbetsmarknadens behov. Kopplingen mellan skola och

arbetsliv behöver stärkas för att skapa intresse för bristyrken. Omställning av befintlig arbetskraft samt att attrahera kompetens utanför regionen är andra viktiga prioriteringar. Sjuhärads attraktionskraft kommer att ha betydelse såväl för kompetensförsörjningen som för nya etableringar.

Omställningen till Nära vård innebär ett mer personcentrerat förhållningssätt. Målet är att vården ska finnas nära och ges jämlikt med tydligt fokus på hälsofrämjande och förebyggande. Detta leder till att alltmer hälso- och sjukvård kommer att ges i hemmet, vilket ställer nya och förändrade krav på den kommunala hälso- och sjukvården.

Ett förslag till ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention togs fram under 2023, vilken kommer att vara utgångspunkten för arbetet med psykisk hälsa på regional och delregional nivå.

Under 2024 presenteras en ny Socialtjänstlag för att möta dagens samhällsutmaningar. Nationella utredningar inom socialtjänstområdet kommer, tillsammans med de ekonomiska utmaningarna, att påverka kommunernas verksamhet under kommande år.

En socialt hållbar delregion innebär att alla invånare har jämlika förutsättningar att leva ett gott liv och delta i samhällslivet. Att bli behörig till gymnasiet och gå klart sin utbildning är viktigare än någonsin, då en gymnasieutbildning ger bättre förutsättningar att få ett arbete och att klara sig i samhället. Nationellt ses en negativ trend där fler elever lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet eller avbryter sina gymnasiestudier. I Sjuhärad är andelen elever som inte fullföljer sina studier högre än i riket. Kunskapsnod Fullföljda studier arbetar utifrån lokala behov och förutsättningar för att stödja kommunerna i arbetet.

Under 2023 reviderades Västra Götalands kulturstrategi och Kulturplan Sjuhärad. Fokus under 2024 kommer att vara att implementera dessa styrdokument tillsammans med kommunerna. Förbundet kommer att fortsätta arbetet med att stödja kulturaktörer att utveckla sin verksamhet. Insatser kommer att ske för att öka den externa finansieringen till föreningar, kommuner, bygdegårdar, konstnärer och organisationer i Sjuhärad.

3. Räkenskaper

3.1 Resultaträkning total

Tkr	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter	34 851	36 476	1
Verksamhetens kostnader	-71 114	-67 639	2
Avskrivningar	-549	-575	
Verksamhetens nettokostnader	-36 812	-31 738	
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 925	5 646	3
Förbundsbidrag, Administration	288	439	4
Förbundsbidrag, Regional utveckling	10 020	9 184	5
Förbundsbidrag, Välfärdsutveckling	2 741	2 202	6
Medlemsavgifter, BRB	1 199	1 694	7
Medlemsavgifter, DSO	2 237	2 508	8
Medlemsavgifter, MC	2 322	2 550	9
Medlemsavgifter VO-college	1 102	683	10
Medlemsavgifter, Navet	8 579	7 597	11
Medlemsavgifter, NVS	1 496	1 910	12
Finansiella intäkter	3 622	718	13
Finansiella kostnader	-24	-1 382	14
Resultat före extraordinära poster	695	2 011	
Extraordinära intäkter	0	0	
Extraordinära kostnader	0	0	
Årets resultat	695	2 011	

3.1.1 Resultaträkning Förbundskansli

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	173	274
Verksamhetens kostnader	-6 770	-4 736
Avskrivningar	-7	-27
Verksamhetens nettokostnader	-6 604	-4 489
Förbundsbidrag, Förbundskansli	3 925	5 646
Finansiella intäkter	3 626	718
Finansiella kostnader	-14	-1 376
Resultat före extraordinära poster	933	499
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	933	499

3.1.2 Resultaträkning Administration

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter*	6 841	6 757
Verksamhetens kostnader*	-6 913	-6 082
Avskrivningar	-69	-20
Verksamhetens nettokostnader	-141	655
Förbundsbidrag, Administration	288	439
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	147	1 094
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	147	1 094

*Inkl. interna poster på 5 989 tkr

3.1.3 Resultaträkning Regional utveckling

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	14 018	16 815
Verksamhetens kostnader	-24 038	-25 981
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-10 020	-9 166
Förbundsbidrag, Regional utveckling	10 020	9 184
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	18
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	18

3.1.4 Resultaträkning Valfärdsutveckling

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	272	326
Verksamhetens kostnader	-3 013	-2 521
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 741	-2 195
Förbundsbidrag, Valfärdsutveckling	2 741	2 202
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	7
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	7

3.1.5 Resultaträkning Business Region Borås

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	561	118
Verksamhetens kostnader	-1 758	-1 812
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 197	-1 694
Medlemsavgifter, BRB	1 198	1 694
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-1	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.6 Resultaträkning Dataskyddsbud

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-2 237	-2 321
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 237	-2 321
Medlemsavgifter, DSO	2 237	2 508
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	187
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	187

3.1.7 Resultaträkning Medarbetarcentrum

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	838	730
Verksamhetens kostnader	-3 160	-3 105
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-2 322	-2 375
Medlemsavgifter, MC	2 322	2 550
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	175
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	175

3.1.8 Resultaträkning Vård- och omsorgscollege

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	0	0
Verksamhetens kostnader	-1 102	-683
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 102	-683
Medlemsavgifter, VO-college	1 102	683
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.1.9 Resultaträkning Navet science center

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	15 730	12 790
Verksamhetens kostnader	-24 209	-19 826
Avskrivningar	-473	-528
Verksamhetens nettokostnader	-8 952	-7 564
Medlemsavgifter, Navet	8 579	7 597
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-12	-4
Resultat före extraordinära poster	-385	29
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	-385	29

3.1.10 Resultaträkning Närvårdssamverkan Södra Älvsborg

Tkr	2023	2022
Verksamhetens intäkter	2 406	5 001
Verksamhetens kostnader	-3 902	-6 911
Avskrivningar	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 496	-1 910
Medlemsavgifter, NVS	1 496	1 910
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	0	0
Resultat före extraordinära poster	0	0
Extraordinära intäkter	0	0
Extraordinära kostnader	0	0
Årets resultat	0	0

3.2 Balansräkning

Tkr	2023	2022	Not
Anläggningstillgångar	3 921	3 202	
Maskiner och inventarier	3 409	2 690	15
Värdepapper	512	512	16
Omsättningstillgångar	103 869	87 694	
Varulager	0	378	
Kortfristiga fordringar	10 550	8 159	17
Fordringar hos Borås stad	93 300	79 147	18
Kassa och bank	19	10	
Summa tillgångar	107 789	90 896	
Eget kapital	12 569	11 875	19
Därav årets resultat	695	2 011	
Därav resultatutjämningsreserv	0	0	
Avsättningar	8 491	11 810	
Andra avsättningar	8 491	11 810	20
Skulder	86 729	67 211	
Kortfristiga skulder	86 729	67 211	21
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	107 789	90 896	

3.3 Noter

Tkr	2023	2022
1 Verksamhetens intäkter		
Statsbidrag	4 556	3 428
RUN Navet	2 657	2 657
RUN DRUM	7 500	7 500
KN DRUM	2 050	2 050
MN DRUM	1 500	1 500
MN Fossilfri Boråsregion	0	432
VGR Vårdens medarbetare	4 031	0
VGR Närvårdssamverkan	3 530	5 140
Nollning av projektkostnader genom tidigare utbetalade medel	-5 730	748
EU-bidrag	591	352
Övriga intäkter	14 166	12 669
Summa	34 851	36 476
2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag till projekt/verksamheter	10 051	13 076
Personalkostnader	40 580	34 080
Material och tjänster	20 382	20 392
Revisionskostnader	102	91
Summa	71 114	67 639
3 Förbundsbidrag, Förbundskansli		
Bollebygd	220	228
Borås	2 588	2 716
Herrljunga	215	225
Mark	800	836
Svenljunga	246	257
Tranemo	271	283
Ulricehamn	567	590
Varberg	409	422
Vårgårda	278	288
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-200
Medfinansiering Högskolan i Borås	-1 500	0
Medfinansiering projekt VEGO	-170	0
Summa	3 925	5 646
*Projekt 4012 och 2000		
4 Förbundsbidrag, Administration		
Bollebygd	11	17
Borås	133	204
Herrljunga	11	17
Mark	41	63
Svenljunga	13	19
Tranemo	14	21
Ulricehamn	29	44
Varberg	21	32
Vårgårda	14	22
Summa	288	439

5 Förbundsbidrag, Regional utveckling

Bollebygd	487	430
Borås	5 368	4 965
Herrljunga	478	423
Mark	1 684	1 536
Svenljunga	541	481
Tranemo	594	530
Ulricehamn	1 204	1 090
Varberg	110	90
Vårgårda	607	538
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022	0	-816
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-80
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2023	-1 053	0
Summa	10 020	9 184

**Projekt 4012 och 2000

6 Förbundsbidrag, Vårldarsutveckling

Bollebygd	108	99
Borås	1 268	1 172
Herrljunga	105	97
Mark	392	360
Svenljunga	120	111
Tranemo	133	122
Ulricehamn	278	254
Varberg	201	182
Vårgårda	136	124
Beslutade och ej avslutade interna projekt 2022*	0	-320
Summa	2 741	2 202

*Projekt 4012 och 2000

7 Medlemsavgifter, BRB

Bollebygd	58	57
Borås	685	684
Herrljunga	57	57
Mark	212	210
Svenljunga	65	65
Tranemo	72	71
Ulricehamn	150	148
Vårgårda	74	73
Överskott 2021	0	803
Överskott 2022	474	-474
Överskott 2023	-649	0
Summa	1 198	1 694

8 Medlemsavgifter, DSO

Bollebygd	199	193
Borås	882	859
Herrljunga	198	193
Mark	366	355
Svenljunga	206	201
Tranemo	214	208
Ulricehamn	299	290
Vårgårda	216	209
Överskott 2023	-342	0
Summa	2 237	2 508

9 Medlemsavgifter, MC

Borås	1 641	1 601
Mark	596	582
Svenljunga	177	172
Tranemo	200	195
Överskott 2023	-291	0
Summa	2 322	2 550

10 Medlemsavgifter, VO-college

Bollebygd	34	32
Borås	398	380
Herrljunga	33	0
Mark	123	117
Svenljunga	38	36
Tranemo	42	40
Ulricehamn	87	82
Vårgårda	43	0
Fakturerat SÄS och Närhälsan	118	116
Överskott 2021	0	448
Överskott 2022	567	-567
Överskott 2023	-380	0
Summa	1 102	683

11 Medlemsavgifter, Navet

Borås	6 607	6 347
Herrljunga	150	0
Mark	797	742
Svenljunga	229	226
Tranemo	257	282
Ulricehamn	538	0
Summa	8 579	7 597

12 Medlemsavgifter, NVS

Bollebygd	58	49
Borås	685	577
Herrljunga	57	48
Mark	212	177
Svenljunga	65	55
Tranemo	72	60
Ulricehamn	150	125
Vårgårda	74	61
Fakturerat HSNK	1 374	1 151
Överskott 2021	0	289
Överskott 2022	682	-682
Överskott 2023	-1 934	0
Summa	1 496	1 910

13 Finansiella intäkter

Ränteintäkter kortfristiga fordringar	3 622	718
---------------------------------------	-------	-----

14 Finansiella kostnader

Index E20	0	1 361
Övrigt	24	21
Summa	24	1 382

15 Maskiner och inventarier

Ingående balans	2 690	2 417
Investeringar	1 267	848
Avskrivningar	-549	-575
Utgående balans	3 409	2 690

16 Värdepapper

Aktier i Mediapoolen AB och Gryning Vård AB	512	512
--	-----	-----

17 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	4 942	4 927
Interimsfordringar	5 608	3 232
Summa	10 550	8 159

18 Fordringar hos Borås Stad

Internbanken	93 300	79 147
--------------	--------	--------

19 Eget kapital

Ingående eget kapital	11 875	9 864
Årets resultat	695	2 011
Utgående eget kapital	12 569	11 875

20 Andra avsättningar

Bidrag till statlig infrastruktur	8 491	11 810
-----------------------------------	-------	--------

Sjuhärads kommunalförbund har i december 2014 beslutat att medfinansiera utbyggnad av E20 genom Västra Götaland med 15 miljoner kronor i 2013 års penningvärde plus anläggningsindex. Bidraget redovisas i balans- och resultaträkning och upplöses på fem år. Indexuppräkningsindex tillkommer från 2017.

	Upplösning tkr		
	2013 års prisnivå	Index	Utbetalning
2014	9 500	0	0
2015	1 375	0	0
2016	1 375	0	0
2017	1 375	310	0
2018	1 375	1 361	0
2019	0	477	0
2020	0	343	1 351
2021	0	1 270	4 717
2022	0	1 361	2 244
2023	0	0	3 318

21 Kortfristiga skulder

Semesterlöneskuld	1 526	1 355
Interimsskulder, huvudsakligen inkomstförskott	68 203	45 488
Beslutade projekt	9 138	11 368
Pensioner individuell del, inkl. löneskatt	1 273	1 754
Leverantörsskulder	2 083	2 307
Preliminär skatt	592	523
Arbetsgivaravgift	701	604
Övriga löneskatter	1 952	1 232
Moms mm	1 262	2 580
Summa	86 729	67 211

Interna poster på 5989 tkr för 2023 och 6338 tkr för 2022 har exkluderats från resultaträkningen.

Debetposter om 6 tkr för 2023 och 10 tkr för 2022 på kortfristiga skulder har flyttats till kortfristiga fordringar.

3.4 Kassaflödesanalys

Tkr	2023	2022
Den löpande verksamheten		
Årets resultat före extraordinära poster	695	2 011
Justering för av- och nedskrivningar	549	575
Justering för gjorda avsättningar	-3 318	-883
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	-2 075	1 703
Minskning av varulager	378	0
Minskning/ökning kortfristiga fordringar	-15 211	6 344
Minskning/ökning kortfristiga skulder	18 184	-7 181
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 276	866
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-1 267	-848
Finansieringsverksamheten		
Minskning av långfristig skuld	0	-21
Minskning av långfristiga fordringar	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	-21
Årets kassaflöde	9	-3
Likvida medel vid årets början	10	13
Likvida medel vid årets slut	19	10
	9	-3

3.5 Driftredovisning

Tkr	Utfall 2022	Utfall 2023*	Budget 2023	Avvikelse budget
Verksamhetens intäkter	36 476	40 840	97 549	-56 709
Verksamhetens kostnader	-67 639	-77 103	-135 620	58 517
Avskrivningar	-575	-549	-755	206
Verksamhetens nettokostnader	-31 738	-36 812	-38 826	2 014
Förbundsbidrag, Förbundskansli	5 646	3 925	5 595	-1 670
Förbundsbidrag, Administration	439	288	348	-60
Förbundsbidrag, Regional utveckling	9 184	10 020	9 913	107
Förbundsbidrag, Vårdsutveckling	2 202	2 741	2 741	0
Medlemsavgifter, BRB	1 694	1 199	1 374	-175
Medlemsavgifter, DSO	2 508	2 237	2 580	-343
Medlemsavgifter, MC	2 550	2 322	2 613	-291
Medlemsavgifter VO-college	683	1 102	836	266
Medlemsavgifter, Navet	7 597	8 579	8 579	0
Medlemsavgifter, NVS	1 910	1 496	2 747	-1 251
Finansiella intäkter	718	3 622	1500	2 122
Finansiella kostnader	-1 382	-24	0	-24
Resultat före extraordinära poster	2 011	695	0	695
Extraordinära intäkter	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0
Årets resultat	2 011	695	0	695

*Inkl. interna poster på 5 989 tkr

4. Måluppfyllelse

4.1 Strategiskt mål

Förbundets övergripande strategiska mål är *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i*. Detta görs genom att med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.

Måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter och bedömningen är att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

4.2 Grunduppdrag

Förbundet är en samverkansplattform med huvuduppdrag att verka för samordning och utveckling inom de områden medlemskommunerna anser vara angelägna. Förutom de politiska beredningarna samt Direktionen, driver förbundet ca 25 nätverk för tjänstepersoner i kommunerna.

De fastställda styrdokumenterna Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030. Överenskommelsen gäller 2021–2024.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. Förbundet företräder medlemskommunerna på regional och länsnivå samt nationell nivå i partssamtal med olika myndigheter och organisationer. Enligt verksamhetsplanen ska det löpande grunduppdraget följas upp enligt nedan.

	Uppföljning 231231
Uppföljning av Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 utifrån framtagen handlingsplan	<p>Utvecklingsstrategi för Sjuhärad lyfter fram prioriterade fokusområden, inriktningar och önskade effekter. Strategin är styrande för förbundet och fungerar som vägledning och inspiration för alla parter som bidrar till utvecklingsarbetet i Sjuhärad.</p> <p>Strategins fem fokusområden är: En innovativ och konkurrenskraftig delregion, Strategisk kompetensförsörjning, En socialt hållbar delregion, En cirkulär och hållbar framtid samt Hållbar samhällsplanering.</p> <p>Arbete pågår enligt plan inom alla områden. I den detaljerade redogörelsen i bilaga 2 framgår både de aktiviteter som genomförs internt på förbundet samt de externa projekt som beviljats medel för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i utvecklingsstrategin.</p> <p>Den samlade bedömningen är att de aktiviteter som genomförts och planeras är i linje med strategins syfte och intentioner.</p>
Uppföljning Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023	<p>Utifrån Kulturstrategi Västra Götaland – en regional kulturplan, har en delregional kulturplan tagits fram som anger riktning och prioriteringar för satsningar under perioden 2020–2023. Kultursamverkan i Boråsregionen ska bidra till att uppfylla målen i regionens kulturstrategi.</p> <p>Kulturplanen består av fem målbilder för samverkan: Bibliotek och läsfrämjande, Kulturskolan – barn och ungas eget skapande, Offentlig konst och gestaltad livsmiljö, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle. I Boråsregionen ska barnperspektivet genomsyra kulturutvecklingen. Uppföljning av den delregionala kulturplanen presenteras i bilaga 3.</p>

	<p>Under 2023 har Västra Götalandsregionens kulturstrategi reviderats och kommunalförbundet var remissinstans. Synpunkter samlades in genom workshops i samtliga kommuner. Parallellt pågick revidering av den delregionala kulturplanen och beslut togs av Direktionen i december.</p>																														
<p>Uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell</p>	<p>Regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden avsätter årligen medel för delregional utveckling. De regionala medlen motfinansieras till samma nivå av medlemskommunerna. Syftet är att med gemensam finansiering skapa en god grund för regional och delregional utveckling genom flernivåsamverkan.</p> <p>De projekt som beviljats delregionala utvecklingsmedel följs regelbundet upp genom rekvisitioner halvårsvis. I slutet av varje år lämnar förbundet en redovisning av pågående utvecklingsprojekt samt processledartjänster inom den regionala utvecklingsstrategin till Västra Götalandsregionen som sedan årligen presenterar DRUM-projektens resultat och effekter för Direktionen.</p> <p>Uppföljning och utlysning av medel har genomförts enligt plan och utan avvikelser. VGR redovisade uppföljningen av 2022-års medel på Direktionen i september.</p>																														
<p>Årlig enkät till nätverken utifrån grunduppdraget. Minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet</p>	<p>156 personer svarade på den enkät som skickades ut till 22 av förbundets nätverk, vilket motsvarar 65 % svarsfrekvens, jämfört med 69 % föregående år. På respektive fråga har 4-8 personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att svara på frågan, i de flesta fall beroende på att de är nya i nätverket. Undantaget är frågan om regional påverkan där 26 personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att göra en bedömning. Dessa är borttagna i resultatet nedan.</p> <table border="1" data-bbox="488 987 1372 1473"> <thead> <tr> <th>%</th> <th>Instämmer i mycket hög grad</th> <th>Instämmer i hög grad</th> <th>Totalt 2023</th> <th>Totalt 2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till samverkan</td> <td>34</td> <td>56</td> <td>90</td> <td>88</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning</td> <td>26</td> <td>56</td> <td>82</td> <td>93</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna har relevant innehåll</td> <td>35</td> <td>57</td> <td>92</td> <td>96</td> </tr> <tr> <td>Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå</td> <td>12</td> <td>67</td> <td>79</td> <td>73</td> </tr> <tr> <td>Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?</td> <td>38</td> <td>56</td> <td>94</td> <td>93</td> </tr> </tbody> </table> <p>Resultatet på frågan om omvärldsbevakning är lägre jämfört med föregående år, vilket kommer att diskuteras i nätverken. Möjligheten till regional påverkan beror på verksamhetsområde och skiljer sig därmed åt mellan nätverken. Det är även den fråga där flest personer angett att de inte har tillräcklig kännedom för att uttala sig.</p> <p>Sammantaget är deltagarna nöjda med förbundets nätverk och bedömningen är att förbundet uppvisar ett bra resultat när det gäller uppdraget att vara en samverkansplattform och verka för samordning och utveckling.</p>	%	Instämmer i mycket hög grad	Instämmer i hög grad	Totalt 2023	Totalt 2022	Nätverksträffarna bidrar till samverkan	34	56	90	88	Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	26	56	82	93	Nätverksträffarna har relevant innehåll	35	57	92	96	Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	12	67	79	73	Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	38	56	94	93
%	Instämmer i mycket hög grad	Instämmer i hög grad	Totalt 2023	Totalt 2022																											
Nätverksträffarna bidrar till samverkan	34	56	90	88																											
Nätverksträffarna bidrar till omvärldsbevakning	26	56	82	93																											
Nätverksträffarna har relevant innehåll	35	57	92	96																											
Nätverksträffarna bidrar till en möjlighet att påverka frågor på regional nivå	12	67	79	73																											
Hur nöjd är du med förbundets nätverk i sin helhet?	38	56	94	93																											
<p>Uppföljning av övriga verksamheter och projekt inom samtliga delregionala områden utifrån fastställda uppdrag och planer</p>	<p>Enligt förbundsordningen kan Direktionen besluta att förbundet ska svara för drift av verksamheter. Dessa finansieras av kommunerna separat och har specifika uppdrag och planer. Måluppfyllelse för följande driftverksamheter presenteras i bilaga 4–9: Business Region Borås, Dataskyddsombud, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege Sjuhärad, Närvårdskontoret samt Navet science center.</p> <p>Beroende på inriktning och uppdrag återfinns även vissa verksamheter i handlingsplanen för Utvecklingsstrategi för Sjuhärad. Måluppfyllelsen är generellt god och arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.</p>																														

Sammanfattande bedömning

Det löpande grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter. Handlingsplanerna för arbetet med Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen ger en bra översikt hur både intern verksamhet och externa aktörer arbetar tillsammans mot uppsatta inriktningar och effekter. Inom ramen för utvecklingsstrategin har arbetet tagit stora steg framåt inom samtliga fokusområden under året och samarbetet internt på förbundet samt externt med kommuner och övriga aktörer har stärkts ytterligare. Det har blivit än tydligare att de fem fokusområdena i utvecklingsstrategin hänger samman och vikten av att sprida det arbete som pågår för att skapa synergier.

Även inom kulturområdet har flera aktiviteter lett till utveckling och stärkt samverkan. Det Knallebibliotek som planerats under många år infördes under året, vilket innebär att biblioteken i Sjuhärad delar IT-system och böcker. Konkret innebär det att invånarna i Sjuhärad inom kort kan låna böcker i samtliga kommuner, med ett och samma lånekort. Den delregionala kulturplanen har reviderats under året för att gå i linje med Västra Götalandsregionens kulturstrategi och planeringen av aktiviteter för 2024 pågår.

Gällande enheten för välfärdsutveckling är arbetet starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdsområdet, vilket kommenteras under 4.3. Den enkät som skickades ut i slutet av året visar att deltagarna i stort är nöjda med förbundets nätverk och att uppdraget gällande samverkan och erfarenhetsutbyte uppnås.

Driftverksamheternas omfattning och uppdrag skiljer sig åt, vilket tydligt framgår av redovisningen.

Bedömningen är att grunduppdraget löper på enligt plan med god kvalitet och i linje med det strategiska målet.

4.3 Mål och uppdrag 2023

Utifrån den nulägesbeskrivning som presenteras i [verksamhetsplanen](#) sattes följande mål och uppdrag för 2023:

Enhet	Mål/uppdrag	Uppföljning 231231
Regional utveckling	Skapa förutsättningar för hållbar samhällsplanering med strategisk markanvändning utifrån väsentliga samhällsintressen	Första delen av projektet Strategisk markanvändning hade målsättningen att ta fram en gemensam definition av väsentliga samhällsintressen i Sjuhärad, samla underlagsmaterial om fysiska strukturer inom delregionen samt ta fram förslag på fortsatt arbete. Under våren genomfördes workshops i samtliga åtta kommuner där representanter från kommunernas samhällsbyggnadsförvaltningar samt näringslivsansvariga deltog. En rapport presenterades i juni där områdena bostäder, verksamheter, infrastruktur inklusive energiförsörjning samt grönstruktur lyfts fram som gemensamma samhällsintressen. Under hösten har rapporten och det fortsatta arbetet förankrats och diskuteras på både politisk och tjänstepersonsnivå. Det fortsatta arbetet kommer att fokusera på gröna och blåa strukturer i Sjuhärad med start i början av 2024. Målet är uppnått.
	Utveckla samarbetet inom stråket Borås-Värnamo	Ett antal möten med representanter från de berörda kommunerna Borås, Svenljunga, Tranemo, Gislaved, Gnosjö, Värnamo samt region Jönköping genomfördes under våren och samtliga är positiva till utvecklad samverkan. Arbetet avseende organisation, mål- och handlingsplan samt finansiering har initierats under hösten. Ett utkast till handlingsplan har tagits fram och ambitionen är att en formaliserad stråksamverkan startar under 2024. Målet är uppnått.
	Skapa förutsättningar för att behov och utbud av kompetens möts	Strukturer har börjat byggas genom avsiktsförklaringen med Västra Götalandsregionen om kompetensförsörjningsarbetet, men även genom arbete med behovsinventering hos branscher som underlag för dimensionering av gymnasieskolan och för arrangerande av yrkeshögskoleutbildningar. Målet är delvis uppnått och kommer att utvecklas under 2024.
	Utveckla strukturen i arbetet med kompetensförsörjning samt förbättra samarbetet med Västra Götalandsregionen och Kompetensrådet enligt antagen avsiktsförklaring	Arbetet enligt avsiktsförklaringen har genomförts enligt plan, vilket bland annat innefattat en omstrukturering av det delregionala Kompetensrådet. Rådet har fått en tydligare arbetsordning, sammansättning och struktur och prioriterade områden för de kommande åren har pekats ut. Förbundet deltar i nätverk och arbetsgrupper på regional nivå i linje med det som är överenskommet. Målet är uppnått.
	Stimulera omställningen till ett cirkulärt och fossiloberoende samhälle med särskilt fokus på fossilfria transporter och fossilfri energiförsörjning	Inom projektet Fossilfri Boråsregion har ett arbete kring biogas och vätgas som energibärare för ett fossilfritt Sjuhärad genomförts innefattande workshops, intervjuer, analyser och beräkningar. Inventering och kartläggning avseende arbetsmaskiner i kommunerna och de kommunala bolagen har påbörjats. Workshops och dialogmöten har hållits avseende laddinfrastruktur, upphandling samt effektiva transporter. En samverkansarena för trygg energiförsörjning har initierats där samhällsbyggnadschefer,

		<p>näringslivsansvariga samt lokala elnätbolag och elnätsägare deltagit.</p> <p>Arbete med att växla upp de pengar projektet beviljats har genomförts, bland annat med Fyrbodal och danska kommuner samt med VGR kring projektet Elektrifieringsresan. Inom ramen för elektrifieringsresan har ett underlag kring potentiella platser för sol, vind och sol på tak i Sjuhärad tagits fram. Målet är uppnått.</p>
	Stödja kommunerna i genomförandet av Klimat 2030, kommunernas klimatlöften samt den gemensamma avfallsplanen för Boråsregionen	<p>Regelbundna möten med de inblandade aktörerna om Klimat 2030 har genomförts. Webbinarier har arrangerats inom området tillsammans med övriga kommunalförbund, bland annat med tema cirkulär upphandling. Klimat 2030 och kommunernas klimatlöften är även en stående punkt på mötena med miljöstrateginätverket.</p> <p>Regelbundna möten med nätverket gällande avfallsplanen har genomförts under året och förbundet har processlett arbetsgrupper inom olika områden, såsom kommunikation och nedskräpning. Förbundet har även genomfört digitala introduktioner till avfallsplanen samt arrangerat konferensen Cirkulära dagen. Tillsammans med avfallsplanenätverket har processledaren genomfört den årliga uppföljningen av avfallsplanen. Arbetet har pågått enligt plan och målen är uppnådda.</p>
	Utveckla samarbetet mellan kommunerna och akademien och det regionala innovationssystemet	<p>En förstudie gällande innovationslots är genomförd där aktörer i innovationsstödssystemet samt näringslivsansvariga i kommunerna intervjuats. En rapport presenterades innan sommaren med 10 förslag på fortsatt arbete, vilka diskuterats under hösten inom ramen för Business Region Borås. Förbundet har arrangerat möten med aktörerna i innovationsstöds-systemet och några har deltagit på möten med näringslivscheferna.</p> <p>Kommunchefsgruppen har tagit initiativ till fördjupade kontakter med såväl Högskolan i Borås som Science Park, vilket lett till en ny struktur för kommunernas kontaktytor gentemot högskolan. Dialog har förts på både politisk och tjänstepersonsnivå och gemensamma satsningar när det gäller verksamhetsförlagd utbildning samt planering för en socionomutbildning har påbörjats. Målet är uppnått.</p>
	Utveckla en samverkansmodell för stora etableringar	<p>En organisationsmodell är framtagen och kontakter med olika aktörer på lokal, delregional, regional och nationell nivå är etablerade. I september kom beskedet att den planerade etableringen av en batterifabrik i Lockryd inte blir av, men det arbete som gjorts och de modeller som byggts upp kommer att vara till stor hjälp vid nästa förfrågan om en större etablering. Målet är uppnått.</p>
	Revidera den delregionala kulturplanen	<p>Under året har Västra Götalandsregionens kulturstrategi reviderats och kommunalförbundet var remissinstans. Synpunkter samlades in genom workshops i samtliga kommuner. Parallellt pågick</p>

		<p>revidering av den delregionala kulturplanen för att gå i linje med den regionala kulturstrategin. Arbetet förankrades genom nämnda workshops samt arbete i kulturnätverken. Kulturschefs nätverket agerade styrgrupp för kulturplanen, vilket tydliggjorde prioriteringar och gav planen en övergripande kontext. Kulturplan Sjuhärad 2024-2027 har sex prioriterade områden; Barn och ungas rätt till kultur, Kulturskola, Bibliotek, demokrati och läsfrämjande, Kultur och samhällsbygge, Kultur och lokal utveckling samt Kultur och lokalt engagemang. Beslut togs av Direktionen i december. Målet är uppnått.</p>
	<p>Rikta insatser mot de prioriterade målbilderna Barnperspektivet, Hållbar platsutveckling samt Folkbildning och civilsamhälle</p>	<p>Utvecklingsmedel har beviljats till projektet Öppen vägg – barn och ungas delaktighet för att skapa öppna graffitiväggar för gatukonst i Ulricehamn, Svenljunga och Tranemo med och av ungdomar. Projektet har syftat till att hitta en metod för kommunikation med fastighetsägare och föreläsningar har anordnats där synen på graffiti som konstfrämjande respektive samhällsproblem har diskuterats. Projektet har förlängts och kommer att avslutas 2024.</p> <p>Kulturskolornas nätverk har ett nybildat regionalt elevforum från Mark, Tranemo och Borås som planerar och genomför en gemensam Demokratidag. Deltagande på konferens i Stockholm för chefer, samordnare och elever i elevråd har genomförts.</p> <p>Inom platsutveckling och gestaltad livsmiljö pågår ett samarbetsprojekt med Science Park Borås för New European Bauhaus (NEB) – Gestaltad livsmiljö genom att kartlägga behov och möjligheter med ett större utvecklingsprojekt i samverkan med medlemskommunerna och Science Park Borås. Kartläggning och förstudie är genomförd och slutrapport väntas i februari 2024. Därefter utvärderas och planläggs en eventuell fortsättning av arbete med New European Bauhaus och Gestaltad Livsmiljö.</p> <p>En kontakt har etablerats med Hallands bildningsförbund och studiebesök genomfördes i september för erfarenhetsutbyte kring deras folkbildningsplattform. En arbetsgrupp har bildats i Kulturschefs nätverket och kontakt är tagen med representanter från de lokala studieförbunden. Diskussioner och utforskande kring lokal samverkan pågår med fortsättning 2024. Målet är nått.</p>
	<p>Inrätta funktionen finansieringslots för kultur</p>	<p>Rekrytering av kulturutvecklare med inriktning projekt och finansiering genomfördes under våren och tjänsten tillsattes i augusti. Under hösten har kulturutvecklaren varit i kontakt med 53 unika aktörer i form av civilsamhälle, kulturella kreativa branscher (KKB) och kommun. Fokus 2023 har legat på kartläggning, nätverkande och omvärldsspaning. Arbetet har på grund av sina skilda målgrupper varit behovsstyrt och innehållit stöttning i ansökningar likväl som utveckling av projekt. Höstens kartläggning har lagt en stabil</p>

		grund för fortsatt arbete. En respons har varit behov av ökad och tydligare information om tjänsten, vilket ska genomföras under våren 2024. Målet är nått.
	Främja uppväxlingen av delregionala utvecklingsmedel för att öka resurserna till det regionala utvecklingsarbetet	<p>Enligt överenskommelsen mellan regionen och kommunalförbunden ska möjligheten till uppväxling av delregionala utvecklingsmedel via externa finansieringskällor alltid undersökas. Under året har flera regionutvecklare deltagit i en kurs i praktisk projektledning av EU-projekt för att höja den interna kompetensen. En workshop tillsammans med regionutvecklarna och ansvariga på Västra Götalandsregionen genomfördes i juni för att öka förståelsen för sammanhållningspolitiken och identifiera områden för möjlig extern finansiering. Inrättandet av kulturutvecklare med inriktning projekt och finansiering, se ovan, är ytterligare ett exempel på insats.</p> <p>Projektet Fossilfri Boråsregion har tillsammans med Fyrbodals kommunalförbund och danska samarbetspartners beviljats medel från EU-programmet Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerack för ett projekt om fossilfria transporter.</p> <p>Inom kultursamverkan har medel sökts och beviljats från Statens kulturråd och Allmänna arvsfonden för ökad samverkan mellan kulturskolorna samt för att öka barn och ungas delaktighet i kulturutbudet. Kulturstrategen på förbundet deltog under 2022 och 2023 i utbildningen European Diploma in Cultural Project Management, vilket skapat kontakter inom kulturarvsfrågor i Europa. Temat på den uppsats som togs fram under utbildningen var kulturarv som resurs för mindre kommuner.</p> <p>Tillsammans med VGR och övriga kommunalförbund har medel sökts och beviljats från Europeiska regionala utvecklingsfonden för satsningen Västsvenska etableringar för grön omställning. Samarbetsprojektet Arena Circular Hub, som ska främja övergången till en cirkulär ekonomi inom textil-, mode- och möbelindustrierna, växlar upp bidraget från Boråsregionen med både nationella medel och EU-medel. Målet är uppnått.</p>
Välfärdsutveckling	Genom Kunskapsnod Fullföljda studier Sjuhärad stödjade kommunerna samt samverka med andra aktörer i genomförandet av kraftsamling Fullföljda studier	<p>Projektet pågår enligt plan och Kunskapsnod Sjuhärad har under året gått från inriktningsfas till insatsfas. Tillsammans med styrgruppen har arbetet utvecklats mot en mer enhetlig målbild. Samverkan har skett med övriga delregioner genom gemensamma nätverksträffar, vilket breddat kommunernas kontaktnät samt gemensamma webinarier som bidragit till kunskapshöjning för medarbetare inom Västra Götalands kommuner.</p> <p>Utifrån tidigare genomförd behovsinventering har insatser påbörjats inom det utvalda området Skola -</p>

		hem. Sex kommuner deltar i en tjänstedesignsprocess för att stärka samverkan mellan skolan och hemmet. Kommunerna arbetar utifrån sina egna förutsättningar och behov samtidigt som de samverkar kring metoder, data och insikter och på detta sätt uppnår större effekter gemensamt. Skolverket följer satsningen då informationen som framkommer och arbetsätten som används kan stötta deras fortsatta arbete med detta viktiga område. Målet är uppnått.
	Tillsammans med Närvårdskontoret hålla samman ett omställningsarbete för att stärka kommunerna och regionens verksamheter i arbetet med samsjuklighet med utgångspunkt i samsjuklighetsutredningen	En förstudie genomfördes under våren och rapporten behandlades i Närvårdssamverkans styrgrupp under tidig höst. Styrgruppen beslutade att underlaget skulle bearbetas ytterligare för att tydligare belysa glappen mellan nuläge och önskat läge. Detta har gjorts och den omarbetade versionen ska presenteras på för styrgruppen i januari 2024. Åtgärdsförslagen som presenteras i förstudierapporten utgår från att skapa sammanhängande vård och stöd till personer med samsjuklighet samt öka kompetensen inom området. Målet är delvis uppnått.
	Bistå i processen med revidering av befintligt avtal gällande Barnahus	Under våren gjordes en inventering av andra kommunalförbunds avtal och intervjuer med nyckelpersoner från ingående huvudmän genomfördes. Förslag till nytt avtal kommer att presenteras för styrgrupp Barnahus Södra Älvsborg under våren 2024. Målet är uppnått.
	Samordna delregionalt utvecklingsarbete utifrån genomförd kartläggning av kvinnojourerna i Sjuhärad	Arbetsgrupp Kvinnojourer i Sjuhärad har under året arbetat på uppdrag av Socialchefs nätverket. Arbetsgruppen har identifierat vad som ingår i kvinnojourernas lågtröskelverksamhet som kommunernas föreningsbidrag delfinansierar. I uppdraget ingick även att definiera alternativa ersättningsmodeller, se över rimlighet i eventuell höjd ersättningsnivå samt identifiera vad eventuell ny lagstiftning om skyddat boende kan få för konsekvenser för framförallt socialtjänsten, men även för kvinnojourer. Resultat utifrån definierat uppdrag finns sammanställt i en rapport. Inom ramen för utvecklingsarbetet anordnades i november en konferens kring samverkan om våld i nära relation där medaktörer i Sjuhärad bjöds in. Målet är uppnått.
	Omhändertat resultatet av förstudie Branschråd Valfärd och utveckla formerna för delregional samverkan inom området	Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram och godkänts av berörda chefsnätverk inom välfärd. Beslut togs att anställa en projektledare för att hålla samman det fortsatta gemensamma arbetet med kompetensförsörjning inom välfärden. Rekrytering har genomförts och projektledaren påbörjar sitt uppdrag i februari 2024. Målet är uppnått.
<p>Nätverken inom välfärdsområdet har i sina handlingsplaner lyft fram följande fokusområden för 2023</p> <p>Välfärdsteknik och digitalisering</p> <p>Införandet av program Millennium, tidigare FVM, har påbörjats i Sjuhärad. Förbundet har fått i uppdrag av socialcheferna att samordna implementeringen av etapp 1 på delregional nivå och arbete pågår tillsammans med VästKom för att säkerställa kommunernas implementering under 2024. Arbetet har intensifierats under hösten och har till stor del fokuserat på att tillsätta resurser och tydliggöra projektstruktur. Förbundet</p>		

arrangerade en heldags workshop mellan Projekt Millennium på VästKom och de lokala projektledarna, vilken utmynnade i en plan för aktiviteter för att möjliggöra implementering den 12 november 2024.

IFO/Socialpsykiatrinätverket har under året bjudit in gäster som pratat om digitalisering samt Chat GPT och AI-teknik.

Digitaliseringsnätverk välfärd har arbetat med resultatet från Socialstyrelsens enkät e-hälsa och välfärdsteknik i kommuner. En analys har genomförts av resultatet för Boråsregionens kommuner och styrkor samt utvecklingsområden har identifierats.

Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en prioriterad fråga för samtliga nätverk då flera av kommunerna står inför ett svårt rekryteringsläge, både gällande baspersonal och socionomer/handläggare för myndighetsutövning. Utifrån resultatet från förstudien branschråd välfärd har förslag på handlingsplan tagits fram som godkänts av berörda chefsnätverk. Socialchefsnätverket ställde sig bakom att rekrytera en projektledare som får i uppdrag att hålla samman det delregionala arbetet med kompetensförsörjning inom välfärdsområdet. Samtliga nätverk har arbetat vidare med föreslagna områden. Under hösten har socialchefsnätverket genomfört en workshop som hölls av Governo. Socialchefsnätverket inspirerades av det strategiska arbete som nationella socialchefsnätverket genomfört gällande kompetensförsörjningskrisen. Workshopens syfte var att skapa ett gemensamt budskap om den välfärdskris som blir konsekvensen av kompetensbristen inom socialtjänsten. Budskapet riktas till politik och kommunchefsnätverk. På workshopen bjöds även HR in att medverka. Ett gediget förberedelsearbete gjordes i varje kommun mellan HR och socialchef. Arbetet fortsätter under 2024.

MiniFokus Välfärd har haft en digital träff där Fyrbodals kommunalförbund presenterade sin modell för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal.

Det nationella arbetet med framtagande av yrkesresor kring barn- och unga, funktionshinder och äldreomsorg har bevakats och det planeras för en implementering med start 2024.

Ett arbete är påbörjats för att starta ett socionomprogram på Högskolan i Borås inom tre år. I samarbetet ingår Högskolan i Borås, kommunerna och förbundet. Förbundet delfinansierar projektet.

Ledarskap

En heldagsföreläsning med temat Att hålla som ledare har genomförts för samtliga chefsnätverk inom välfärd.

Samverkan i vårdfrågor

Äldreomsorgschefsnätverket har gemensamt arbetat med ny delregional tillämpning vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Ett arbete med att titta på respektive kommuns resursfördelningsmodell samt vad kommunerna bedömer som skälig levnadsnivå har påbörjats.

Placeringar barn och unga

Arbetsgrupp placerade barn och unga har haft återkommande träffar under året. En forskare från FoUS har varit kopplad till arbetet, vars empiri besvarat flera av arbetsgruppens ursprungliga frågeställningar. Forskaren har löpande under året muntligt återkopplat resultat både till arbetsgruppen och till verksamheter i kommunerna samt sammanställt resultatet i en rapport. I december hölls en slutrapportering till arbetsgruppen där områden, möjliga att arbeta vidare med över kommungränserna, presenterades. Arbetsgruppen, som skapades av IFO/Socialpsykiatrichefsnätverket, hade då varit igång lite drygt två år.

Funktionshinderpolitik

I januari bjöd verksamhetschefsnätverket för funktionshinder in Länsstyrelsen att hålla ett informationstillfälle om aktuellt läge inom funktionshinderpolitiken. Till tillfället bjöds även berörda i kommunerna in för att ta del av informationen och föra dialog kring hur processer kan upprättas i arbetet med implementering av funktionshinderpolitiken.

Social hållbarhet

Under hösten har socialchefsnätverket beslutat om ett nytt fokusområde; social hållbarhet. Inom detta område

ingår omställning till en ny socialtjänstlag; ett viktigt område att samverka och hålla samman. Länsstyrelsen har varit inbjuden till socialchefs nätverket för att berätta om sitt uppdrag att stödja kommunerna i arbetet med den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänstens civila beredskap.

Sammanfattande bedömning

Utifrån den nulägesanalys som gjordes under hösten 2022 formulerades 17 specifika mål och uppdrag för 2023; områden och frågor där förbundet såg behov av extra fokus och utveckling. Bedömningen är att 15 av dessa nåtts under året och att två är delvis uppnådda. Inom enheten för välfärdsutveckling är arbetet även starkt knutet till de olika chefsnätverken inom välfärdens område och de handlingsplaner nätverken tagit fram.

Samtliga mål och uppdrag har lett till både utvecklat arbetssätt och förflyttning framåt. Nya behov och utmaningar har synliggjorts och arbetet fortsätter under kommande år, i vissa fall med justerad inriktning. Bedömningen är att måluppfyllelsen under året är mycket god.

4.4 Intressebolag

Förbundet är delägare i Gryning Vård AB samt Mediapoolen AB. Förbundet har under året hållit sig informerad om verksamheten i de båda bolagen genom löpande skriftlig och muntlig information samt deltagande vid ägarsamråd.

RAPPORT 2023

Granskning av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning

Samuel Kaufman

Anna Duong

Anna Sandström

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	3
1.1 Syfte och revisionsfrågor	3
1.2 Revisionskriterier	3
1.3 Ansvarig nämnd/styrelse	4
1.4 Metod	4
1.5 Projektorganisation	4
2 GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1 Årsredovisning	5
2.2 Förvaltningsberättelse	5
2.3 Redovisningsprinciper	6
2.4 Resultaträkning	6
2.4.1 Ekonomiskt resultat	6
2.5 Balansräkning	6
2.6 Kassaflödesanalys	6
2.7 Drift- och investeringsredovisning	6
2.8 Balanskrav	7
2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	7
2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	7
2.11 Måluppfyllelse	8
2.12 Specifika bevakningsområden	10
2.13 Fördjupade granskningar	11
2.14 Intern kontroll	11
3 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	12

1 Inledning

Enligt kommunallag (2017:725) ska förbundets revisorer pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Revisorerna ska även bedöma om årsredovisningen är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Granskning av årsredovisningen inklusive verksamhetsmässigt resultat/måluppfyllelse har genomförts av Borås Stads revisionskontor och redovisas i innevarande rapport.

Årsredovisningen och revisorernas bedömning ska behandlas av respektive medlemskommuns Kommunfullmäktige. Syftet är bland annat att ge Kommunfullmäktige underlag för uppföljning och styrning av den fortsatta verksamheten, så att god ekonomisk hushållning kan säkerställas. Ställningstagandena i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av förbundets verksamhet som har genomförts under året.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorernas ställningstagande i revisionsberättelsen gällande ansvarsfrihet. Granskningen sker utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv. Denna styr vilka Rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) som används i granskningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), gällande rekommendationer från RKR samt i enlighet med god redovisningssed?
 - Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? (med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar)
 - Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultatet för förbundet?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Direktionens beslutade mål, finansiella likväl som verksamhetsmässiga, för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

1.2 Revisionskriterier

Granskningen har utförts enligt kommunallag (2017:725), lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), God revisionssed i kommunal verksamhet samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning.

Räkenskaperna granskas enligt följande:

- Att redovisningen följer krav på räkenskapsföring enligt 11 kap. kommunallagen, d.v.s. att räkenskaper och årsredovisning upprättats.
- Att upplysning lämnats om utfallet, finansieringen av verksamheten och den ekonomiska ställningen vid årets slut.
- Att årsredovisningen är upprättad med iakttagande av god redovisningssed. God redovisningssed innebär att redovisningsskyldiga i första hand ska följa lagar och rekommendationer och i övriga fall, då det inte finns någon specifik regel, tillämpa god sed.
- Att redovisningen är materiellt rätt (alla tillgångar och skulder existerar och avser Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund).
- Att redovisningen är rätt periodiserad (alla intäkter och kostnader avser redovisningsåret).

Övriga delar har granskats översiktligt i syfte att bedöma om de uppgifter som ska ingå i årsredovisningen enligt lag och rekommendationer från RKR har lämnats.

1.3 Ansvarig nämnd/styrelse

Direktionen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund är ansvarig.

1.4 Metod

Granskningen har utförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär bl.a. att tillämpliga ISA, ISAE och ISRE har följts. Ramverket beskriver förutsättningar och tar hänsyn till den kommunala särarten samt de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa.¹

Granskningen grundas på analys av resultat- och balansräkning samt utökad granskning av poster och processer som är av väsentlig betydelse för resultat och ställning. Granskningen innefattar att granska ett urval av underlag och annan information i räkenskapsammandraget samt att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen har genomförts med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys, där insatser koncentreras till där risken för väsentliga fel är störst. Därutöver ska granskningen innehålla en bedömning om årsredovisningen är rättvisande, d.v.s. att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till felaktigt beslutsfattande.

Granskningen är genomförd med en kontrollmålsmetodik och ett kvalitetssäkrat systemstöd. Granskning av fakturaunderlag och stickprov av specifikationer har genomförts. Stickprov av konton med större avvikelser under 2023 har utförts. Totalt har en genomgång av 44 av förbundets konton genomförts (ca 85 verifikationer).

En genomgång av balanskontona samt rutiner för periodiseringar har genomförts. Vidare har avstämningar och kontroll av moms- och skatteredovisning utförts. Avstämning har genomförts med tjänstepersoner vid Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.

1.5 Projektorganisation

Samuel Kaufman är granskningsledare. Granskningsmedarbetare är Anna Duong och Anna Sandström.

¹ Standard för kommunal räkenskapsrevision, SKR, Skyrev och FAR, 2023-09-16.

2 Granskningsresultat

2.1 Årsredovisning

Enligt 1 kap. 3 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska kommunalförbund upprätta en årsredovisning.

En årsredovisning ska bestå av:

- en resultaträkning,
- en balansräkning,
- en kassaflödesanalys,
- noter,
- en driftredovisning,
- en investeringsredovisning, och
- en förvaltningsberättelse

Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen, i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala bokförings- och redovisningslagen och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god.

2.2 Förvaltningsberättelse

Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kap. ska en förvaltningsberättelse innehålla följande delar:

- Utvecklingen av verksamheten
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Förväntad utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning
- God ekonomisk hushållning
- Ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat

I förvaltningsberättelsen ska information lämnas om viktiga händelser som inträffat under året. Revisionskontoret bedömer att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning i huvudsak följer den uppställning som anges i 11 kap. i LKBR. Rubrikerna följer inte exakt den ordning som anges i lagstiftningen.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningsberättelsen i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning innehåller en sammanställning av fokusområden, uppdrag och mål. I årsredovisningen genomförs en samlad bedömning om att målen för god ekonomiskushållning uppnås under 2023.

Revisionskontoret bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning.

2.3 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen har samma redovisningsprinciper använts som vid föregående bokslut.

2.4 Resultaträkning

Enligt 5 kap. 1 § ska resultaträkning i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat och att noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster. Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR.

2.4.1 Ekonomiskt resultat

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund redovisar ett överskott på 695 tkr för perioden 2023-01-01 – 2023-12-31 jämfört med budget. Resultatet för förbundskansliet redovisar ett överskott om ca 1 000 tkr och beror bl.a. på högre ränteintäkter än budgeterat.

2.5 Balansräkning

Enligt 6 kap. 1 § LKBR ska balansräkningen i sammandrag redovisa kommunens eller kommunalförbundets samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda pantar och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Revisionskontoret bedömer att balansräkningen är i huvudsak uppställd enligt LKBR och omfattar tillräckliga noter. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning och årets resultat enligt balansräkningen stämmer överens med resultaträkningen. Revisionskontorets samlade bedömning är att balansräkningen i allt väsentlighet ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

2.6 Kassaflödesanalys

Enligt 8 kap. 1 § LKBR ska kassaflödesanalysen redovisa kommunens eller kommunalförbundets in- och utbetalningar under räkenskapsåret.

Revisionskontoret bedömer att kassaflödesanalysen är uppställd enligt RKR R13 Kassaflödesanalys och överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.7 Drift- och investeringsredovisning

Enligt 10 kap 1-2 §§ LKBR ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för den löpande verksamheten. Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens eller kommunalförbundets investeringsverksamhet.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds drift- och investeringsredovisning är uppställd enligt RKR 14 Drift- och investeringsredovisning. Drift- och investeringsredovisningen överensstämmer i allt väsentligt med övriga delar i årsredovisningen.

2.8 Balanskrav

Ett kommunalförbund ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat.

RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

Enligt 11 kap. 10 § LKBR ska upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultat redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat renas för vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten.

Revisionskontoret noterar att balanskravsutredningen i årsredovisningen redovisar ett positivt resultat om 695 tkr. Förbundet använder inte resultatutjämningsreserv (RUR).

2.9 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Bokslutsprocessen har adekvata anvisningar som har informerats i rimlig tid innan bokslutets transaktioner ska vara genomförda. Huvudsakliga bokslutsjusteringar har bokförts i redovisningssystemet.

2.10 Bedömning av Direktionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Från och med år 2006 gäller för samtliga kommuner och kommunalförbund att Kommunfullmäktige ska fastställa mål för ”god ekonomisk hushållning” enligt 11 kap 1 § kommunallagen. Enligt kommunallagen föreligger därutöver krav på att ”fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen”.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för en god ekonomisk hushållning enligt 11 kap. 6 § första och andra styckena kommunallagen har uppnåtts och följts.

Förbundet har i budget och verksamhetsplan 2023 beslutat om två finansiella mål;

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital på lägst 4 mnkr.

Revisionskontoret noterar att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisningen har en skrivning om god ekonomisk hushållning. Förbundet uppnår båda målen under året. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

2.11 Måluppfyllelse

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds målarbete

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds förbundsordning utgör grunden för förbundets verksamhet och fastställs av respektive medlemskommuns fullmäktige. Direktionen har beslutat om det övergripande målet; *Att aktivt arbeta för att Sjuhärad/Boråsregionen ska vara ett bra område att bo, arbeta och leva i.*

Verksamheten arbetar mot målet genom att *Med tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv skapa gränsöverskridande möten för att främja samverkan, innovation och nytänkande.*

Förbundet har två beredningsgrupper, *Hållbar regional utveckling Sjuhärad (BH7)* och *Välfärd och Kompetens*. Beredningsgrupperna arbetar med strategiska frågor, bereder ärenden till Direktionen och företräder kommunalförbundet inom sina verksamhetsområden.

I förbundet ingår även Business Region Borås, Dataskyddsbud, Medarbetarcentrum, Vård och omsorgscollege, Navet science center samt Närvårdskontoret. Dessa verksamheter finansieras och nyttjas olika av medlemskommunerna. Vård och omsorgscollege och Närvårdskontoret finansieras av både medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen.

Styrdokument inom regional utveckling är Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023. Under 2023 har Västra Götalandsregionens kulturstrategi samt Kulturplan Sjuhärad reviderats.

Inom område välfärdsutveckling styrs verksamheten utifrån gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser. De övriga verksamheterna har planer och uppdragsbeskrivningar som beskriver deras arbete.

Utvecklingsstrategi för Sjuhärad samt Kulturplan för Boråsregionen beskriver förbundets grunduppdrag. Utifrån de fastställda styrdokumenterna och fokusområden inom regional utveckling och kulturområdet följs grunduppdraget upp löpande uppger förbundet.

Projektverksamheten regleras i den överenskommelse gällande delregionala utvecklingsmedel som tecknats mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i samband med beslutet om den nya regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030.

Grunduppdraget inom enheten för välfärdsutveckling utgår från medlemskommunernas behov tillsammans med gällande lagstiftning samt regionala och delregionala avtal och överenskommelser.

Förbundet uppger sammantaget att det löpande arbetet utifrån grunduppdraget pågår enligt plan inom samtliga enheter och verksamheter.

Mål och uppdrag i verksamhetsplan och budget 2023

Utifrån förbundets verksamhetsplan och budget 2023 har mål formulerats i syfte att nå förbundets övergripande målsättning. Målen och dess uppföljning delas in under följande enheter:

- Uppföljning av Grunduppdrag
- Regional utveckling
- Välfärdsutveckling

2022 genomförde Kommunalförbundet en förändring av strukturen för mål och uppföljning. Detta innebar att förbundet då fick ett övergripande mål och 16 enhetsmål. Antalet mål minskade då avsevärt jämfört med tidigare år. Den nya målstrukturen innebar även en enhetlig presentation av uppföljningen för de olika verksamheterna inom förbundet.

För de olika driftverksamheterna i förbundet presenteras fortfarande uppföljning av verksamhetsmål och indikatorer men som en bilaga till årsredovisningen.

Förbundet redogör i årsredovisningen för hur de arbetat för att bidra till de uppsatta inriktningarna och effekterna i Utvecklingsstrategi för Sjuhärad 2021-2030 samt Kulturplan för Boråsregionen 2020-2023. I årsredovisningen redogör man även för uppföljning av de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, enligt regional modell.

Enligt förbundets Verksamhetsplan och budget för 2023 ska en årlig enkätundersökning genomföras avseende nöjdhet hos nätverken med förbundets verksamhet. Målsättningen fastställs till att minst 85 % ska vara nöjda med förbundets verksamhet. I förbundets årsredovisning framgår att 94 % av respondenterna är nöjda med förbundets nätverk i sin helhet. Svarefrekvensen var 65 %.

Förbundet uppger även att måluppfyllelsen generellt är god och att arbetet inom verksamheterna löper på enligt plan.

Regional utveckling

För den enheten Regional utveckling har förbundet ställt upp 12 mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att elva av målen är uppnådda och att ett av målen delvis har nåtts.

Det mål som inte uppnåtts under året är:

0 ■ 1 ◆ 11 ● 0 ■ av 12 uppdrag.

- **Skapa förutsättningar för att behov och utbud av kompetens möts.**

I årsredovisningen uppger förbundet att strukturer har börjat byggas genom avsiktsförklaringen med Västra Götalandsregionen om kompetensförsörjningsarbetet, men även genom arbete med behovsinventering hos branscher som underlag för dimensionering av gymnasieskolan och för arrangerande av yrkeshögskoleutbildningar.

Välfärdsutveckling

För enheten Välfärdsutveckling har förbundet ställt upp fem mål. Förbundet bedömer i årsredovisningen att fyra av målen är uppnådda och att ett av målen delvis har nåtts.

Målet som förbundet inte når är:

0 ■ 1 ◆ 4 ● 0 ■ av 5 mål.

- **Tillsammans med Närvårdskontoret hålla samman ett omställningsarbete för att stärka kommunerna och regionens verksamheter i arbetet med samsjuklighet med utgångspunkt i samsjuklighetsutredningen.**

I årsredovisningen uppger förbundet att en förstudie genomfördes under våren och rapporten behandlades i Närvårdssamverkans styrgrupp under tidig höst. Styrgruppen beslutade att underlaget skulle bearbetas ytterligare för att tydligare belysa glappen mellan nuläge och önskat läge. Detta har gjorts och den omarbetade versionen ska presenteras på för styrgruppen i januari 2024. Åtgärdsförslagen som presenteras i förstudierapporten utgår från att skapa sammanhängande vård och stöd till personer med samsjuklighet samt öka kompetensen inom området.

Sammanfattningsvis konstateras att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund i budget och verksamhetsplan för 2023 har fastställt ett övergripande strategiskt mål, 12 mål för enheten regional utveckling och fem mål för enheten välfärdsutveckling.

Utöver detta har förbundet följt upp de strategier och planer som styr förbundet samt genomfört en nöjdhetsenkät för deltagare i förbundets nätverk.

Förbundet har i årsredovisningen redovisat vad de gjort för att närma sig sitt övergripande strategiska mål och förbundet gör bedömningen att måluppfyllelsen är god inom förbundets samtliga verksamheter. Förbundet gör bedömningen att genomförda och planerade aktiviteter ligger i linje med det övergripande strategiska målet.

Kommunalförbundet har också redogjort för de olika enheternas måluppfyllelse samt om de når målen under verksamhetsåret.

Sammantaget är måluppfyllelsen för 2023:

0 ■ 2 ◆ 15 ● 0 ■ av 17 mål.

Förbundet uppnår inte två av de 17 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2023.

För de olika verksamheterna i förbundet presenteras uppföljningen av verksamhetsmål och indikatorer som en bilaga till årsredovisningen.

2.12 Specifika bevakningsområden

Arbetet med kompetensförsörjning

Under hösten 2022 startades en förstudie upp med mål att inventera kompetensbehov. Underlaget till förstudien arbetades fram i nära samverkan med de strategiska grupperingar inom förbundet som arbetar med kompetensförsörjning. Utifrån resultatet från förstudien har förslag på handlingsplan tagits fram som godkänts av berörda chefsnätverk. Socialchefsnätverket ställde sig bakom att rekrytera en projektledare som får i uppdrag att hålla samman det delregionala arbetet med kompetensförsörjning inom välfärdsområdet.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har förstärkt sitt arbete med kompetensförsörjningsfrågor genom att inrätta en processledartjänst med finansiering från Västra Götalandsregionen (VGR). Syftet är att bättre identifiera såväl det privata näringslivets som den offentliga sektorns behov av kompetens. Förstärkningen skall bidra till att stärka kompetensrådets roll och funktion.

Förbundet har även omstrukturerat kompetensrådet för att inkludera representanter från olika sektorer, däribland Arbetsförmedlingen, LO, Svenskt Näringsliv och Västsvenska Handelskammaren, i syfte att främja samverkan mellan olika aktörer och effektivare adressera kompetensbehov.

Samarbetet med Borås Högskola har resulterat i en fördjupad samverkan där högskolan inrättat en ny funktion, vilken erbjuder kommunerna en väg in i kontakt med högskolan. Förbundet har även bidragit till utvecklingen av programutbudet genom att delfinansiera initiativet från högskolan om att inrätta ett socionomprogram; ett sätt att möta identifierade bristyrken inom regionen.

Förbundet har även under 2023 initierat projekt för att förstärka kopplingen mellan skola och arbetsliv, där elever fick möjligheten att besöka företag och industrier för att öka sin förståelse för olika yrken. Dessa insatser var del av ett större arbete att informera om och generera intresse för yrkesvägar bortom de akademiska.

Batterifabriken i Lockryd

Projektet kring batterifabriken i Lockryd beskrivs av förbundet som en omfattande satsning där Business Region Borås spelat en central roll. Projektet krävde avsevärd tid och resurser, där särskilt en person från Business Region Borås investerade en betydande arbetsinsats. En ytterligare halvtidsanställning skapades för att ge generellt stöd inom Business Region Borås, vilket innebär att arbetsbelastningen för det specifika projektet kunde delas.

En organisationsmodell utvecklades för projektet, vilken ansågs framgångsrik. Förbundet planerar att använda modellen för framtida projekt. Trots att FREYR avslutade projektet i september 2023 menar förbundet att marken i Lockryd fortfarande är attraktiv och att intresse från andra aktörer finns. Man kan då få användning av de lärdomar förbundet tillräknat sig under projektet.

2.13 Fördjupade granskningar

Förbundet har under 2023 inte varit föremål för någon fördjupad granskning.

2.14 Intern kontroll

Direktionen ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med förbundsordning samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har vidare ansvar för att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har en plan för intern kontroll för 2023 som antagits av Direktionen 2022-12-08. Direktionen har tillsammans med övriga förbundet genomfört en riskanalys som grund för upprättandet av plan för intern kontroll.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund uppger i årsredovisningen att arbetet med intern kontroll har fortlöpt enligt fastställd plan utan anmärkningar. Uppföljning av intern kontrollplan för 2023 redovisades vid direktionens sammanträde 1 mars 2024. Revisionskontoret noterar att storleken på stickproven för kontrollmomenten i den interna kontrollplanen inte är angivna samt att resultatformuleringarna skiljer sig åt i redovisningen.

3 Sammanfattande bedömning

Granskningen av Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning bedöms i huvudsak utifrån kommunallagen, lag om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och God redovisningssed. Granskningen har genomförts i enlighet med standard för kommunal räkenskapsrevision. I granskningen av förbundets årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Direktionens budgetbeslut och eventuella beslut om specifika mål och prioriterade aktiviteter som avser budgetåret 2023.

Den interna kontrollen bedöms utifrån riskanalys och plan för intern kontroll samt dess uppföljning. I den sammanfattande bedömningen ingår i förekommande fall också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot förbundet under året.

Granskningen visar att förbundets årsredovisning är upprättad i enlighet med de krav som finns för resultat- och balansräkning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Revisionskontoret bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Årsredovisningens struktur, modell för analys av finansiell utveckling och ställning samt den ekonomiska redovisningen av verksamheten är i huvudsak god. För helåret 2023 redovisas ett överskott på 695 tkr jämfört med budget.

Revisionskontoret noterar att Sjuhärads kommunalförbunds budget och årsredovisning 2023 har en skrivning om god ekonomisk hushållning som innefattar två finansiella mål. Revisionskontoret konstaterar att förbundet uppnår båda de finansiella målen under 2023. Förbundets samlade bedömning är att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Kommunalförbundet har i "*Verksamhetsplan och budget 2023 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund*" beslutat om ett övergripande strategiskt mål samt 17 enhetsmål för förbundets verksamheter. Uppföljning av verksamhetsspecifika mål och indikatorer presenteras i en bilaga till delårsrapporten. Förbundet uppnår inte två av de 17 mål som förbundet ställt upp för verksamhetsåret 2023.

Sammanfattningsvis kan Revisionskontoret konstatera att Sjuhärads kommunalförbund överlag har redovisat vad de gjort för att uppnå det övergripande målet och de uppställda enhetsmålen.

Revisionskontoret bedömer att Sjuhärads kommunalförbund inom ramen för årsbokslutet redogör för väsentliga händelser och lämnar genom sin förvaltningsberättelse en översiktlig redogörelse över hur förbundets verksamhet utvecklats under året. Med utgångspunkt i att förbundet i årsredovisning 2023 redogör för måluppfyllelsen i förhållande till Direktionens fastställda mål bedömer Revisionskontoret att redovisningen av verksamhetsresultaten i huvudsak är förenlig med de mål som Direktionen fastställt.

Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig med ett utvecklingsområde. Förbundet bör ange storlek på de stickprov som görs inom ramen för kontrollmomenten i den interna kontrollplanen.

Borås 2024-03-26

Andreas Ekelund,
Revisionschef, Revisionskontoret
Borås Stad

Samuel Kaufman
Certifierad kommunal yrkesrevisor, Revisionskontoret
Borås Stad

BORÅS
STAD

REVISIONSKONTORET

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås

Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se

Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Revisorerna i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Till samtliga medlemskommuner i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

Revisionsberättelse för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund år 2023

Vi, av respektive fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund (organisationsnummer 222000-1008) av dess Direktion. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll. Vårt ansvar är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig.

Vi har granskat årsredovisningen för januari – december 2023. Kommunallagen ställer krav på att det både för ekonomin och verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att kunna uttala oss om huruvida Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund har en god ekonomisk hushållning har vi granskat resultat- och balansräkning per den 31 december 2023. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer och God revisionsred i kommunal verksamhet. Granskning har utförts i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision. Granskningen har genomförts med biträde av sakkunniga och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Till revisionsberättelsen bifogas de sakkunnigas granskningsrapport som utgör en sammanfattning av granskningen.

Avseende verksamheten konstaterar vi att förbundet inte uppnått två av 17 beslutade enhetsmål för 2023. Vi bedömer att förbundet i sin uppföljning av enhetsmål för 2023 anger rimliga förklaringar till varför målen inte uppnåtts.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Vi bedömer att förbundets årsredovisning i huvudsak är upprättad enligt kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Resultat, ekonomisk ställning och räkenskaper redovisas på ett i huvudsak rättvisande sätt. Balanskravet bedöms som uppfyllt. Förbundet uppnår båda de finansiella målen under 2023.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som Direktionen uppställt. Förbundet bedömer i sin årsredovisning att målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts avseende 2023. Vi ser ingen anledning att göra en annan bedömning.

Vi bedömer att verksamheten i förbundet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig med ett utvecklingsområde. Förbundet bör ange storlek på de stickprov som görs inom ramen för kontrollmomenten i den interna kontrollplanen.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för år 2023 för Direktionen samt enskilda ledamöter i densamma.

Vi återoppar bifogade bilagor.

Borås den 26 mars 2024

Boris Preijde

Marijke Hallencreutz

Olof Qvist

Weine Eriksson

Göran Nordh

Jonny Gustafsson

Bengt Melkersson

Bilagor:

*Rapport - Granskning av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund årsbokslut 2023
Sakkunniga bitrådets yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys,
driftredovisning samt noter*

§ 10 Årsbokslut 2023

Diarienummer: 2024/SKF0109

Beslut

Årsbokslut 2023 för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund godkänns och översänds tillsammans med revisionsberättelse till medlemskommunerna samt Delregional nämnd södra för prövning av ansvarsfrihet

Sammanfattning

Totalt redovisar förbundet ett positivt resultat om 695 tkr gentemot budget. Den största avvikelserna är förbundskansliet som redovisar ett positivt resultat om knappt 1 000 tkr, vilket härrör från högre ränteintäkter än budgeterat om ca 2 000 tkr samt ett budgeterat överskott om 500 tkr. En avsättning om 1 500 tkr har gjorts till socionomutbildning vid Borås högskola, enligt beslut i Direktionen 2023-09-29.

Navet science center uppvisar ett negativt resultat om 385 tkr vilket i sin helhet beror på en engångskostnad då befintligt varulager kostnadsförts. Driftverksamheterna Business Region Borås, Dataskyddsverksamheten, Medarbetarcentrum, Vård- och omsorgscollege samt Närvårdskontoret redovisar balanserat resultat vilket beror på att de interna överskotten i verksamheterna i sin helhet överförs till 2024.

Prognos för helårsresultat i samband med delårsbokslutet var ett positivt resultat om 1 989 tkr i förhållande till lagd budget. Differensen härrör främst från den avsättning till socionomutbildningen som gjorts samt bättre resultat för Navet science center.

Förbundets finansiella mål 2023

1. Förbundets kostnader ska inte överstiga intäkterna
2. Förbundet ska uppvisa ett eget kapital om lägst 4 000 tkr

Förbundets positiva resultat samt att det totala egna kapitalet vid årets utgång uppgår till 12 569 tkr innebär att de finansiella målen är uppnådda.

Förbundet redovisar generellt god måluppfyllelse. Grunduppdraget har genomförts enligt plan och med gott resultat, sett till uppföljningen av styrdokumenterna samt den enkät som besvarats av 156 deltagare i förbundets nätverk där 94 % anger att de är nöjda med nätverken i sin helhet. När det gäller de mål och uppdrag som sattes för 2023 är 15 av 17 uppnådda och två delvis uppnådda. Även driftverksamheterna uppvisar god måluppfyllelse. Samtliga verksamheter har ett tydligt och långsiktigt Sjuhäradsperspektiv, bygger på gränsöverskridande samverkan samt främjar nytänkande. Det är förbundets samlade bedömning att verksamheten når såväl de finansiella som verksamhetsmässiga målen och att kraven för god ekonomisk hushållning därmed kan anses vara uppfyllda.

Expedieras till

Medlemskommunerna
Delregional nämnd södra

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------

Svar på motion om seniorkort för kostnadsfria resor med kollektivtrafik för kommunens pensionärer

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att motionen avslås.

Sammanfattning av ärendet

Alexander Strömborg och Jacob Brendelius (SD) inkom 2023-06-07 med motion om att kostnadsfria seniorkort erbjuds samtliga av Herrljungas invånare 65 år och äldre under samma förutsättningar som nu gäller för 75 år och äldre. Kommunfullmäktige överlämnade genom § 111/2023-06-20 ärendet till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunfullmäktige beslutade genom § 183/2023-11-27 att avsätta 100 000 kr för tillköp av seniorkort från och med 70 år. Genom kommunstyrelsen § 6/2024-02-01 beslutade kommunstyrelsen att teckna avtal med Västtrafik om att införa seniorkort för personer 70 år och äldre från 1 juli 2024.

Förvaltningen efterfrågade i mars 2024 vad den estimerade årskostnaden för kommunen skulle bli för tillköp av seniorbiljett för zon C från 65 år. Skillnaden i pris mellan tillköp från 65 år respektive 70 år är ungefär 30 000 kronor.

Motionärerna föreslår i motionen att kostnaden finansieras genom kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Då kommunstyrelsens utvecklingsmedel i första hand används till engångskostnader för specifika projekt och inte årligen återkommande kostnader, bör avgiften finansieras genom ordinarie budgetprocess. Utifrån att kommunen nyligen tecknat avtal med Västtrafik om att införa fria resor från 70 år och att det inte finns några ytterligare medel avsatta under 2024 för tillköp från 65 år, föreslår förvaltningen att motionen avslås.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade genom § 126/2022-08-22 att införa seniorkort från 75+ med start 2023-01-01. Kostnaden för seniorkortet beslutades att tas ur kommunstyrelsens utvecklingsmedel för 2023 för att sedan ses över inför budget 2024.

Inför 2024 lyfte majoriteten förslag i verksamhetsplanen 2024-2026 om att fria resor inom kollektivtrafiken ska gälla från 70+ vilket beslutades på kommunfullmäktige § 183/2023-11-27. Kommunstyrelsen beslutade genom § 6/2024-02-01 att införa seniorkort för 70+ från och med 1 juli 2024.

Förvaltningen efterfrågade i mejl 2024-03-08 till Västtrafik vad kostnaden skulle bli att erbjuda medborgarna i kommunen från det år de fyller 65 år att resa kostnadsfritt med kollektivtrafiken inom zon C. Kommunen fick offert från Västtrafik 2024-01-09 vad kostnaden beräknades bli för tillköp från 70 år och äldre. I nedanstående tabell går det att läsa estimerat antal resor och kostnad per år från 65+ respektive 70+.

Tjänst	Antal resor	Pris/resa	Totalt
65+ dygnet runt zon C	8 637	12,81 kr	110 640 kr
70+ dygnet runt zon C	6 358	12,81 kr	81 466 kr

Kalkylen baseras på en uppskattning av antalet resor med seniorbiljetten samt ett pris per resa, båda för det år som är bas. Priset för kommande år beräknas med en fördröjning på två år. Det år som är bas för denna kalkyl är år 2022 och kalkylen avser priset för år 2024.

Skillnaden i pris utifrån antalet uppskattade resor för grupperna 65 år och äldre och 70 år och äldre är ungefär 30 000 kr. I 2024 års budget finns det inga ytterligare medel avsatta för tillköp av seniorkort. Motionärerna föreslår att kostnaden finansieras av kommunstyrelsens utvecklingsmedel. Då tillköp av seniorkort är en årlig avgift som åläggs kommunen bör kostnaden vara inarbetad i den ordinarie budgetprocessen. Förvaltningens föreslår därför att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Kalkyl för estimerad kostnad 65+ helår 2024 för Herrljunga kommun zon c

Kalkyl för estimerad kostnad 70+ helår 2024 för Herrljunga kommun zon c

Kommunstyrelsen § 6/2024-02-01

Motion inkommen 2023-06-07

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Markus Larsson
Utredningssekreterare

Kalkyl: estimerad årskostnad för tillköp av seniorbiljett i Herrljunga kommun, inom zon C

Här kommer er estimerade årskostnad för tillköp av seniorbiljett, för målgruppen 65 år och äldre. Samtliga belopp är angivna exklusive moms.

Kalkylen baseras på en uppskattning av antalet resor med seniorbiljetten samt ett pris per resa, båda för det år som är bas. Priset för kommande år beräknas med en fördröjning på två år. Det år som är bas för denna kalkyl är år 2022 och kalkylen avser priset för år 2024.

Priset per resa räknas fram genom att Västtrafiks samtliga rörelsekostnader och finansiella kostnader divideras med samtliga allmänna kollektivtrafikresor inom Västtrafiks trafikområde. Kostnaden per resa multipliceras sedan med självfinansieringsgraden vilket ger kommunens pris per resa.

För mer information om kalkylmodellen se Allmänna villkor för tillköp av seniorbiljett.

	Antal resor	Pris per resa	Totalt
65+ dygnet runt zon C	8 637 resor	12,81 kr	110 640 kr

Årskostnaden kommer att regleras årligen efter utfall till dess att det finns ett helårsresande för den aktuella åldersgruppen att utgå ifrån.

När det finns ett helårsresande baseras antalet resor med seniorbiljetten på faktiskt antal viseringar. Priset kommer årligen att justeras utifrån antal resor, pris per resa för det år som är bas samt utifrån självfinansieringsgrad (genomsnittligt rullande femårsvärde) [och rabatt för erbjudande i lågtrafik (ses över årligen)].

Kalkylen är giltig sex månader från ovan angivet datum. Observera att priserna endast gäller om erbjudandet införs under det kalenderår de avser.

Med vänlig hälsning

Maria Björner Brauer
Enhetschef Försäljning och Marknad

Kontaktperson vid frågor:

Sofia Ottosson, Koordinator Samhällsutveckling, kommun@vasttrafik.se

Seniorkort för kostnadsfria resor med kollektivtrafik 65+

Flera kommuner i Västra Götaland har valt att erbjuda sina äldre folkbokförda invånare så kallade seniorkort för att de ska kunna resa kostnadsfritt med kollektivtrafiken. Sedan augusti månad 2022 erbjuder även Herrljunga kommun samtliga sina invånare i åldersspannet 75+ seniorkort för fria resor i kollektivtrafiken samt i den anropsstyrda trafiken. Seniorkortet kan användas dygnet runt utan avgift.

Beroende på tidigare svenska regeringars prioriteringar och beslut så har de svenska pensionerna utvecklats till att bli bland de lägsta i Europa. Många pensionärer lever sina liv med mycket små ekonomiska marginaler. Speciellt ensamstående pensionärer som under sitt yrkesverksamma liv arbetat inom så kallade låglöneyrken, ofta inom välfärdssektorn, har det extra tufft. Under det senaste året har den mycket kraftiga inflationen med höjda levnadsomkostnader som följd dessutom medfört att många pensionärer med redan magra pensioner fått se sin köpkraft gröpas ur ytterligare.

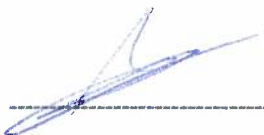
Vi politiker i Herrljunga bör göra vad vi kan för att hjälpa våra pensionärer ekonomiskt så att de kan få ett drägligt pensionärsliv. Pensionernas storlek kan inte vi som kommunpolitiker dessvärre inte påverka. Men det finns annat vi kan göra. Sverigedemokraterna anser att det är läge att se över det beslut som fattades i fullmäktige angående gratis seniorkort år 2022 så att det även omfattar pensionärer i åldersspannet 65+.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att ett aktivt pensionärsliv motverkar ohälsa. Vi tror att en ökad möjlighet för pensionärer att resa fritt i kollektivtrafiken skulle kunna ge många pensionärer med små ekonomiska marginaler en liten guldkant på tillvaron samtidigt som vi hjälper deras hushållsekonomi.

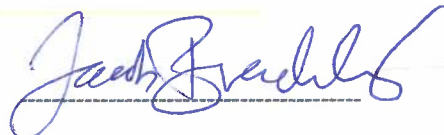
Även de pensionärer som har bättre ekonomi och pension kan dra nytta av ett gratis seniorkort. Förhoppningsvis skulle ett sådant kort medföra att de i ökad utsträckning ställer bilen hemma vid sina lokala resor. Det är bra för miljön.

Sverigedemokraterna yrkar att:

- Kostnadsfria seniorkort erbjuds samtliga Herrljungas invånare i åldersspannet 65+ under samma förutsättningar som nu gäller för åldersspannet 75+.
- Finansiering av seniorkorten sker genom att medel tas från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Alexander Strömborg (Sd)

Jacob Brendelius (Sd)

Sverigedemokraterna
Trygghet & Tradition

Sammanträdesdatum
2024-03-13

§ 23

Dnr SB-2023-00283

Reglemente för kommunalt vägbidrag

Samhällsbyggnadsnämndens förslag till kommunfullmäktige

1. Reglemente för kommunalt vägbidrag godkännes.
2. Reglemente för kommunalt vägbidrag börjar gälla 2025.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2023-12-06 att

1. Kommunens frivilliga åtagande att snöröja enskilda vägar (vägföreningar vägsamfälligheter och privata framfartsvägar) upphör från och med vintersäsongen 2024/2025.
2. Vägbidragen på de enskilda vägar som är längre än 50 m, och betjänar minst en fastighet med permanentboende, höjs från och med 2024, från 1kr/meter väg till 3kr/meter väg.
3. Samhällsbyggnadsförvaltningen får uppdrag att ta fram förslag till reglemente för kommunalt vägbidrag.

Förvaltningen har arbetat fram ett reglemente för vägbidrag som föreslås börja gälla från och med 2025.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Reglemente för kommunalt vägbidrag godkännes.
2. Reglemente för kommunalt vägbidrag börjar gälla 2025.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut och finner att så sker.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterat 2024-02-27

Reglemente kommunalt vägbidrag

Beslutet ska skickas till:

Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: xxxx
SENAST REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: åååå-mm-dd
DOKUMENTANSVAR: funktion

Reglemente för vägbidrag till enskilda vägar

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Beslutat av:

Ansvarig nämnd: Samhällsbyggnadsnämnden

Kommunalt vägbidrag.

Regler för vägbidrag från Herrljunga kommun till barmarks- och vinterunderhåll av enskilda vägar i Herrljunga kommun.

Bidragsberättigade vägar

Bidrag lämnas till enskilda vägar som tillgodoser ett kommunikationsbehov för fast boende, näringsliv eller för det rörliga friluftslivet. Bidrag lämnas också för vägar som är av väsentlig betydelse som genomfartsvägar eller som uppsamlingsvägar för fritidsbebyggelse.

Bidrag lämnas inte till vägar inom områden med detaljplan enl. PBL där kommunen är väghållare.

Bidrag för anläggande av enskild väg utgår ej.

Villkor

Som villkor för bidrag gäller:

- att sökanden skall vara mantalsskriven i kommunen
- att det gäller väg till bostadsfastighet för åretruntbruk
- att vägens längd till tomt- eller gårdsgräns, är minst 50 meter
- att bidrag endast kan utgå till en (1) utfartsväg för varje bostadsfastighet*)
- att skolskjutsar, sophämtning och andra kommunala transporter får färdas på vägen
- att vägen ej stängs av för allmän trafik.
- att vägen får användas i kommunens/regionens cykelvägnät.

*) För väg, som är förbindelseväg mellan två vägar, kan med hänsyn till postgång, skolskjuts, renhållning och andra kommunala transporter, bidrag utgå för hela vägsträckan.

Övrigt

Kommunen, genom Samhällsbyggnadsförvaltningen, äger att:

- pröva inkomna ansökningar.
- med anledning av detta reglemente besluta om bidrag skall utbetalas
- utföra den kontroll och övrig granskning som kan anses erforderlig.

Retroaktivt bidrag utbetalas ej.

Väghållare som önskar erhålla kommunalt vägbidrag skall inkomma med ansökan senast 30 mars varje år. Ansökan skall

ske på av kommunen upprättad e-tjänst eller på blankett som finns att hämta på kommunens hemsida.

Vägbidrag utgår med **3 kr** per bidragsberättigad sträckmeter väg.

Tillståndsansökan från Herrljunga Industrifastigheter att uppföra en tillbyggnad åt Herrljunga Terrazzo AB

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bevilja Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers tillståndsansökan att uppföra en tillbyggnad åt Herrljunga Terrazzo AB upp till en kostnad om 5 mkr.

Sammanfattning av ärendet

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler (SHI) inkom 2024-04-16 med tillståndsansökan om att uppföra en tillbyggnad åt Herrljunga Terrazzo AB.

Herrljunga Terrazzo AB vill bygga till och förlänga befintlig fastighet med 24 meter. Eftersom Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler äger fastigheten på Herrljunga Sleipner 20 så önskar Herrljunga Terrazzo AB att SHI förvärvar del av fastigheten Herrljunga 5:4 (1085 m²) och infogar den i Herrljunga Sleipner 20 och genomför byggnationen. Tillbyggnaden blir 490 m² och planen är att även bygga ut solcellsanläggningen över den tillbyggda delen.

Beräknad kostnad för byggnationen är 5 000 000 kr och anpassningen ryms under befintlig borgensram. SHI bedömer även att Herrljunga Terrazzo AB kommer kunna bära kostnaderna.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet
Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler daterad 2024-04-16

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige
Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Mats Palm S
Ordförande i kommunstyrelsen

Tillståndsansökan Kommunfullmäktige 20240415

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler (SHI) ansöker om tillstånd att uppföra en tillbyggnad åt Herrljunga Terrazzo AB

Herrljunga Terrazzo AB vill bygga till och förlänga befintlig fastighet med 24 meter. Eftersom SHI redan äger fastigheten på Herrljunga Sleipner 20 så önskar de att vi förvärvar del av fastigheten Herrljunga Herrljunga 5:4 (1085 m²) och infogar den i Herrljunga Sleipner 20 och genomför byggnationen.

Tillbyggnaden blir 490 m² och planen är att även bygga ut solcellsanläggningen över den tillbyggda delen.

Detaljplan för utbyggnaden antogs i byggnadsnämnden BMN §6 2019-01-30

Beräknad kostnad: 5 000 000 kr
Anpassningen ryms under rådande borgensram

SHI bedömer att Herrljunga Terrazzo AB kommer kunna bära kostnaderna.

För ytterligare information se bolagsöversikt på allabolag:
<https://www.allabolag.se/5566229257/herrljunga-terrazzo-aktiebolag>

Kartlänk:
<https://minkarta.lantmateriet.se/plats/3006/v2.0/?e=384203&n=6439391&z=14&mapprofile=flygbild&layers=%5B%5B%22%22%5D%2C%5B%22%22%2C1%2C%22%22%5D%2C%5B%22%22%2C1%2C%22%22%5D%5D>

SHI önskar med kommunfullmäktiges godkännande att genomföra tillbyggnaden.

Tillståndsansökan från Herrljunga Industrifastigheter att uppföra en lagerbyggnad åt Herrljunga Elektriska AB

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bevilja Stiftelsen Herrljunga Industrilokalers tillståndsansökan att uppföra en lagerbyggnad åt Herrljunga Elektriska upp till en kostnad om 20 mkr.

Sammanfattning av ärendet

Stiftelsen Herrljunga industrilokaler inkom 2024-04-16 med tillståndsansökan om att uppföra en lagerbyggnad åt Herrljunga Elektriska på fastigheten Herrljunga TOR 1.

Lagerhallen på 1164 m² planeras bygga på betongplatta med stomme av betong och stål. Den ska ha en tvåfilig genom-passage för fordon, garage för IT fordon, lagerytor för Elnät, Fjärrvärme, IT, Vatten och Reservkraft. Tomten har två befintliga byggnader som ska rivas och en nyare Lindab plåthall som ska vara kvar. Ytorna runt planerade byggnader ska hårdgöras.

Beräknad kostnad för byggnationen är 20 000 000 kr och anpassningen ryms under befintlig borgensram. Stiftelsen Herrljunga industrilokaler bedömer även att Herrljunga Elektriska AB kommer kunna bära kostnaderna.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet
Tillståndsansökan från Stiftelsen Herrljunga industrilokaler daterad 2024-04-16

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige
Stiftelsen Herrljunga industrilokaler

Mats Palm S
Ordförande i kommunstyrelsen

Svar på motion om att avsätta medel i kommunens investeringsbudget för allvädarsbanor på Skoghälla

Ordförandens förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionen avslås.
2. Motionen lämnas till partierna att använda i sin budgetberedning.

Sammanfattning av ärendet

Gunnar Andersson M inkom med motion om att avsätta medel i kommunens investeringsbudget för allvädarsbanor på Skoghälla.

Motionären menar att allvädarsbanor kräver väldigt lite underhåll och utrustning av allvädarsbanor skulle leda till spontanidrott och ett ökat engagemang för friidrotten. Ökad fysisk aktivitet är extra viktigt i dessa tider av ständigt ökande passiv konsumtion av sociala medier, inte minst bland barn och unga. Motionären föreslår att tre miljoner avsätts i kommunens investeringsbudget snarast för allvädarsbanor på Skoghälla.

Då investeringar är en del av partiernas årliga arbete med budget, går det inte att besluta om en investering i särskild ordning utanför budgetbeslutet. Därav måste ett beslut om investering vara integrerat i det budgetbeslut som vinner majoritet i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet
Motion inkommen 2024-03-14

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Mats Palm S
Ordförande i kommunstyrelsen

Framtidens Skoghälla

Skoghälla är en fantastisk anläggning som hyser många olika föreningar och diskussioner pågår om att ta fram nya avtal med HSK Fotboll och HSK Friidrott. I samband med detta har HSK Friidrott framfört vissa önskemål och även kommit med förslaget om att det ska anläggas allvädersbanor.

Sådana banor har anlagts i många små kommuner eftersom de bidrar till spontanidrott och ett ökat engagemang för friidrotten. Ökad fysisk aktivitet är extra viktigt i dessa tider av ständigt ökande passiv konsumtion av sociala medier, inte minst bland barn och unga.

Den vetenskapliga grunden för att fysisk aktivitet har betydelse för oss människor ökar i takt med att nya studier presenteras. Att röra på sig är bevisat viktigt för att må bra, förebygga sjukdomar och förbättra inlärnings- och koncentrationsförmåga⁵. Folkhälsomyndigheten rekommenderar därför barn och ungdomar att göra pulshöjande fysisk aktivitet i genomsnitt minst 60 minuter per dag, göra fysisk aktivitet på hög intensitet och aktiviteter som stärker muskler och skelett minst tre dagar i veckan samt att långa perioder av stillasittande bör brytas av med rörelse^{6}.*

Ur Pep-rapporten 2023

Allvädersbanor bidrar också på ett synnerligen påtagligt sätt till att göra anläggningen mer attraktiv på ett visuellt sätt (se bilder i bilaga för exempel). De skulle därför bidra till att marknadsföra Herrljunga med hjälp av en "Instagramvänlig" miljö. Få anhöriga lär kunna motstå och dela bilder på sina släktingar när de deltar i en aktivitet på en så attraktiv anläggning som Skoghälla skulle kunna bli. Det skulle också kraftigt bidra till attraktiviteten för det nya bostadsområdet på Skogsgatan.

Våra efterforskningar pekar på att investeringen för en sådan anläggning ligger i häradet 6–8 miljoner och vi föreslår därför att kommunen avsätter tre miljoner kronor som grundplåt för att få investeringen genomförd.

Resterande finansiering kan HSK Friidrott söka från andra källor till exempel Sparbankens stiftelse och Allmänna Arvsfonden. Den senare har ju Riksrevisionen nyligen föreslagits att den ska läggas ner och man får enligt deras in mer pengar än man hinner få ut vilket lett till en del tveksamma projektstöd. Det största stödet som delades ut 2019 var på 2,8 miljoner och gick till allvädersbanor till Södra Vi. Friidrottsföreningen där vitnade i en artikel 2020 om att friidrotten troligen inte funnits kvar i samhället men efter investeringen hade man attraherat många nya barn och ungdomar. En föreningsaktiv berättar att man haft 40–50 barn på senaste träningen.

Allvädersbanor kräver väldigt lite underhåll så i praktiken rör det sig om en engångsinvestering som onekligen skulle bidra till att öka Herrljungas attraktivitet rejält. Om man jämför med att lägga tre miljoner på att snygga upp Skoghälla med att lägga en miljon på att snygga upp entrén på biblioteket som nyligen renoverats tycker vi det är enkelt att välja var man ska prioritera.

Vi yrkar därför på att tre miljoner avsätts i kommunens investeringsbudget snarast för allvädersbanor på Skoghälla.

Gunnar Andersson (M)

Gruppledare

Skoghälla friidrott idag (2024-03-05)

Skoghälla friidrott i framtiden?

Sammanträdesdatum
2024-03-26

§ 30

Dnr KS-2024-00135

Motion om att avsätta medel i kommunens investeringsbudget för allvädarsbanor på Skoghälla

Kommunfullmäktiges beslut

Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Sammanfattning av ärendet

Följande motion inkom 2024-03-14 från Gunnar Andersson M:

"Skoghälla är en fantastisk anläggning som hyser många olika föreningar och diskussioner pågår om att ta fram nya avtal med HSK Fotboll och HSK Friidrott. I samband med detta har HSK Friidrott framfört vissa önskemål och även kommit med förslaget om att det ska anläggas allvädarsbanor.

Sådana banor har anlagts i många små kommuner eftersom de bidrar till spontanidrott och ett ökat engagemang för friidrotten. Ökad fysisk aktivitet är extra viktigt i dessa tider av ständigt ökande passiv konsumtion av sociala medier, inte minst bland barn och unga.

(...)

Allvädarsbanor bidrar också på ett synnerligen påtagligt sätt till att göra anläggningen mer attraktiv på ett visuellt sätt (se bilder i bilaga för exempel). De skulle därför bidra till att marknadsföra Herrljunga med hjälp av en "Instagramvänlig" miljö. Få anhängiga lär kunna motstå och dela bilder på sina släktingar när de deltar i en aktivitet på en så attraktiv anläggning som Skoghälla skulle kunna bli. Det skulle också kraftigt bidra till attraktiviteten för det nya bostadsområdet på Skogsgatan.

Våra efterforskningar pekar på att investeringen för en sådan anläggning ligger i häradet 6–8 miljoner och vi föreslår därför att kommunen avsätter tre miljoner kronor som grundplåt för att få investeringen genomförd.

Resterande finansiering kan HSK Friidrott söka från andra källor till exempel Sparbankens stiftelse och Allmänna Arvsfonden. Den senare har ju Riksrevisionen nyligen föreslagits att den ska läggas ner och man får enligt deras in mer pengar än man hinner få ut vilket lett till en del tveksamma projektstöd. Det största stödet som delades ut 2019 var på 2,8 miljoner och gick till allvädarsbanor till Södra Vi. Friidrottsföreningen där vitnade i en artikel 2020 om att friidrotten troligen inte funnits kvar i samhället men efter investeringen hade man attraherat många nya barn och ungdomar. En föreningsaktiv berättar att man haft 40–50 barn på senaste träningen.

Allvädarsbanor kräver väldigt lite underhåll så i praktiken rör det sig om en engångsinvestering som onekligen skulle bidra till att öka Herrljungas attraktivitet rejält. Om man jämför med att lägga tre miljoner på att snygga upp Skoghälla med att lägga en miljon på att snygga upp entrén på biblioteket som nyligen renoverats tycker vi det är enkelt att välja var man ska prioritera.

Sammanträdesdatum
2024-03-26

Vi yrkar därför på att tre miljoner avsätts i kommunens investeringsbudget snarast för allvädersbanor på Skoghälla.”

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Redovisning av ej färdigberedda medborgarförslag 2024

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att lägga redovisningen av ej färdigberedda medborgarförslag under våren 2024 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska kommunfullmäktige i april och oktober varje år redovisa ej färdigberedda medborgarförslag. Redovisningen av ej färdigberedda medborgarförslag fanns inte med vid fullmäktiges sammanträde i april. Därför kommer redovisning i maj. Följande medborgarförslag återstår att bereda:

- Medborgarförslag angående sällskapsdjur och färdtjänst. Inkom 2023-10-17 från Agneta Helgegren. Diarienummer KS-2023-366. Kommunstyrelsen skickade ärendet 2023-12-11 till socialnämnden för beredning.
- Medborgarförslag avseende infrastruktur i Vreta tätort. Inkom 2024-03-05 från Ronny Modig. Diarienummer KS-2024-119. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2024-03-26 till kommunstyrelsen för beredning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Markus Larsson
Utredningssekreterare

Redovisning av ej färdigberedda motioner 2024

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att lägga redovisningen av ej färdigberedda motioner under våren 2024 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska kommunfullmäktige i april och oktober varje år redovisa ej färdigberedda motioner. Redovisningen av ej färdigberedda motioner fanns inte med vid fullmäktiges sammanträde i april. Därför kommer redovisning i maj. Följande medborgarförslag återstår att bereda:

- Motion angående arbetskläder och arbetsskor till kommunens personal. Inkom 2023-06-07 från Ove Severin (KD). Diarienummer KS-2023-255. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-06-20 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion om seniorkort för kostnadsfria resor med kollektivtrafik för kommunens pensionärer. Inkom 2023-06-07 från Alexander Strömborg och Jacob Brendelius (SD). Diarienummer KS-2023-254. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-06-20 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion om att etablera ett Campus klimatsmart i Herrljunga kommun. Inkom 2023-06-12 från Gunnar Andersson (M). Diarienummer KS-2023-258. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-06-20 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion om att ge allmänheten möjlighet att delta på kommunstyrelsens samtliga sammanträden. Inkom 2023-08-28 från Alexander Strömborg och Jacob Brendelius (SD). Diarienummer KS-2023-321. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-09-11 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion om ökat kapacitetsutnyttjande av Sagabiografen. Inkom 2023-10-23 från Gunnar Andersson (M). Diarienummer KS-2023-368. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-10-23 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion angående Herrljunga kommuns ekonomistyrningsprincip. Inkom 2023-12-11 från Ove Severin (KD) och Gunnar Andersson (M). Diarienummer KS-2023-413. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2023-12-14 till kommunstyrelsens för beredning.
- Motion om att avsätta medel i kommunens investeringsbudget för allvädersbanor på Skoghälla. Inkom 2024-03-14 från Gunnar Andersson (M). Diarienummer KS-2024-135. Kommunfullmäktige skickade ärendet 2024-03-26 till kommunstyrelsens för beredning

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet

Beslutet ska skickas till

Kommunfullmäktige

Markus Larsson
Utredningssekreterare

Anmälda ärenden

Kommunstyrelsen, Kommunstyrelsens sammanträde				2024-05-02
Dokumentid	Diariernr	Datum	Beskrivning	Handläggare
7529	202400126	2024-03-25	Herrljungabostäder AB sammanträdesprotokoll 2024-03-18 (mask)	Abdul Mehmood
7543	202400118	2024-03-26	Protokoll bolagsstämma Nossan AB 240326	Abdul Mehmood
7547	202400118	2024-03-26	Protokoll konstituerande styrelsemöte 24-03-26	Abdul Mehmood
7556	202400066	2024-03-22	Verksamhetsberättelse för 2023 Överförmyndare i samverkan	Abdul Mehmood
7557	202400066	2024-03-22	Presentation från möte 2024-03-19 Överförmyndare i samverkan	Abdul Mehmood
7707	202400166	2024-04-09	E post meddelande, Återbetalning av eget kapital från Tolkförmedling i Väst 2023	Kristina Kraft

Anmälda delegationsbeslut

Kommunstyrelsen, Kommunstyrelsens sammanträde					2024-05-02
Delegationsordning	Dokumentid	Diarienumr	Datum	Beskrivning	Handläggare
	7647	202400141	2024-04-05	Ordförandebeslut gällande remissvar- undertecknad	Maja Sallander